МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

ЗВІТ

ректора ДонНУ імені Василя Стуса
Гринюка Романа Федоровича
про роботу колективу Університету
за період 01.01.2020–31.12.2020 рр.
та перспективні завдання розвитку
Донецького національного університету імені Василя Стуса

Вінниця
2021

ЗМІСТ

Вступне слово 5

1. Прагматизація освітньої діяльності та вдосконалення культури якості в Університеті..... 7

1.1. Освітні програми, за якими провадиться підготовка здобувачів вищої освіти в Університеті 7

1.1.1. Прагматизація змісту освіти 7

1.1.2. Підготовка кадрів в аспірантурі та докторантурі 23

1.1.3. Випуск 2019/2020 н. р. та особливості вступної кампанії-2020..... 31

1.1.4. Стипендіальна політика..... 50

1.2. Внутрішня система забезпечення якості вищої освіти в Університеті ... 55

1.2.1. Кадрове забезпечення освітнього процесу 55

1.2.2. Система внутрішнього рейтингування діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр, факультетів 60

1.2.3. Професійний розвиток наукових і науково-педагогічних працівників. Внутрішньокорпоративне навчання 66

1.2.4. Практична підготовка здобувачів вищої освіти..... 69

1.2.5. Опитування учасників освітнього процесу та зовнішніх стейкголдерів і вдосконалення якості (кореляційні матриці) 72

1.3. Додаткові освітні послуги та навчання протягом життя..... 79

1.4. Інтернаціоналізація освітньої діяльності 86

1.5. Академічна доброчесність у системі внутрішнього забезпечення якості освіти 94

1.6. Фінансове забезпечення освітньої діяльності 98

2. Університет як науково-інноваційний простір реалізації можливостей 115

2.1. Позиції у національних та міжнародних рейтингах 115

2.2. Розвиток дослідницького потенціалу та науково-дослідної роботи. Наукові школи і критична маса дослідників. Науково-дослідна діяльність здобувачів вищої освіти 128

2.3. Науково-видавнича та публікаційна діяльність 155

2.4. Фінансове забезпечення науково-дослідної роботи 162

3. Університетський світоглядний простір living–learning–community (спільнота, що живе і навчається разом)..... 167

3.1. Соціальний капітал Університету 167

3.1.1. Працевлаштування студентів та кар’єрний шлях випускників.... 167

3.1.2. Стратегічне партнерство з владою, громадою, бізнесом 170

3.2. Публічний імідж ДонНУ імені Василя Стуса 174
3.3. Участь студентського самоврядування та аспірантів у зміцненні living–learning–community 187
3.4. Соціальна робота, корпоративна культура, спорт 190
3.5. Інфраструктура і корпоративні сервіси для освітньої діяльності Університету 199

Заключне слово та перспективні завдання..... 214

Шановні колеги, студенти та партнери!

Для Стусівського університету 2020 рік став знаковим – ми підбили підсумки першого етапу реалізації Стратегії розвитку 2017–2025 рр., уточнили завдання другого етапу, переконалися в тому, що Стратегія розвитку, затверджена у 2016 р., не просто окреслила наше бачення себе через вісім років, а стала основою планування діяльності для Університету, кожного підрозділу, кожного члена Стусівської спільноти: від студента до ректора. Спільними зусиллями нам вдалося реалізувати більшість заходів, запланованих на 2017–2019 рр.

У контексті реалізації ***першого стратегічного пріоритету*** «Прагматизація освітньої діяльності з метою забезпечення якості, студентоорієнтованості та конкурентоспроможності» ми одними з перших ЗВО України інституціоналізували внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти, імплементували дієву маркетингову стратегію, напрацювали механізми взаємодії з внутрішніми і зовнішніми стейкголдерами задля диверсифікації освітніх програм за змістом, форматом і цільовою аудиторією. П'ятий рік поспіль ми успішно проводимо рейтингування показників діяльності викладачів, кафедр та факультетів. Уперше серед закладів вищої освіти України в нашому Університеті запроваджено систему ключових показників оцінювання діяльності усіх категорій співробітників як складову внутрішньої системи забезпечення якості освіти. Третій рік поспіль успішно провадиться опитування здобувачів вищої освіти щодо якості викладання навчальних дисциплін, кількість активних учасників якого щорічно зростає, впливаючи на культуру якості всіх учасників освітнього процесу.

У межах ***другого стратегічного пріоритету*** нами сформовано умови для перетворення ДонНУ імені Василя Стуса в науково-інноваційний простір реалізації можливостей кожного учасника освітнього процесу. Ми пишаємося здобутками наукових шкіл Університету, результатами впровадження експерименту з присудження доктора філософії нашим аспірантам, залученістю до міжнародної науково-дослідної діяльності наших колег і здобувачів вищої освіти усіх рівнів. Представниками Університету створено низку соціально корисних та затребуваних продуктів наукових досліджень, адже взаємозв'язок між освітою, наукою та бізнесом є фундаментом для формування наукової та інтелектуальної еліти.

Реалізація ***третього стратегічного пріоритету*** «Творення університетського світоглядного простору living–learning–community (спільноти, що живе і навчається разом)» відбувається завдяки міцному корпоративному духу та систематичній підтримці наших друзів і партнерів. На це вказує успішна реалізація низки проєктів за освітнім, науковим, технічним, спортивним, оздоровчим, гуманітарним напрямами у співпраці із громадськими та владними інститутами, закладами освіти, міжнародною та вітчизняною бізнес-спільнотою; експертна діяльність представників Університету; міжнародне визнання наших здобутків.

Дозвольте подякувати кожному, хто разом з Університетом пройшов цей рік, сповнений терпіння, надій, викликів та здобутків. Саме Ви робите ДонНУ імені Василя Стуса інноваційним соціально відповідальним університетом, у якому плекають традиції, цінують ім'я і прагнуть досконалості задля збереження і розвитку вищої освіти в Україні, на благо міста, громади, регіону, країни.

З повагою, **Роман Гринюк**

1. ПРАГМАТИЗАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ КУЛЬТУРИ ЯКОСТІ В УНІВЕРСИТЕТІ

ДонНУ імені Василя Стуса – національний лідер освіти та науки, який керується у своїй діяльності якістю освіти як суспільною цінністю. Університет має давні традиції забезпечення якості вищої освіти, яка оформлена на найвищому інституційному рівні і задекларована у Стратегії розвитку 2017–2025 рр. Прагматизація освітньої діяльності з метою забезпечення якості, студентоорієнтованості та конкурентоспроможності є першим стратегічним пріоритетом Університету.

Кожен представник університетської спільноти поділяє цінності Європейського простору вищої освіти та залучений до процедур внутрішнього забезпечення якості, зокрема: процесу вдосконалення освітніх програм, підвищення кваліфікації формальними і неформальними способами, рейтингування за показниками своєї діяльності, оцінювання змісту освітніх компонентів та якості викладання, формування і впровадження культури якості через різнорівневу експертну діяльність (від експерта якості за спеціальністю до члена Ради з якості вищої освіти в Університеті).

Прагматизація освітньої діяльності у ДонНУ імені Василя Стуса досягається через раціональне формування переліку освітніх програм, максимально ефективне використання кадрових та фінансових ресурсів Університету для їх відкриття, реалізації, забезпечення відповідності Ліцензійним вимогам. Прикладний характер освітніх результатів, залучення до освітнього процесу кращих експертів-практиків, тісна співпраця із зовнішніми та внутрішніми стейкголдерами забезпечують формування гнучких практико-орієнтованих освітніх програм, зміст яких відповідає запитам суспільства, та їх диверсифікацію за змістом, форматом і цільовою аудиторією.

1.1. Освітні програми, за якими провадиться підготовка здобувачів вищої освіти в Університеті

1.1.1. Прагматизація змісту освіти

Раціональне формування переліку освітніх програм, максимально ефективне використання кадрових та фінансових ресурсів Університету для їх відкриття, реалізації, забезпечення відповідності Ліцензійним вимогам забезпечують дві функціональні стратегії: функціональна стратегія маркетингу та стратегія фінансового забезпечення.

Функціональна стратегія маркетингу була запроваджена у 2018 р., для її реалізації:

– проведено аналіз попиту на освітні програми Університету на національному та регіональному ринку: визначено загальні та специфічні тенденції;

– з’ясовано маркетингову позицію Університету загалом та за освітніми програмами: систематизовано освітні програми за контингентом;

– запропоновано заходи цінового та нецінового характеру для просування освітніх програм ДонНУ імені Василя Стуса.

Одним із першочергових питань під час формування Конкурсних пропозицій, оголошення набору на певні освітні програми має стати питання змісту запропонованих освітніх програм та їхнього кадрового забезпечення. В Університеті протягом останніх років ведеться поступова, системна робота з цих питань.

Розробка, перегляд та реалізація освітніх програм, за якими провадиться освітня діяльність Університету, відбувається із 2017 р., що є імплементацією Закону України «Про вищу освіту» в частині підготовки здобувачів вищої освіти за освітніми програмами. Для супроводу цього процесу розроблено локальні нормативні акти Університету. Кожна освітня програма є суттєвою складовою іміджу та конкурентних переваг Університету на ринку освітніх послуг і розробляється з урахуванням вимог стандартів вищої освіти відповідних спеціальностей. Освітня програма формується відповідно до суспільних потреб, віддзеркалює та враховує на випередження тенденції розвитку економіки та держави, запитів громади та бізнесу у висококваліфікованих фахівцях.

З огляду на викладене вище, в Університеті здійснюється постійний перегляд і моніторинг освітніх програм, що є обов’язковим елементом системи забезпечення якості вищої світи Університету. Серед заходів, які сприяють конкурентоспроможності і підвищенню якості освітніх програм з боку факультетів, є проведення відкритого діалогу із зацікавленими сторонам (здобувачами освіти, випускниками та працедавцями), з боку керівництва Університету – контроль якості кадрового складу освітніх програм, матеріально-технічного, методичного та інформаційного забезпечення ОП.

У 2019 р. Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти було затверджено «Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». Реакцією Університету стало оновлення та розроблення локальних нормативних документів: «Положення про освітню програму у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса», «Положення про робочу програму навчальної дисципліни», «Положення про індивідуальну освітню траєкторію здобувачів вищої освіти у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса» та інші.

Відповідно до рішення Ради з якості вищої освіти Університету протягом лютого–червня 2020 р. було розроблено нові редакції всіх освітніх програм, за якими Університет оголошував набір здобувачів вищої освіти у 2020 р. Проєкти відповідних освітніх програм було оприлюднено на офіційному сайті Університету для громадського обговорення, яке тривало з 03 березня по 03 квітня 2020 р. Всі зауваження та пропозиції, подані різними групами стейкголдерів,

були враховані проєктними групами відповідних освітніх програм. З усіма проєктами освітніх програм, результатами громадського обговорення, затвердженими освітніми програмами та рецензіями на них можна ознайомитися на офіційному сайті Університету.

Щодо змісту запроваджених освітніх програм, то у поточному навчальному році вони зазнали значних змін. Відповідно до стандартів вищої освіти спеціальностей на сьогодні немає переліку дисциплін, що повинна містити освітня програма та навчальний план, – є перелік компетентностей та програмних результатів навчання, які повинен опанувати випускник, і кожен заклад вищої освіти самостійно визначає перелік дисциплін та їхній обсяг. Водночас не варто забувати, що обов'язковою є вимога Закону України «Про вищу освіту»: дисципліни за вибором здобувача вищої освіти мають складати не менш ніж 25 % від загального обсягу кредитів.

Під час розробки Освітніх програм 2020 р. в Університеті запроваджено нову «філософію» вибору дисциплін, метою якої є надання здобувачам вищої освіти максимальних можливостей для вибору дисциплін та забезпечення прозорості процесу вибору.

Відповідно до затверджених навчальних планів здобувачів вищої освіти СО «Бакалавр» протягом першого семестру кожен першокурсник обирає дві навчальні дисципліни (по 5 кредитів ЄКТС) із загальноуніверситетського переліку – світоглядну та практико-орієнтовану за своїм змістом, а протягом другого семестру має можливість обрати один із трьох можливих напрямів формування індивідуальної освітньої траєкторії в межах вибіркової частини навчального плану (50 кредитів ЄКТС): програму minor, сертифікатну освітню програму чи набір вибіркових дисциплін.

Підготовка здобувача вищої освіти СО «Магістр» відбувається відповідно до навчального плану, що містить 90/120 кредитів ЄКТС, з яких 22,5/30 кредитів ЄКТС (25 %) – вибіркові. З метою створення освітніх можливостей для реалізації індивідуальної траєкторії здобувача освіти Університет пропонує здобувачу СО «Магістр» 2 дисципліни (6 кредитів ЄКТС) із загальноуніверситетського переліку та 16,5/24 кредитів ЄКТС – дисципліни із факультетського переліку. Всі кафедри Університету мають змогу запропонувати для вивчення як дисципліни за вибором, так і програми minor та сертифікатні освітні програми.

Аналізуючи динаміку реалізації освітніх програм, необхідно зазначити, що з 2017 р. кількість запропонованих абітурієнтам освітніх програм знизилася. Це вказує на те, що факультети і кафедри під час формування Конкурсних пропозицій враховують і власні можливості (кадровий склад ОП і матеріальне забезпечення), й аналіз зовнішніх потреб (зацікавленість в ОП абітурієнтів і працедавців).

На сьогодні маємо проміжні результати впровадження функціональної стратегії маркетингу. Наприклад, формуючи Конкурсні пропозиції на 2020 р. набору, шляхом маркетингового аналізу вдалося оптимізувати кількість освітніх програм за СО «Бакалавр» із 36 до 29, за СО «Магістр» – із 39 до 36. Це дало змогу зменшити конкуренцію у межах спеціальності. Оптимізація освітніх програм привела до зменшення кількості малокомплектних груп:

- за денною формою навчання: з 27 у 2019 р. до 14 у 2020 р.;
- за заочною формою навчання: з 24 у 2019 р. до 14 у 2020 р.

Позитивні тенденції у виконанні Функціональної стратегії маркетингу проявляються у збільшенні попиту щодо освітніх послуг Університету серед вступників. Зокрема, серед ЗВО м. Вінниці Університет має другу позицію за кількістю поданих заяв (табл. 1.1.1.1).

Таблиця 1.1.1.1

Кількість поданих заяв у закладах вищої освіти м. Вінниці

Заклад вищої освіти	ДонНУ імені Василя Стуса	ВНТУ	ВНАУ	ВДПУ ім. М. Коцюбинського	ВТЕІ КНТЕУ
СО «Бакалавр» (на основі ПЗСО)	5 985	6 356	4 692	5 280	3 251
СО «Бакалавр» (на основі ОКР «МС»)	89	524	365	217	443
СО «Магістр»	1 330	966	1 262	1 210	420
Разом	**7 404**	**8 126**	**6 319**	**6 707**	**4 114**

Проте, відбувається зниження рівня лояльності відповідно до кількості поданих заяв. Аналіз поданих заяв та зарахування відбиває співвідношення 7 404 заяви до 1 246 зарахованих, тобто 1 до 6, що становить лише 17 % зарахованих. Попередні вступні кампанії мали 1 418 осіб – 22 % зарахованих у 2019 р. за кількості заяв 6 600, у 2018 р. цей показник становив 6 953 заяви до 1 483 зарахованих (22 %), у 2017 р. – 9 258 заяв до 1 938 зарахованих (20 %) (табл. 1.1.1.2).

Таблиця 1.1.1.2

Кількість зарахованих у закладах вищої освіти м. Вінниці

Заклад вищої освіти	ДонНУ імені Василя Стуса	ВНТУ	ВНАУ	ВДПУ ім. М. Коцюбинського	ВТЕІ КНТЕУ
СО «Бакалавр» (на основі ПЗСО)	700	950	843	1 051	547
СО «Бакалавр» (на основі ОКР «МС»)	25	236	506	169	405
СО «Магістр»	504	966	789	230	212
Разом	**1 229**	**2 152**	**2 138**	**1 450**	**1 164**

Відповідно до виконання Функціональної стратегії маркетингу Університет цьогоріч збільшив географію зарахувань до 21 регіону (рис. 1.1.1.1). Минулорічний показник – 17 областей.

Рис. 1.1.1.1 – Географія зарахувань

Порівняно із ЗВО м. Вінниці, в Університеті спостерігається тенденція до збільшення середнього конкурсного бала для першого рівня.

У 2019 р. показник вступу на СО «Бакалавр» був 159 балів, у 2020 р. – майже 157 балів. Зниження конкурсного бала на СО «Бакалавр» пов'язане зі зменшенням порогового бала склав / не склав на ЗНО. Проте, цей бал є найвищим у регіоні (табл. 1.1.1.3).

Таблиця 1.1.1.3

Середній показник конкурсного бала для вступу на здобуття СО «Бакалавр» (на основі ПЗСО) серед ЗВО м. Вінниці

Заклад вищої освіти	ДонНУ імені Василя Стуса	ВНТУ	ВНАУ	ВДПУ ім. М. Коцюбинського	ВТЕІ КНТЕУ
Конкурсний показник 2020 р.	156,9	152,2	141	153,1	150
Конкурсний показник 2019 р.	159	153	140	154	148

Зростає якісний показник при вступі для здобуття другого освітнього рівня – СО «Магістр». Порівняно із ЗВО м. Вінниці, в Університеті спостерігається збільшення середнього конкурсного бала завдяки збільшенню вступників, які вже мають ступінь магістра чи спеціаліста, та покращення якісних показників у тих вступників, які складають ЄВІ (табл. 1.1.1.4).

Таблиця 1.1.1.4

Середній показник конкурсного бала для вступу на здобуття СО «Магістр» серед ЗВО м. Вінниці

Заклад вищої освіти	ДонНУ імені Василя Стуса	ВНТУ	ВНАУ	ВДПУ ім. М. Коцюбинського	ВТЕІ КНТЕУ
Конкурсний показник 2020 р.	291	276	249	221	185
Конкурсний показник 2019 р.	296	308	270	213	254

Упродовж 2019–2020 рр. відбувається збільшення кількості тих вступників, які вступили до магістратури ДонНУ імені Василя Стуса з інших ЗВО. Одночасно відбувається зменшення кількості випускників першого бакалаврського рівня, які продовжують навчання для здобуття другого магістерського рівня (рис. 1.1.1.2, 1.1.1.3).

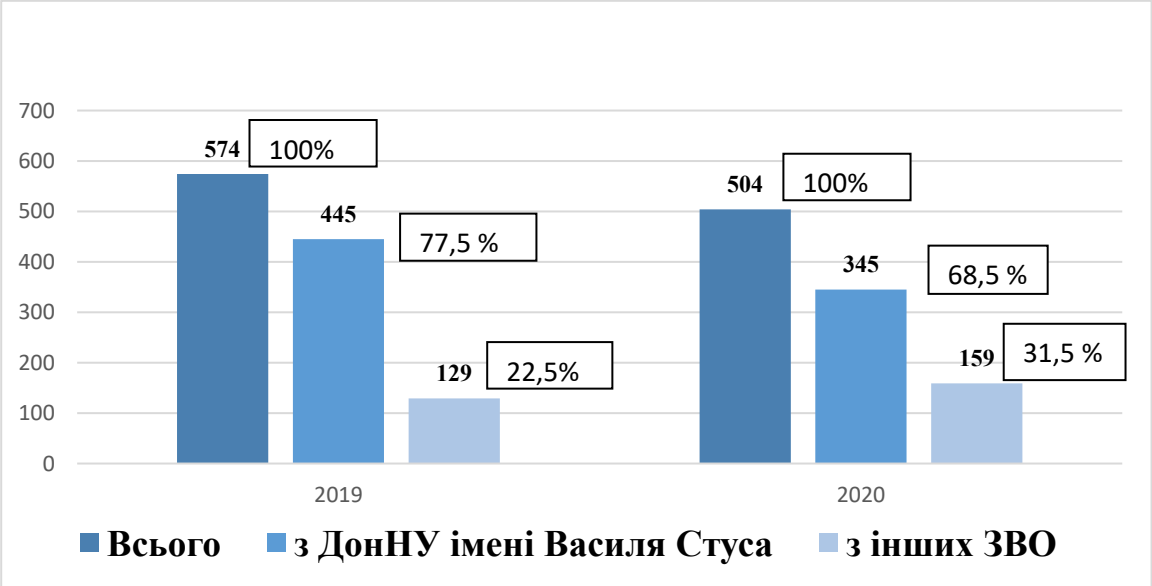

Рис. 1.1.1.2 – Кількість / частка тих, хто вступив у магістратуру з інших ЗВО у 2019 та 2020 рр. (%)

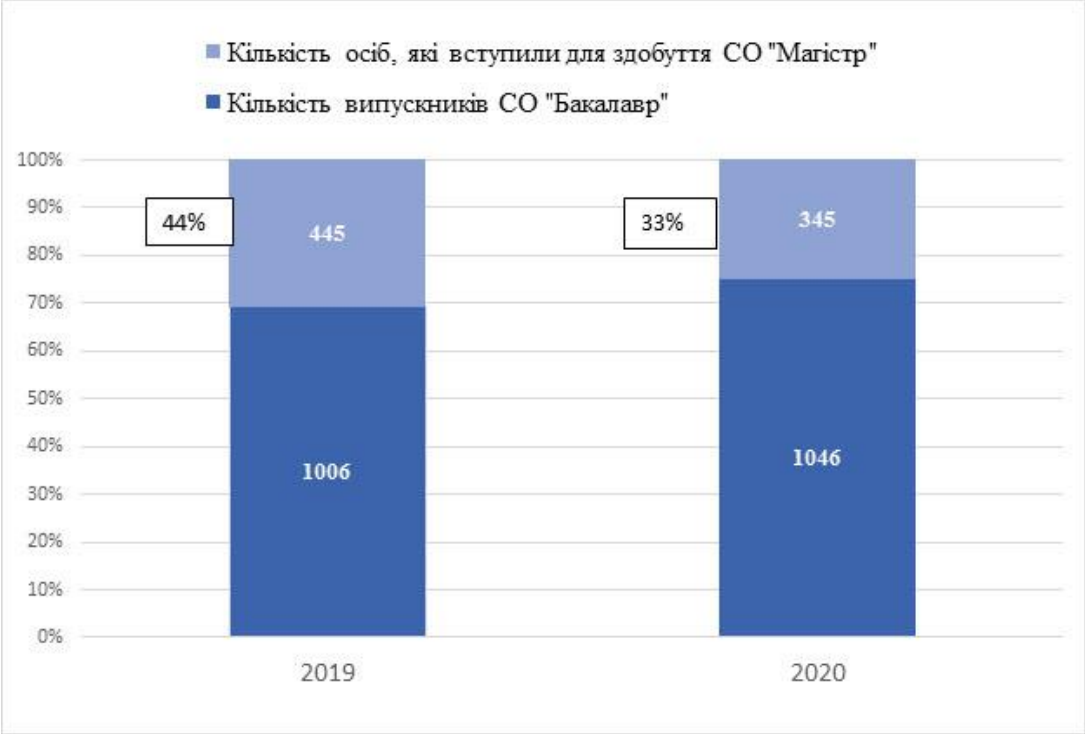

Рис. 1.1.1.3 – Кількість / частка випускників бакалаврату ЗВО, які продовжили навчання на СО «Магістр» у 2019 та 2020 рр. (%)

У 2020 р. на ринку освітніх послуг регіону ДонНУ імені Василя Стуса продовжив успішну практику впровадження міждисциплінарних магістерських освітніх програм, а саме: «Публічна політика та адміністрування», «Менеджмент у судовій сфері», «Митний менеджмент».

Аналіз ринку освітніх послуг у межах регіону вказує на те, що найбільшою популярністю у вступників користуються спеціальності: 081 Право (ОП «Право»), 073 Менеджмент (ОП «Менеджмент»), 075 Маркетинг (ОП «Маркетинг»), 035 Філологія (ОП «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»), 122 Комп'ютерні науки (ОП «Комп'ютерні науки»).

Тенденції щодо топових спеціальностей в Університеті підтверджує загальноукраїнський попит на спеціальності серед вступників, а саме: Право, Менеджмент, Філологія, Комп'ютерні науки.

Національний контекст реалізації функціональної стратегії маркетингу охоплює 9 представників із 8 країн світу: Азербайджану, Білорусі, Бельгії, Гани, ДР Конго, Еквадору, Нігерії, Сенегалу за спеціальностями 073 Менеджмент, 292 Міжнародні економічні відносини, 081 Право, 052 Політологія.

Упродовж 2019/2020 н. р. відбулося розширення каналів розповсюдження інформації про освітні програми Університету відповідно до особливостей цільової аудиторії: Facebook, Instagram, Telegram. Відповідно до специфіки освітніх програм було розроблено інформаційні матеріали та короткі анотації кожної програми бакалаврського та магістерського рівнів, що розміщувалися на офіційних сторінках Facebook та Instagram. Для популяризації освітніх послуг Універ-

ситету було створено Telegram-канал для абітурієнтів із використанням чат-бота. Профорієнтаційні відеоматеріали факультетів були продемонстровані на YouTube-платформі Університету.

На результати реалізації функціональної стратегії маркетингу вказує і контингент здобувачів вищої освіти.

Розглянемо динаміку змін контингенту здобувачів вищої освіти за останні п’ять років.

Станом на 01.10.2016 р. контингент здобувачів вищої освіти складав 5 116 осіб, з яких 2 753 особи (54 %) навчалися за кошти державного бюджету, 2 363 особи (46 %) – за кошти фізичних та / або юридичних осіб.

Протягом звітного періоду відбулися певні зміни у кількісних показниках та структурі контингенту (табл. 1.1.1.5).

У поточному навчальному році (станом на 01.11.2020 р.) загальна чисельність здобувачів вищої освіти становить 4 176 осіб, з яких 1 788 здобувачів вищої освіти (43 %) навчаються за кошти державного бюджету, 2 388 (57 %) – за кошти фізичних та / або юридичних осіб.

Таблиця 1.1.1.5

Структура контингенту здобувачів вищої освіти

Навчальний рік	**Структура контингенту здобувачів вищої освіти**				
	Разом, осіб	із них навчалися			
		за кошти державного бюджету		за кошти фізичних та / або юридичних осіб	
		осіб	%	осіб	%
2016/2017	5 116	2 753	54 %	2 363	46 %
2017/2018	5 270	2 632	50 %	2 638	50 %
2018/2019	5 033	2 333	46 %	2 700	54 %
2019/2020	4 583	2 072	45 %	2 511	55 %
2020/2021	4 176	1 788	43 %	2 388	57 %

Аналіз контингенту здобувачів вищої освіти Університету дає підстави стверджувати, що наявна тенденція щодо поступового зменшення кількості осіб, які навчаються за кошти державного бюджету, та збільшення кількості осіб, які навчаються за кошти фізичних та / або юридичних осіб (діаграми 1.1.1.1, 1.1.1.2).

Діаграма 1.1.1.1

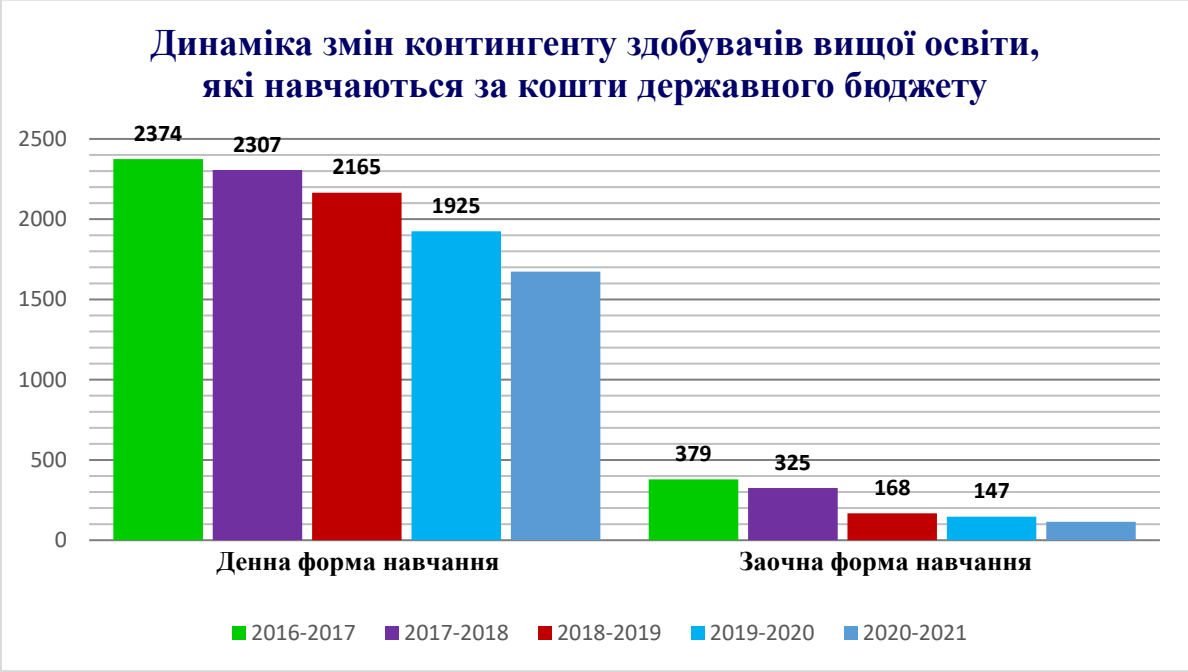

Діаграма 1.1.1.2

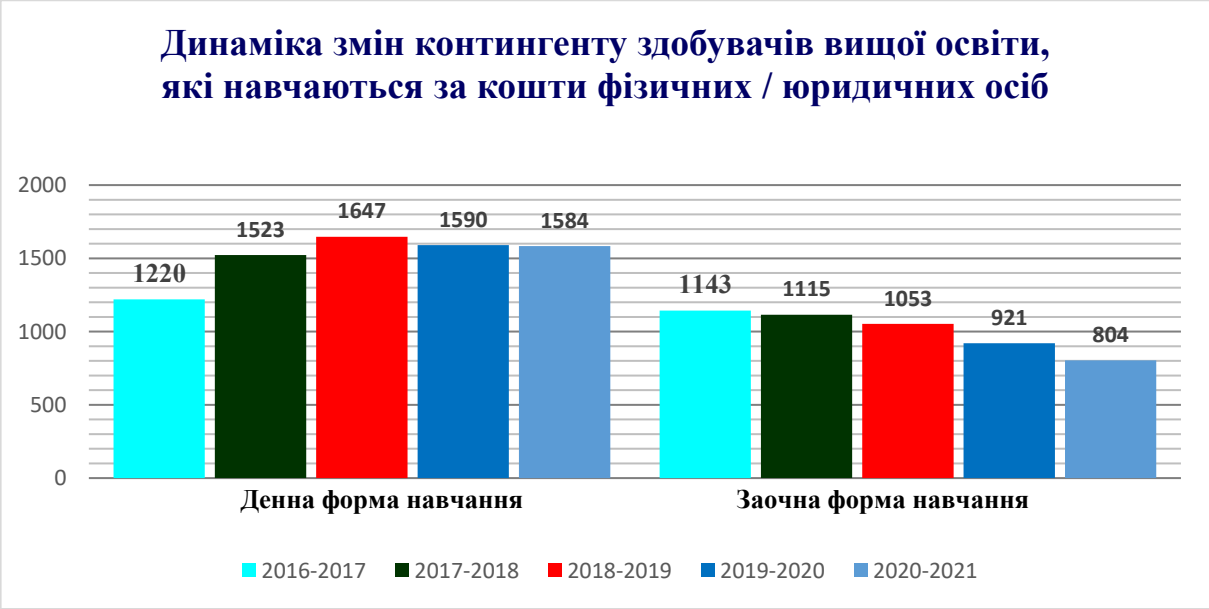

Розглянемо зміни контингенту здобувачів вищої освіти за вищезазначений період за ступенями освіти (враховуючи той факт, що у 2016/2017 н. р. Університет востаннє робив набір здобувачів вищої освіти ОКР «Спеціаліст», під час аналізу будемо враховувати разом здобувачів освіти СО «Магістр» та ОКР «Спеціаліст»).

Контингент здобувачів вищої освіти СО «Бакалавр» і денної, і заочної форм навчання не є сталою величиною. Проаналізуємо кількісні зміни контингенту, що відбувалися протягом останніх років. Упродовж 2016–2018 рр. відбувалося поступове збільшення здобувачів вищої освіти денної форми навчання і незначні

зміни контингенту заочної форми навчання, з 2019 р. маємо щорічне зменшення контингенту здобувачів як денної, так і заочної форм навчання. Причиною зменшення контингенту здобувачів денної форми навчання є розбіжність між кількістю осіб, які закінчили навчання за СО «Бакалавр», і тих, хто у зазначений рік вступив до Університету. Щодо заочної форми навчання, то протягом останніх двох років маємо тенденцію до зниження контингенту здобувачів освіти, і це є загальною тенденцією: абітурієнти надають перевагу навчанню за денною формою навчання, більшість факультетів Університету (факультет інформаційних і прикладних технологій, філологічний факультет, факультет іноземних мов та юридичний факультет) відмовилися від заочної форми навчання за СО «Бакалавр» через неповноцінний набір та для уникнення формування малокомплектних груп (табл. 1.1.1.6).

Таблиця 1.1.1.6

Динаміка змін контингенту здобувачів вищої освіти СО «Бакалавр»

Навчальний рік	Денна форма навчання		Заочна форма навчання	
2016/2017	2 693	**+11 %**	896	**+3 %**
2017/2018	2 993	**+5 %**	925	**–8 %**
2018/2019	3 130	**–9 %**	850	**–13 %**
2019/2020	2 848	**–8 %**	736	**–31 %**
2020/2021	2 614		507	

Щодо змін контингенту здобувачів вищої освіти СО «Магістр», то необхідно зазначити, що в останні роки спостерігалася тенденція до його суттєвого зменшення: 2017/2018 н. р. – на 7 % та 18 % за денною та заочною формами навчання; 2018/2019 н. р. – на 19 % та 28 %; 2019/2020 н. р. – на 3 % та 10 % відповідно. У поточному навчальному році за денною формою навчання ми практично утримали минулорічні позиції (зменшення контингенту менш ніж на 5 %) і маємо значний приріст контингенту заочної форми навчання (збільшення на 24 %). Причиною зменшення контингенту є той факт, що переважну більшість абітурієнтів, які вступають до магістратури, становлять випускники бакалаврату, а у попередні роки випуск здобувачів вищої освіти СО «Бакалавр» був незначним. Крім того, введення для більшості спеціальностей обов'язкового ЄВІ з іноземної мови працює не на користь вступників.

Розглянувши окремо контингент здобувачів вищої освіти денної форми навчання (3 257 осіб), можна зробити висновок, що різниця між кількістю осіб, які навчаються за державним замовленням (1 673 особи (51 %)), не значно відрізняється від кількості осіб, які навчаються за кошти фізичних та / або юридичних осіб (1 584 особи (49 %)). Розбіжність становить лише 2 % на користь здобувачів освіти, які навчаються за кошти державного бюджету (у попередніх роках мали розбіжність 20 %, 14 % та 10 %, тобто спостерігаємо тенденцію до зменшення розбіжності між кількістю здобувачів вищої освіти, які навчаються за

кошти державного бюджету, та здобувачів освіти, які навчаються за кошти фізичних та / або юридичних осіб) (діаграма 1.1.1.3).

Діаграма 1.1.1.3

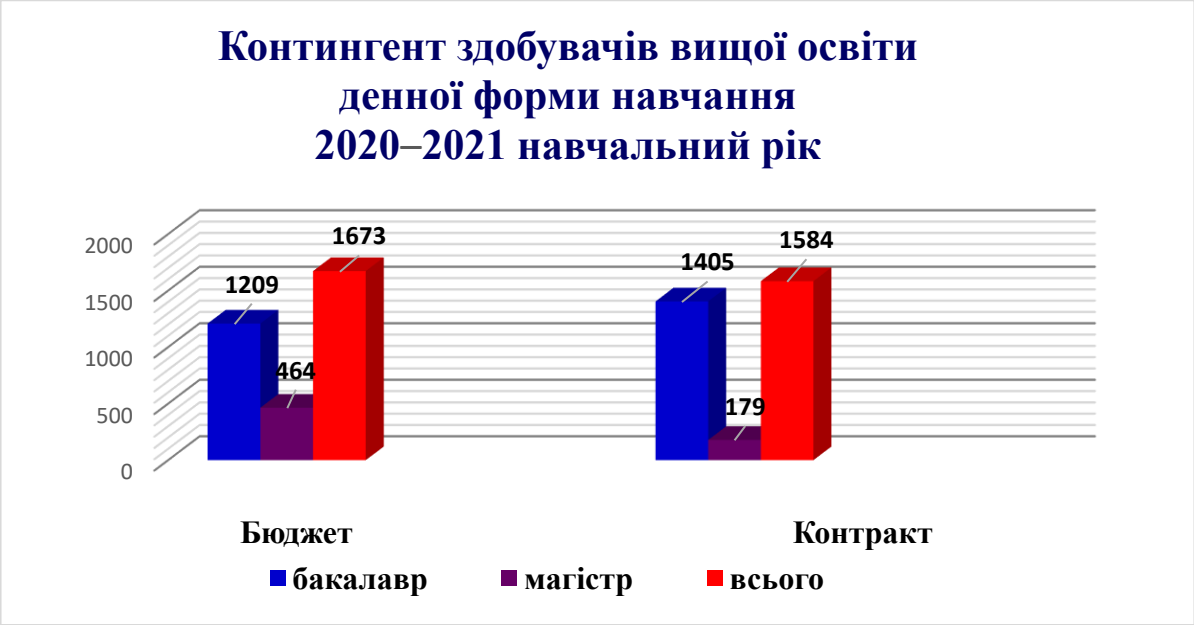

Аналіз контингенту здобувачів вищої освіти заочної форми навчання (919 осіб) вказує на те, що розрив між контингентом здобувачів освіти, які навчаються за кошти державного бюджету (115 осіб (12,5 %)), та тих, що навчаються за кошти фізичних та / або юридичних осіб (804 особи (87,5 %)), становить 75 %. Тут варто зазначити тенденцію до збільшення частки здобувачів освіти, що навчаються за кошти юридичних та / або фізичних осіб, тобто поступової ліквідації державного замовлення на заочній формі і переходу тільки на навчання за контрактом (діаграма 1.1.1.4).

Діаграма 1.1.1.4

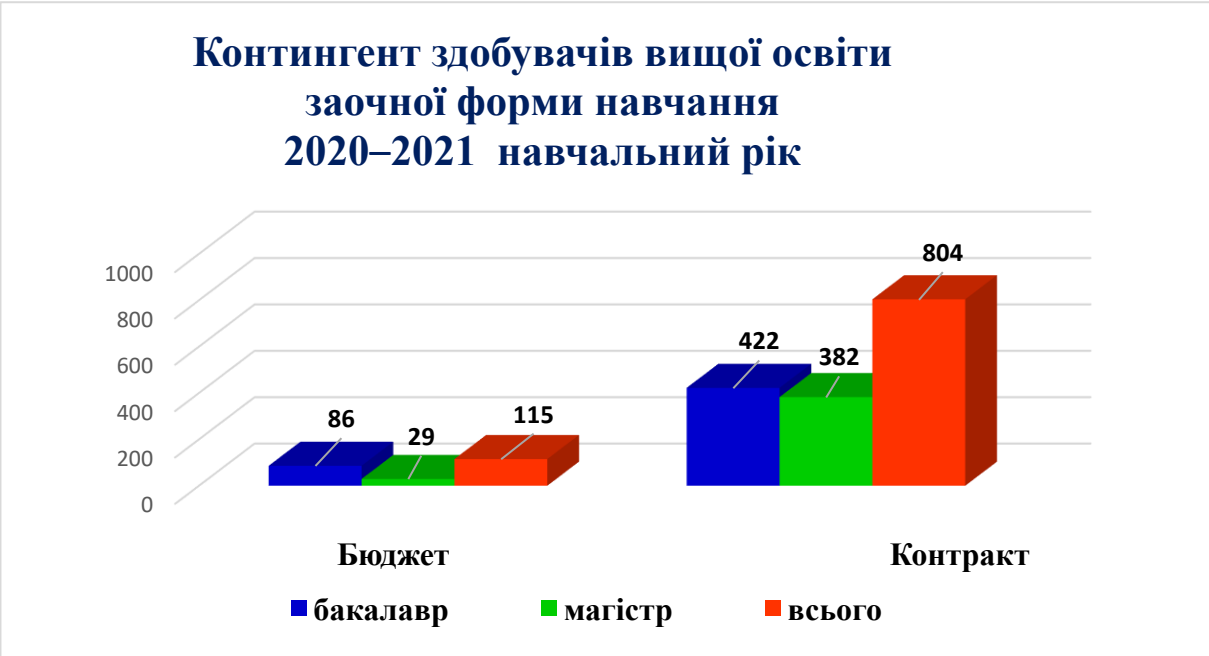

Загальну інформацію щодо контингенту здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання, що навчаються за кошти державного замовлення та за кошти фізичних та /або юридичних осіб, представлено на діаграмах 1.1.1.5 та 1.1.1.6.

Діаграма 1.1.1.5

Діаграма 1.1.1.6

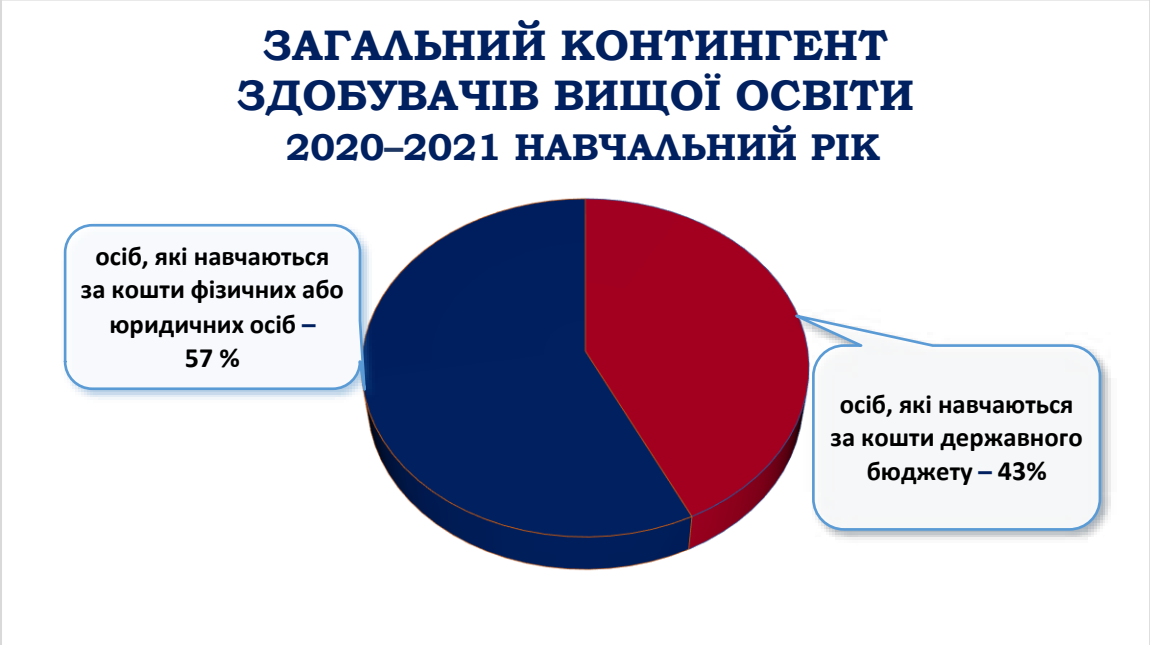

Розглянемо розподіл здобувачів вищої освіти денної форми за курсами навчання (діаграма 1.1.1.7). Майже рівномірним є розподіл здобувачів освіти СО «Бакалавр» за всіма курсами навчання, що є результатом систематичної профорієнтаційної роботи факультетів та кафедр Університету. Щодо здобувачів вищої освіти СО «Магістр», то їх значно менше (причини зменшення здобувачів СО «Магістр» зазначено вище).

Діаграма 1.1.1.7

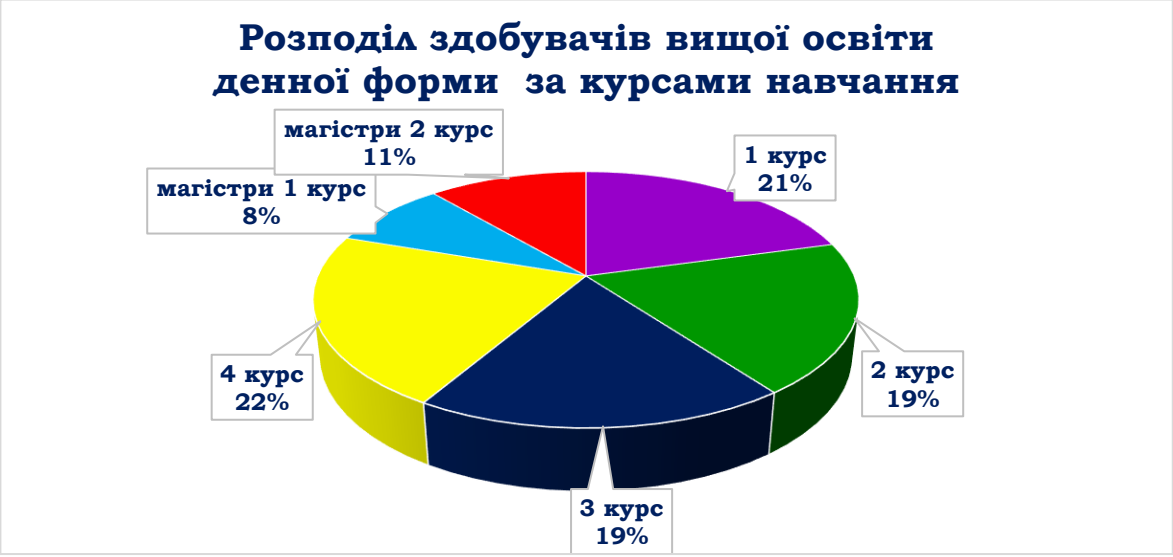

Розподіл здобувачів вищої освіти заочної форми за курсами навчання представлено на діаграмі 1.1.1.8. Серед здобувачів вищої освіти СО «Бакалавр» переважна кількість навчається на 3 та 4 курсах. Цей показник має тенденцію до щорічного поступового зменшення, що пояснюється відмовою певних факультетів від заочної форми навчання. Щодо здобувачів вищої освіти СО «Магістр», то їх кількість майже однакова як на першому, так і на другому курсах, і значно більша, ніж на відповідних курсах СО «Бакалавр».

Діаграма 1.1.1.8

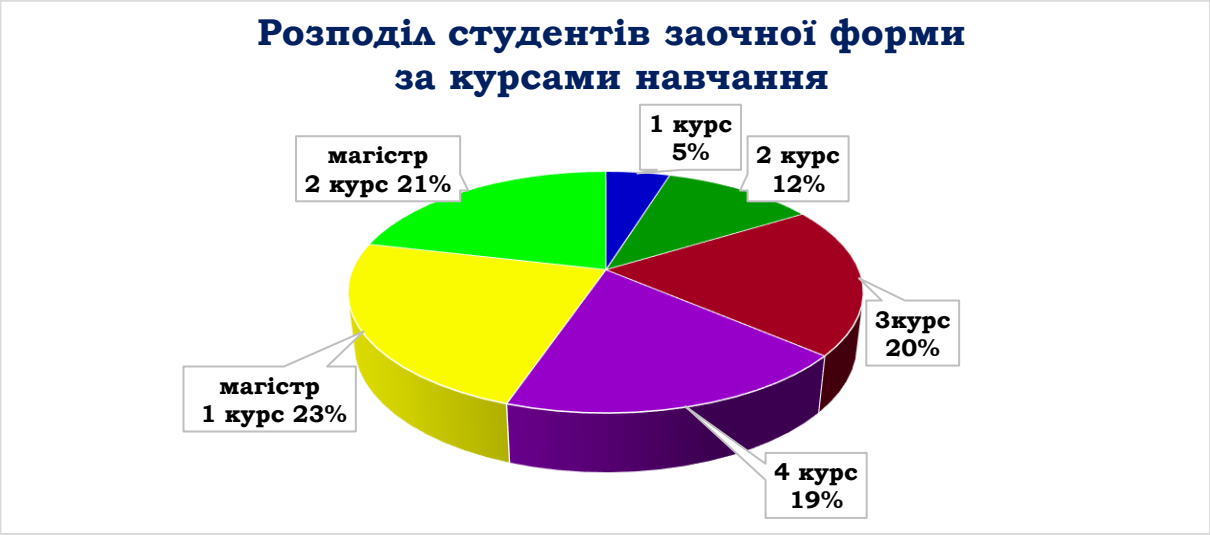

Окремо варто зазначити, що станом на 01.11.2020 р. в Університеті навчається 27 іноземних громадян, що становить трохи більше за 0,5 % від загальної кількості здобувачів освіти (у попередніх навчальних роках їх було 1,2 та 1 %), отже, маємо тенденцію до зменшення.

Розподіл здобувачів вищої освіти за факультетами Університету наведено на діаграмі 1.1.1.9.

Діаграма 1.1.1.9

Переважна кількість здобувачів вищої освіти Університету навчається на економічному факультеті (28 %). 20 % становлять здобувачі факультету інформаційних і прикладних технологій, 18 % – здобувачі юридичного факультету. Щодо інших факультетів, то вони мають майже однакові частки контингенту – 8–9 %.

Загальну інформацію щодо розподілу контингенту за факультетами Університету, освітніми рівнями та формами навчання наведено у табл. 1.1.1.7.

Таблиця 1.1.1.7

Контингент здобувачів вищої освіти ДонНУ імені Василя Стуса (станом на 01.11.2020 р.)

Факультет	Громадян України	Іноземних громадян	Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
			бакалавр		магістр		разом		бакалавр		магістр		разом	
			держзамовл.	контракт	держзамовл.	контракт	держзамовл.	контракт	держзамовл.	контракт	держзамовл.	контракт	держзамовл.	контракт
Інформаційних і прикладних технологій	847	3	301	299	114	44	415	343	2	40		50	2	90
Хімії, біології і біотехнологій	368	4	147	17	79	4	226	21	3	53	8	61	11	114
Філологічний	328		119	68	47	22	166	90	9	35	1	27	10	62
Іноземних мов	373		117	204	34	18	151	222					0	0
Історії та міжнародних відносин	340		75	152	22	13	97	165	9	37		32	9	69
Економічний	1 163	16	309	363	128	45	437	408	50	126	20	138	70	264
Юридичний	730	4	141	302	40	33	181	335	13	131		74	13	205
Разом громадян України	**4 149**		**1 209**	**1 405**	**464**	**179**	**1 673**	**1 584**	**86**	**422**	**29**	**382**	**115**	**804**
Разом іноземних громадян		**27**												
Разом по Університету	**4 149**	**27**	**1 209**	**1 405**	**464**	**179**	**1 673**	**1 584**	**86**	**422**	**29**	**382**	**115**	**804**

Перспективним завданням наступного року буде підвищення конкурентоспроможності освітніх програм Університету, що передбачає продовження маркетингових досліджень за такими напрямами:

- виокремлення цільових аудиторій споживачів та аналіз їхніх потреб і очікувань – абітурієнти та батьки, здобувачі вищої освіти, роботодавці;
- ідентифікація трендів ринку освітніх послуг у контексті формування конкурентних переваг закладів вищої освіти (якість освіти, доступність формату освітньої діяльності, сучасний характер організації навчального процесу, компетентний кадровий склад, практична спрямованість освітніх програм, дуальна освіта, сприяння працевлаштуванню тощо);
- аналіз тенденцій поточного та перспективного попиту ринку на компетенції, профіль та якість підготовки фахівців з урахуванням визначених пріоритетів розвитку економіки регіону;
- моніторинг якості освітніх результатів на основі опитувань споживачів;
- вибір ефективних каналів та інструментів просування наших послуг.

Аналіз освітньої діяльності Університету вказує на реалізацію низки організаційних і методичних заходів щодо приведення у відповідність чинної нормативної бази та наявного методичного забезпечення до викликів сьогодення. Результатом цього стало запровадження освітніх програм, конкурентоспроможних на ринку праці.

Динаміка змін контингенту вказує на те, що скорочення державного замовлення незначно вплинуло на загальні показники Університету. Це дає підстави стверджувати про стабільну привабливість Університету.

Водночас не можна зупинятися на досягнутому, для чого діяльність Університету необхідно спрямувати на реалізацію таких завдань:

- модернізація освітнього процесу через впровадження нових освітніх програм, науково-методичних досягнень, поєднання власного досвіду з кращими світовими практиками;
- створення умов щодо особистісно орієнтованого навчання, органічного поєднання освіти і практичного навчання, що зробить можливим запровадження дуальної освіти в Університеті;
- забезпечення стабільної якості підготовки фахівців відповідно до європейських та національних стандартів вищої освіти, державних вимог до якості;
- активізація роботи щодо впровадження наукових розробок кафедр та факультетів в освітній процес Університету;
- розвиток магістерських програм «подвійних дипломів», залучення роботодавців і практиків до формування змісту освітньої програми та освітнього процесу.

1.1.2. Підготовка кадрів в аспірантурі та докторантурі

У сучасних умовах підготовка кадрів вищої кваліфікації, зокрема аспірантура, має забезпечувати розвиток креативних здібностей, критичного мислення та інтелектуальної незалежності молодих науковців. У цих нових умовах організація підготовки потребує знаходження балансу між науковими дослідженнями й орієнтацією на широкий ринок інтелектуальної праці. Важливою є довіра до наукових досліджень та їхніх результатів, що зумовлює необхідність контролю якості наукових робіт. Отже, під час підготовки кадрів вищої кваліфікації увага має акцентуватися на тому, що досягнення наукових результатів не є швидким і масовим процесом, необхідно звертати увагу на малодосліджені питання, що не зазнали ґрунтовного розгляду для отримання оригінальних результатів.

Підготовка здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук здійснюється відповідно до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р., № 261, та конкретизується локальними нормативними актами Університету, зокрема Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в аспірантурі та докторантурі Донецького національного університету імені Василя Стуса, введеного в дію наказом ректора від 04 березня 2020 р., № 87/05.

Аспірантура

Підготовка науково-педагогічних кадрів в аспірантурі здійснюється за 12 освітньо-науковими програмами здобуття ступеня доктора філософії.

На основі аналізу *Порядку проведення експерименту присудження ступеня доктора філософії* (постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р., № 167), *Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти* (Наказ Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р., № 977), рекомендацій Національного агентства з якості вищої освіти у поточному році для удосконалення та підвищення ефективності підготовки здобувачів ступеня доктора філософії введено в дію нову редакцію *Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в аспірантурі та докторантурі Донецького національного університету імені Василя Стуса,* відповідно до якого, зокрема, змінено підхід до надання права керівництва, а саме: впроваджено практику надання наукового керівництва тим науково-педагогічним працівникам, які є активними дослідниками, водночас кожен випадок надання керівництва аспірантом розглядається окремо. Науковим керівником може бути призначений науковий або науково-педагогічний працівник, але не раніше, ніж через 5 років після здобуття ступеня доктора філософії (кандидата наук). Результати наукової роботи

таких осіб мають публікуватися не рідше, ніж один раз на два роки (одноосібно або у співавторстві).

Критеріями для надання наукового керівництва (консультування) є виконання принаймні трьох із нижченаведених умов за останні 5 років, до яких входять дві із перших трьох позицій:

1) наявність за останні п'ять років наукових публікацій у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз, рекомендованих МОН, зокрема Scopus або Web of Science Core Collection;

2) наявність не менш як п'яти наукових публікацій у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України;

3) наявність опублікованої монографії;

4) наукове керівництво (консультування) здобувача, який одержав документ про присудження наукового ступеня;

5) участь у міжнародних наукових проєктах, залучення до міжнародної експертизи;

6) робота у складі експертних рад із питань проведення експертизи дисертацій МОН або галузевих експертних рад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, або Акредитаційної комісії, або їхніх експертних рад, або міжгалузевої експертної ради з вищої освіти Акредитаційної комісії, або трьох експертних комісій МОН / зазначеного Агентства, або Науково-методичної ради / науково-методичних комісій (підкомісій) з вищої освіти МОН;

7) виконання функцій наукового керівника або відповідального виконавця наукової теми (проєкту), або головного редактора / члена редакційної колегії наукового видання, включеного до переліку наукових фахових видань України, або іноземного рецензованого наукового видання;

8) участь в атестації наукових працівників як офіційного опонента або члена постійної спеціалізованої вченої ради (не менш як трьох разових спеціалізованих вчених рад);

9) наявність не менш як п'яти авторських свідоцтв та / або двох патентів.

Наведені умови взято із п. 30 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р., № 1187, які зокрема вказують на дослідницьку активність НПП.

Варто зазначити, що у поточному році впроваджено практику подвійного наукового керівництва з чітким розподілом обов'язків між керівниками. Таку практику впроваджено на спеціальностях 052 «Політологія», 073 «Менеджмент», 081 «Право», 292 «Міжнародні економічні відносини», зокрема із залученням фахівців Європейських університетів:

- залучення до співкерівництва аспірантів спеціальності 052 «Політологія» Осмоловської А. О. (науковий керівник – професор Нагорняк Т. Л.), Кото-

ва Е. О. (науковий керівник – професор Польовий М. А.) професора Гданського університету Моджеєвскі А.;

- залучення до співкерівництва аспіранта спеціальності 073 «Менеджмент» Польгуля Д. С. (науковий керівник – професор Дороніна О. А.) та аспіранта спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» Заступа О. В. (науковий керівник – професор Хаджинов І. В.) професора Познанського університету економіки і бізнесу Половчика Я.;
- призначення двох наукових керівників аспіранту першого року навчання спеціальності 052 «Політологія» (професор Польовий М. А., професор Моджеєвскі А.).

Також відбувається залучення до одноосібного керівництва іноземних фахівців: призначення аспіранту спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» Гульку С. В. науковим керівником професора Познанського університету економіки і бізнесу Половчика Я.

У звітному році продовжувалося удосконалення загального підходу до підготовки докторів філософії, зокрема в інформаційний пакет підготовки докторів філософії додано академічний календар і модель навчального плану освітньо-наукової програми для здобувачів ступеня доктора філософії.

У контексті підготовки до проходження акредитації освітньо-наукових програм підготовки доктора філософії здійснено такі заходи:

- аналіз відповідності наукових керівників вимогам, викладеним у новій редакції Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в аспірантурі та докторантурі Донецького національного університету імені Василя Стуса, і у такий спосіб визначено «критичну масу» дослідників за кожною зі спеціальностей;
- оцінено можливість створення спеціалізованих вчених рад для разового захисту аспірантів усіх років навчання;
- проведено аудит контингенту;
- здійснено аналіз відповідності напрямів досліджень наукових керівників та тем дисертаційних робіт аспірантів.

На основі такого аналізу визначено сім освітньо-наукових програм для проходження акредитації: 035 «Філологія», 051 «Економіка», 052 «Політологія», 073 «Менеджмент», 081 «Право», 102 «Хімія», 292 «Міжнародні економічні відносини». Із них 6 пройшли акредитацію у листопаді 2020 р. За попередніми даними всі програми отримали високу оцінку експертних комісій. Процедура акредитації проходила в режимі онлайн, що мало як свої позитивні сторони, наприклад, полегшена координація зі всіма підрозділами та учасниками експертизи (не потрібно було фізично знаходитися в Університеті), так і негативні (через засоби зв’язку важко відчути атмосферу Університету, ставлення до Університету

стейкголдерів). На березень 2021 р. запланована акредитація спеціальності 081 «Право».

Здатність Університету створити спеціалізовані вчені ради для разового захисту здобувачів обумовлює конкурсні пропозиції і порушення клопотання перед МОН України про замовлення місць державного замовлення.

Університет організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукових програм можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо). Якісна підготовка аспірантів неможлива без забезпечення можливостей для публікації результатів у міжнародних фахових журналах, виступів на конференціях, семінарах тощо.

Публікації і наукові роботи аспірантів та їхніх керівників проходять перевірку на наявність академічного плагіату. Особи, в яких виявлено порушення академічної доброчесності, не допускаються до керівництва аспірантами, а до аспірантів, у яких виявлено відповідні порушення, застосовуються санкції, визначені у Кодексі академічної доброчесності та корпоративної етики згідно із принципами університетської автономії.

Виходячи з того, що законодавство встановлює норму, згідно з якою керівники і рецензенти досліджень аспірантів повинні мати не менш як три наукові публікації, опубліковані за останні п’ять років за тематикою (науковим напрямом), дотичною до дисертації здобувача, впроваджено практику перевірки на наявність академічного плагіату саме цих публікацій.

Прийом до аспірантури. Обов’язковою умовою для вступу до аспірантури є дотичність досліджень потенційних наукових керівників до інтересів вступників, що визначається на співбесіді із деканом факультету або гарантом відповідної освітньо-наукової програми та передбачуваним науковим керівником, а отже, і подальша можливість створення спеціалізованих вчених рад для разового захисту.

У 2020 р. до аспірантури було зараховано 14 аспірантів (2017 р. – 43, 2018 р. – 34, 2019 р. – 35), зокрема:

– за денною формою навчання – 5 аспірантів (2017 р. – 16, 2018 р. – 19, 2019 р. – 13), усі за державним замовленням;

– за заочною формою навчання – 9 аспірантів (2017 р. – 27, 2018 р. – 15, 2019 р. – 22), усі за кошти юридичних чи фізичних осіб.

У 2020 р. зарахування до аспірантури здійснювалося у три етапи: з 1 березня (лише за кошти юридичних чи фізичних осіб), з 1 вересня (за державним замовленням і за кошти юридичних чи фізичних осіб), а також із 1 жовтня, з огляду на надання додаткового місця за державним замовленням на спеціаль-

ність 102 «Хімія». Окрім того, здійснено зарахування громадянина Польщі на спеціальність 052 «Політологія».

Контингент. На кінець 2020 р. кількість аспірантів становить 112 осіб:

– за денною формою навчання – 52 особи, із них за державним замовленням – 50 осіб, за кошти юридичних чи фізичних осіб – 2 особи;

– за заочною формою навчання – 60 осіб, усі за кошти юридичних чи фізичних осіб.

Для зіставлення, контингент аспірантів на кінець 2019 р. становив 143 особи, на кінець 2018 р. – 137 осіб.

Аспіранти з інших країн. У 2020 р. до ДонНУ імені Василя Стуса зараховано 1 іноземного громадянина (Польща) на спеціальність 052 «Політологія». Крім того, навчається ще 4 іноземні громадянина (1 особа на спеціальності 051 «Економіка», 1 особа на спеціальності 113 «Прикладна математика», 2 особи на спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»).

Ефективність аспірантури. У 2020 р. відраховано 16 аспірантів (серед яких 1 аспірант 2014 р. вступу, 1 – 2015 р. вступу, 11 – 2016 р. вступу, 2 – 2017 р. вступу, 1 – 2018 р. вступу) з огляду на завершення навчання за відповідною освітньо-науковою програмою, зокрема 10 із них захистилися або подали документи до спеціалізованої вченої ради в межах строку підготовки в аспірантурі: 7 аспірантів 2016 р. вступу *(Шемета Т. М., Несвіт К. В., Іванов А. В., Павлюк С. М., Іщук Ю. А., Михальська В. В., Горячова Н. В.)*, 2 – 2017 р. вступу *(Гайду Г. В., Оверковський К. В.)* та 1 аспірант 2018 р. вступу *(Ткачук Г. В.)*.

Окрім того, 2 аспіранти 2017 р. вступу подали документи до спеціалізованих вчених рад, їхні захисти плануються на початку 2021 р.

У 2020 р. відбувся перший випуск здобувачів ступеня доктора філософії (зарахування 2016 р.), які навчалися за «Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р., № 261. На рис. 1.1.2.1 зображено кількісні показники рівня відрахувань з аспірантури, захистів тощо.

Зазначимо, що захисти аспірантів, для яких уже створені ради або які проходять попередню експертизу, плануються не пізніше першого півріччя 2021 р.

Високий відсоток відрахувань аспірантів протягом навчання в аспірантурі пов’язаний передусім із ґрунтовним підходом наукових керівників, завідувачів кафедр та гарантів до виконання вимог освітньо-наукових програм, зокрема виконання індивідуального плану наукової роботи, які спрямовані на своєчасну підготовку дисертаційної роботи та публікацій за результатами проведеного дослідження.

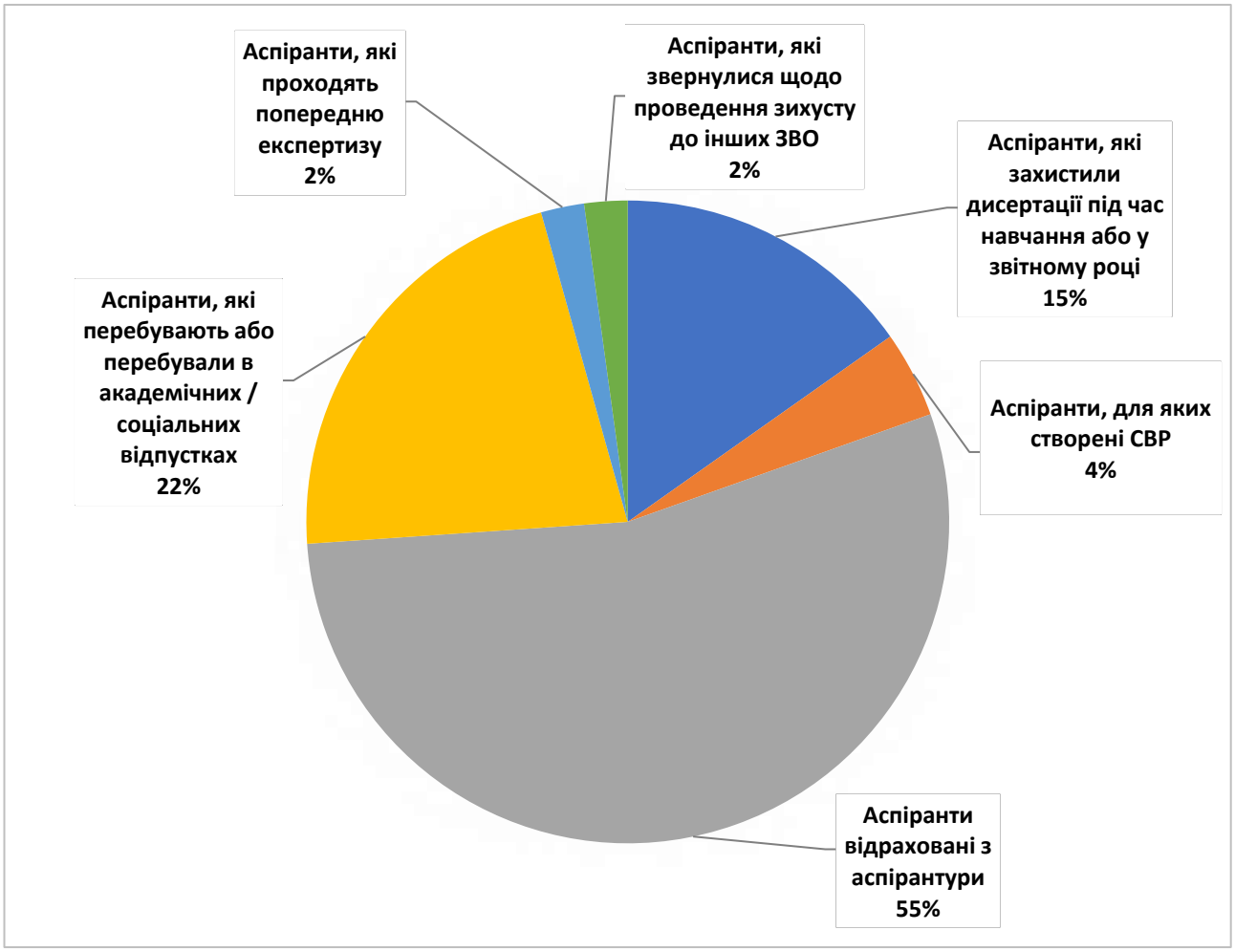

Рис. 1.1.2.1 – Здобувачі ступеня доктора філософії 2016 р. вступу (46 осіб)

Якщо брати до уваги лише випускників аспірантури 2020 р. (здобувачів ступеня доктора філософії), які захистилися до закінчення офіційного терміну навчання або подали документи до спеціалізованої вченої ради в межах навчання в аспірантурі та захистилися до закінчення 2020 р., то ефективність аспірантури становить 63,63 %.

Протягом року із аспірантури було відраховано 31 аспіранта, з них 28 аспірантів – за власним бажанням (12 аспірантів денної форми навчання за державним замовленням, 16 аспірантів заочної форми навчання за кошти юридичних чи фізичних осіб, зокрема 1 із них з огляду на вступ на місце державного замовлення), 2 аспіранти – за невиконання умов договору (заочна форма навчання), 1 аспірант – за невиконання індивідуального плану наукової роботи (за денною формою навчання).

У 2020 р. захистилися такі випускники аспірантури попередніх років: *Мінгораєва А. В.* (2017 р.), *Подоляк А. В.* (2018 р.), *Панасюк О. С.* (2019 р.). Отже, збільшилася ефективність аспірантури попередніх років. Зокрема зросла ефективність аспірантури 2019 р. На кінець минулого року вона становила 18,2 % *(Савченко К. Ю., Кулик І. О.),* наразі вона становить 27,27 %.

Також зросла ефективність аспірантури 2018 р., порівняно із роком випуску, тоді вона становила 10 % *(3 особи захистилися до закінчення 2018 р.: Дейна А. Ю., Окуньовська Ю. В., Журавська О. В.)*. Проте у 2019 р. захистилося ще 7 осіб, які закінчили аспірантуру у 2018 р. *(Єрьомін М. Б., Мєлєкєсцев К. І., Аветисян М. Р., Смокова Г. І., Шкурат М. Є., Бортун К. О., Демиденко О. І.),* тобто ефективність становила 31,25 %, а у 2020 р. захистила дисертацію ще одна особа *(Подоляк А. В.)*. Отже, ефективність аспірантури 2018 р. випуску на сьогодні становить 36,67 %.

Загалом за 2020 р. аспірантами, випускниками аспірантури попередніх років, здобувачами та співробітниками Університету захищено 21 дисертацію. З них 17 дисертацій було захищено особами, які раніше навчалися в аспірантурі ДонНУ імені Василя Стуса або були здобувачами нашого Університету, з них:

1 аспірант третього року навчання, достроковий захист *(Ткачук Г. В.)*;

2 аспіранти четвертого року навчання, 2017 р. вступу *(Гайду Г. В., Оверковський К. В.)*;

7 аспірантів та випускників аспірантури 2016 р. вступу *(Шемета Т. М., Іванов А. В., Несвіт К. В., Михальська В. В., Іщук Ю. А., Павлюк С. М., Горячова Н. В.)*;

1 випускник 2019 р. *(Панасюк О. С.)*;

1 випускник 2018 р. *(Подоляк А. В.)*;

1 випускник 2017 р. *(Мінгораєва А. В.)*;

6 отримувачів освітньої послуги «Проведення захисту дисертаційного дослідження» *(Савченко О. О., Шульженко А. С., Гнедик Є. С., Ординська І. Я., Подлепіна П. О., Бараняк І. Є.)*;

2 співробітники Університету *(Чуйко В. В., Василенко В. Ю.)*.

Працевлаштування. У 2020 р. з 16 випускників аспірантури (серед яких 3, які відраховані з огляду на достроковий захист) в Університеті працевлаштовано 12,5 %, співробітники органів влади становлять 25 %, бізнес-структур та інших організацій – 37,5 %.

Платні освітні послуги. Протягом 2020 р. відділом аспірантури і докторантури було надано такі освітні послуги:

«Доведення до захисту» – 1 особа (докторська дисертація);

«Проведення захисту дисертаційного дослідження» – 5 осіб на здобуття ступеня кандидата наук та 3 особи на здобуття ступеня доктора наук;

«Складання кандидатського іспиту» – 5 осіб.

Варто зазначити, що до Університету звернулося двоє здобувачів Міжнародного гуманітарного університету (м. Одеса) для проходження попередньої експертизи та утворення в Університеті спеціалізованих вчених рад для разового захисту за спеціальністю 035 «Філологія».

Докторантура

У ДонНУ імені Василя Стуса навчання в докторантурі здійснюється за спеціальностями 035 «Філологія», 051 «Економіка», 052 «Політологія», 081 «Право», 292 «Міжнародні економічні відносини», оскільки місця державного замовлення у докторантуру Міністерство освіти і науки України надає за спеціальностями, за якими в Університеті діють спеціалізовані вчені ради, що значно обмежує можливості Університету.

На кінець 2020 р. кількість докторантів становила 7 осіб (2017 р. – 11, 2018 р. – 10, 2019 р. – 9), з них усі за державним замовленням.

Випуск. Фактичний випуск у 2020 р. – 5 докторантів (2017 р. – 3, 2018 р. – 4, 2019 р. – 4), з них у поточному році захистився 1 докторант *(Бусленко В. В. (052 «Політологія»))*. Отже, ефективність докторантури становить 20 %.

Працевлаштування. Із випуску 2020 р. в Університеті працює 3 випускники докторантури, що становить 60 % від випуску, та один в іншому ЗВО.

Захисти дисертацій на здобуття ступеня доктора наук. Підготовка для здобуття ступеня доктора наук здійснюється як у докторантурі, так і через самостійну підготовку. Окрім захисту докторської дисертації випускника докторантури 2020 р. Бусленка В. В. за спеціальністю 23.00.02 – Політичні інститути та процеси (052 «Політологія»), співробітниками Університету захищено 7 докторських дисертацій:

– **Оверчук В. А.** (доктор економічних наук, спеціальність 08.00.07 – Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика);

– **Петрова І. В.** (доктор історичних наук, спеціальність 07.00.06 – Історіографія, джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни);

– **Мовчан Р. О.** (доктор юридичних наук, спеціальність 12.00.08 – Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право);

– **Гоцуляк Ю. В.** (доктор юридичних наук, спеціальність 12.00.01 – Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень);

– **Амелічева Л. П.** (доктор юридичних наук, спеціальність 12.00.05 – Трудове право; право соціального забезпечення);

– **Супрун В. М.** (доктор філологічних наук, спеціальність 10.01.01 – Українська література);

– **Лимар В. В.** (доктор економічних наук, спеціальність 08.00.03 – Економіка та управління національним господарством).

2020 р. також відбулися захисти дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук здобувачів освітніх послуг:

«Доведення до захисту» *(Заюков І. В.)*;

«Проведення захисту дисертаційного дослідження» *(Заюков І. В., Риндзак О. Т.)*.

2020 р. відбувся захист випускника докторантури 2018 р. Колінько М. В. Отже, ефективність докторантури зазначеного року зросла до 50 %.

Визнанням якості підготовки здобувачів та здобутків наукових шкіл Університету є попит на його послуги з підготовки докторів наук та докторів філософії для зовнішніх замовників, зокрема за рахунок державного замовлення, не тільки в межах регіону, але і загалом в Україні та країнах Європи.

Наразі в Університеті створена власна модель підготовки докторів філософії, для чого розроблено академічний календар, модельний план, інформаційний пакет підготовки докторів наук; відбувається постійне удосконалення комплексу навчально-методичного забезпечення, який враховує індивідуальну траєкторію кожного здобувача та виконання вимог Національної рамки кваліфікації та Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти.

Удосконалення процесу підготовки докторів філософії передбачатиме збільшення кількості освітніх компонентів, що викладаються англійською мовою, та підвищення міжнародної академічної мобільності здобувачів у такий спосіб, щоб надати хоча б одну можливість проходження мобільності протягом навчання всім здобувачам.

Стратегічним завданням на наступний рік є підготовка та проходження акредитації спеціальності 081 «Право», а також збільшення «критичної маси» дослідників на спеціальностях: 032 «Історія та археологія», 033 «Філософія», 053 «Психологія», 111 «Математика».

1.1.3. Випуск 2019/2020 н. р. та особливості вступної кампанії-2020

Випуск 2019/2020 н. р.

Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється екзаменаційними (кваліфікаційними) комісіями після завершення повного циклу теоретичного навчання та проходження практичної підготовки для встановлення відповідності набутих компетентностей і сформованих програмних результатів навчання вимогам освітньої програми та присвоєння кваліфікації за відповідним ступенем вищої освіти.

Об’єктивне фахове оцінювання рівня знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти є індикатором якісної підготовки майбутніх фахівців, запорукою їхнього успішного працевлаштування, формування та утримання високого іміджу Університету та його місця у національних та міжнародних рейтингах закладів вищої освіти.

Для проведення атестації здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів у 2019/2020 н. р. було створено 72 екзаменаційні (кваліфікаційні) комісії (38 – для першого (бакалаврського) рівня, 34 – для другого (магістерського) рівня) за 27 спеціальностями та 76 освітніми прог-

рамами. 29 екзаменаційних (кваліфікаційних) комісій очолювали доктори наук, професори, що становить 40 % від загальної кількості комісій; 23 – кандидати наук, доценти (32 %); 20 – висококваліфіковані працівники організацій та установ (28 %), з яких 2 – кандидати наук.

Для виконання обов'язків голів екзаменаційних (кваліфікаційних) комісій протягом 2019/2020 н. р. було залучено 37 висококваліфікованих фахівців, провідних науковців та експертів-практиків відповідних галузей знань, із них: 18 докторів наук, професорів (49 %); 8 кандидатів наук, доцентів (22 %); 11 висококваліфікованих працівників організацій та установ (29 %).

Залучення до головування в екзаменаційних (кваліфікаційних) комісіях провідних науковців, керівників та фахівців підприємств, установ, організацій, фахівців органів державної влади і місцевого самоврядування дає змогу не тільки продемонструвати високий рівень підготовки випускників та їхню готовність до практичної діяльності, але й визначити форми подальшої співпраці Університету з установами та організаціями Вінниччини для реалізації освітньо-наукового потенціалу Університету та його інтеграції у суспільство. Крім того, наявні тенденції сприяють орієнтації випускових кафедр на тісний зв'язок теорії та практики, формують відповідальність і готовність Університету звітувати перед замовниками щодо підготовки фахівців для різних сфер економіки та підтримують традиції Університету.

Виклики часу, пов'язані з пандемією COVID-19, внесли зміни до регламенту роботи екзаменаційних (кваліфікаційних) комісій. Атестація була проведена відповідно до затверджених графіків навчального процесу та розкладів роботи комісій дистанційно, у синхронному режимі з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема відеоконференцій із забезпеченням надійної автентифікації здобувачів та відеозаписом.

Комунікація між учасниками освітнього процесу під час проведення атестації здобувачів здійснювалася з використанням спеціалізованих електронно-цифрових інструментів Skype, Microsoft Teams, Zoom, Moodle, Google Classroom тощо. Інформація про канали зв'язку та шляхи отримання результатів атестації доводилася до відома здобувачів освіти заздалегідь та була оприлюднена на офіційних ресурсах факультетів та Університету.

У 2019/2020 н. р., після закінчення навчання за відповідним рівнем, за результатами підсумкової атестації екзаменаційними (кваліфікаційними) комісіями було присвоєно відповідні ступені вищої освіти та кваліфікації 1 461 випускнику, що на 109 (7 %) осіб менше за показник попереднього навчального року (табл. 1.1.3.1).

У звітному році отримали:

- дипломи СО «Бакалавр» – 1 042 випускники (із них 101 диплом з відзнакою);
- дипломи СО «Магістр» – 419 випускників (із них 99 дипломів з відзнакою).

Таблиця 1.1.3.1

Випуск фахівців у 2019/2020 н. р.

Ступінь освіти	Грудень 2019 р.			Червень 2020 р.			Разом за 2019/2020 н. р.		
	Кількість		Дипломи з відзнакою	Кількість		Дипломи з відзнакою	Кількість		Дипломи з відзнакою
	Разом	Із них бюджет / договір		Разом	Із них бюджет / договір		Разом	Із них бюджет / договір	
Бакалавр	–	–	–	1 042	396 / 646	101	1 042	396 / 646	101
Магістр	395	223 / 172	91	24	9 / 15	8	419	232 / 187	99
Разом	**395**	**223 / 172**	**91**	**1 066**	**405 / 661**	**109**	**1 461**	**628 / 833**	**200**

Випуск фахівців за СО «Бакалавр», порівняно з попереднім навчальним роком, збільшився на 36 осіб, а за СО «Магістр» значно зменшився – на 145 осіб. Щодо форм фінансування, то за кошти державного бюджету за звітний період підготовлено 43 % фахівців (2018/2019 н. р. – 55 %), за кошти фізичних та юридичних осіб – 57 % (2018/2019 н. р. – 45 %) (рис. 1.1.3.1).

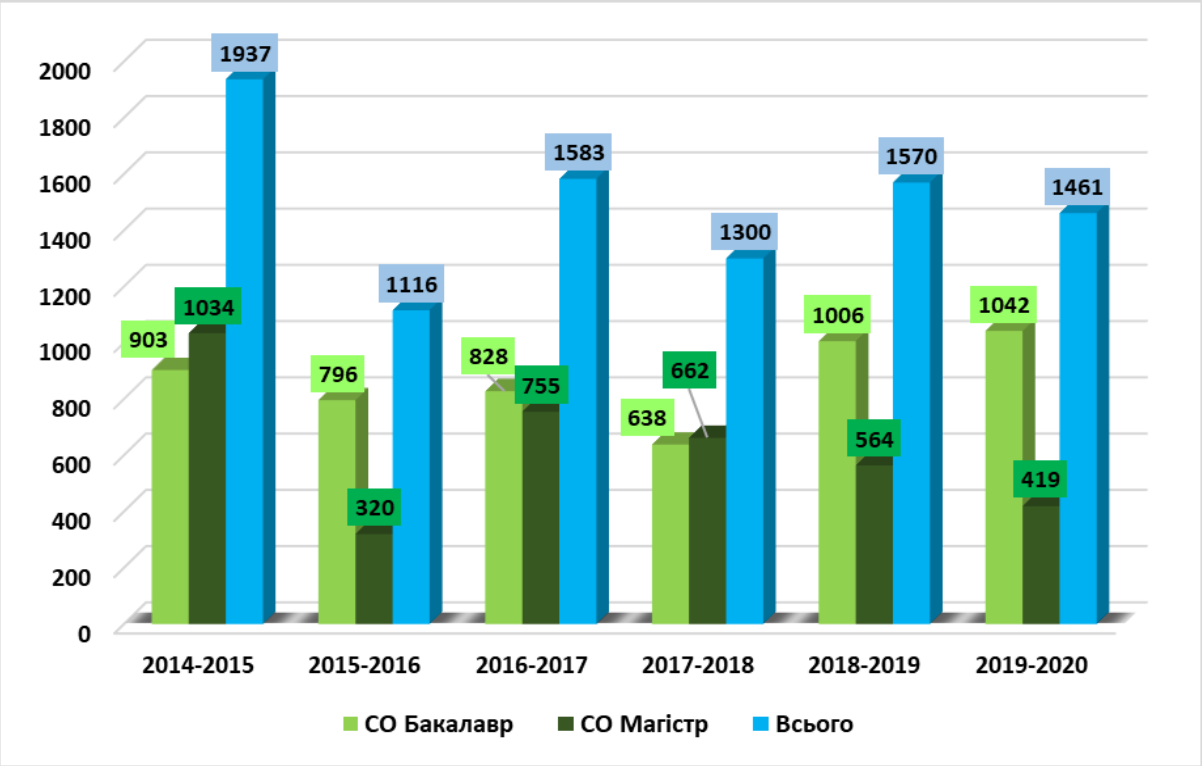

Рис. 1.1.3.1 – Динаміка випуску здобувачів освіти за 2015–2020 рр.

Показником якості підготовки фахівців є результати атестації – кількість здобувачів вищої освіти, які отримали дипломи з відзнакою. Зокрема, відсоток здобувачів, що отримали дипломи з відзнакою у звітний період, становить 13,7 % від загальної кількості випускників. Порівняно з попереднім навчальним роком, частка отриманих дипломів з відзнакою за ступенями освіти зменшилася на 2,4 %.

Показники успішності здобувачів вищої освіти у 2019/2020 н. р. такі: абсолютна успішність становить 99,8 %, якість знань – 83,5 %. Порівняно з попереднім звітним періодом, якість знань підвищилася на 10,9 %, і це є здобутком Університету (рис. 1.1.3.2).

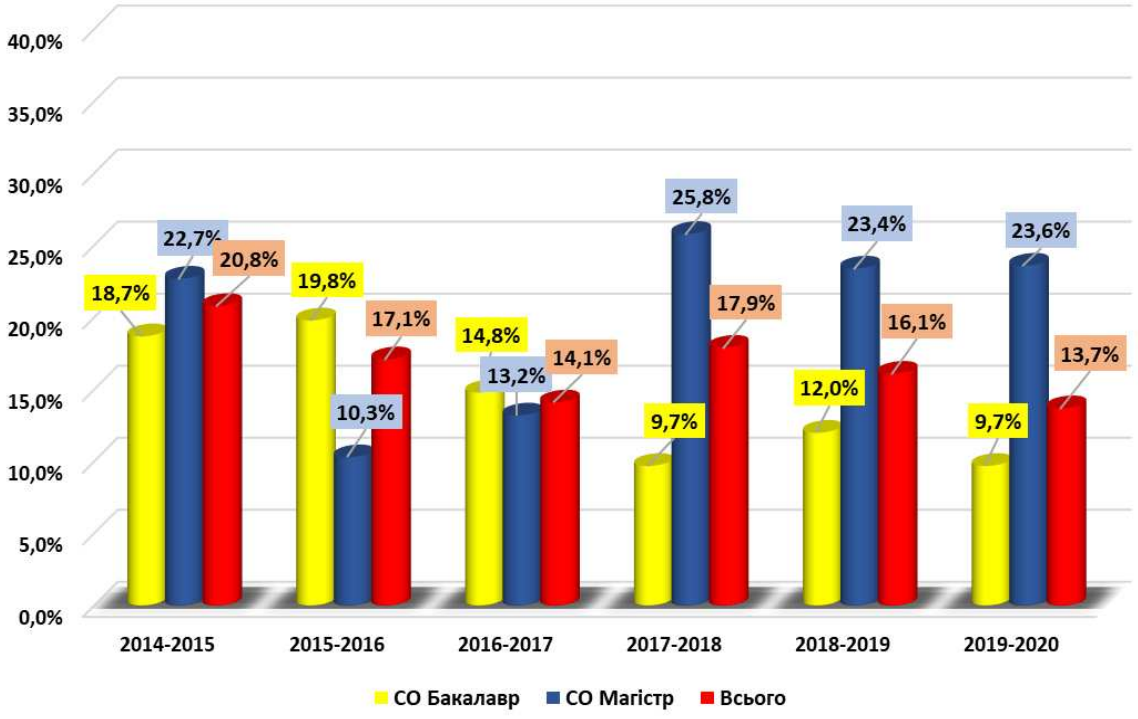

Рис. 1.1.3.2 – Частка здобувачів вищої освіти Університету, які одержали дипломи з відзнакою у 2015–2020 рр.

Розглянемо результати випуску фахівців у розрізі ступенів освіти.

СО «Бакалавр». Вищу освіту за ступенем «Бакалавр» у 2019/2020 н. р. одержали 1 042 здобувачі. Аналіз динаміки загальної чисельності випускників СО «Бакалавр» з 2015 по 2020 рр. вказує на наявність тенденції поступового зростання, у звітному році кількість випускників СО «Бакалавр» є найбільшою за весь період перебування Університету у м. Вінниці (рис. 1.1.3.1), і це закономірно. За шість років Університет зарекомендував себе як флагман вищої освіти у Вінницькому регіоні, продемонстрував високий рівень теоретичної, практичної та професійної підготовки здобувачів вищої освіти, а з 2016/2017 н. р. – здійснює повноцінні набори здобувачів вищої освіти.

У звітному році зросли показники успішності та якості знань за СО «Бакалавр». Показник успішності склав 100 %, показник якості знань – 79,9 %, і це є належним підґрунтям для вступу випускників-бакалаврів до магістратури та поліпшення показників якості й успішності магістрів 2020 р. набору.

На факультетах Університету показники успішності та якості знань випускників СО «Бакалавр» помітно різняться (рис. 1.1.3.3). Достатньо високі показники продемонстрували здобувачі фізико-технічного факультету, факультету хімії, біології і біотехнологій, філологічного та економічного факультетів.

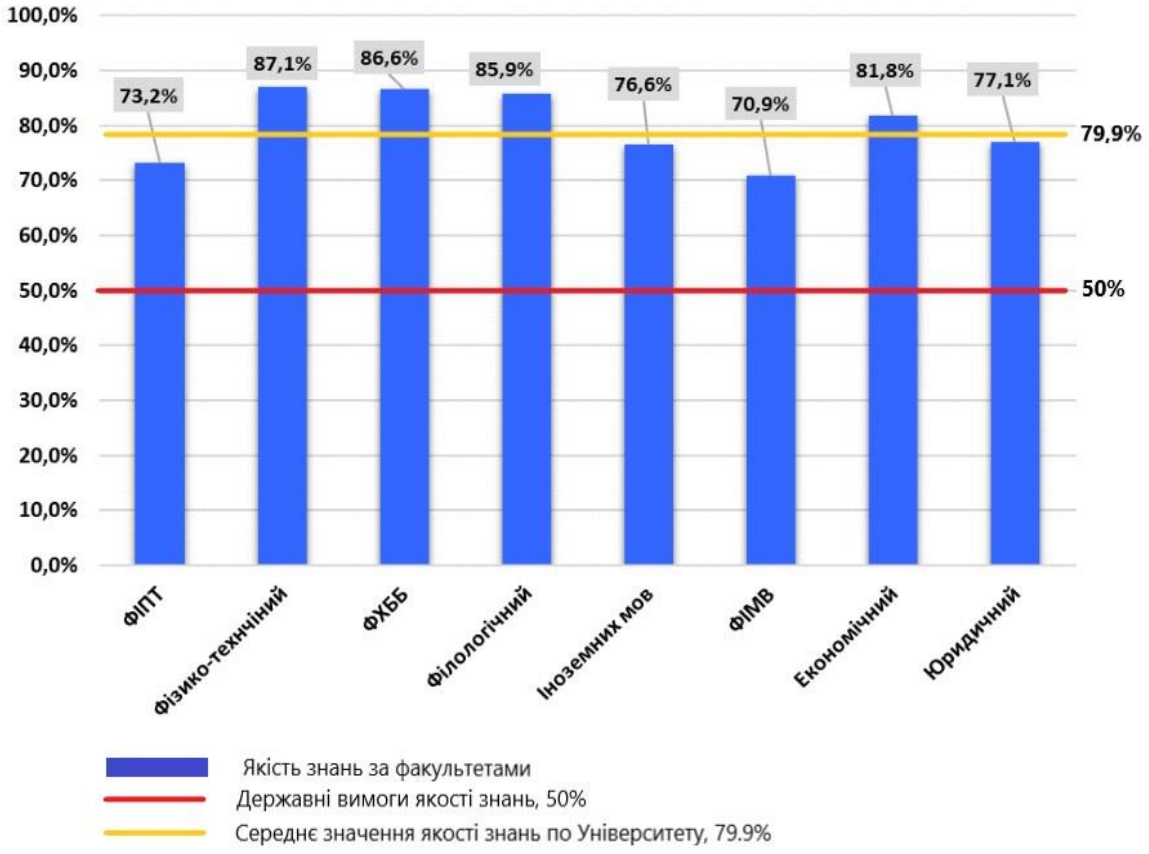

Рис. 1.1.3.3 – Показники якості знань здобувачів СО «Бакалавр» за факультетами у 2019/2020 н. р.

Важливим показником якості підготовки фахівців СО «Бакалавр» є частка випускників, які за результатами навчання одержали дипломи з відзнакою. У 2019/2020 н. р. такі дипломи отримав 101 випускник (9,7 % від загальної кількості випускників бакалаврату). За звітний період цей показник зменшився на 1,8 % та дорівнює показникам 2017/2018 н. р. (рис. 1.1.3.2). Найбільшу питому вагу до загальної кількості дипломів з відзнакою у 2019/2020 н. р. додали випускники економічного (13,1 %) та юридичного (11,5 %) факультетів. Найменша частка дипломів з відзнакою на фізико-технічному факультеті (4,8 %) та факультеті хімії, біології і біотехнологій (4,9 %) (рис. 1.1.3.4).

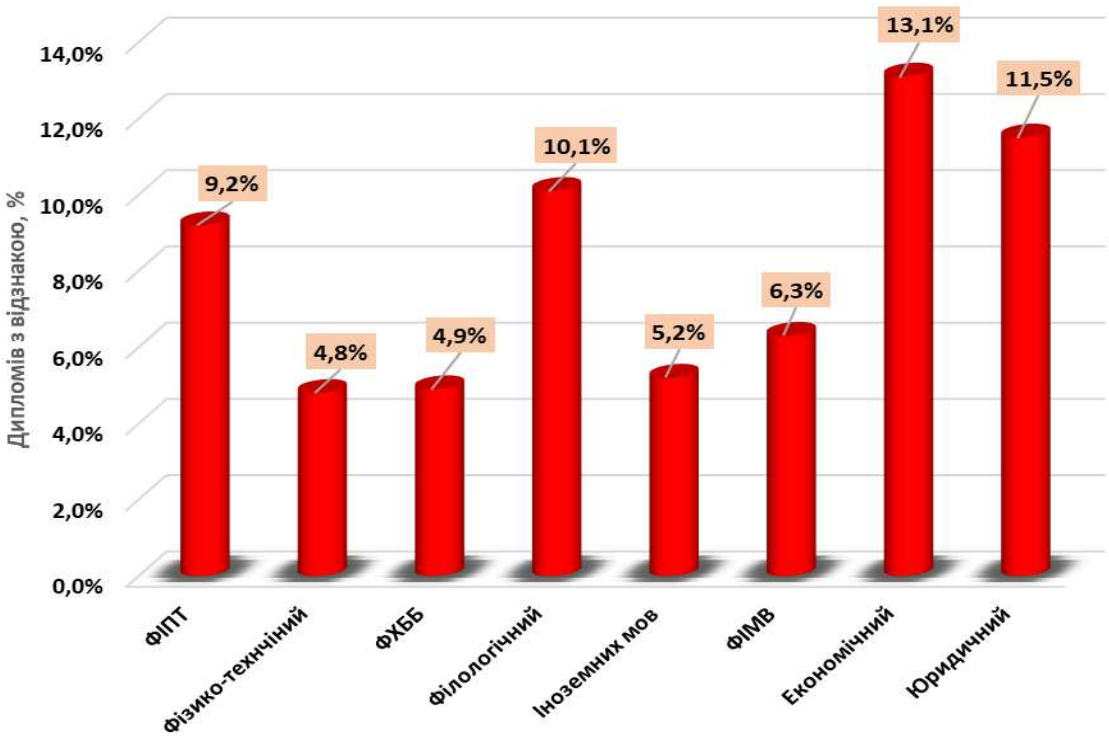

Рис. 1.1.3.4 – Частка здобувачів СО «Бакалавр», які одержали дипломи з відзнакою у 2019/2020 н. р. за факультетами

СО «Магістр». У 2019/2020 н. р. вищу освіту за СО «Магістр» одержали 419 здобувачів, із них 99 осіб отримали дипломи з відзнакою, що становить 23,6 % від загальної кількості випускників (рис. 1.1.3.2). Порівняно з попереднім випуском, спостерігається суттєве зменшення контингенту магістрів (на 145 осіб), але випускники 2019/2020 н. р. показали достатньо високі результати навчання, і частка отриманих дипломів з відзнакою залишається на попередньому рівні.

Найбільшу кількість дипломів з відзнакою отримали випускники юридичного (30,4 %) та економічного (26,3 %) факультетів, найменшу – факультету історії та міжнародних відносин (14,3 %), факультету хімії, біології і біотехнологій (15,1 %) (рис. 1.1.3.5).

Показник успішності здобувачів СО «Магістр» у 2019/2020 н. р. становить 99,5 %, якості знань – 87,6 %. Найвищі показники якості знань продемонстрували здобувачі вищої освіти факультету хімії, біології і біотехнологій, філологічного факультету і факультету історії та міжнародних відносин. Вище середнього показник якості знань по Університету мають здобувачі освіти факультету інформаційних і прикладних технологій та економічного факультету (рис. 1.1.3.6).

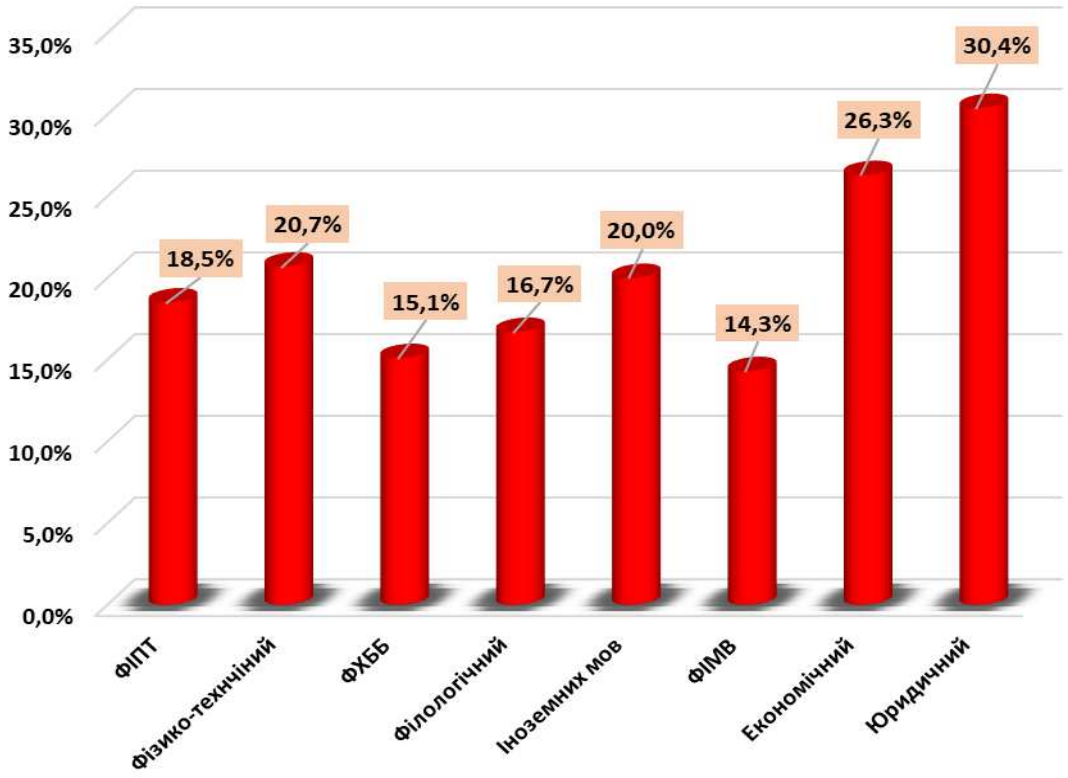

Рис. 1.1.3.5 – Частка здобувачів СО «Магістр», які одержали дипломи з відзнакою у 2019/2020 н. р. за факультетами

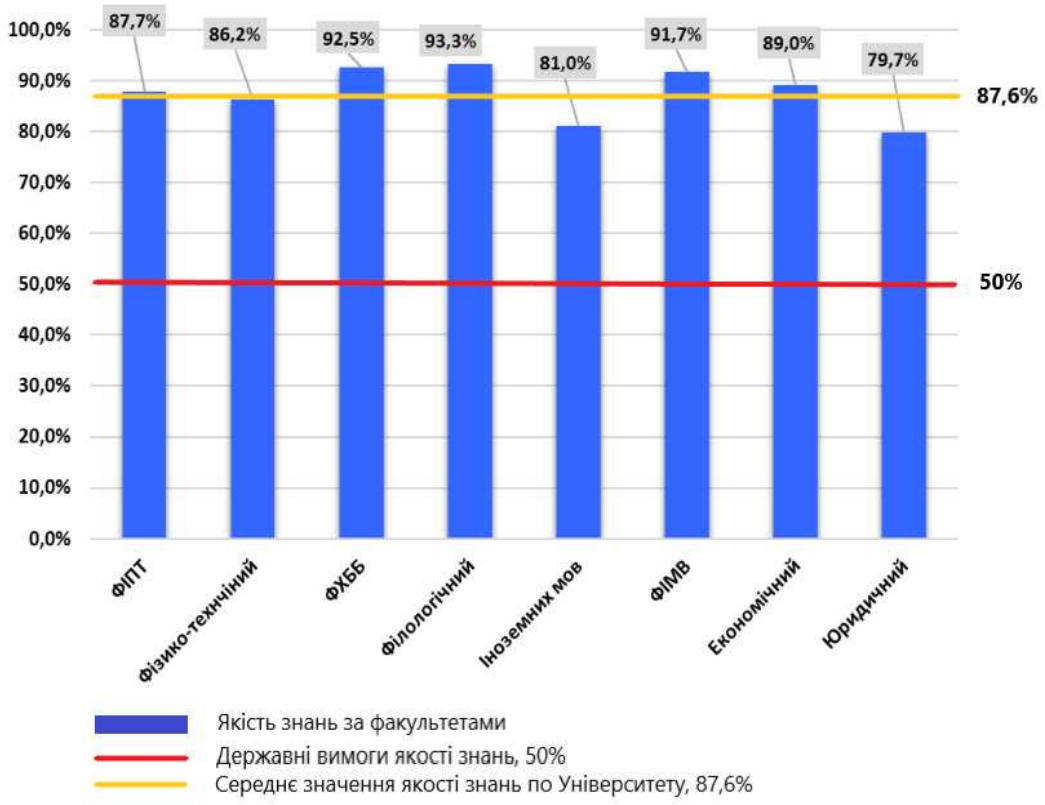

Рис. 1.1.3.6 – Показники якості знань здобувачів СО «Магістр» за факультетами у 2019/2020 н. р.

Тематика кваліфікаційних (магістерських) робіт здобувачів СО «Магістр» у 2019/2020 н. р. носила практико-орієнтований та дослідницький характер, більшість робіт апробовано на наукових конференціях різного рівня, результати досліджень опубліковано у вигляді тез, доповідей та статей.

Кваліфікаційні (магістерські) роботи характеризуються науковою новизною та практичною значимістю, результати досліджень одержано за допомогою сучасних методів досліджень, із використанням інформаційних технологій, методів статистичної обробки та моделювання.

Отже, аналіз показників якості підготовки здобувачів вищої освіти СО «Магістр» у 2019/2020 н. р. вказує на те, що вони продемонстрували високий рівень опанування програмного матеріалу, уміння застосовувати теоретичні знання у прикладних аспектах, достатньо вільне знання сучасних методів дослідження фахових питань.

У 2019/2020 н. р. рекомендовано до вступу на освітньо-науковий рівень вищої освіти 69 здобувачів СО «Магістр», що становить 15,5 % від загальної кількості випускників, це на 57 осіб менше, порівняно з минулим випуском.

Підсумовуючи аналіз показників успішності та якості знань випускників 2019/2020 н. р. за СО «Бакалавр», СО «Магістр», необхідно зазначити, що:

– дотримані державні вимоги щодо успішності та якості підготовки фахівців;

– показники успішності випускників дорівнюють 99,75 %;

– показники якості знань випускників дорівнюють 83,5 %;

– тенденція у показниках частки одержаних дипломів з відзнакою не має однозначного спрямування (має хвилеподібний характер) та обумовлена різними, здебільшого об’єктивними, факторами.

Результати роботи екзаменаційних (кваліфікаційних) комісій стали предметом обговорення вчених рад факультетів для виявлення резервів поліпшення показників успішності та якості знань підготовки фахівців у ДонНУ імені Василя Стуса.

Кількість здобувачів СО «Бакалавр», які завершили відповідний цикл навчання за всіма спеціальностями / освітніми програмами і продовжують навчання в Університеті за наступним освітнім рівнем – «Магістр», – становить 345 осіб, це 33 % від загальної кількості здобувачів СО «Бакалавр» у 2020 р. (табл. 1.1.3.2). Потрібно констатувати той факт, що, порівняно з попереднім навчальним роком, кількість осіб, які продовжили навчання в Університеті, знизилася на 75 осіб (на 9 %).

Таблиця 1.1.3.2

Кількість здобувачів СО «Бакалавр»,
які продовжили навчання за СО «Магістр» у 2020/2021 н. р.

Факультет	Закінчили навчання за СО «Бакалавр» у 2019/2020 н. р.	Продовжили навчання за СО «Магістр» у 2020/2021 н. р.	
Інформаційних і прикладних технологій	142	50	35 %
Фізико-технічний	62	21	34 %
Хімії, біології і біотехнологій	82	34	41 %
Історії та міжнародних відносин	79	33	42 %
Філологічний	99	18	18 %
Іноземних мов	77	20	26 %
Економічний	274	115	42 %
Юридичний	227	54	24 %
Разом	**1 042**	**345**	**33 %**

Чотири факультети мають показник нижче середнього по Університету щодо продовження навчання здобувачів на СО «Магістр» (33 %): фізико-технічний, філологічний, факультет іноземних мов та юридичний факультет. Найвищі показники в економічного факультету (42 %) та факультету історії та міжнародних відносин (42 %), факультету хімії, біології і біотехнологій (41 %), факультету інформаційних і прикладних технологій (41 %) (рис. 1.1.3.7).

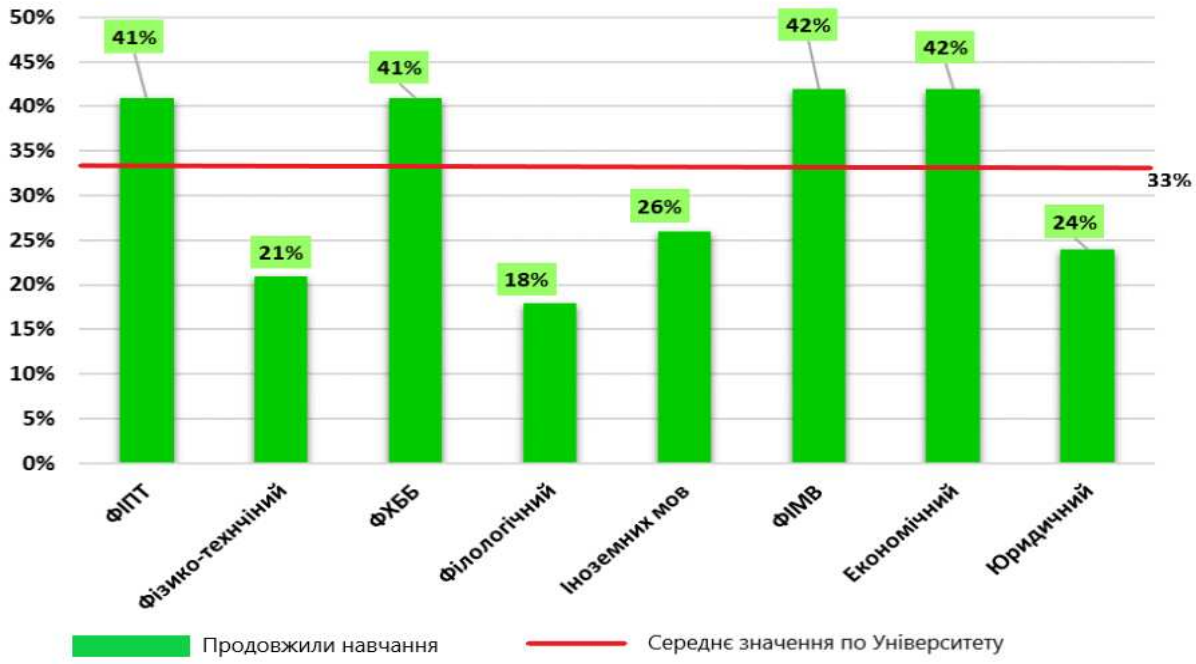

Рис. 1.1.3.7 – Частка здобувачів СО «Бакалавр», які продовжили навчання за СО «Магістр», за факультетами у 2020/2021 н. р.

Загальна тенденція останніх років – зниження частки здобувачів СО «Бакалавр», які продовжують навчання за СО «Магістр» (рис. 1.1.3.8).

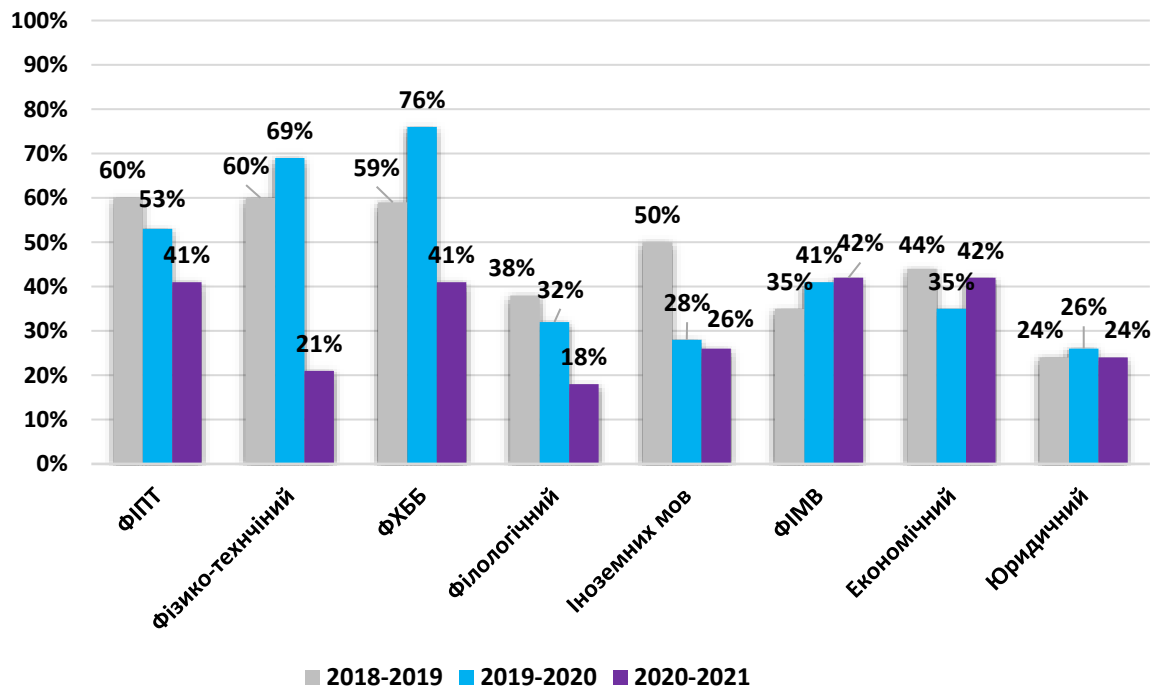

*Рис. 1.1.3.8 – Частка здобувачів СО «Бакалавр», які продовжили навчання за наступним освітнім рівнем у 2018–2020 рр.**

* враховано продовження навчання за СО «Магістр» випускників-бакалаврів фізико-технічного факультету, які вступили на факультет інформаційних і прикладних технологій.

Скорочення чисельності випускників бакалаврату, що вступають до магістратури Університету, обумовлене сукупністю об'єктивних та суб'єктивних причин, певною мірою це скорочення пов'язане і зі специфікою деяких спеціальностей та освітніх програм, їхньою практичною спрямованістю та рівнем посад, на які працевлаштовуються випускники бакалаврату. За інформацією, що отримана під час анкетування випускників СО «Бакалавр» у 2020 р. відділом навчально-методичного забезпечення кар'єрного зростання і професійного розвитку, майже 36 % бакалаврів є вже працевлаштованими. Отже, маємо ситуацію, коли певна частина випускників бакалаврату, які вже є працевлаштованими, не мають наміру продовжувати освіту за СО «Магістр» або роблять перерву у навчанні. Також однією з причин є той факт, що випускники-бакалаври, які мали бажання продовжити своє навчання за СО «Магістр», отримали низькі результати з іноземної мови під час складання ЄВІ.

Разом із тенденцією до скорочення кількості вступників до магістратури випускників СО «Бакалавр» Університету, магістратура поповнюється випускниками інших закладів вищої освіти. Зокрема, за результатами вступної кампанії 2020 р. кількість вступників до магістратури, які є випускниками інших ЗВО, становила 123 особи (майже 26 % від загальної кількості зарахованих здобувачів СО «Магістр»).

Отже, на рівні освітніх програм, спеціальностей та факультетів Університету необхідно детально проаналізувати причини скорочення кількості вступ-

ників до магістратури випускників бакалаврату Університету та провести аналіз факторів, які впливають на продовження навчання на наступному освітньому рівні, напрацювати заходи з активізації продовження навчання таких випускників у магістратурі, а також проаналізувати, якою мірою цей показник є релевантним індикатором якості підготовки бакалаврів.

Крім того, окремої уваги потребує залучення до магістратури Університету випускників інших ЗВО. У процесі розробки магістерських програм та визначення конкурсних пропозицій варто брати до уваги ті з них, що є унікальними та конкурентоспроможними, а отже, користуються попитом серед випускників бакалаврату інших ЗВО. Загалом здобувачі вищої освіти Університету в 2019/2010 н. р. продемонстрували високий рівень опанування програмного матеріалу, уміння застосовувати теоретичні знання у прикладних аспектах, достатньо вільне знання сучасних методів дослідження фахових питань.

Вступна кампанія-2020

Вступну кампанію-2020 проведено відповідно до Умов прийому до закладів вищої освіти України в 2020 р. (затверджено наказом МОН України від 11.10.2020 р., № 1285, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 02.12.2020 р. за № 1192/34163) та Правил прийому до Донецького національного університету імені Василя Стуса у 2020 р. (затверджено на засіданні Вченої ради ДонНУ імені Василя Стуса 27 грудня 2019 р., протокол № 5, введено в дію наказом ректора Університету від 27 грудня 2019 р., № 482/05). Для забезпечення діяльності Приймальної комісії та проведення набору на навчання наказом ректора було затверджено склад Приймальної комісії, створено відбіркову комісію, предметну екзаменаційну комісію, фахову атестаційну комісію, апеляційну комісію.

Упродовж вступної кампанії-2020 було забезпечено прозорість, демократичність і відкритість роботи Приймальної комісії, дотримання вимог нормативно-правових документів щодо організації прийому та зарахування на навчання, зокрема:

- у встановлені терміни розроблено комплект нормативних документів, що регламентують роботу Приймальної комісії;
- на сайті Університету розміщено Правила прийому, Положення про Приймальну комісію, склад Приймальної комісії, програми вступних випробувань, інформацію про обсяги державного замовлення, вартість навчання, графіки проведення вступних випробувань та іншу необхідну інформацію;
- систематично проводилася роз’яснювальна робота щодо Правил прийому до Університету;
- забезпечено інформування вступників, їхніх батьків та громадськості з усіх питань вступу до Університету;

- вчасно оприлюднено списки осіб, рекомендованих до зарахування, протоколи рішень через розміщення відповідної інформації на офіційному сайті Університету, інформаційних стендах Приймальної комісії та через Єдину державну електронну базу з питань освіти.

У 2020 р. Університет здійснював набір здобувачів вищої освіти за спеціальностями, освітніми програмами згідно з конкурсними пропозиціями, серед яких:

- за СО «Бакалавр» – 27 спеціальностей (29 освітніх програм; конкурсних пропозицій: 26 бюджетних та 52 небюджетні);
- за СО «Магістр» – 26 спеціальностей (36 освітніх програм; конкурсних пропозицій: 31 бюджетна та 14 небюджетних).

Новацією 2020 р. стало відкриття освітніх програм: «Митний менеджмент», «Менеджмент у судовій сфері» для здобуття вищої освіти за СО «Магістр».

На проведення вступної кампанії у 2020 р., на відміну від попереднього року, найбільший вплив мали чинники зовнішнього характеру:

1. Пандемія COVID-19. Попри покращення демографічної ситуації та збільшення кількості випускників шкіл, близько 15 % не складали ЗНО. Це призвело до зменшення вступників на основі ПЗСО. Майже половина випускників СО «Бакалавр» не подала документи до магістратури.

2. Запровадження в Умовах прийому нових елементів, які впливали на конкурсний бал вступників (перехід на участь у широкому конкурсі на однакових умовах зі всіма ЗВО України, мінімальний вступний бал – 125, мінімальний конкурсний бал – 140). Запровадження конкурсного бала на спеціальності 081 «Право», 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» та 292 «Міжнародні економічні відносини» призвело до зменшення кількості вступників, проте покращило їхню якість.

3. Істотне зменшення, майже вдвічі, обсягів державного замовлення негативно вплинуло на потенційних вступників з високими балами, які були орієнтовані переважно на державне замовлення.

У 2020 р. до Університету було подано 7 404 заяви (табл. 1.1.3.3). Під час аналізу заяв минулих років прослідковується незначне зменшення подання заяв на заочну форму, що зумовлено відсутністю бюджетного фінансування, збільшення кількості освітніх програм у межах однієї спеціальності. За вступну кампанію-2020 відбулося збільшення кількості поданих заяв, порівняно з минулим роком. Така ситуація вказує на збільшення попиту на освітні послуги Університету. Водночас варто зауважити, що в табл. 1.1.3.3 наведена кількість саме заяв, а не вступників. З огляду на те, що один вступник мав право подавати 5 заяв на бюджет, то реальна кількість абітурієнтів є дещо меншою.

Таблиця 1.1.3.3

Загальна кількість заяв, поданих на вступ на перший курс у 2018–2020 рр.

Ступінь освіти	Денна форма навчання			Заочна форма навчання		
	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.
СО «Бакалавр»	4 931	4 648	5 745	369	242	238
СО «Магістр»	629	851	781	437	451	548
СО «Бакалавр (на основі МС)»	371	174	58	216	137	34
Загальна кількість	5 931	5 673	6 584	1022	830	820

Разом за всіма рівнями та формами навчання у 2020 р. до Університету зараховано 1 246 студентів. Розподіл зарахованих здобувачів вищої освіти за формами навчання та джерелом фінансування наведений у табл. 1.1.3.4, 1.1.3.5.

Під час аналізу поданих заяв та зарахування маємо співвідношення 7 404 заяви до 1 246 зарахованих (це 1 до 6), тобто лише 17 % зарахованих. Попередні вступні кампанії мали у 2019 р. 1 418 осіб (22 %) зарахованих за кількості заяв 6 600, у 2018 р. цей показник становив 6 953 заяви до 1 483 зарахованих (22 %).

Таблиця 1.1.3.4

Результати зарахування на денну форму навчання за типом фінансування у 2018–2020 рр.

Ступінь освіти	Денна форма навчання					
	За державним замовленням			За кошти фізичних та юридичних осіб		
	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.
СО «Бакалавр»	326	296	209	387	376	458
СО «Магістр»	243	317	169	52	88	114
СО «Бакалавр (на основі МС)	64	25	0	21	10	10
СО «Бакалавр» (друга вища, паралельне)	0	0	0	0	1	0
Загальна кількість	633	638	374	460	475	586
Різниця з попереднім роком	+5		–264	+15		+111

Таблиця 1.1.3.5

Результати зарахування на заочну форму навчання за типом фінансування у 2018–2020 рр.

СО / ОКР	Заочна форма навчання					
	За державним замовленням			За кошти фізичних та юридичних осіб		
	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.
СО «Бакалавр»	15	8	1	83	33	32
СО «Магістр»	17	19	11	144	150	210
СО «Бакалавр (на основі МС)	0	0	0	89	52	14
СО «Бакалавр» (друга вища, паралельне)	0	0	0	51	43	1
Загальна кількість	32	27	12	367	278	257
Різниця з попереднім роком	–5		–15	–89		–21

Результати зарахування за СО «Бакалавр» (на основі ПЗСО)

Конкурсний відбір вступників на основі повної загальної середньої освіти у 2020 р. здійснювався за результатами зовнішнього незалежного оцінювання. Вступники повинні були мати результати тестування із трьох загальноосвітніх дисциплін і могли подавати сертифікати Українського центру оцінювання якості освіти, видані у 2017–2020 рр., крім оцінок з англійської, німецької, французької та іспанської мов. Якщо як конкурсний предмет було встановлено іноземну мову, вступник мав право подавати сертифікати 2018–2020 рр. з однієї з іноземних мов (англійська, німецька, французька або іспанська) на власний розсуд. Крім цього, для конкурсного відбору враховувався середній бал документа про повну загальну середню освіту за 200-бальною шкалою. До конкурсної суми балів ці складові входили з коефіцієнтами, визначеними у Правилах прийому. Вступні випробування проводилися лише для абітурієнтів, яким Правилами прийому надане таке право. Разом для здобуття СО «Бакалавр» (на основі ПЗСО) було зараховано 700 студентів: 667 за денною формою навчання та 33 – за заочною. Розподіл зарахованих за формами навчання та джерелом фінансування у розрізі факультетів наведено у табл. 1.1.3.6, 1.1.3.7.

Таблиця 1.1.3.6

Розподіл зарахованих за СО «Бакалавр» (на основі ПЗСО) на денну форму навчання та джерелом фінансування у розрізі факультетів у 2020 р.

Факультет	Макс. обсяг	Зараховано бюджет	Зараховано контракт	Зараховано разом
Факультет хімії, біології і біотехнологій	36	17	6	23
Економічний факультет	107	46	163	209
Факультет історії та міжнародних відносин	21	12	56	68
Філологічний факультет	26	19	31	50
Факультет іноземних мов	23	20	67	87
Факультет інформаційних і прикладних технологій	88	76	71	147
Юридичний факультет	33	16	100	116
Загальна кількість	334	206	494	700

Таблиця 1.1.3.7

Розподіл зарахованих за СО «Бакалавр» (на основі ПЗСО) на заочну форму навчання та джерелом фінансування у розрізі факультетів у 2020 р.

Факультет	Макс. обсяг	Зараховано бюджет	Зараховано контракт	Зараховано разом
Економічний факультет	1	1	24	25
Факультет історії та міжнародних відносин	–	–	8	8
Загальна кількість	1	1	32	33

Відбувається зменшення кількості осіб, зарахованих за всіма формами фінансування для здобуття СО «Бакалавр» (на основі ПЗСО): 700 осіб 2020 р. набору проти 713 осіб 2019 р. набору. Цей процес зумовлений низкою факторів:

– зменшенням бюджетного фінансування на топові спеціальності;

– підтримкою спеціальностей природничого напряму, на які абітурієнти неохоче вступають;

– зменшенням загальної кількості вступників по країні;

– уведенням індикативної собівартості на топові спеціальності;

– відсутністю попиту на заочне відділення.

Зменшення місць за державним замовленням пов'язане з тим, що ДонНУ імені Василя Стуса – переміщений заклад вищої освіти, але не знаходиться на території Донецької області та з 2020 р. не може відкривати фіксовані конкурсні пропозиції для здобуття СО «Бакалавр» (на основі ПЗСО), а бере участь у широкому конкурсі серед сукупного обсягу (суперобсягу) бюджетних місць. Максимальний обсяг державного замовлення у 2020 р. – 334 місця. Доведений обсяг державного замовлення у 2020 р. – 210 місць, а у 2019 р. – 406, тобто на 196 місць менше.

Вступна кампанія 2020 р. має тенденцію до зменшення попиту на природничі спеціальності, хоча саме вони мають державну підтримку. Підтвердженням цього є аналіз топових спеціальностей м. Вінниці та України. Найбільший попит у вступників мають спеціальності: 035 «Філологія» 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська», 061 «Журналістика», 073 «Менеджмент», 081 «Право», 122 «Комп'ютерні науки».

Мінімальна кількість балів, необхідна для зарахування на місця державного замовлення, суттєво відрізнялася за різними спеціальностями – від 156,060 бала до 200,000 балів. Найвищий бал для зарахування на місця державного замовлення був за спеціальностями: 111 «Математика», 053 «Психологія», 292 «Міжнародні економічні відносини», 035 «Філологія» 035.041 «Германські мови та літератури (переклад), перша – англійська», 081 «Право». Найнижчий бал за спеціальностями: 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», 101 «Екологія», 102 «Хімія». Середній прохідний бал за державним замовленням по Університету – 184,276, за кошти фізичних та / або юридичних осіб – 153,000.

Різниця між мінімальним та максимальним прохідним балом для вступу за державним замовленням до ДонНУ імені Василя Стуса і мінімальним та середнім по Україні у розрізі спеціальностей 2020 р. наведено у табл. 1.1.3.8.

Таблиця 1.1.3.8

Різниця між мінімальним та максимальним прохідним балом для вступу за державним замовленням до ДонНУ імені Василя Стуса і мінімальним та середнім по Україні у розрізі спеціальностей 2020 р.

Спеціальність / спеціалізація	ДонНУ імені Василя Стуса		Україна	
	мін. бал (ШК)	макс. бал (ШК)	мін. бал (ШК)	сер. бал (ШК)
029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»	163,031	191,330	157,850	172,840
032 «Історія та археологія»	188,573	195,840	184,600	190,515
035 «Філологія» 035.01 «Українська мова та література»	175,797	186,544	172,992	183,815
035 «Філологія» 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»	188,802	194,718	188,760	193,689
035 «Філологія» 035.043 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька»	186,660	195,993	186,558	191,679
035 «Філологія» 035.10 «Прикладна лінгвістика»	185,181	198,212	185,181	192,015
051 «Економіка»	182,538	185,844	182,100	188,718
052 «Політологія»	192,372	192,372	188,496	192,118
053 «Психологія»	182,478	198,339	179,300	185,375
061 «Журналістика»	194,412	194,820	193,098	195,511
071 «Облік і оподаткування»	184,515	184,515	182,070	186,703
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	182,631	191,352	182,070	187,512
073 «Менеджмент»	182,070	191,760	182,070	186,955
075 «Маркетинг»	182,580	197,064	182,070	188,715
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	182,376	191,352	182,070	186,880
081 «Право»	185,844	198,186	185,589	191,002
091 «Біологія»	166,620	191,121	165,684	182,542
101 «Екологія»	164,118	181,615	162,282	172,472
102 «Хімія»	156,060	189,353	129,634	176,709
111 «Математика»	165,216	200,000	139,495	173,980
113 «Прикладна математика»	172,380	186,456	172,023	186,023
122 «Комп'ютерні науки»	169,320	191,352	162,486	182,878
125 «Кібербезпека»	167,025	178,806	163,098	179,311
291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	194,922	194,922	194,607	197,184
292 «Міжнародні економічні відносини»	198,110	198,110	194,616	196,733

Результати зарахування за СО «Магістр»

Конкурсний відбір вступників для здобуття СО «Магістр» на основі здобутих СО «Бакалавр» / СО «Магістр» / ОКР «Спеціаліст» у 2020 р. здійснювався за результатами фахових випробувань та результатами Єдиного вступного іспиту (крім спеціальностей галузі 01 «Освіта / Педагогіка»). Вступники, які попе-

редньо здобули СО «Магістр» та / або ОКР «Спеціаліст», мали право для вступу скласти іспит з іноземної мови в Університеті, замість Єдиного вступного іспиту. Вступники, які вступали на спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки», складали фаховий іспит та іноземну мову. Для спеціальності 081 «Право» обов'язковим було складання Єдиного фахового вступного випробування та Єдиного вступного іспиту. Вступні випробування були проведені в строк, згідно з розкладом. Усі фахові атестаційні комісії працювали на високому професійному рівні, чітко та злагоджено.

За СО «Магістр» зараховано 504 здобувачі вищої освіти: 283 за денною формою навчання та 221 – за заочною. Розподіл зарахованих за формами навчання та джерелом фінансування у розрізі факультетів наведено у табл. 1.1.3.9, 1.1.3.10.

Таблиця 1.1.3.9

Розподіл зарахованих за СО «Магістр» на денну форму навчання та джерелом фінансування у розрізі факультетів

Факультет	ДЗ	Зараховано бюджет	Зараховано контракт	Зараховано разом
Факультет хімії, біології і біотехнологій	24	20	3	23
Економічний факультет	45	48	30	78
Факультет історії та міжнародних відносин	9	9	9	18
Філологічний факультет	17	16	8	24
Факультет іноземних мов	15	15	10	25
Факультет інформаційних і прикладних технологій	38	41	36	77
Юридичний факультет	40	20	18	38
Загальна кількість	**188**	**169**	**114**	**283**

Таблиця 1.1.3.10

Розподіл зарахованих за СО «Магістр» на заочну форму навчання та джерелом фінансування у розрізі факультетів

Факультет	ДЗ	Зараховано бюджет	Зараховано контракт	Зараховано разом
Факультет хімії, біології і біотехнологій	3	3	16	19
Економічний факультет	8	8	103	111
Факультет історії та міжнародних відносин	–	–	20	20
Філологічний факультет	–	–	15	15
Факультет інформаційних і прикладних технологій	–	–	6	6
Юридичний факультет	–	–	50	50
Загальна кількість	**11**	**11**	**210**	**221**

Виділені місця державного замовлення були заповнені на денній формі навчання у повному обсязі. План державного замовлення для здобуття СО «Магістр», доведений до Університету, становив 180 місць, незакритими залишилися 4 місця на заочній формі: за спеціальністю 101 «Екологія» 3 місця та за спеціальністю 035 «Філологія» 035.01 «Українська мова і література» 1 місце. За фік-

сованими конкурсними пропозиціями було виділено 148 місць за денною формою та 11 місць за заочною формою здобуття освіти. Спеціальність 081 «Право» на здобуття СО «Магістр» бере участь у широкому конкурсі, максимальний обсяг за спеціальністю – 21 місце.

Максимальну кількість здобувачів освіти зараховано на економічний факультет, мінімальну – на факультет історії та міжнародних відносин. Найбільшу кількість заяв було подано за спеціальностями: «Право», «Біологія», «Прикладна математика», «Міжнародні економічні відносини», «Публічна політика та адміністрування». Середній прохідний бал для здобуття СО «Магістр» по Університету – 296; це один із кращих показників прохідних балів серед ЗВО м. Вінниці.

Результати зарахування за СО «Бакалавр» (на основі ОКР «Молодший спеціаліст»)

Зарахування для здобуття СО «Бакалавр» на основі ОКР «Молодший спеціаліст» оголошено на факультетах: економічному, біологічному, інформаційних і прикладних технологій. Загалом зараховано 24 особи за рахунок коштів фізичних та / або юридичних осіб. Зарахування проводилося відповідно до Правил прийому і «Порядку прийому на навчання здобувачів ступеня освіти „Бакалавр” на основі попередньо отриманого освітньо-кваліфікаційного рівня „Молодший спеціаліст”». Варто зауважити, що у 2020 р. всі вступники на основі ОКР «Молодший спеціаліст» мали обов’язково здати ЗНО з української мови і літератури, а для спеціальностей у галузі 07 «Управління та адміністрування» обов’язковим був ще й сертифікат ЗНО з математики або історії України. Для здійснення конкурсного відбору обов’язковим є складання фахового випробування для вступників. Особи, які вступали з неспоріднених спеціальностей, обов’язково складали додаткове фахове випробування. Разом вступниками було складено 68 іспитів, із яких 12 – додаткові.

Розподіл зарахованих за формами навчання та у розрізі факультетів наведено у табл. 1.1.3.11.

Таблиця 1.1.3.11

Розподіл зарахованих за СО «Бакалавр» (на основі ОКР «Молодший спеціаліст») у розрізі факультетів

Факультет	Зараховано денна форма	Зараховано заочна форма	Зараховано разом
Факультет хімії, біології і біотехнологій	1	6	7
Економічний факультет	4	8	12
Факультет інформаційних і прикладних технологій	5	0	5
Загальна кількість	**10**	**14**	**24**

Упродовж останніх 3-х років набору для здобуття СО «Бакалавр» на основі здобутого ОКР «Молодший спеціаліст» відбувається значне зменшення вступників. Така ситуація зумовлена:

– відсутністю державного фінансування;
– встановленням обов'язковими сертифікатів ЗНО з одного / двох предметів;
– зменшенням загальної кількості вступників по країні;
– введенням індикативної собівартості на топові спеціальності;
– відсутністю попиту на заочне відділення.

Результати зарахування за СО «Бакалавр» (паралельне навчання)

Конкурсний відбір та зарахування відбувалися відповідно до Умов вступу та Правил прийому на спеціальності економічного факультету. Вступники мають здобувати відповідний ступень освіти не менш ніж один рік, подати результати ЗНО із трьох загальноосвітніх дисциплін (приймаються сертифікати 2017–2020 рр.) та пройти співбесіду. На паралельне навчання у 2020 р. вступив один здобувач на економічний факультет на заочну форму навчання.

Виклики часу, пов'язані з пандемією COVID-19, внесли зміни до регламенту роботи екзаменаційних (кваліфікаційних) комісій, але атестація здобувачів вищої освіти була проведена вчасно. Робота комісій відбувалася дистанційно, у синхронному режимі з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних технологій: відеоконференцій із забезпеченням надійної автентифікації здобувачів та відеозаписом. До головування в екзаменаційних (кваліфікаційних) комісіях були залучені провідні науковці, керівники та фахівці підприємств, установ, організацій, органів державної влади і місцевого самоврядування, що дало змогу не тільки продемонструвати високий рівень підготовки випускників та їхню готовність до практичної діяльності, але й визначити форми подальшої співпраці Університету з установами та організаціями Вінниччини для реалізації освітньо-наукового потенціалу Університету та його інтеграції у суспільство.

Об'єктивне фахове оцінювання здобутих компетентностей та рівня програмних результатів навчання здобувачів вищої освіти є одним з індикаторів якісної підготовки майбутніх фахівців, запорукою їхнього успішного працевлаштування, формування та утримання високого іміджу Університету та його місця у національних та міжнародних рейтингах закладів вищої освіти.

У 2019/2020 н. р., після закінчення навчання за відповідним рівнем, за результатами підсумкової атестації екзаменаційними (кваліфікаційними) комісіями було присвоєно відповідні ступені вищої освіти та кваліфікації 1 461 випускнику, 200 з яких отримали дипломи з відзнакою. Показники успішності здобувачів вищої освіти: абсолютна успішність – 99,8 %, якість знань – 83,5 %. Порівняно з попереднім звітним періодом, якість знань підвищилася на 10,9 %, і це є здобутком Університету.

Результати вступної кампанії-2020 демонструють, що освітні послуги ДонНУ імені Василя Стуса користуються попитом на ринку. Університет у 2020 р. тримає позиції лідера у Вінницькому регіоні, став лідером за кількістю вступників з інших областей, цьогоріч розширено географію вступу до 21 регіону. Основний акцент було зроблено на якість вступника, і лише потім на кількісну складову. Підтвердженням цього є найвищий конкурсний бал серед ЗВО м. Вінниці, середній конкурсний бал вступників ДонНУ імені Василя Стуса – 156,9. Загальний набір становить 1 246 студентів.

Успішне функціонування Університету на ринку освітніх послуг пов'язане з багатьма чинниками, але основними з них є якість та конкурентоспроможність. Для подальшого просування освітніх послуг у регіоні та поза його межами ми маємо сформувати максимально прагматичне ставлення до формування конкурсних пропозицій. У подальшому необхідно сконцентрувати свою увагу на маркетинговому аналізі та перегляді структури конкурсних пропозицій, які пропонують факультети, зокрема максимально уникати формування малокомплектних груп для усіх спеціальностей та освітніх програм.

1.1.4. Стипендіальна політика

Одним із головних пріоритетних напрямів діяльності Університету є забезпечення соціального захисту здобувачів вищої освіти.

Для вирішення питань щодо призначення та позбавлення академічних або соціальних стипендій (і спірних також), заохочення кращих здобувачів вищої освіти за успіхи у навчанні, участь у громадській, спортивній і науковій діяльності в Університеті діє Стипендіальна комісія, персональний склад якої затверджується наказом ректора.

У своїй роботі Стипендіальна комісія Університету керується «Правилами призначення академічних та соціальних стипендій в Донецькому національному університеті імені Василя Стуса», що затверджені Вченою радою Університету та регулюють порядок призначення, встановлення розміру та порядок виплати академічних і соціальних стипендій студентам, аспірантам, докторантам денної форми навчання (з відривом від виробництва), які навчаються в Університеті за державним (регіональним) замовленням за рахунок коштів загального фонду державного (відповідного місцевого) бюджету.

Уся діяльність Стипендіальної комісії провадиться відкрито, прозоро та висвітлюється на інформаційних ресурсах Університету. Перед початком підбиття підсумків кожного семестрового контролю Вчена рада Університету з урахуванням видатків на стипендіальне забезпечення, затверджених Університетом у встановленому порядку, визначає однаковий для всіх факультетів, курсів та спеціальностей ліміт стипендіатів, яким буде призначатися академічна

стипендія за результатами такого семестрового контролю. Цей показник встановлюється у відсотках (у діапазоні від 40 до 45) фактичної кількості здобувачів вищої освіти денної форми навчання, які навчаються за державним (регіональним) замовленням на певному факультеті, курсі, за певною спеціальністю станом на перше число місяця, наступного за датою закінчення семестрового контролю згідно з навчальними планами для відповідних факультетів, курсів та спеціальностей. За підсумками заліково-екзаменаційних сесій факультетами складаються рейтинги успішності здобувачів вищої освіти для кожної спеціальності кожного курсу навчання. Затверджені рішенням Стипендіальної комісії рейтинги успішності є підставою для визначення реєстру осіб, які протягом певного семестру отримують академічну стипендію. Крім того, в межах коштів, передбачених на виплату стипендій, здобувачам вищої освіти відповідного факультету, яким призначена академічна стипендія і які займають найвищі рейтингові позиції та отримали оцінки «відмінно» з усіх навчальних дисциплін, призначається академічна стипендія у підвищеному розмірі.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 27.12.2016 р., № 1050 «Деякі питання стипендіального забезпечення», рейтингові списки складаються за результатами останнього навчального семестру за кожним факультетом, курсом і за кожною спеціальністю на підставі результатів успішності з урахуванням участі у науковій, науково-технічній діяльності, громадському житті та спортивній діяльності. Водночас складова успішності повинна становити не менш ніж 90 % рейтингового бала. Рейтинги академічної успішності, за підсумками заліково-екзаменаційних сесій, формуються на підставі даних, що завантажуються відповідальними особами від факультетів до АС «Деканат» та верифікуються завідувачем навчального відділу. Збір інформації щодо здобутків здобувачів вищої освіти у науковій, творчій, спортивній, громадській діяльності проводять представники Студентської ради Університету з подальшою верифікацією проректорами відповідно до напрямів роботи.

Після введення всіх новацій, що регламентувалися вищезазначеною Постановою КМУ, спірними є такі питання:

– щодо рейтингових балів успішності здобувачів, яким призначаються стипендії (для різних груп спеціальностей є непоодинокі випадки призначення стипендій здобувачам, які мають оцінки незадовільно, водночас є спеціальності, де навіть відмінники не входять у ліміт здобувачів, які отримують стипендії);

– питання щодо відсотка осіб, яким призначається стипендія у підвищеному розмірі.

Щодо першого питання, то Університет, навіть у межах автономії, не може порушувати законодавчі акти, і питання залишається невирішеним.

Щодо другого питання, то Постанова не регламентує цей відсоток, і саме Університет може приймати остаточні рішення. У попередній редакції «Правил

призначення академічних та соціальних стипендій в Донецькому національному університеті імені Василя Стуса» була зазначена норма, що стипендію у підвищеному розмірі отримують від 10 % до 20 % стипендіатів, які мають всі оцінки «відмінно». У квітні 2019 р. Вченою радою Університету було прийнято нову редакцію Правил, що вводилася в дію з 2019/2020 н. р., відповідно до якої «академічна стипендія у підвищеному розмірі призначається за результатами семестрового контролю студентам відповідного факультету, яким призначена академічна стипендія, які займають найвищі рейтингові позиції й отримали оцінки „відмінно" з усіх навчальних дисциплін у межах коштів, що передбачені для виплати стипендій».

За рішенням Стипендіальної комісії, відповідно до підсумків успішності (за результатами зимової екзаменаційної сесії) у II семестрі 2019/2020 н. р. академічну стипендію отримувало 684 здобувачі вищої освіти, що складало 41 % від загальної кількості осіб, які навчалися за кошти державного бюджету (1 670 осіб). 286 здобувачам вищої освіти було призначено стипендію у підвищеному розмірі (42 % від тих, що отримували стипендію). Відповідно до розміру коштів, що передбачені для виплати стипендій, було проведено розрахунок відсотка підвищених стипендій – 50 % від загальної кількості стипендіатів. Водночас на економічному, юридичному і факультеті історії та міжнародних відносин кількість стипендіатів-відмінників виявилася понад 50 %, і ці факультети, відповідно, у повному обсязі використали квоти на підвищену стипендію. На інших факультетах відсоток відмінників виявився меншим: факультет інформаційних і прикладних технологій – 43 %, фізико-технічний факультет – 30 %, факультет хімії, біології і біотехнологій – 36 %, філологічний факультет – 43 %, факультет іноземних мов – 20 %.

Аналіз рейтингових балів успішності за підсумками зимової екзаменаційної сесії 2019/2020 н. р. дає підстави стверджувати, що на певних спеціальностях Університету (111 Математика, 101 Екологія, 102 Хімія) серед здобувачів вищої освіти 1 курсу СО «Бакалавр» є такі, що отримують стипендію, маючи рейтинговий бал успішності, менший за 75 балів, тобто такі, що навчаються на «задовільно». Водночас усі здобувачі вищої освіти, які отримують стипендію і навчаються за спеціальностями 061 Журналістика, 053 Психологія, 292 Міжнародні економічні відносини, мають рейтинговий бал успішності понад 90 балів, тобто відмінні результати навчання.

За рішенням Стипендіальної комісії, відповідно до підсумків успішності (за результатами літньої екзаменаційної сесії) та результатів вступних випробувань (для здобувачів вищої освіти першого курсу), у I семестрі 2020/2021 н. р. академічну стипендію отримував 691 здобувач вищої освіти із 1 675 тих, хто навчається за кошти державного бюджету. Здобувачам, які вступили на на-

вчання, протягом першого семестру призначається лише ординарна академічна стипендія. Серед здобувачів старших курсів стипендію у підвищеному розмірі було призначено 221 особі, 286 здобувачам вищої освіти було призначено стипендію у підвищеному розмірі (41 % від тих, що отримували стипендію). На жодному факультеті не використано квоти щодо стипендіатів, яким може призначатися стипендія у підвищеному розмірі (50 % від зальної кількості стипендіатів). На факультеті хімії, біології і біотехнологій цей показник становить 34 %, на всіх інших – 42–43 %.

Аналіз рейтингових балів успішності за підсумками літньої екзаменаційної сесії 2019/2020 н. р. дає підстави стверджувати, що зберігається тенденція щодо отримання стипендій здобувачами, які мають «задовільні» результати навчання: 111 Математика, 091 Біологія, 032 Історія та археологія. Водночас збільшилася кількість спеціальностей, на яких стипендію отримають тільки здобувачі освіти, які мають відмінні результати навчання: 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа, 061 Журналістика, 113 Прикладна математика, 053 Психологія, 034 Культурологія, 035.41 Германські мови та літератури (переклад включно), 051 Економіка, 292 Міжнародні економічні відносини.

Особливою гордістю Університету виступають здобувачі вищої освіти, які отримують стипендії, засновані Президентом України, Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України (зокрема й іменні) тощо.

Протягом **2019/2020 н. р. іменну** *стипендію Верховної ради України* отримувала **Калачик А. В.,** студентка 4 курсу СО «Бакалавр» економічного факультету, спеціальність 071 Облік і оподаткування, у 2020/2021 н. р. подано кандидатуру **Юськова Д. С.,** студента 2 курсу СО «Магістр» факультету хімії, біології і біотехнологій, спеціальність 091 Біологія.

У ІІ семестрі 2019/2020 н. р. іменними стипендіатами стали:

- *Академічна стипендія Президента України:*

– **Олексій Ю. А.,** факультет хімії, біології і біотехнологій, 102 Хімія, СО «Бакалавр», 4 курс;

– **Бензар О. В.,** економічний факультет, 072 Фінанси, банківська справа і страхування, СО «Магістр», 1 курс;

– **Марчук Л. С.,** факультет хімії, біології і біотехнологій, 102 Хімія, СО «Магістр», 1 курс;

- *Академічна стипендія Кабінету Міністрів України:*

– **Горкун К. В.,** економічний факультет, 292 Міжнародні економічні відносини, СО «Бакалавр», 3 курс;

– **Рисіч А. В.,** факультет хімії, біології і біотехнологій, 102 Хімія, СО «Бакалавр», 4 курс;

- *Іменна стипендія М. С. Грушевського:*

– **Рогова М. О.,** філологічний факультет, 035.10 Прикладна лінгвістика, СО «Магістр», 1 курс;

- *Стипендія Вінницької облдержадміністрації та обласної Ради:*

– **Варер Б. Ю.,** факультет інформаційних і прикладних технологій, 113 Прикладна математика, СО «Бакалавр», 3 курс;

– **Юськов Д. С.,** факультет хімії, біології і біотехнологій, 091 Біологія, СО «Магістр», 1 курс;

- *Стипендія Вінницької міської ради:*

– **Кідяєва К. О.,** економічний факультет, 071 Облік і оподаткування, СО «Бакалавр», 4 курс;

– **Соловйова А. І.,** факультет інформаційних і прикладних технологій, 111 Математика, СО «Магістр», 1 курс;

– **Шевченко А. В.,** факультет історії та міжнародних відносин, 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, СО «Бакалавр», 3 курс.

У І семестрі 2020/2021 н. р. іменними стипендіатами стали:

- *Академічна стипендія Президента України:*

– **Бабій Д. В.,** факультет історії та міжнародних відносин, 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, СО «Бакалавр», 4 курс;

– **Драч Д. Л.,** юридичний факультет, 081 Право, СО «Бакалавр», 3 курс;

– **Підгурська А. І.,** факультет інформаційних і прикладних технологій, 122 Комп'ютерні науки, СО «Бакалавр», 4 курс;

- *Академічна стипендія Кабінету Міністрів України:*

– **Берегута В. В.,** факультет історії та міжнародних відносин, 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, СО «Бакалавр», 3 курс;

– **Бернадська Ю. О.,** економічний факультет, 071 Облік і оподаткування, СО «Бакалавр», 4 курс;

- *Іменна стипендія М. С. Грушевського:*

– **Булега К. І.,** факультет історії та міжнародних відносин, 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, СО «Бакалавр», 3 курс;

- *Соціальна стипендія Верховної Ради України студентам вищих навчальних закладів з числа дітей-сиріт та дітей із малозабезпечених сімей:*

– **Біла І. В.,** економічний факультет, 292 Міжнародні економічні відносини, СО «Бакалавр», 2 курс;

- *Академічна стипендія Кабінету Міністрів України обдарованим студентам з числа інвалідів:*

– **Вєсєль Я. В.,** економічний факультет, 075 Маркетинг, СО «Бакалавр», 2 курс;

- *Стипендія Вінницької облдержадміністрації та обласної Ради:*

– **Гембар А. О.,** юридичний факультет, 081 Право, СО «Бакалавр», 4 курс;

– **Рогова М. О.,** філологічний факультет, 035.10 Прикладна лінгвістика, СО «Магістр», 2 курс;

- *Стипендія Вінницької міської ради:*

– **Ходанович А. Є.,** факультет іноземних мов, 035.41 Германські мови та літератури (переклад включно), СО «Бакалавр», 4 курс;

– **Мороз А. П.,** філологічний факультет, 053 Психологія, СО «Бакалавр», 2 курс;

– **Говоруха М. Р.,** економічний факультет, 051 Економіка, СО «Бакалавр», 3 курс.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2016 р., № 1050 «Деякі питання стипендіального забезпечення» академічна стипендія аспірантам і докторантам, які навчаються за денною формою (з відривом від виробництва), установлюється у розмірі 90 % відповідного посадового окладу, визначеного за схемою посадових окладів (з урахуванням змін в оплаті праці на відповідних посадах), а саме: викладача – для аспірантів; професора – для докторантів.

1.2. Внутрішня система забезпечення якості вищої освіти в Університеті

1.2.1. Кадрове забезпечення освітнього процесу

Забезпечення якості вищої освіти є одним із пріоритетних напрямів діяльності ДонНУ імені Василя Стуса. Університетом реалізується політика щодо забезпечення якості освітньої діяльності, в межах якої створюються умови для професійного зростання науково-педагогічних працівників. Забезпечення якості кадрового складу є одним із елементів системи заходів внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Станом на 31.12.2019 р. у ДонНУ імені Василя Стуса працювало 805 працівників, із них: 395 осіб – це науково-педагогічні та наукові працівники. Якісний склад: 76 докторів наук, із яких: 54 доктори наук, професори, 22 доктори наук, доценти; 242 кандидати наук, з яких: 130 кандидатів наук, доцентів та 112 кандидатів наук (табл. 1.2.1.1).

Станом на 31.12.2020 р. у ДонНУ імені Василя Стуса працювало 748 працівників, із них: 335 осіб – це науково-педагогічні та наукові працівники. Якісний склад: 78 докторів наук, із яких: 52 доктори наук, професори, 23 доктори наук, доценти, 3 доктори наук без вченого звання; 196 кандидатів наук, із яких: 119 кандидатів наук, доцентів та 77 кандидатів наук (табл. 1.2.1.1).

За звітний період спостерігається зменшення кількості науково-педагогічних працівників, що насамперед пов’язано зі зниженням контингенту здобува-

чів вищої освіти. Водночас збільшилася кількість працівників із науковим ступенем доктора наук та вченим званням професора.

Важливим індикатором реалізації функціональної стратегії кадрового забезпечення є зростання показників стабільності персоналу, саме тому протягом двох років в Університеті проводиться дослідження плинності кадрів. Плинність кадрів усіх категорій персоналу за звітний період склала 4,7 %, що на 0,88 % менше, ніж у попередньому звітному періоді, з них відсоток плинності кадрів з професорсько-викладацького складу – 1,19 %, що на 0,6 % менше, ніж у попередньому звітному періоді. Плинність кадрів у звітному періоді знаходиться у межах норми і є природною. За останні звітні періоди зберігається тенденція до зменшення рівня плинності, що вказує на закріплення стабільного кадрового ядра та на позитивну динаміку реалізації функціональної стратегії кадрового забезпечення.

Таблиця 1.2.1.1

Кадровий склад ДонНУ імені Василя Стуса

Науково-педагогічні працівники та працівники	**На 31.12.2019 р.**	**На 31.12.2020 р.**
Разом працівників, із них:	**805**	**748**
науково-педагогічні та наукові працівники, осіб, із них	**395**	**335**
%	49,07	44,79
науково-педагогічні та наукові працівники, осіб (сумісники)	**39**	**24**
докторів наук, професорів, із них	**54**	**52**
%	13,67	15,52
докторів наук, професорів (сумісники)	**6**	**3**
докторів наук, доцентів, із них	**22**	**23**
%	5,57	6,87
докторів наук, доцентів (сумісники)	**4**	**3**
докторів наук без вченого звання	**–**	**3**
%	–	0,9
Разом докторів наук	**76**	**78**
кандидатів наук, доцентів, із них	**130**	**119**
%	32,91	35,52
кандидатів наук, доцентів (сумісники)	**5**	**5**
кандидатів наук, із них	**112**	**77**
%	28,35	22,99
кандидатів наук (сумісники)	**12**	**9**
Разом кандидатів наук	**242**	**196**
старші викладачі, асистенти (штат)	**95**	**61**
%	21,27	18,21
старші викладачі, асистенти (сумісники)	**12**	**4**

Станом на 31.12.2019 р. в Університеті функціонувало 8 факультетів, навчальний процес забезпечувала 41 кафедра. Для підвищення якості кадрового забезпечення освітніх програм та посилення кадрового складу структурних підрозділів у 2020 р. здійснено оптимізацію структури, внаслідок якої підготовку

здобувачів вищої освіти забезпечують 7 факультетів, на яких функціонує 35 кафедр. Кафедри очолюють висококваліфіковані керівники, серед них:

– 10 докторів наук, професорів;
– 8 докторів наук, доцентів;
– 10 кандидатів наук, доцентів;
– 7 кандидатів наук.

19 завідувачів кафедр обрано за конкурсом, 16 – виконують обов'язки.

Університет провадить підготовку за 36 освітніми програмами бакалаврського рівня, 39 освітніми програмами магістерського рівня та 9 освітніми програмами на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти.

Загалом із науково-педагогічного складу, який забезпечує підготовку на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти, відсоток працівників із науковим ступенем та вченим званням становить 79 %, із них мають науковий ступінь доктора наук 21 %. На 8 освітніх програмах понад 90 % науково-педагогічних працівників мають науковий ступінь або вчене звання. Відсоткове співвідношення науково-педагогічних працівників із науковим ступенем доктора наук:

– до 10 % – 8 освітніх програм;
– 10–50 % – 25 освітніх програм;
– понад 50 % – 3 освітні програми.

Відсоток працівників, які мають науковий ступінь та вчене звання і забезпечують підготовку на другому (магістерському) рівні вищої освіти, становить 93 %, із них мають науковий ступінь доктора наук 37 %. На 23 освітніх програмах відсоток науково-педагогічних працівників, які мають науковий ступінь або вчене звання, становить 100 %. Відсоткове співвідношення науково-педагогічних працівників із науковим ступенем доктора наук:

– 50–90 % – 14 освітніх програм;
– понад 90 % – 25 освітніх програм.

Третій (освітньо-науковий) рівень освіти забезпечують науково-педагогічні працівники, з яких 100 % мають науковий ступінь або вчене звання, 65 % із них мають науковий ступінь доктора наук. Найбільша кількість докторів наук – понад 70 % – забезпечують освітній процес на освітніх програмах «Хімія», «Політологія», «Філологія», «Психологія» та «Міжнародні економічні відносини».

Загалом за звітний період збільшився відсоток працівників науково-педагогічних та наукових працівників, які мають науковий ступінь та / або вчене звання, що є індикатором реалізації функціональної стратегії кадрового забезпечення та вказує на високу якість освіти в Університеті.

Середній вік професорсько-викладацького складу – 44 роки, докторів наук, професорів – 57 років, кандидатів наук, доцентів – 43 роки. Відсоток осіб пенсійного віку професорсько-викладацького складу становить 17,76 %. За кількіс-

ними показниками більшість співробітників жіночої статі – понад 73 %. Понад 89 % працівників мають вищу освіту.

Премії та відзнаки працівників ДонНУ імені Василя Стуса

Станом на 31.12.2020 р. у ДонНУ імені Василя Стуса працює десять працівників, які мають академічні звання, серед яких: академік НАН України – Шевченко Володимир Павлович, член-кореспондент НАН України – Загнітко Анатолій Панасович.

Чотирнадцять працівників Університету мають почесні звання України, з них у 2020 р. почесним званням України «Заслужений діяч науки і техніки України» нагороджено Козловського Сергія Володимировича.

Один працівник має звання Героя України (проф., акад. НАН України Шевченко Володимир Павлович), трьох працівників відзначено орденом «За заслуги» III ступеня (Загнітко Анатолій Панасович, Федоришин Василь Семенович, Шевченко Володимир Павлович).

За звітний період відомчими нагородами відзначено 18 працівників. Із них:

– Почесною грамотою – 2;
– Грамотою – 1;
– Подякою – 15.

Працівники Університету неодноразово заохочувалися відзнаками місцевого та обласного рівня, зокрема відзнаками Вінницької ОДА, Вінницької міської ради, Департаментами освіти і науки Вінницької та Хмельницької ОДА.

З науково-педагогічних працівників обрано за конкурсом на вакантні посади: завідувачів кафедр – 8 осіб; професорів – 2 особи; доцентів – 4 особи.

Завдяки успішній реалізації функціональної стратегії кадрового забезпечення щодо стимулювання працівників за отримання наукових ступенів та вчених звань підвищено науковий і фаховий рівень професорсько-викладацького складу та зміцнено кадровий потенціал Університету. Зокрема, у звітному періоді Атестаційною колегією Міністерства освіти і науки України затверджені рішення спеціалізованих вчених рад про присудження наукових ступенів: доктора наук – 7 працівникам, кандидата наук – 6. Вчене звання доцента присвоєно 10 працівникам, вчене звання професора – 3 працівникам.

Незважаючи на позитивну динаміку зростання працівників із науковим ступенем доктора наук та науково-педагогічних працівників з науковим ступенем та вченим званням, зниження плинності кадрів усіх категорій, утвердження сталого кадрового ядра Університету, тривожною є тенденція до зниження загальної кількості працівників усіх категорій та науково-педагогічних працівників зокрема. Така ситуація викликана зменшенням контингенту здобувачів вищої освіти, що зі свого боку вплинуло на кількість навчального навантаження для науково-педагогічних працівників. Окрім того, велике значення для зниження

плинності персоналу мають соціально-побутові та соціально-психологічні умови, в яких перебувають працівники.

Як один із чинників, що формує процеси збереження кадрового потенціалу, варто розглядати ефективні комунікації на усіх організаційно-управлінських рівнях. Адже чітка та послідовна комунікація навчає працівників, дає змогу їм оцінити бачення та проєкти керівництва, бути більш ефективними та лояльними до Університету. Одним із напрямів покращення рівня ефективності комунікацій в Університеті може бути розробка та реалізація системи внутрішньокорпоративного навчання та адаптації учасників освітнього процесу.

Успішним заходом реалізації функціональної стратегії кадрового забезпечення є залучення найкращих аспірантів і докторантів, які мають видатні результати та вагомі наукові здобутки, до викладацької та наукової діяльності. Це дає змогу виховувати та утримувати в Університеті власні кваліфіковані кадри.

Запровадження у ДонНУ імені Василя Стуса системи оцінювання ефективності діяльності структурних підрозділів та рейтингування показників діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр, факультетів сприяє ефективному використанню та розвитку кадрового потенціалу Університету; підвищенню ефективності та результативності працівників; створенню постійних умов для підвищення рівня кваліфікації працівників усіх рівнів; підвищенню рівня мотивації; забезпеченню продуктивної командної роботи, спрямованої на спільний узгоджений результат; виявленню напрямів діяльності, які потребують покращення; прозорості оцінювання ефективності роботи персоналу.

Ключовим напрямом реалізації першого стратегічного пріоритету розвитку Університету є забезпечення конкурентного рівня оплати праці працівників через розробку та впровадження системи оцінки ефективності діяльності структурних підрозділів і посадових осіб та укладення персональних контрактів із науково-педагогічними працівниками. Для реалізації цього стратегічного пріоритету, підвищення рівня мотивації науково-педагогічних працівників та прозорої оцінки їхньої діяльності у звітному періоді укладено 9 персональних контрактів із провідними науково-педагогічними працівниками.

Одним із заходів реалізації стратегічних пріоритетів також є затвердження ключових показників діяльності науково-педагогічних працівників. Це дасть змогу поліпшити якісні характеристики професорсько-викладацького складу, з урахуванням індивідуальної траєкторії розвитку науково-педагогічних працівників, перспективних планів розвитку кафедр, факультетів, Стратегії розвитку ДонНУ імені Василя Стуса у 2017–2025 рр., та дотримуватися норм законодавства про якість освіти і відповідність Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності.

Для постійного моніторингу якості освітньої діяльності в Університеті створено систему добору викладачів. Для забезпечення прозорої процедури конкурс-

ного добору в Університеті затверджено нову редакцію Порядку проведення конкурсного відбору на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників. Також в Університеті працює постійно діюча кадрова комісія.

Рівень професіоналізму НПП під час конкурсного добору вимірюється такими інструментами:

– моніторинг відповідності НПП ЛУ (квітень і листопад щорічно);

– моніторинг відповідності викладачів дисциплінам, що викладаються (серпень щорічно);

– аналіз виконання ключових показників ефективності діяльності викладача (щорічно). КПЕ викладача стають додатками до контракту після обрання (Перелік ключових показників діяльності НПП ДонНУ імені Василя Стуса (наказ ректора № 202/05 від 02.07.2020 р.));

– рейтингування діяльності викладачів, кафедр, факультетів з оприлюдненням ТОП-40 (щорічно);

– аналіз виконання графіка підвищення кваліфікацій НПП (щорічно);

– аналіз виконання перспективних планів розвитку факультетів і кафедр (щорічно) та індивідуальних планів викладачів (два рази на рік).

Своєчасний моніторинг кадрового складу груп забезпечення та проєктних груп дасть змогу покращити їхній якісний склад та вплинути на якість освітніх програм, що реалізуються Університетом.

Елементом успішної кадрової політики також є розвиток лідерства та вдосконалення і поширення кращих практик наставництва і менторства в основних моделях взаємовідносин між усіма учасниками освітнього процесу в Університеті. Формування лідерства дасть змогу покращити організаційну культуру; оптимізувати комунікативні процеси; розвивати інноваційний та креативний потенціал персоналу; формувати траєкторію розвитку як окремих співробітників структурних підрозділів, так і Університету загалом; мотивувати працівників; формувати ефективні команди.

Одним із пріоритетних напрямів діяльності Університету є раціональне використання кадрового потенціалу Університету з урахуванням здібностей кожного працівника, використання його інноваційного, наукового та творчого потенціалу, стимулювання та оцінка внеску кожного в реалізацію стратегічних пріоритетів.

1.2.2. Система внутрішнього рейтингування діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр, факультетів

Внутрішнє рейтингування є складовою внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти відповідно до національного освітнього законодавства та локальних нормативно-правових актів, інструментом моніторингу якості освіт-

ньої діяльності в Університеті та допоміжним механізмом забезпечення якості кадрового складу.

Четвертий рік поспіль відповідно до «Положення про рейтингування показників діяльності викладача, кафедри, факультету / інституту у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса» (наказ № 268/05 від 25.07.2018 р.) здійснюється рейтингування діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр, факультетів задля визначення ефективності внеску кожного НПП, кафедри та факультету у стратегічний розвиток Університету, у зростання його позицій в національних і міжнародних рейтингах та окреслення тих напрямів освітньої, наукової та інноваційної діяльності Університету, які потребують посиленої уваги та конкретних управлінських рішень.

Система внутрішнього рейтингування щорічно актуалізується в контексті кореляції показників діяльності Університету з індикаторами національних і міжнародних рейтингів («ТОП-200 Україна», Scopus, Webometrics, QS World University Rankings), стратегічними пріоритетами і змінами в освітньому законодавстві. Набір індикаторів для рейтингування діяльності НПП максимально збалансований і визначається як сума балів за чотирма кластерами роботи:

– навчально-методична робота (30 балів);
– наукова та інноваційна робота (40 балів);
– організаційна та виховна робота (10 балів);
– показники досягнутої кваліфікації та інші заохочувальні бали (20 балів).

У рейтингуванні за результатами діяльності 2019 р. взяли участь понад **86 %** від загальної кількості професорсько-викладацького складу (330 штатних викладачів і сумісників) Університету. Для зіставлення, минулого року до внутрішнього рейтингування долучилися приблизно 89 % (365 осіб) викладачів Університету. Як і у попередні роки, до внутрішнього рейтингування активно долучаються викладачі, які працюють на умовах зовнішнього сумісництва. Зокрема, зовнішні сумісники заповнили 23 персональні анкети (разом в Університеті працює 34 зовнішні сумісники).

У персональному рейтингу викладачів було виділено три умовні групи:

– **група High** (рейтинг 25 і вище) – **64** викладачі (19 %) з найвищими показниками;

– **група Middle** (рейтинг 24–10 балів включно) – **147** викладачів (45 %) – перспективна група росту;

– **група Low** (рейтинг нижче 10 балів) – **119** викладачів (36 %), які продемонстрували недостатньо високу професійну активність.

Також традиційно 10 % від загальної чисельності викладачів, які взяли участь у рейтингуванні, становлять ТОП-40 (https://www.donnu.edu.ua/uk/otsinyuvannya-naukovo-pedagogichnih-i-pedagogichnih-kadriv/).

Таблиця 1.2.2.1

Розподіл викладачів за результатами рейтингування

Група	Кількість викладачів			
	2016 р.	**2017 р.**	**2018 р.**	**2019 р.**
High	41 (12 %)	51 (13 %)	56 (15 %)	**64** (19 %)
Middle	112 (32 %)	158 (42 %)	136 (37 %)	**147** (45 %)
Low	193 (56 %)	168 (45 %)	173 (48 %)	**119** (36 %)
Разом	346 (80 %)	377 (87 %)	365 (89 %)	**330** (86 %)

Внаслідок внутрішнього рейтингування за підсумками 2019 р. прослідковується низка тенденцій.

Другий рік поспіль 27 викладачів утримують топові позиції (а 22 викладачі – третій рік поспіль). Завдяки активізації своєї діяльності за різними напрямами 13 викладачів перемістилися до Топ-40 із груп High та Middle, до яких входили в попередньому році.

Сталою залишається тенденція до представленості адміністративного персоналу серед Топ-40: **20 викладачів мають адміністративне навантаження** (завідувачі кафедр, декани, проректори). Адміністративні посади, що ними обіймаються, з одного боку, дають викладачам певні переваги у членстві в радах факультетів, університету, залученості до розробки локальних нормативних актів тощо. З іншого боку, адміністративне навантаження займає багато часу та зусиль, які викладач міг би спрямувати на інші види діяльності. Отримані результати демонструють успішність як в адміністративній, так і в науково-інноваційній, навчально-методичній, організаційно-виховній діяльності та вказують на ефективний самоменеджмент викладачів.

Маємо стійку тенденцію до **збільшення чисельності групи High за рахунок групи Middle** (завдяки активізації викладачами діяльності за різними блоками роботи). Також вперше маємо кількісну перевагу «групи росту» над групою Low. Як і у попередні роки, зростання кадрового потенціалу спостерігається на економічному факультеті, де «група росту» становить понад половину усіх викладачів (53 %). Цьогоріч така ж тенденція до зростання групи Middle спостерігається ще на чотирьох факультетах: факультеті інформаційних і прикладних технологій (72 %), історії та міжнародних відносин (57 %), філологічному (49 %) та юридичному (46 %). Тобто можемо говорити про **загальне підвищення рейтингових показників ПВС Університету.**

Таблиця 1.2.2.2

Розподіл викладачів у групах за науковим ступенем

Науковий ступінь	Група High	Група Middle	Група Low	***Разом***
Доктор наук	29 (44 %)	27 (41 %)	10 (15 %)	**66**
Кандидат наук	32 (16,5 %)	104 (54 %)	57 (29,5 %)	**193**
Без наукового ступеня	3 (4 %)	16 (23 %)	52 (73 %)	**71**

Зазначимо, що основу middle-групи формують кандидати наук, які нещодавно захистилися, працюючі докторанти, що виходять на захист і демонструють високі рейтингові показники. Водночас до middle-групи потрапили 27 докторів наук (минулого року – 21), яким потрібно збільшувати показники опонування дисертацій, членства у спецрадах, публікацій у закордонних фахових виданнях, виступати експертами у медіасередовищі, брати участь у грантових програмах, формувати і розбудовувати власні наукові школи.

За результатами діяльності у 2019 р. маємо **суттєве скорочення кількості докторів і кандидатів наук у групі Low** (на 13 % і на 10 % відповідно). Зауважимо, що входження докторів наук до групи Low є небажаним, оскільки саме вони мають демонструвати високі рейтингові бали, розбудовуючи власні наукові школи, входячи до спецрад та редколегій, публікуючись у закордонних фахових виданнях та виданнях, які включені у міжнародні наукометричні бази, здійснюючи керівництво аспірантами та докторантами. Найбільша частка викладачів, які продемонстрували низький рейтинг, зосереджена на факультеті іноземних мов (80 % кадрового складу) та фізико-технічному факультеті (понад 61 % кадрового складу). Негативною тенденцією є зростання частки викладачів у групі Low на факультеті хімії, біології і біотехнологій – майже половина викладачів (47 %) демонструють невисокі рейтингові бали.

Зберігається негативна тенденція низької активності викладачів у навчально-методичній роботі. Лише 8 викладачів набрали понад половину можливих балів, передусім завдяки викладанню навчальних дисциплін іноземною мовою та розробкам дидактичного і методичного забезпечення дисциплін за технологіями дистанційного навчання. Враховуючи той факт, що основним видом діяльності викладача відповідно до профілю посади є освітня діяльність, викладачам варто більше уваги приділяти навчально-методичній діяльності, активізуючись у таких напрямах роботи: видання власних підручників та посібників, розробка дидактичного і методичного забезпечення дисциплін за технологіями дистанційного навчання, викладання дисциплін іноземною мовою. Вказані види діяльності дають змогу як підвищити привабливість Університету для абітурієнтів, так і збільшити контингент здобувачів СО «Магістр» (зокрема завдяки випускникам бакалаврату інших ЗВО), що є важливим у контексті запровадження формульного фінансування ЗВО.

Наскрізною тенденцією на всіх рівнях рейтингу є той факт, що **більшість зусиль викладач спрямовує на наукову та інноваційну роботу,** особливо це характерно для викладачів, які ввійшли до групи High. П’ять викладачів Університету набрали 40 максимально можливих балів за цей блок, а 26 осіб набрали більше половини можливих балів (переважно це викладачі факультету хімії, біології і біотехнологій, філологічного, економічного, юридичного факультетів).

Посилення науково-дослідної складової діяльності Університету є необхідною умовою отримання базового фінансування для провадження науково-дослідної діяльності. Також у контексті комплектування груп забезпечення та проєктних груп, недостатньої забезпеченості кафедр профільними докторами наук актуальним є питання захисту співробітниками Університету дисертацій на здобуття ступеня доктора наук та профільність наукової активності викладачів. Це також дасть змогу вирішити проблеми з кадровим забезпеченням та функціонуванням аспірантури за окремими спеціальностями.

Як і минулого року, загалом в Університеті спостерігається недостатня активність викладачів в організаційній і виховній роботі, що є запорукою реалізації третього стратегічного пріоритету – творення університетського світоглядного простору living–learning–community.

За результатами рейтингування за 2019 р. були визначені індикатори діяльності, які викладачам та структурним підрозділам варто взяти до уваги у своїй роботі у контексті виконання Ліцензійних умов та утримання / підвищення позицій Університету в рейтингах:

– видання власних підручників та посібників;

– розробка дидактичного і методичного забезпечення дисциплін за технологіями дистанційного навчання – МВОК та Moodle;

– викладання дисциплін іноземною мовою;

– викладання навчальних дисциплін як професора-візитера;

– отримання вченого звання професора, доцента викладачами Університету;

– підготовка та подання на конкурс МОНУ, державних, закордонних фондів проєктів наукових досліджень;

– впровадження результатів наукових розробок у виробництво та навчальний процес і отримання патентів;

– розвиток студентської науки через отримання грантів студентами, публікації, участь у конференціях, олімпіадах із навчальних дисциплін, конкурсах на кращу студентську наукову роботу, універсіадах тощо;

– публікації викладачів у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз;

– отримання викладачами сертифіката, що підтверджує знання іноземної мови на рівні В2;

– отримання сертифіката тренера;

– залучення позабюджетного фінансування;

– участь у робочих групах, спільних проєктах, програмах, комісіях органів державної влади та місцевого самоврядування.

Щодо роботи кафедр у 2019 р. – усі **40** кафедр Університету взяли участь у рейтингуванні.

Відповідно до законодавства, Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності та стратегічних пріоритетів Університету умовна модель ідеальної за своїм якісним кадровим складом кафедри така:

– 3 доктори наук, професори;

– 4 кандидати наук, доценти;

– 3 співробітники без наукового ступеня та вченого звання, які у перспективі 3–5 років мають захистити дисертацію.

Результати рейтингування продемонстрували, що штатний якісний склад кафедр Університету **на 85 % відповідає ідеальній моделі** (попереднього року така відповідність складала 79 %). Із 40 кафедр лише 6 не відповідають ідеальній моделі. Отже, завдяки ефективним управлінським рішенням вдалося суттєво посилити кадровий склад кафедр Університету. Водночас залишається актуальною проблема профільності викладачів у групі забезпечення спеціальностей.

Уперше спостерігаємо успіхи у виправленні домінуючої у попередні роки тенденції до недостатньо активної роботи кафедр зі студентами. Наприклад, лише 3 кафедри (минулого року – 7) продемонстрували незадовільні результати в цьому напрямі, що актуалізує питання управлінської культури завідувачів кафедр.

Третій рік поспіль залишається актуальною **проблема відрахування аспірантів через 1–2 роки навчання.** Для попередження подібних ситуацій потрібно напрацювати об'єктивні критерії набору аспірантів та докторантів, відповідально підбирати їм наукових керівників, впровадити практику щорічного звітування аспірантів та докторантів про перебіг виконання дисертації. Водночас 4 кафедри продемонстрували у 2019 р. високі показники роботи з аспірантами та докторантами: кафедра політології та державного управління; кафедра міжнародних економічних відносин; кафедра теорії і практики перекладу; кафедра господарського права. Це вказує не лише на відповідальний підхід до відбору аспірантів, а й на високу культуру якості та наявність перспективних наукових шкіл.

Як і минулого року, рейтингування кафедр продемонструвало **високий рівень працевлаштування випускників – у середньому майже 59 %** (минулого року – 44 %). Найвищим показник працевлаштування є на економічному, філологічному факультетах та факультеті хімії, біології і біотехнологій, чому значною мірою сприяє широка мережа стратегічного партнерства та відповідальний підхід до вибору баз практик.

За результатами рейтингування діяльності у 2019 р. кращими стали кафедри: підприємництва, корпоративної та просторової економіки; політології та державного управління; господарського права; міжнародних економічних відносин.

Рейтинги факультетів стали закономірним результатом активності як окремих викладачів, так і кафедр загалом. Враховуючи зміни у структурі Університету, зменшення кількості факультетів та зростання їхньої міждисциплінарності,

було вирішено відмовитися від прив'язки факультетського рейтингу до конкретного напряму. Топ-3 у рейтингу факультетів посіли: юридичний факультет, економічний факультет, факультет інформаційних і прикладних технологій.

На основі отриманих рейтингових показників було визначено **переможців серед викладачів, кафедр і факультетів за підсумками діяльності в 2019 р.:**

– ТОП-40 кращих викладачів;
– ТОП-4 кращих кафедр;
– ТОП-3 кращих факультетів.

Результати, отримані під час рейтингування науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів, є основою для самоаналізу колективом і взяті до уваги в організації та плануванні роботи як окремо взятого викладача, так і кафедри, факультету та інших структурних підрозділів Університету в контексті реалізації пріоритетних завдань Стратегії розвитку 2017–2025 рр. та функціональних стратегій. У поєднанні з результатами опитування здобувачів вищої освіти щодо якості викладання навчальних дисциплін в Університеті результати рейтингування можуть бути додатковою підставою для прийняття управлінських рішень щодо відзначення кращих співробітників, закріплення кадрового ядра, створення умов для його розширення, врахування індикаторів персонального рейтингу викладача під час розподілу навантаження, заміщення вакантних науково-педагогічних посад, координації завідувачами кафедр діяльності з урахуванням персональних здобутків і можливостей кожного викладача.

1.2.3. Професійний розвиток наукових і науково-педагогічних працівників. Внутрішньокорпоративне навчання

Професійний розвиток науково-педагогічних та педагогічних працівників у ДонНУ імені Василя Стуса реалізується відповідно до національного законодавства та локальних документів. У 2020 р. було розроблено, затверджено та впроваджено «Положення про визнання результатів навчання, отриманих шляхом неформальної освіти, у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса».

Відповідно до плану-графіка 2020 р. підвищення кваліфікації пройшов 131 штатний викладач, із яких 28 викладачів пройшли навчання шляхом інформальної освіти, 21 викладач брав участь у внутрішньокорпоративному навчанні «Програма підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників "Майстерня „Teaching Art”"».

Значна увага приділяється питанням роботи викладачів у модульному середовищі для навчання на платформі MOODLE. У 2020 р. понад 60 викладачам було заплановано підвищення кваліфікації у формі курсів вивчення комп'ютерних технологій навчання та інноваційних педагогічних технологій, що викорис-

товуються у вищій освіті. Успішно завершили курси підвищення кваліфікації за програмою «Розробка навчальних курсів у системі дистанційної освіти MOODLE» та отримали посвідчення понад 30 викладачів.

У 2020 р. продуктами професійного розвитку науково-педагогічних та педагогічних працівників є: навчальні посібники; проєкти сертифікатних освітніх програм, що призначені для формування індивідуальної траєкторії розвитку здобувачів вищої освіти; нові / удосконалені програми курсів навчальних дисциплін; розроблення курсів навчальних дисциплін англійською мовою; публікації фахових наукових статей.

Упродовж року базами підвищення кваліфікації для штатних працівників Університету були провідні наукові, освітньо-наукові, науково-дослідні установи України та інших країн, а саме: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, Інститут економіки промисловості НАН України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, ДВНЗ «Донецький національний технічний університет», Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова, КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти», Університет фінансів, бізнесу і підприємництва (м. Софія, Болгарія), Європейський університет Віадріна у Франкфурті-на-Одері (Федеративна Республіка Німеччина), Університет Collegium Civitas (м. Варшава, Польща), Берлінський університет імені Гумбольдта (м. Берлін, Федеративна Республіка Німеччина), Венеціанський університет Ка'Фоскарі (м. Венеція, Італія), Північний університетський центр (м. Бая-Маре, Румунія), Вища технічна школа (м. Катовіце, Польща), Університет природничих наук (м. Люблін, Польща), Духовна академія Університету Кардинала Стефана Вишинського (м. Варшава, Польща), різноманітні курси, проєкти і заходи в межах проєктів Британської Ради в Україні.

Викладачі Університету успішно проходять наукові стажування, основними завданнями яких є: опанування знань у галузях науки, техніки та вищої освіти; проведення фундаментальних та / або прикладних наукових досліджень; набуття практичного досвіду із трансферу технологій та управління інноваційною діяльністю.

Протягом 2020 р. **7** науковців та викладачів Університету пройшли наукове стажування у провідних навчальних закладах Європи:

1) Шань Марія Олексіївна, викладач кафедри прикладної математики, в Берлінському університеті імені Гумбольдта (м. Берлін, Німеччина);

2) Загнітко Анатолій Панасович, професор кафедри загального та прикладного мовознавства і слов'янської філології, в Технічному університеті у м. Бая-Маре (Румунія);

3) Мартинець Лілія Асхатівна, завідувач кафедри педагогіки, фізичної культури та управління освітою, в Державному вищому навчальному закладі Республіки Польща «Духовна академія Університету Кардинала Стефана Вишинського» (м. Варшава, Польща);

4) Нестеренко Алла Станіславівна, доцент кафедри теорії та історії держави і права та адміністративного права, в Європейському університеті Віадріна (м. Франкфурт-на-Одері, Німеччина);

5) Приседський Юрій Георгійович, професор кафедри ботаніки та екології, в Університеті природничих наук (м. Люблін, Польща);

6) Ситар Ганна Василівна, професор кафедри загального та прикладного мовознавства і слов'янської філології, у Венеціанському університеті Ка'Фоскарі (м. Венеція, Італія);

7) Важеніна Олена Григорівна, доцент кафедри української мови і культури, у Венеціанському університеті Ка'Фоскарі (м. Венеція, Італія).

Навчання за програмою підвищення кваліфікації є найпоширенішою і найдоступнішою практикою підвищення кваліфікації співробітниками Університету. Одним із підрозділів, який надає такі послуги, є Центр дистанційної освіти та вебтехнологій, на базі якого у період 2019–2020 рр. курсами підвищення кваліфікації було охоплено 47 слухачів, із них 45 осіб отримали свідоцтво про успішне завершення курсів (рис. 1.2.3.1).

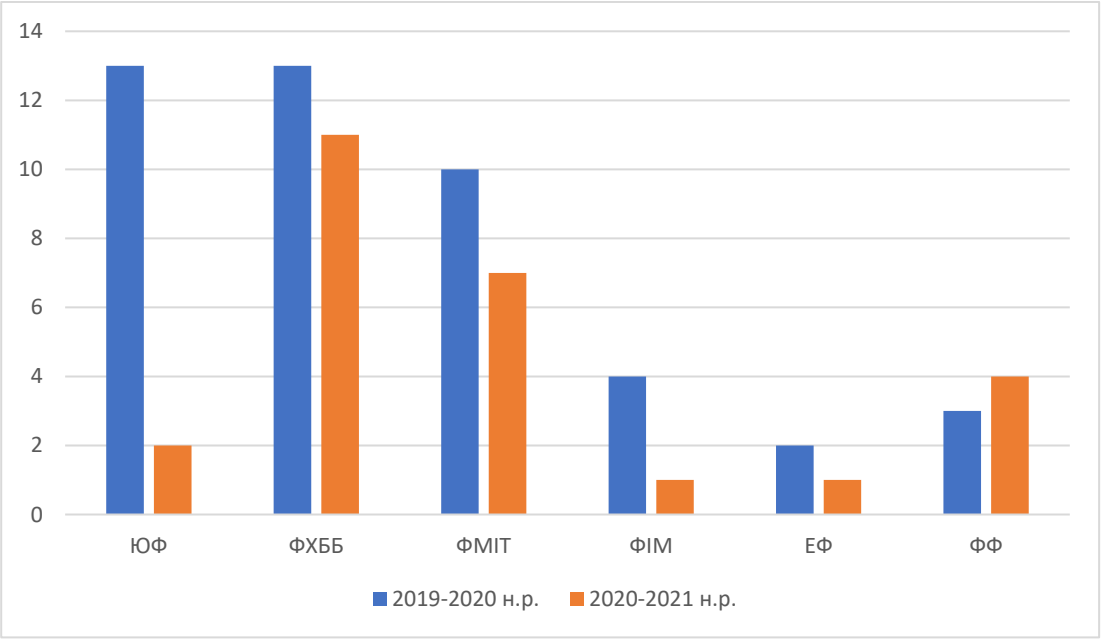

Рис. 1.2.3.1 – Кількість співробітників, які успішно завершили курси підвищення кваліфікації, за структурними підрозділами у 2019/2020 н. р. та кількість зарахованих слухачів у 2020/2021 н. р. (осіб)

У межах програм внутрішньокорпоративного навчання в лютому 2020 р. проведено тренінги для викладачів та співробітників Університету з теми:

«Ефективне використання можливостей Microsoft Outlook», а в липні 2020 р. проведено короткострокове навчання для викладачів та співробітників Університету (22 год) з теми: «Корпоративні інструменти комунікації Microsoft: Outlook, Teams, Skype».

ДонНУ імені Василя Стуса у 2020 р. виступав суб'єктом надання освітніх послуг із підвищення кваліфікації для 69 осіб. Це як науково-педагогічні та педагогічні працівники інших закладів освіти, так і працівники установ державної влади, місцевого самоврядування, підприємств (порівняно з 2019 р. (240 осіб), це значне зменшення, що стало наслідком карантинних умов), із них 14 осіб навчалося на платній основі, що дало можливість поповнити спеціальний фонд Університету на 49 500 грн. Завдяки командній роботі викладачів економічного факультету та співробітників навчально-практичного центру кар'єри та професійного зростання на замовлення Рахункової палати України була розроблена та реалізована Спеціальна професійна (сертифікатна) програма підвищення кваліфікації «Фінансовий аудит використання коштів державного бюджету».

На сьогодні актуальною залишається низка планових робіт та перспективних завдань:

– професійний розвиток науково-педагогічних і педагогічних працівників Університету забезпечувати розробкою та впровадженням нових програм внутрішньокорпоративного навчання;

– продовжити роботу з розширення пропозицій у вигляді переліку баз проходження підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників Університету;

– слідкувати за виконанням плану-графіка на 2021 р., за необхідності вносити зміни, забезпечувати документальний супровід під час направлення на навчання, аналізувати результати виконання;

– створювати належні умови для забезпечення професійного розвитку працівникам інших закладів освіти, установ, організацій, підприємств;

– аналізувати запити ринку освітніх послуг щодо організації та проведення підвищення кваліфікації / стажування для установ, організацій, підприємств на платній основі.

1.2.4. Практична підготовка здобувачів вищої освіти

Практична підготовка здобувачів вищої освіти є складовою освітнього процесу і регулюється як національним законодавством, так і локальними документами. Цьогорічним нововведенням стало створення силабусів практичної підготовки, що мають на меті більш доступно ознайомлювати здобувачів із періодами проведення практики, завданнями, компетентностями, що будуть набуті під час проходження практичної підготовки.

У 2019/2020 н. р. практичну підготовку пройшли 2 750 здобувачів вищої освіти, з них: 2 045 студентів денної форми навчання, 705 студентів заочної форми навчання (рис. 1.2.4.1).

Рис. 1.2.4.1 – Кількість і розподіл студентів, що пройшли практичну підготовку, за формами навчання

Загалом 42 % здобувачів денної форми навчання пройшли практику на базах, а 58 % – на кафедрах та у навчальних лабораторіях Університету.

Рис. 1.2.4.2 – Місце проходження практичної підготовки

Незважаючи на форсмажорні обставини, що виникли в березні 2020 р., жодних змін до графіків навчального процесу щодо організації та проведення практичної підготовки не вносилося. Оперативно відбувалися заміни баз практик, форми проведення та звітування щодо результатів практичної підготовки, анкетування здобувачів.

Академічна успішність здобувачів вищої освіти має такі показники: абсолютна успішність – 97,9 %, якісна – 83,6 % (рис. 1.2.4.3, 1.2.4.4).

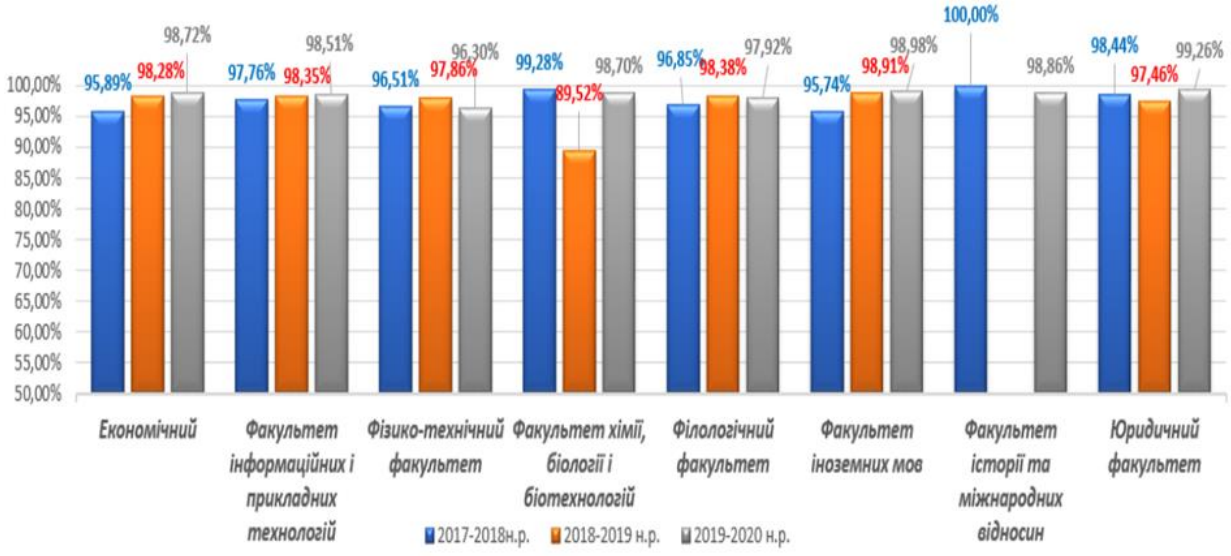

Рис. 1.2.4.3 – Абсолютна академічна успішність здобувачів вищої освіти денної форми навчання по факультетах

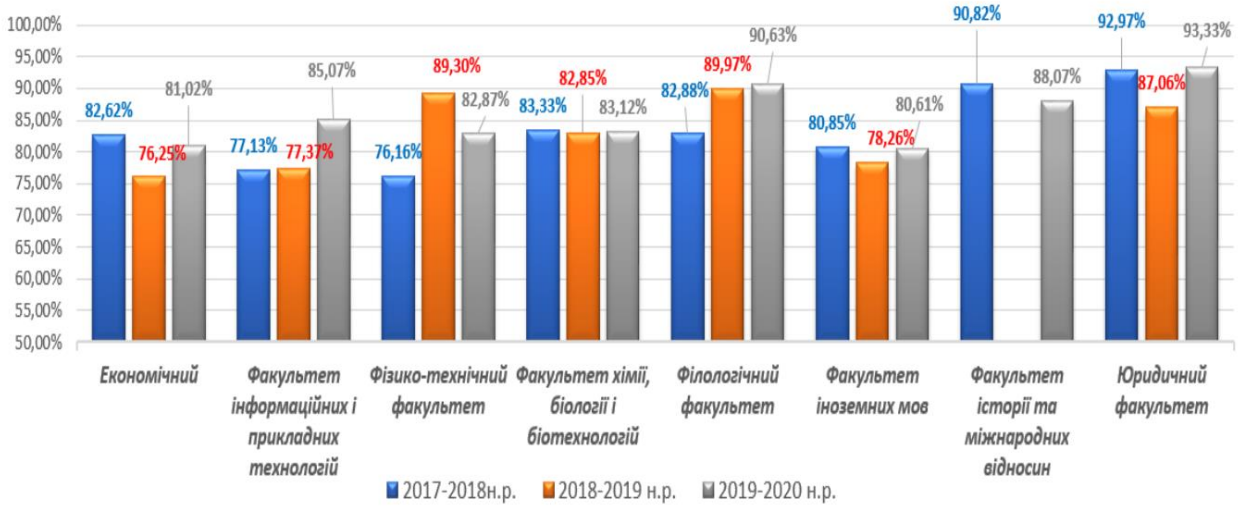

Рис. 1.2.4.4 – Якісна академічна успішність здобувачів вищої освіти денної форми навчання по факультетах

Для якісного проведення практичної підготовки Університетом створена мережа стратегічного партнерства, укладені договори використовуються не лише для проходження практичної підготовки, а й стають першим робочим місцем для здобувачів вищої освіти. Відповідно до проведеного зіставного аналізу бази практики з місцем подальшого працевлаштування у звітному періоді для 10,23 % здобувачів база практичної підготовки стала першим місцем роботи.

Для удосконалення організації практичної підготовки надалі планується низка заходів:

- оновлення «Положення про практичну підготовку, стажування та працевлаштування здобувачів вищої освіти Донецького національного університету імені Василя Стуса», «Методичних рекомендацій щодо навчально-методичного та документального супроводу практичної підготовки здобувачів вищої освіти Донецького національного університету імені Василя Стуса»;
- перевірки кафедр факультетів щодо ведення та зберігання щоденників, звітів студентів за 2019/2020 н. р., 2020/2021 н. р.;
- постійний моніторинг організації та проходження практики через анкетування всіх студентів-практикантів;
- організація зустрічей із представниками кафедр / факультетів для обговорення питань щодо удосконалення методичного забезпечення організації та впровадження практичної підготовки;
- підбір нових баз практики для проходження практичної підготовки відповідно до вимог освітніх програм.

1.2.5. Опитування учасників освітнього процесу та зовнішніх стейкголдерів і вдосконалення якості (кореляційні матриці)

Наскрізним завданням Стратегії розвитку ДонНУ імені Василя Стуса 2017–2025 рр. є забезпечення якості вищої освіти, складовою якої є вивчення думки внутрішніх та зовнішніх стейкголдерів. В Університеті 4 роки поспіль проводиться опитування здобувачів вищої освіти щодо якості викладання навчальних дисциплін викладачами за результатами зимової та літньої екзаменаційних сесій. Систематично здійснюються опитування випускників Університету, роботодавців і партнерів. У контексті системи КПЕ проводиться опитування здобувачів щодо задоволеності якістю освітнього процесу та опитування співробітників щодо задоволеності якістю трудового життя. Проведення таких опитувань спрямоване передусім на забезпечення ефективної комунікації між внутрішніми та зовнішніми стейкголдерами. Набутий досвід ліг в основу нормативного оформлення процесу організації подібних опитувань та порядку використання їхніх результатів. В Університеті було затверджено «Положення про організацію опитування внутрішніх та зовнішніх стейкголдерів у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса» (протокол Вченої ради № 2 від 25.09.2020 р.).

Цільовою аудиторією опитувань є здобувачі вищої освіти всіх рівнів і форм навчання, отримувачі додаткових освітніх послуг, співробітники Університету, абітурієнти, випускники, роботодавці, партнери Університету. Спеціалізовано опитуваннями зовнішніх та внутрішніх стейкголдерів займаються Відділ навчально-методичного забезпечення якості вищої освіти та Відділ навчально-методичного забезпечення кар’єрного зростання і професійного розвитку.

Перший пріоритет Стратегії розвитку 2017–2025 рр. передбачає прагматизацію освітньої діяльності для забезпечення якості, студентоорієнтованості та конкурентоспроможності. П. 3 ст. 41 Закону України «Про освіту» № 2145-19 від 5.09.2017 р. та п. 3.5 Системи заходів внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса передбачають проведення щосеместрового опитування здобувачів вищої освіти щодо змісту освітніх програм та їхніх освітніх компонентів, якості організації викладання дисциплін науково-педагогічними працівниками Університету. Воно є дієвим інструментом комунікації викладача та здобувача вищої освіти. Завдяки цьому здобувач вищої освіти може надати власну оцінку освітньому процесу, навчальним дисциплінам, формувати якісне освітнє середовище, впливати на прийняття управлінських рішень, а також пропонувати свої ідеї стосовно навчальних та організаційних питань. Відгуки здобувачів вищої освіти також впливають на мотивацію та спонукають до самовдосконалення викладачів.

Протягом звітного періоду Відділом навчально-методичного забезпечення якості вищої освіти було проведено два опитування здобувачів вищої освіти щодо якості викладання навчальних дисциплін викладачами ДонНУ імені Василя Стуса за результатами зимової та літньої екзаменаційних сесій.

З 09.12.2019 р. по 15.01.2020 р. в автоматизованій системі опитувань «ФОРУМ» було проведено опитування здобувачів вищої освіти щодо якості викладання навчальних дисциплін за результатами зимової екзаменаційної сесії. В опитуванні взяли участь 672 особи, тобто 21,54 % від загального контингенту здобувачів вищої освіти денної форми навчання. Найактивнішими були студенти юридичного факультету (25,77 %). Найнижчий показник участі зафіксований на економічному факультеті – 9,63 %. Здобувачі вищої освіти оцінювали якість викладання навчальних дисциплін за 10 критеріями за 5-бальною шкалою (де 1 – «дуже погано», 5 – «дуже добре»). Також до анкети були додані відкриті питання щодо аспектів дисциплін, якими залишилися задоволені або незадоволені здобувачі вищої освіти.

За результатами оцінювання до рейтингу потрапило 273 викладачі. Усіх викладачів традиційно було розподілено за трьома умовними рівнями – HIGH, MIDDLE, LOW.

До **групи High** (5,0 балів) увійшли 109 викладачів, які продемонстрували найвищі показники, що становить 39,93 % від загальної кількості. Майже чверть (23,42 %) склали викладачі економічного факультету, що є найвищим показником серед факультетів. Найменшу частку рівня HIGH склали викладачі факультету історії та міжнародних відносин (3,6 %).

До групи Middle (бали від 3,23 до 4,99) потрапили 145 викладачів (53,11 %), які отримали позитивні відгуки студентів, що вказує на достатній рівень викладання дисциплін.

До **групи Low** (бали від 3,22 і нижче) увійшли 19 викладачів (6,96 %). Ця група викладачів потребує особливої уваги. Найбільшу частину рівня LOW склали викладачі фізико-технічного факультету (21,05 %). Найменшу частку у рівні LOW становлять викладачі факультету інформаційних і прикладних технологій – 5,26 %.

Загальний рівень задоволеності якістю викладання навчальних дисциплін в Університеті достатньо високий – 4,2 бала (табл. 1.2.5.1).

Таблиця 1.2.5.1

Оцінка якості викладання навчальних дисциплін на думку здобувачів вищої освіти Університету (за результатами зимової сесії)

№ з/п	Факультет	Середній бал
1	Економічний	4,32
2	Іноземних мов	4,14
3	Інформаційних і прикладних технологій	4,31
4	Історії та міжнародних відносин	3,86
5	Фізико-технічний	3,9
6	Філологічний	4,08
7	Хімії, біології і біотехнологій	4,36
8	Юридичний	4,29
	По Університету	**4,2**

Опитування здобувачів вищої освіти щодо якості викладання навчальних дисциплін за результатами літньої екзаменаційної сесії проводилося з 12.05.2020 р. по 07.06.2020 р. У ньому взяли участь 517 осіб, що становить 17,1 % від загального контингенту здобувачів вищої освіти денної форми навчання. Порівняно з попереднім опитуванням (за результатами зимової сесії), активність студентів зменшилася на 4,44 %. Найвищий показник участі продемонстрували здобувачі вищої освіти юридичного факультету (20,42 %) та факультету хімії, біології і біотехнологій – 20,08 %. Найменш активними були студенти фізико-технічного факультету – 6,43 % та факультету інформаційних і прикладних технологій – 9,93 %. Кількість критеріїв для оцінки якості викладання навчальних дисциплін було розширено до 12. Також анкета містила відкриті запитання щодо задоволеності якістю викладання навчальних дисциплін. Рейтинг оцінки якості викладання охопив 273 викладачі. За результатами оцінювання якості викладання навчальних дисциплін викладачів було розподілено на три умовні групи.

До **групи High** (високий рівень) увійшли 187 викладачів, якість викладання яких була оцінена найвищим балом – 4,5 і вище, що становить 68,5 % від загальної кількості. Понад чверть (26,2 %) склали викладачі економічного факультету, що є найвищим показником серед факультетів. Найменшу частку рівня HIGH склали викладачі факультету історії та міжнародних відносин (4,81 %).

Група Middle (середній рівень) складається із 81 викладача (29,67 %) із рейтинговим балом від 3,29 до 4,49.

До групи Low (низький рівень) потрапили 5 викладачів із рейтинговим балом 3,04 і нижче. Зауважимо, що до рівня Low не увійшли представники факультету історії та міжнародних відносин, факультету хімії, біології і біотехнологій, а також філологічного факультету, що є хорошим показником. По одному представнику решти факультетів потрапили до низького рівня.

Позитивним є і той факт, що загальний рівень задоволеності якістю викладання навчальних дисциплін підвищився до 4,54 бала, порівняно із попереднім опитуванням (табл. 1.2.5.2).

Таблиця 1.2.5.2

Оцінка якості викладання навчальних дисциплін на думку здобувачів вищої освіти Університету (за результатами літньої сесії)

№ з/п	Факультет	Середній бал
1	Економічний	4,61
2	Іноземних мов	4,54
3	Інформаційних і прикладних технологій	4,46
4	Історії та міжнародних відносин	4,55
5	Фізико-технічний	4,47
6	Філологічний	4,47
7	Хімії, біології і біотехнологій	4,56
8	Юридичний	4,57
По Університету		**4,54**

Зауважимо, що, порівняно із результатами зимової сесії, частка викладачів, які потрапили до рівня **High,** зросла на 28,57 %. Частка викладачів у середньому рівні зменшилася на 23,77 %, а частка в низькому рівні – на 5,21 %. Тобто зростання рівня High відбулося через покращення показників викладачів, які перебували у рівні Middle (рис. 1.2.5.1).

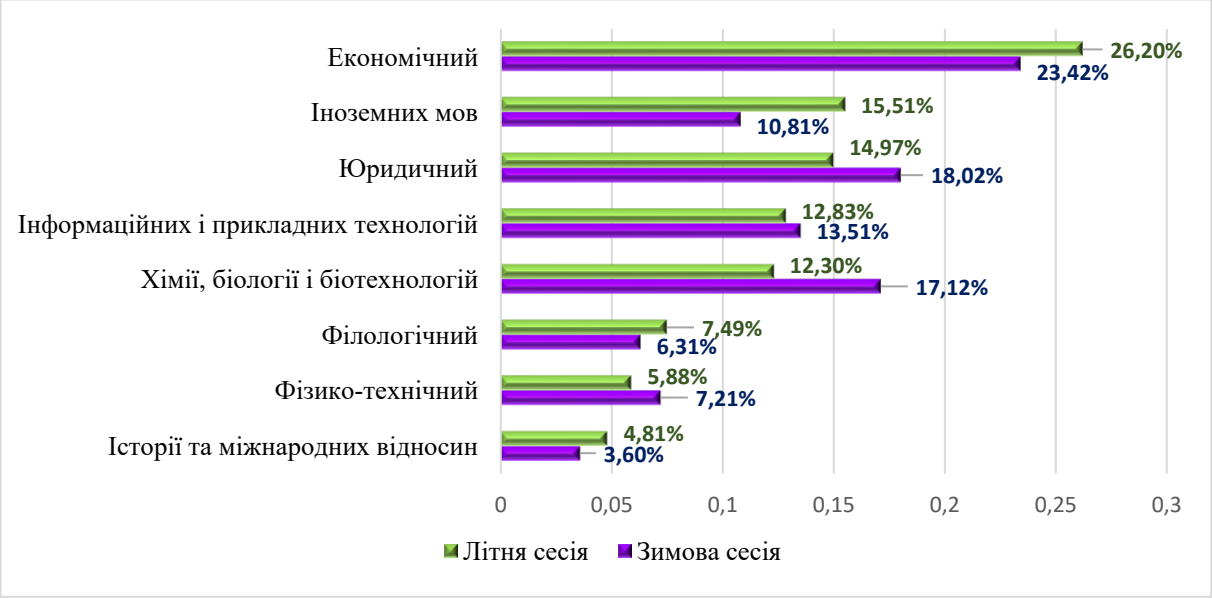

Рис. 1.2.5.1 – Динаміка частки викладачів, які увійшли до рівня High за факультетами за результатами зимової та літньої сесій 2019/2020 н. р.

Водночас відбулися зміни і в структурі викладачів, що увійшли до рівня LOW (рис. 1.2.5.2).

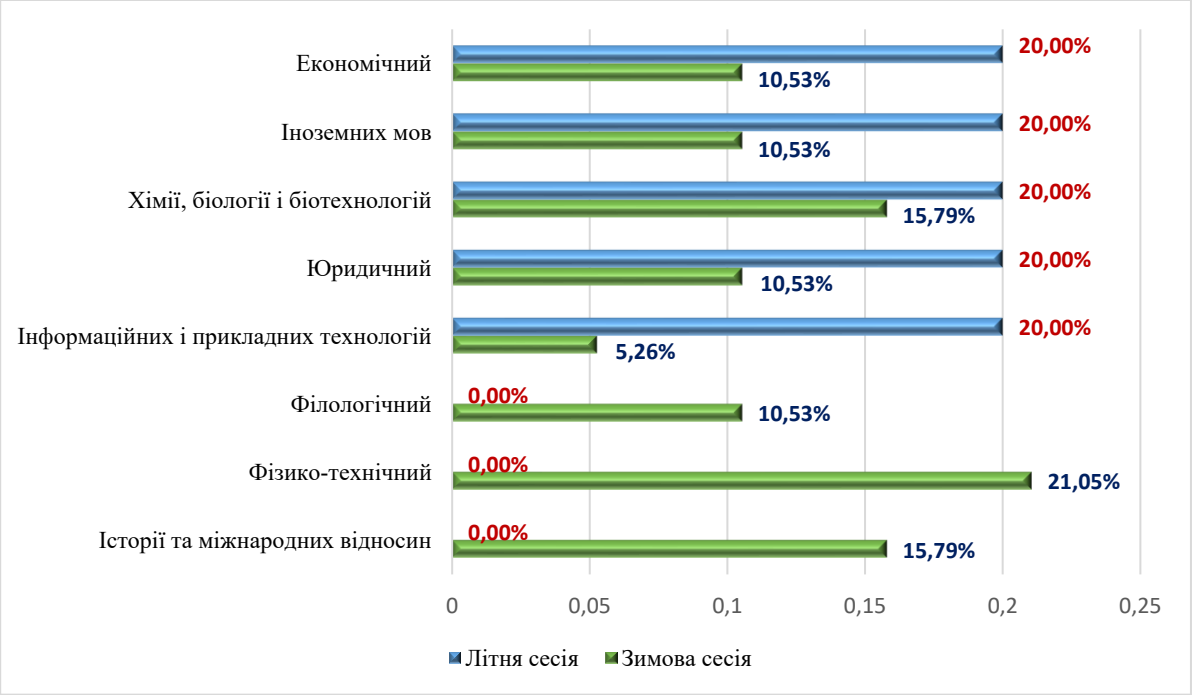

Рис. 1.2.5.2 – Динаміка частки викладачів, що увійшли до рівня LOW за факультетами за результатами зимової та літньої сесій 2019/2020 н. р.

Варто зазначити, що найважливішими аспектами під час оцінки якості викладання навчальних дисциплін викладачів традиційно є практична спрямованість дисциплін, інтерактивні методики викладання, логічність та актуальність викладеного матеріалу, толерантне ставлення і партнерство.

Для удосконалення освітньо-наукових програм, за якими ведеться підготовка аспірантів, із 31 березня по 03 квітня 2020 р. було проведено **опитування аспірантів** спеціальностей «Економіка», «Менеджмент», «Міжнародні економічні відносини», «Політологія» 2016–2018 рр. набору. Опитування проводилося анонімно за допомогою Google-форми. Респонденти відповідали на 10 запитань щодо освітньо-наукових програм, за якими вони навчаються, комунікації та співпраці з науковим керівником, викладачами, кафедрою, Університетом та наданих можливостей для навчання, наукового та професійного зростання. Також опитані аспіранти надали свої коментарі та побажання щодо покращення освітнього процесу та освітньо-наукової програми, за якою вони навчаються. Результати опитування продемонстрували, що освітньо-наукові програми, за якими навчаються респонденти, повністю задовольняють їхні наукові інтереси; комунікація аспірантів із їхніми науковими керівниками відповідає високому рівню (надання порад, консультацій та відсутність конфліктів між аспірантами та науковими керівниками); кафедра, факультет та Університет сприяли формуванню індивідуальної траєкторії навчання аспіранта; Університет, кафедра та факультет за-

безпечують аспірантів можливостями для проведення наукових досліджень; більшість аспірантів ознайомлені із принципами академічної доброчесності та корпоративної етики, формами і механізмами отримання соціальної підтримки. Результати опитування дають підґрунтя для перегляду робочих навчальних планів та методик викладання, надають додаткові підстави для прийняття управлінських рішень та обговорюються на засіданнях ректорату, Ради з якості вищої освіти та Вченої ради.

Практика проведення опитувань демонструє тенденцію до підвищення якості викладання навчальних дисциплін в Університеті, затребуваність регулярного моніторингу думки здобувачів вищої освіти, необхідність використання їхніх результатів в удосконаленні наявних та запровадженні нових освітніх програм, а також прийнятті управлінських та кадрових рішень.

У межах системи оцінювання ефективності діяльності структурних підрозділів у січні 2020 р. було проведено цільові **опитування із визначення рівня задоволеності здобувачів та співробітників якістю освітнього процесу.** Це опитування проводиться за допомогою Google-форми і передбачає відповідь респондентів на чотири блоки питань щодо задоволеності якістю освітнього процесу, рівнем практичної підготовки, організацією та умовами дозвілля й особистісного розвитку, соціально-побутовими умовами в Університеті. Результати опитування демонструють високий рівень задоволеності здобувачів якістю освітнього процесу в Університеті.

Для підвищення рівня підготовки майбутніх фахівців проводяться систематичні **опитування випускників Університету** щодо відповідності набутих компетентностей очікуванням і запитам роботодавців, відповідності змісту їхньої освіти вимогам ринку праці, потреб в інших освітніх пропозиціях для подальшого професійного зростання. Такі опитування проводяться відразу після випуску та через 6 місяців після випуску за допомогою використання ресурсу Google Forms. В Університеті сформована електронна база випускників, що дає змогу інформувати їх про можливість долучитися до опитування через надсилання листів на корпоративні та персональні електронні скриньки.

Улітку 2020 р. в опитуванні взяли участь випускники всіх факультетів Університету. Із випускників денної форми навчання пройшли опитування 563 особи із 748 (75 %), із 321 випускника заочної форми навчання до опитування долучилися 178 осіб (55 %). Результати опитування продемонстрували, що на момент випуску офіційно працевлаштовані 222 особи (30,2 % від загальної кількості опитаних), не працюють 512 осіб (69,8 %).

Через шість місяців після випуску, у період із 12 червня по 24 червня 2020 р., лист з анкетою було надіслано на 228 особистих електронних скриньок випускників, головною метою було виявлення рівня працевлаштування за фахом. Ре-

зультати опитування продемонстрували, що 67,7 % респондентів працевлаштовані за фахом, 22,6 % працюють не за фахом, а решта 9,7 % перебувають у пошуку роботи. Інформація про компетентності, що випускники здобули в Університеті, місце роботи та посади випускників внесені до бази випускників.

У межах реалізації заходів внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти та для моніторингу й удосконалення показників діяльності викладачів у ДонНУ імені Василя Стуса здійснюється **системний моніторинг кореляцій** результатів рейтингування показників діяльності НПП, кафедри, факультету; опитування здобувачів вищої освіти щодо якості викладання навчальних дисциплін викладачами Університету за результатами екзаменаційних сесій; самоаналізу відповідності НПП Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності.

Результати таких кореляцій у поєднанні із системою КПЕ діяльності НПП та моніторингом відповідності НПП дисциплінам, які вони викладають, є запорукою ефективного менеджменту на рівні кафедр, факультетів та Університету і забезпечують спрямування діяльності на стратегічні пріоритети. Системний моніторинг зазначених кореляцій є одним з інструментів для визначення рівня професіоналізму під час конкурсного добору. Серед документів, які подаються для участі у конкурсі на заміщення вакантних посад НПП в Університеті, претендент подає зокрема ті, які дають змогу конкурсній комісії зробити висновок про рівень його професіоналізму: ключові показники ефективності НПП; звіт про роботу за останні 5 років; картку проведення самоаналізу відповідності НПП Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності; документи, що підтверджують професійну та академічну активність, зокрема інформацію про позиції у внутрішніх рейтингах.

Інформація, отримана внаслідок кореляцій даних внутрішнього рейтингування діяльності викладачів, опитування здобувачів вищої освіти щодо якості викладання навчальних дисциплін викладачами та проведення самоаналізу відповідності науково-педагогічного працівника Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності, використовується:

– під час формування рекомендацій щодо покращення організації освітнього процесу та умов праці в Університеті;

– для поширення кращих практик навчання та викладання;

– для вдосконалення практичної підготовки здобувачів вищої освіти;

– під час ініціювання, розробки, перегляду та вдосконалення освітніх програм;

– як підстава для перегляду освітніх компонентів відповідної освітньої програми;

– під час проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників;

– під час розподілу навчального навантаження серед науково-педагогічних працівників;

– під час формування викладачами індивідуальної траєкторії розвитку;

– як додатковий механізм мотивації науково-педагогічних працівників до удосконалення якості навчальної, наукової та інноваційної діяльності, підвищення рівня їхнього професіоналізму;

– як підстава для прийняття рішення щодо матеріального та морального заохочення працівників.

1.3. Додаткові освітні послуги та навчання протягом життя

Реалізація першого пріоритету Стратегії розвитку ДонНУ імені Василя Стуса 2017–2025 рр. досягається прагматизацією освітньої діяльності через освіту протягом життя, практикоорієнтованість, міждисциплінарність та соціальну затребуваність змісту освіти.

У 2020 р. додаткові освітні послуги надавалися відділом навчально-методичного забезпечення якості вищої освіти, відділом навчально-методичного забезпечення кар'єрного зростання і професійного розвитку, факультетами Університету у форматі сертифікатних освітніх програм та курсів відповідно до національних нормативних актів освітнього законодавства (Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», Постанова Кабінету Міністрів України зі змінами та доповненнями № 796 від 27.08.2010 р. «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися навчальними закладами, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної і комунальної форми власності» та Наказу Міністерства освіти і науки України № 646 від 18.06.2015 р. «Про затвердження порядків надання платних послуг державними та комунальними навчальними закладами»), а також відповідно до локальних нормативних актів (Положення про сертифікатні освітні програми у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса, Положення про процедуру, порядок виготовлення і підстави для видачі власних освітніх документів у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса, Перелік платних послуг, затверджений наказом ректора, та Положення про порядок їх надання у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса).

ДонНУ імені Василя Стуса є лідером із надання додаткових освітніх послуг на запит основних стейкголдерів, пропонуючи такі сертифікатні освітні програми, інноваційні освітні проєкти та короткотермінові додаткові освітні програми (курсів), які надають ключові компетентності для навчання протягом життя та soft skills. Серед таких компетентностей базовими є 4 «К» – критичне мислення, креатив, комунікація, кооперація; управління емоціями, «реінжиніринг», адаптивність, мовна, цифрова, громадянська компетентності.

Сертифікатні освітні програми та інноваційні освітні проєкти

Короткострокові СОП дають змогу вдало використовувати потенціал Університету для задоволення актуальних запитів громади, збільшувати доходи від надання додаткових освітніх послуг, розширювати мережу стратегічного партнерства, реалізовувати концепцію навчання протягом життя.

ДонНУ імені Василя Стуса змінює середовище на краще як надійний та соціально відповідальний партнер для громади Вінниччини. У партнерстві з громадською організацією «Центр аналізу та розвитку громадських комунікацій „ДІАЛОГ"» за підтримки та на замовлення Вінницької обласної державної адміністрації у 2020 р. було реалізовано інноваційний проєкт для об'єднаних територіальних громад Вінницької області **«Відкрий себе!» у межах IV Всеукраїнської школи публічної політики та адміністрування** (керівник проєкту – перший проректор Т. Нагорняк). Метою проєкту стало просування та зміцнення позитивного іміджу території, що сприяє розвитку регіону, формуванню ефективної команди управлінців нового часу. Внаслідок конкусного відбору учасниками проєкту стали Іллінецька, Барська та Лука-Мелешківська ОТГ.

Результатом проєкту «Відкрий себе» стали створені експертами-практиками ДонНУ імені Василя Стуса унікальні іміджеві проморолики п'ятивимірного бренду ОТГ, що дають можливість презентувати історію та досягнення громад у широкому медійному просторі.

У 2019/2020 н. р. завдяки керівництву Університету – ректору Р. Гринюку та першому проректору Т. Нагорняк – успішно реалізовано **програму внутрішньокорпоративного навчання для науково-педагогічних і педагогічних працівників «Майстерня „Teaching Art"».** Це унікальна програма, де кращі викладачі Університету ділилися своїми практиками з колегами, напрацьовували унікальні проєкти та обмінювалися досвідом. Програма тривала з 06 грудня 2019 р. до 6 квітня 2020 р. і складалася з освітнього, наукового, світоглядного модулів, захисту підсумкового проєкту. Учасниками програми стали 24 науково-педагогічні працівники ДонНУ імені Василя Стуса, з яких 21 отримали свідоцтва про підвищення кваліфікації. Результатом стала розробка міждисциплінарних та міжфакультетських сертифікатних освітніх програм та програм minor, що покликані забезпечити реалізацію здобувачами Університету індивідуальних освітніх траєкторій навчання.

Програма об'єднала найкращих майстрів-експертів у сфері якості вищої освіти, практико-орієнтованого та компетентнісного підходів, студентоцентрованого навчання (Р. Гринюк, Т. Нагорняк, І. Хаджинов, А. Загнітко, Л. Шаульська, О. Трегубов, Ю. Пачос, О. Лактіонова, М. Оленяк, С. Радіо, В. Оверчук, І. Мацишина, О. Материнська, Г. Середа, Л. Юрчишена), тренерів із університетів-партнерів (О. Миколенко) і консультантів із громадянської освіти (С. Тимченко).

Успішний досвід реалізації програми «Майстерня „Teaching Art”» спонукав до розширення цільової аудиторії освітян. У 2020 р. за підтримки Вінницької обласної Ради та Вінницької обласної державної адміністрації було реалізовано **проєкт «Постійно діюча майстерня підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти „Interactive Teaching Art”».**

Темп інформаційної епохи спонукає нас до постійного оновлення знань та освоєння нових технологій, зокрема й інноваційних технологій навчання. Отже, метою проєкту стало підвищення кваліфікації вчителів закладів повної загальної середньої освіти Вінницької області через поглиблення, розширення, оновлення їхніх професійних знань та компетентностей на основі практичного досвіду провідних викладачів ДонНУ імені Василя Стуса; закріплення умінь застосовувати інтерактивні методики викладання у нових реаліях із використанням новітніх технологій, їхній зміст, особливості, специфіку, форми і методи, прийоми організації та вміння структурно аналізувати навчальний процес із позицій його digital-технологізації.

Програма об’єднала найкращих майстрів-експертів ДонНУ імені Василя Стуса та запрошених тренерів (Н. Леонова, К. Решетник, О. Важеніна, О. Ковтун, Ю. Пачос, Г. Бей, Г. Середа, О. Данильчук). Навчання відбувалося в інтерактивному форматі у період з 01 грудня до 15 грудня 2020 р. та містило 8 тематичних модулів. 10 учасників програми «Постійно діюча майстерня підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти „Interactive Teaching Art”» отримали посвідчення про підвищення кваліфікації.

Виклики нової української школи та карантинних обмежень були каталізатором інтерактивних методик навчання. Унікальністю програми стала віртуалізація та діджиталізація освітнього процесу – тренінгові навчальні заняття були записані і транслювалися на спеціальних платформах і офіційних ресурсах Університету за допомогою сучасного відео- та аудіографічного обладнання. Напрацьований кейс інтерактивного навчання для вчителів закладів повної загальної середньої освіти став дієвим форматом організації освітнього процесу в умовах віддаленого доступу. Доступ до мережі дасть змогу усім охочим з легкістю використовувати освітні продукти ДонНУ імені Василя Стуса, розширить цільову аудиторію споживачів послуг та виведе освіту Вінниччини на якісно новий технологічний рівень.

Успішно продовжили надавати додаткові освітні послуги у форматі СОП факультети Університету.

На філологічному факультеті продовжила свою роботу 18-місячна **СОП «Переклад науково-технічної літератури»,** 13 випускників якої у 2020 р. отримали низку професійних компетентностей, зокрема: знання задач і проблем застосування інформаційних технологій у перекладацькій діяльності та вміння ви-

діляти особливості, притаманні літературі різних професійних сфер (юридичних, економічних, медичних та інших текстів).

Також у 2020 р. кафедрою української мови і культури філологічного факультету ДонНУ імені Василя Стуса, під керівництвом професора кафедри Л. Коваль, уже вдруге успішно реалізовано **СОП «Методика викладання української мови та літератури в школі».** Слухачами програми стали 14 студентів 3-го й 4-го курсів ОП «Українська мова та література». Програма реалізовувалася протягом трьох місяців (жовтень–грудень 2020 р.). Упродовж цього періоду студенти засвоювали педагогічні й методичні дисципліни: ознайомилися із загальною педагогікою, основами педагогічної майстерності, методикою викладання різних розділів мовознавства, окремими аспектами вивчення літератури в школі.

На юридичному факультеті у 2020 р. було реалізовано **СОП «Базові правничі дисципліни ЄФВ на здобуття СО „Магістр”».** Навчання на програмі успішно завершили 23 слухачі.

Відділом навчально-методичного забезпечення кар’єрного зростання і професійного розвитку спільно з викладачами економічного факультету із 27 по 31 липня 2020 р. було реалізовано спеціальну професійну (сертифікатну) програму підвищення кваліфікації **«Фінансовий аудит використання коштів державного бюджету».** Слухачами стали 13 фахівців державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) територіального управління Рахункової палати по Вінницькій, Кіровоградській та Хмельницькій областях. Тренерами програми були: Є. Є. Іонін (доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку, аналізу і аудиту), О. О. Разборська (кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту), Н. Ф. Манько (кандидат економічних наук, директорка аудиторської компанії ТОВ «Аудиторська фірма „Надійність”», сертифікований аудитор), Н. М. Урсані (кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії української і світової літератури) (табл. 1.3.1).

Таблиця 1.3.1

СОП та освітні проєкти у ДонНУ імені Василя Стуса в 2020 р.

Додаткова освітня послуга	Кількість випускників
СОП «Переклад науково-технічної літератури»	13
СОП «Методика викладання української мови та літератури в школі»	14
СОП «Базові правничі дисципліни ЄФВ на здобуття СО „Магістр”»	23
Спеціальна професійна (сертифікатна) програма підвищення кваліфікації «Фінансовий аудит використання коштів державного бюджету»	13
Програма внутрішньокорпоративного навчання для науково-педагогічних і педагогічних працівників «Майстерня „Teaching Art”»	21
«Постійно діюча майстерня підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти „Interactive Teaching Art”»	10
Проєкт «Відкрий себе!» у межах IV Всеукраїнської школи публічної політики та адміністрування	3
Разом	97

Реалізовані СОП та освітні проєкти забезпечують конкурентоспроможність Університету, диверсифікують фінансові надходження, зміцнюють міжфакультетську комунікацію, налагоджують зв'язки з академічним середовищем України, органами публічної влади та громадянського суспільства, провідними підприємствами та організаціями Вінниці та Вінницької області.

Реалізацію концепції освіти протягом життя в Університеті забезпечує Навчально-виробнича лабораторія «Творча майстерня» відділу навчально-методичного забезпечення якості вищої освіти через задоволення потреб слухачів різних вікових категорій в отриманні актуальних знань, умінь і навичок, до яких належать: комп'ютерна грамотність, знання іноземних мов, підприємницька культура. У цьому контексті найбільш *актуальними є такі напрями роботи:*

- підготовчі курси до вступу у ЗВО;
- підготовчі курси до єдиного вступного іспиту з англійської мови для вступу на навчання для здобуття СО «Магістр» на основі здобутого ступеня вищої освіти;
- комп'ютерні курси: «Java-програмування», «Основи роботи з комп'ютером»;
- курс професійного вдосконалення «Автоматизація бізнес-процесів. Управління підприємством і бухгалтерія»;
- «Інтенсивні мовні курси: англійська, німецька, польська»;
- курс для школярів «Математика – це просто».

Високий рівень викладання й організації проведення курсів сприяють піднесенню іміджу Університету, популяризації освіти протягом життя, формуванню контингенту потенційних абітурієнтів. Професіоналізм викладачів та співробітників лабораторії забезпечує якість навчального процесу в умовах вимушеного переходу на дистанційне і змішане навчання.

Підготовчі курси до вступу у ЗВО

Організація та проведення підготовчих курсів до вступу у ЗВО є одним із головних напрямів у наданні додаткових освітніх послуг на базі навчально-виробничої лабораторії «Творча майстерня» відділу навчально-методичного забезпечення ЯВО. Підготовчі курси у ДонНУ імені Василя Стуса забезпечують високоефективне навчання слухачів відповідно до чинних програм і вимог зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО).

Слухачі підготовчих курсів отримують право на першочергове зарахування за умови рівності балів на будь-який факультет ДонНУ імені Василя Стуса, а також можливість отримати додаткові бали при вступі за окремими спеціальностями (відповідно до Правил прийому до Донецького національного університету імені Василя Стуса).

Таблиця 1.3.2

Контингент слухачів підготовчих курсів до вступу у ЗВО (кількість укладених договорів)

Термін навчання	**01.01.2020–29.06.2020**	**01.09.2020–31.12.2020**
Підготовчі курси до вступу у ЗВО	104	39
Загалом договорів	**143**	

Після навчання слухачі отримують довідки про закінчення підготовчих курсів ДонНУ імені Василя Стуса.

Рис. 1.3.1 – Кількість вступників до ДонНУ імені Василя Стуса після закінчення курсів підготовки до вступу у ЗВО

У 2020 р. 19 зі 104 (18,27 %) слухачів підготовчих курсів вступили до ДонНУ імені Василя Стуса за різними спеціальностями. Варто зауважити, що слухачі стали студентами майже всіх факультетів Університету.

Рис. 1.3.2 – Кількість вступників на факультети ДонНУ імені Василя Стуса

У першому семестрі 2020/2021 н. р. укладено 39 договорів на навчання на курсах підготовки до вступу у ЗВО, з них: із математики – 16; з англійської мови – 8; з української мови і літератури – 8; з історії України – 7.

Короткострокові додаткові освітні програми (курси)

Затребуваним та прибутковим є **курс «Інтенсивні мовні курси: англійська, німецька, польська».** Започатковано навчання з польської і німецької мов рівня А1–А2. Значну частку контингенту слухачів становлять студенти та співробітники ДонНУ імені Василя Стуса.

Слухачам пропонуються програми трьох рівнів навчання з англійської мови: Level A2 (Elementary); Pre-Intermediate (B1); Upper-Intermediate (B2).

Курс завершується іспитом на підтвердження знань та отриманням посвідчення. Ці курси протягом кількох років користуються попитом завдяки викладачам-професіоналам, методикам викладання англійської мови та високому рівню організації курсів, що стало особливо актуальним в умовах карантинних обмежень та переходу на дистанційне навчання.

У співпраці з економічним факультетом ДонНУ імені Василя Стуса з 2018 р. успішно впроваджується **курс професійного вдосконалення «Автоматизація бізнес-процесів. Управління підприємством і бухгалтерія»,** що спрямований на формування професійних компетентностей здобувачів та набуття практичних навичок комплексної автоматизації комерційної діяльності підприємств. Реалізація цього курсу стала можливою завдяки співпраці з деканом економічного факультету Л. Шаульською та викладачами, доцентами економічного факультету Л. Юрчишеною та В. Томчуком.

Таблиця 1.3.3

Контингент слухачів короткотермінових освітніх програм (курсів) у 2020 р.

Кількість договорів за курсами	01.01.2020–29.06.2020	01.09.2020–31.12.2020
«Інтенсивні мовні курси: англійська, німецька, польська»	38	26
Курс професійного вдосконалення «Автоматизація бізнес-процесів. Управління підприємством і бухгалтерія»	12	0
Разом	50	26
Загалом	**76**	

Високий рівень навчання за всіма короткотерміновими додатковими освітніми програмами забезпечують викладачі різних факультетів ДонНУ імені Василя Стуса: О. Отземко, Н. Урсані, А. Борздих, О. Одінцова, Л. Юрчишена, В. Томчук, Я. Григошкіна, А. Гребенюк, У. Баран, О. Бойван, О. Гаврилюк.

Організація навчальної роботи зі слухачами різних програм базується на позитивному ставленні до тих, хто навчається; повазі до особистості та підтримці почуття власної гідності; визнанні права особистості бути не схожою на інших; наданні можливостей свободи вибору та реалізації творчих здібностей особистості.

Викладачі постійно розробляють нові та оновлюють наявні навчально-методичні матеріали. Дисципліни також забезпечені електронними версіями навчальних матеріалів. Значна увага приділяється розробці дистанційних курсів для слухачів із застосуванням новітніх технологій, інноваційних методів навчання.

Цільовою аудиторією НВЛ «Творча майстерня» є:

- школярі різного віку;
- абітурієнти ЗВО;
- студенти ДонНУ імені Василя Стуса та інших ЗВО Вінниччини;
- дорослі особи, фахівці різних профілів (часто з досвідом роботи), які виявили бажання пройти навчання за програмами, запропонованими НВЛ «Творча майстерня».

У 2020 р. з різними категоріями слухачів було укладено **219** договорів. За звітний календарний рік «Творча майстерня» надала освітніх послуг на суму **315 767,39** грн.

Таблиця 1.3.4

Кількість слухачів короткотермінових освітніх програм (курсів) у 2020 р.

Назва курсів	**Кількість договорів** (01.01.2020–31.12.2020)
Підготовчі курси до вступу у ЗВО	143 (104 + 39)
«Інтенсивні мовні курси: англійська, німецька, польська»	64 (38 + 26)
Курс професійного вдосконалення «Автоматизація бізнес-процесів. Управління підприємством і бухгалтерія»	12 (12 + 0)
Загалом	**219**

У контексті надання Університетом додаткових освітніх послуг перспективними завданнями є:

- удосконалення наявних додаткових освітніх послуг, що підтвердили свою рентабельність;
- розробка та запровадження додаткових освітніх послуг в інтерактивному форматі (віртуалізація та діджиталізація освітнього процесу);
- розширення асортименту короткотермінових курсів, зокрема: «Основи роботи з комп'ютером: Microsoft Office: Word, Excel, Access, PowerPoint; Internet»;
- колаборація з факультетами та іншими структурними підрозділами для відкриття нових СОП, тренінгових програм та програм підвищення кваліфікації;
- реалізація цільових програм і проєктів у партнерстві з органами влади, громадськими організаціями, бізнесом;
- задоволення запиту на внутрішньокорпоративне навчання, зокрема в контексті забезпечення якості вищої освіти в Університеті.

1.4. Інтернаціоналізація освітньої діяльності

Забезпечення якості освітнього процесу важливо аналізувати через призму ефективності наявних двосторонніх договорів з іноземними партнерами і надання реальних можливостей викладачам, студентам, адміністрації для професійного розвитку, вдосконалення змісту освітніх програм. Академічна мобільність є важливою складовою інтернаціоналізації освітньої та наукової діяльності та

може реалізуватися через участь учасників освітнього процесу у програмах обмінів, для здобувачів у програмах подвійних дипломів, міжнародних літніх та зимових школах, конференціях, тренінгах, індивідуальних грантових програмах тощо. Розвиток програм подвійних дипломів забезпечує бенчмаркінг щодо аналогічних іноземних освітніх програм, імплементацію кращих іноземних практик і удосконалення якості освітнього процесу.

Академічна мобільність студентів та викладачів

ДонНУ імені Василя Стуса продовжив співробітництво з університетами країн ЄС, серед яких Болгарія, Франція, Великобританія, Греція, Угорщина, Польща у межах програми академічної мобільності Erasmus+KA1.

Відділом міжнародних зв'язків здійснюється реалізація проєктів міжнародної академічної мобільності у межах програми Erasmus+ з 6 університетами Європи:

– Господарською академією імені Д. А. Ценова (Болгарія);
– Університетом імені Аристотеля в Салоніках (Греція);
– Познанським університетом економіки та бізнесу (Польща);
– Центральноєвропейським університетом (Угорщина);
– Університетом Кордови (Іспанія);
– Університетом Тулуза III – Поль Сабатьє (Франція).

Відбір учасників мобільності за цими проєктами відбувається відповідно до виділених Університету квот на мобільність та відкритого конкурсу кандидатів.

Співробітництво із закладами вищої освіти Європейського Союзу в межах Erasmus+, залучення іноземних викладачів до освітнього процесу у ДонНУ імені Василя Стуса, участь у міжнародних конференціях, семінарах та круглих столах, включене навчання для студентів та аспірантів, стажування за кордоном для професорсько-викладацького складу залишаються пріоритетними напрямами міжнародної академічної мобільності.

Розподіл *міжнародної академічної мобільності студентів* за напрямами і програмами відбувався у такий спосіб: 8 студентів беруть участь у програмах академічної мобільності, з них:

– Бойко Анастасія, Собко Ірина (3 курс, ОП «Філологія) – Університет імені Томаша Баті (Чехія), договір про співпрацю оновлено в 2020 р.;

– Юхимчук Алла (3 курс, ОП «Міжнародні економічні відносини») – Познанський університет економіки та бізнесу (Польща), договір про співпрацю від 2013 р.;

– Лисенко Максим (4 курс, ОП «Міжнародні економічні відносини») – Університет імені Яна Кохановського (Польща), ініціативна мобільність, немає договору про співпрацю;

– Малицька Олександра (4 курс, ОП «Міжнародні економічні відносини») – East China Normal University (Китай), ініціативна мобільність, немає договору про співпрацю;

– Кожухівська Анастасія (4 курс, ОП «Міжнародні економічні відносини») – L'Institut des hautes Etudes Economiques et Commerciales (Франція), ініціативна мобільність, немає договору про співпрацю;

– Лясковець Катерина (4 курс, ОП «Міжнародні економічні відносини») – Business and Hotel Management School (Швейцарія), ініціативна мобільність, немає договору про співпрацю;

– Щерб Владислава (4 курс, ОП «Культурологія») – Університет прикладних наук Верхньої Австрії (Австрія), ініціативна мобільність, немає договору про співпрацю.

В Університеті діє 5 угод про реалізацію програм подвійних дипломів. По-перше, з Університетом Вітовта Великого (Литва):

– бакалаврська програма у галузі біології;
– бакалаврська програма у галузі екології;
– магістерська програма у галузі біології;
– магістерська програма у галузі екології.

По-друге, з Господарською академією Д. А. Ценова (Болгарія) – магістерська програма «Міжнародний фінансовий менеджмент».

Протягом 2020 р. 2 студенти факультету хімії, біології і біотехнологій пройшли включене навчання в Університеті Вітовта Великого у м. Каунас (Литва) у форматі «add-on» та 5 студентів економічного факультету пройшли включене семестрове навчання за програмою подвійних дипломів у Господарській Академії імені Д. А. Ценова в Болгарії.

Викладачі та співробітники Університету продовжують брати участь у короткострокових та довгострокових стажуваннях у межах міжнародних проєктів та програм.

Новою практикою стало залучення іноземних викладачів до викладацького складу працівників ДонНУ імені Василя Стуса. У 2020/2021 н. р. в Університеті працює 6 іноземних викладачів:

1) представник програми DAAD Леоні Грета Шайд (ФРН) на факультеті іноземних мов;

2) професор Анджей Шептицькі (Польща) на факультеті історії та міжнародних відносин;

3) професор Аркадіуш Лукаш Моджієвські (Польща) на факультеті інформаційних і прикладних технологій;

4) професор Ян Половчик (Польща) на економічному факультеті;

5) професор Любомира Гнатюк (Польща) на факультеті іноземних мов;

6) професор Альгімантас Паулаускас (Литва) на факультеті хімії, біології і біотехнологій.

Міжнародна співпраця

Протягом 2020 р. Університет продовжував поглиблювати співробітництво з наявними партнерами та встановлювати відносини з новими стратегічними партнерами, оскільки міжнародна діяльність є важливою складовою інтеграції ДонНУ імені Василя Стуса до світового науково-освітнього та культурного простору та механізмом досягнення високої міжнародної конкурентоспроможності Університету як стратегічного пріоритету.

Серед іноземних ЗВО та наукових установ, з якими ДонНУ імені Василя Стуса активно співпрацював та продовжує співпрацювати, партнери з Польщі, Великобританії, Болгарії, Литви, Латвії, Словаччини, Італії, Сполучених Штатів Америки, Чехії, Бельгії, Китаю, Франції та інших країн.

У 2020 р. з іноземними ЗВО-партнерами було підписано такі договори:

– рамкова угода про співпрацю з Університетом імені Яна Длугоша в м. Ченстохові (Польща);

– у межах програми Erasmus+ – з Університетом імені Кордови (Іспанія) та з Академією Ігнатіанум у Кракові (Польща);

– оновлено рамкову угоду про співробітництво з Університетом імені Томаша Баті в м. Злін (Чехія).

У 2020 р. було продовжено роботу факультетів *з реалізації дорожніх карт* імплементації угод з іноземними університетами-партнерами Польщі, Литви, Болгарії, Сербії, Франції, Німеччини (табл. 1.4.1).

Таблиця 1.4.1

Перелік дорожніх карт співпраці з іноземними закладами-партнерами, що реалізуються на факультетах Університету

Факультет	Заклад-партнер, з яким реалізується дорожня карта міжнародної співпраці
Факультет хімії, біології і біотехнологій	Університет Вітовта Великого (Литва), Університет Поля Сабатьє Тулуза III (Франція)
Економічний факультет	Господарська академія імені Д. А. Ценова (Болгарія), Познанський університет економіки і бізнесу (Польща), Технічний університет в Кошице (Словаччина)
Факультет історії та міжнародних відносин	Варшавський університет (Польща)
Факультет прикладних та інформаційних технологій	Ignatianum University у Кракові (Польща)
Філологічний факультет	Бєлградський університет (Сербія)
Юридичний факультет	Каспійський суспільний університет (Казахстан), Міжнародний інститут інновації «Наука–Освіта–Розвиток» (Польща)

Інформаційна діяльність міжнародних служб здійснюється через офіційні сторінки ДонНУ імені Василя Стуса та Міжнародного офісу ДонНУ імені Василя Стуса на Фейсбуці, де постійно розміщується та оновлюється інформація щодо

актуальних можливостей стажування, навчання та викладання за кордоном, інформація про академічну мобільність та урядові стипендіальні програми для студентів, викладачів та співробітників Університету, а також актуальні проєктні програми та можливості проєктної співпраці.

Проєктна діяльність

У 2020 р. було розроблено, підготовлено та подано низку проєктів Erasmus+ напряму К2 «Проєкти співпраці»:

– Проєкт «Innovative approach for predicting the scale-up potential in the context of COVID-19» подано у партнерстві з Литовським інноваційним центром;

– Проєкт «Commercialising Higher Education Outputs: How to Embed Entrepreneurship in Universities / ComHEd» був поданий у партнерстві з Лімерикським університетом та спрямований на комерціалізацію результатів вищої освіти;

– Проєкт «Digital Green University Managment Based On Best European Practices / DiGreU», поданий у партнерстві з Краківським економічним університетом;

– Проєкт «Open Practices, Transparency and Integrity for Modern Academia (OPTIMA)» у партнерстві з Національним університетом «Львівська політехніка», що спрямований на покращення якості освітніх послуг, впровадження ідей та практик Відкритої науки в Україні. Цей проєкт отримав фінансування та буде реалізовуватися протягом 2021–2024 рр. Наш Університет буде виконувати функцію розповсюдження результатів проєкту на інші переміщені університети.

Університет виступив як партнер у проєкті «Development of integration potential of entrepreneurs from the agricultural sector of Vinnytsia region of Ukraine and from Veliko Tarnovo province of Bulgaria» Наукового парку «ДонНУ-Поділля». Метою проєкту є покращення доступу приватного аграрного сектора Вінницької області до ринків ЄС.

ДонНУ імені Василя Стуса став учасником проєкту «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative) – Academic IQ, що впроваджується Американськими Радами з міжнародної освіти у співпраці з Міністерством освіти і науки України та Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти за підтримки Посольства США в Україні. Проєкт спрямований на підтримку українських ЗВО задля розвитку внутрішньої системи забезпечення академічної доброчесності та якості освіти.

У 2020 р. за підтримки Представництва ЄС в Україні на базі Інформаційного Центру ЄС при ДонНУ імені Василя Стуса було проведено «День Кар'єри ЄС онлайн», в якому взяли участь студенти, представники громадських організацій, бізнесу та активні молоді громадяни. Під час цього заходу проводилися тренінги та панельна дискусія «Професійний розвиток та європейська інтеграція» за участю провідних експертів України. Завдяки тренінгам та дискусії учас-

ники могли дізнатися про особливості ведення власного бізнесу, працевлаштування та зайнятість IT-фахівців в Україні та в країнах ЄС, створення відеорезюме, психологічні аспекти успішності працівника, а також ознайомитися зі способами вирішення проблеми професійного вигорання в умовах карантинних обмежень.

Також восени цього року на базі Інформаційного центру ЄС у ДонНУ імені Василя Стуса відбулася онлайн-вікторина «ARE YOU ERASMUS+?», що була присвячена святкуванню Програми Erasmus+ у 2020 р. В онлайн-вікторині мали змогу взяти участь здобувачі освіти та викладачі ДонНУ імені Василя Стуса. Онлайн-вікторина «Are you Erasmus+?» була спрямована на активізацію знань про Програму ЄС Erasmus+, країни Європейського Союзу та європейські цінності. За результатами вікторини були визначені переможці, які отримали приємні подарунки.

За звітний період було оновлено угоду про співпрацю з Британською радою в Україні в межах програми «Активні громадяни».

Фахова підготовка іноземних громадян

Одним зі стратегічних напрямів інтернаціоналізації діяльності ДонНУ імені Василя Стуса є підготовка фахівців для зарубіжних країн. Діяльність у цій сфері демонструє не лише прагнення закладу вищої освіти розвиватися в напрямі інтернаціоналізації освіти, але й забезпечує підвищення позицій Університету у загальнонаціональних і світових рейтингах. Залучення до навчання іноземних громадян є одним із механізмів додаткового фінансування завдяки освітнім послугам.

Станом на 01.11.2020 р. Університет надає освітні послуги 35 іноземним громадянам, що демонструє позитивну динаміку, порівняно з попереднім академічним роком.

Найбільша кількість іноземних громадян навчається на економічному та юридичному факультетах, що загалом відповідає тенденціям розподілу іноземного контингенту найпривабливіших напрямів освітніх програм в Україні.

Навчально-науковим центром міжнародної освіти постійно проводиться робота з професійної орієнтації та рекрутингу контингенту іноземних студентів та слухачів відділення довузівської підготовки, організації мовної підготовки, контролю за виконанням навчальних планів слухачами відділення довузівської підготовки та студентами на основних факультетах, здійснюється моніторинг ринкових умов та перспектив подальшого розширення контингенту. Ведеться робота з організації підвищення кваліфікації викладачів, які викладають українську та російську мови як іноземні, розробляються напрями зростання обсягів додаткових освітніх послуг, які будуть пропонуватися контингенту іноземних громадян.

У 2020 р. 11 іноземних студентів завершили навчання, 7 вступили на 1 курс (із них 3 – на бакалаврат, 4 – в магістратуру, 1 – до аспірантури).

На факультетах Університету навчається 32 іноземні громадяни на основі відповідної ліцензії (рис. 1.4.1), 3 слухачі навчалося на відділенні попередньої підготовки іноземних громадян, 5 аспірантів, ще 1 випускник бакалаврату з іноземних громадян планує вступ до магістратури на англомовну спеціальність «Business Administration (Бізнес-адміністрування)» у лютому 2021 р.

Найбільша кількість іноземних студентів навчається на економічному факультеті, другу позицію посідають факультети хімії, біології і біотехнологій, інформаційних та прикладних технологій та юридичний, третю – факультет історії та міжнародних відносин.

Відповідно до даних Українського державного центру міжнародної освіти найпопулярнішими спеціальностями серед іноземних громадян є медицина, лікувальна справа, стоматологія та економічні спеціальності, що і підтверджують аналітичні дані (рис. 1.4.1).

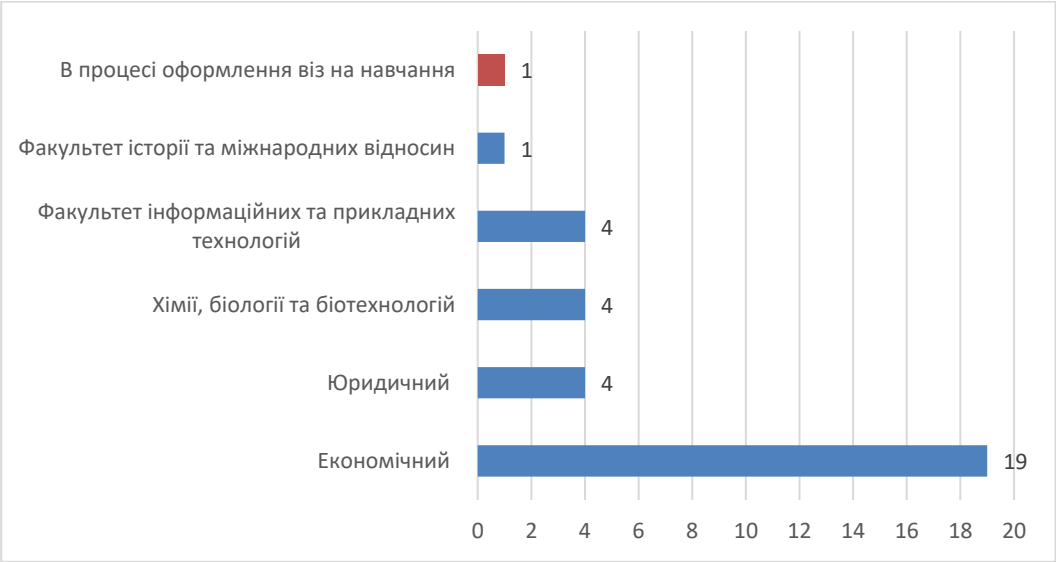

Рис. 1.4.1 – Навчання іноземних громадян на факультетах протягом 2020 р., осіб

Детальніша інформація щодо географічного розподілу представлена на рис. 1.4.2.

Рис. 1.4.2 – Географічний розподіл іноземних студентів, осіб

Найбільшу кількість іноземних студентів складають громадяни Еквадору, Гани, Азербайджану, Туркменістану; решта – студенти із Гвінеї, Пакистану, Демократичної Республіки Конго, Ізраїлю, Зімбабве, Йорданії, Індії, Молдови, Російської Федерації, Сенегалу, Білорусії, Мозамбіку, Туреччини, Китаю, Лівану, Нігерії та Шрі-Ланки.

Відповідно до затверджених цін на освітні послуги на 2020/2021 н. р. вартість навчання в бакалавраті становить 6 155 дол. США, в магістратурі – 2 600 дол. США, на відділенні попередньої підготовки іноземних громадян – 1 000 дол. США, на програмах із підготовки докторів філософії – 3 200 дол. США.

Викладачами, які працювали на відділенні попередньої підготовки іноземних громадян, підготовлено навчально-методичні комплекси з урахуванням особливостей роботи з іноземним контингентом. Навчально-методичні комплекси містять: робочу програму дисциплін, що викладаються, приклади екзаменаційних білетів, варіанти контрольних та модульних робіт.

Навчання проводиться як українською мовою, так і англійською на окремих програмах «Business Administration (Бізнес-адміністрування)» та «International Financial Management», тому викладачами кафедр було підготовлено НМКД з усіх дисциплін англійською мовою.

16 жовтня 2020 р. в. о. директора Навчально-наукового центру міжнародної освіти О. А. Шлапак та проректор із наукової роботи І. В. Хаджинов брали участь у робочій онлайн-нараді з питань вступу та навчання іноземців, організованою Міністерством освіти і науки України (https://www.facebook.com/ICenterKNU/videos/958017888040160/), де обговорювалися питання особливостей автоматизованого вступу іноземців під час пандемії COVID-19.

Протягом 2020 р. постійно проводилися консультації з Українським державним центром міжнародної освіти, «Інформаційно-іміджевим центром», Управлінням Державної міграційної служби України у Вінницькій області, Адміністрацією державної прикордонної служби України.

Перспективами розвитку напряму інтернаціоналізації діяльності Університету є:

– подальше розширення переліку англомовних освітніх програм;

– надання додаткових освітніх послуг у дистанційному форматі іноземним громадянам;

– розширення співпраці з рекрутинговими агенціями щодо збільшення набору іноземного контингенту з Еквадору, Азербайджану, країн Африки тощо;

– стажування та підвищення кваліфікації співробітників Навчально-наукового центру міжнародної освіти у провідних ЗВО України та за кордоном.

Щорічно навчально-науковим центром міжнародної освіти організовується онлайн-зустріч іноземних слухачів із представниками прикордонної служби,

служби безпеки України та відділу по боротьбі з торгівлею людьми, метою якої є ознайомлення іноземних громадян із правилами поведінки у громадських місцях, санкціями за порушення цих правил та культурними особливостями європейських країн, зокрема й України.

Аналіз проведеної у 2020 р. роботи з інтернаціоналізації освітньої діяльності Університету вказує на планомірний рух у напрямі реалізації пріоритетів і завдань функціональної Стратегії інтернаціоналізації ДонНУ імені Василя Стуса до 2025 р., перехід до орієнтації на якісну імплементацію угод на рівні факультетів і кафедр у сфері міжнародної мобільності, спільної освітньої і наукової проєктної діяльності.

1.5. Академічна доброчесність у системі внутрішнього забезпечення якості освіти

Під час аналізу практики європейської академічної культури та культури якості освіти, привертає увагу той факт, що в Європі, починаючи зі школи, учні виконують завдання й отримують знання, які можуть бути корисними для них у повсякденній практиці. Розуміння практичної цінності знань, взаємозумовленість їхнього рівня та можливості подальшого отримання гідного місця роботи, а отже, і високого рівня якості життя, спонукає їх сумлінніше ставитися до виконання завдань, до самопідготовки та відмови від списування. За мету ставиться набуття конкурентоспроможних знань, умінь та навичок.

Орієнтація на практичне застосування знань спонукає до роздумів і є гарним стимулом для відповідального ставлення студента до навчання. Спроби шахрайства одразу викликають осуд з боку інших студентів, що є дуже впливовим чинником.

Практика показує, що економічно розвинені країни мають високий рівень освіти, науки та академічної доброчесності. Безумовно, академічна доброчесність впливає на цінності, які закладаються під час навчання у вищій школі. Кожен представник наукової спільноти та представник студентства має усвідомлювати, що досягнення успіху кожного і всієї країни – важка і наполеглива праця. Академічна доброчесність збільшує вимоги і до підготовки викладача: формування індивідуальних завдань для кожного студента, їхня практична спрямованість, інформаційний супровід індивідуальної роботи студента, можливість надавати консультації та корегувати завдання дистанційно, бути постійно на зв’язку.

У березні 2016 р. Університет приєднався до Проєкту сприяння академічній доброчесності в Україні – SAIUP. Проєкт адмініструвався Американськими Радами з міжнародної освіти і спрямований на зміцнення ролі чесного навчання та викладання в Університеті як важливих чинників. Наступним кроком стала розробка та прийняття Кодексу корпоративної етики та академічної доброчес-

ності – консенсусу між усіма учасниками освітнього процесу, а також створення Комісії з академічної доброчесності та корпоративної етики.

До складу Комісії з академічної доброчесності та корпоративної етики входять по 3 представники від студентського самоврядування, професорсько-викладацького складу та інших співробітників Університету, які впливають на якість освіти ЗВО.

Після тривалого громадського обговорення проєкту Кодексу корпоративної етики та академічної доброчесності, який враховує всі зміни, викладені в законі «Про освіту» № 2145-VIII, та розв'язує всі питання організаційного плану, його було затверджено рішенням Вченої ради Університету у вересні 2019 р. та постановою конференції трудового колективу Університету в лютому 2020 р.

Кодекс академічної доброчесності та корпоративної етики містить процедури розгляду та апеляцій щодо скарг, пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією, корупцією тощо. Функціонує «електронна скринька довіри» (kadke.council@donnu.edu.ua) Комісії для учасників освітнього процесу, якою вони можуть скористатися для повідомлення про вищезазначені факти або безпосередньо звернутися до членів Комісії. В Університеті налагоджено систему постійного моніторингу для запобігання і виявлення конфлікту інтересів, куди залучені адміністрація Університету, керівники структурних підрозділів та працівники кадрової служби. В Університеті напрацьована практика вирішення конфліктних ситуацій різного характеру. Впровадження інституту Омбудсмена із захисту прав здобувачів вищої освіти розширює коло каналів взаємодії учасників освітнього процесу та дає змогу краще реагувати на прояви академічної недоброчесності. Омбудсмен є представником інтересів здобувачів вищої освіти та виступає посередником під час вирішення питань щодо реалізації ними своїх прав в академічному середовищі. Омбудсмен є незалежним від органів управління та громадського самоврядування, а також посадових осіб Університету. Омбудсмен є підзвітним Комісії з академічної доброчесності та корпоративної етики Університету та звітує перед нею один раз на рік. Омбудсмен призначається з аспірантів Університету денної форми навчання, які працюють в Університеті, та:

– бере участь у розгляді звернень здобувачів вищої освіти Університету у порядку та спосіб, що визначені Університетом (зокрема і через надання організаційно-методичної допомоги заявникам, а також подальший супровід таких заяв);

– бере участь у процедурі оскарження результатів навчання;

– здійснює незалежний моніторинг стану виконання та дотримання прав, свобод і законних інтересів здобувачів вищої освіти, а також впроваджує відповідні превентивні заходи;

– популяризує Кодекс академічної доброчесності та корпоративної етики Університету і заходи впровадження внутрішньої системи якості вищої освіти в Університеті;

– акумулює кращі практики та зовнішні ризики в частині дотримання в Університеті принципів академічної доброчесності, корпоративної етики, культури якості (якості викладання й оцінювання знань здобувачів вищої освіти також);

– ініціює та бере участь у моніторингах і громадських обговореннях освітніх програм, навчальних планів підготовки фахівців, індивідуальних траєкторій навчання студентів та аспірантів, їхньої практичної підготовки та співпраці зі стейкголдерами;

– виносить на розгляд відповідних органів Університету пропозиції щодо підвищення рівня забезпечення прав, свобод та законних інтересів здобувачів вищої освіти;

– проводить інформаційно-роз'яснювальні кампанії стосовно прав, свобод та інтересів здобувачів вищої освіти серед учасників освітнього процесу;

– надає рекомендації учасникам освітнього процесу щодо запобігання виникненню конфліктних ситуацій;

– надає рекомендації уповноваженим особам, органам управління, громадського самоврядування, робочим та дорадчим органам Університету задля досягнення чесних, справедливих і збалансованих результатів для всіх сторін конфліктної ситуації.

Омбудсмен, за погодженням із Студентською радою Університету, призначає своїх представників на факультетах зі студентів, які:

– беруть участь у розгляді звернень студентів відповідного факультету;

– беруть участь у процедурі оскарження результатів навчання студентів відповідного факультету;

– інформують студентів про процедуру розгляду звернень в Університеті, надають організаційно-методичну допомогу заявникам;

– фіксують деталі скарг та запити здобувачів вищої освіти.

Університет у 2020 р. долучився до проєкту «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти». Проєкт розпочався 01 вересня 2020 р. та триватиме до 30 липня 2022 р.

Ключовими завданнями Проєкту є надання навчальної та технічної підтримки персоналу центрів внутрішнього забезпечення якості освіти ЗВО чи їх відповідників у створенні ефективної моделі моніторингу якості освіти, виявленні ключових проблем і причин порушень принципів академічної доброчесності учасниками освітнього процесу та надання експертних рекомендацій із вдосконалення якості освіти у ЗВО.

Команда Проєкту об'єднує міжнародних та національних експертів у сфері академічної доброчесності та якості освіти, викладачів, науковців та управлінців проєктами із розвитку з досвідом консультування ЗВО у покращенні якості освіти та розвитку корпоративної етики. Упродовж 2020–2022 рр. команда Проєк-

ту надаватиме свою допомогу університетам, їхнім академічним структурним підрозділам у розбудові інфраструктури забезпечення якості освіти та академічної доброчесності.

Особлива увага у забезпеченні академічної доброчесності та якості освіти приділена питанням плагіату – боротьбі з його проявами та створенню умов, за яких використання плагіату стає практично неможливим.

Свідома поведінка у недотриманні авторства текстів та результатів наукової роботи характеризується використанням результатів роботи інших учених, груп, організацій та презентація їх як власних, коли автор розуміє, що така діяльність порушує авторські права та принципи академічної доброчесності. Несвідома поведінка полягає у відсутності знань та навичок застосування принципів академічної доброчесності. Несвідома поведінка притаманна науковцям, які не мають досвіду у написанні та презентації результатів наукової роботи, тобто переважно молодим вченим.

Кваліфікаційні наукові праці, публікації аспірантів, їхніх керівників і потенційних рецензентів аспірантів проходять перевірку на наявність академічного плагіату. Особи, в яких виявлено порушення академічної доброчесності, не допускаються до керівництва аспірантами, а до учасників освітнього процесу, у яких буде виявлено відповідні порушення, застосовуватимуться санкції, визначені Кодексом академічної доброчесності та корпоративної етики, наприклад, за порушення академічної доброчесності НПП Університету можуть бути притягнені до академічної відповідальності: відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання; позбавлення присудженого наукового (освітньо-наукового) ступеня чи присвоєного вченого звання тощо. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої відповідальності: повторне проходження оцінювання; повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії тощо.

Головним технологічним інструментом протидії порушенням академічної доброчесності є програмний продукт Unicheck.org, що надається Університету на умовах договору з організацією ТОВ «Антиплагіат». Він забезпечує технологічну можливість виявляти практично усі різновиди академічного плагіату: привласнення авторства; копіювання чужих матеріалів; представлення поєднання власних та запозичених аргументів; приховане некоректне запозичення; самоплагіат; парафрази; компіляцію. Конкурентною перевагою цього програмного продукту є також широке порівняльне поле, що вміщує не тільки власне інтернет-джерела, але і внутрішні репозитарні бази усіх університетів-партнерів, що його використовують.

Варто зауважити, шо в Університеті зростає кількість добровільних звернень до сервісу перевірки на плагіат від студентів для попередньої перевірки своїх кваліфікаційних робіт перед їхнім поданням на кафедру. Загалом протягом 2020 р.

було перевірено понад 600 магістерських робіт і понад 30 кандидатських і докторських дисертацій у межах планових перевірок та 128 робіт за добровільним зверненням студентів. У звітному році через виявлений плагіат не було допущено до захисту 3 магістерські роботи.

Отже, політика протидії плагіату стала системним чинником, який впливає на якість викладання і навчання в Університеті.

До основних цінностей академічної культури зараховано:

– інтелектуальну свободу і соціальну відповідальність;

– моральну відповідальність самостійних дослідників і вчених не тільки за процес дослідження (вибір теми, методи і порядність), але і за його результати;

– прагнення окремих наукових об'єднань до співпраці у світовому масштабі;

– право вчених вільно висловлювати свої думки про наукові та етичні аспекти дослідницьких проєктів та їхні результати, право також уникати участі в проєктах, які суперечать їхнім переконанням, цінностям;

– самоцінність інтелектуальної роботи незалежно від термінів одержання результатів.

Популяризація принципів академічної доброчесності шляхом її фундаментальної інтеграції до культури якості вищої освіти закладу постійно здійснюється в науково-освітній спільноті Університету через проведення заходів на різних рівнях.

Отже, академічна культура як частина культури якості освіти містить усвідомлення кожним членом університетської спільноти – викладачем, студентом, адміністративним працівником – свого місця й обов'язків у загальному функціонуванні ЗВО; цінностей і норм поведінки; звичаїв та ділової практики; правил корпоративної культури; трудової і ділової етики.

1.6. Фінансове забезпечення освітньої діяльності

Обсяг фінансування ДонНУ імені Василя Стуса у зазначений період за прогнозом складе 139 млн 371 тис. грн (без урахування залишків коштів на початок періоду за спеціальним фондом) (табл. 1.6.1).

Таблиця 1.6.1

Фінансування діяльності Університету за рахунок загального і спеціального фондів, грн

Форми фінансування	2016	2017	2018	2019	2020*
Фінансування підготовки кадрів (загальний фонд)	74 710 400	84 288 320	90 747 360	97 374 600	98 773 947
Фінансування НДР (загальний фонд)	3 368 576	3 480 300	3 733 830	3 031 510	313 233
Спеціальний фонд (плата за послуги)	25 386 642	29 669 271	34 353 767	38 994 661	39 769 153
Спеціальний фонд (інші джерела власних надходжень)	3 716 129	3 857 204	333 287	720 957	515 449
Загальний обсяг	107 181 747	121 295 096	128 834 957	140 123 747	139 371 782

* прогнозовані показники на кінець року, виходячи із фактичних даних на 01.12.2020 р.

Фінансування видатків Університету здійснювалося за двома основними напрямами:

– наукові дослідження (програми 2201040 «Наукова і науково-технічна діяльність закладів вищої освіти та наукових установ»; 2201570 «Виконання зобов'язань України у Рамковій програмі Європейського Союзу з наукових досліджень та інновацій „Горизонт 2020"»;

– освітня діяльність (підготовка кадрів за програмою 2201160 «Підготовка кадрів закладами вищої освіти та забезпечення діяльності їх баз практики»; 2201190 «Виплата академічних стипендій студентам (курсантам), аспірантам, докторантам закладів фахової передвищої та вищої освіти»).

Обсяг фінансування освітньої діяльності (підготовка кадрів за програмою 2201160 «Підготовка кадрів вищими навчальними закладами III–IV рівнів акредитації») за рахунок коштів загального і спеціального фонду у 2020 р. склала 138 млн 466 тис. грн (рис. 1.6.1), із них 28,7 % – це кошти спеціального фонду (рис. 1.6.2). Частка коштів спеціального фонду щорічно збільшується на 1 в. п. (у 2016 р. вона складала 25 %). У 2017 р. зростання обсягу фінансування або надходжень загального фонду становило 14 %, у 2018 р. – 10 %, у 2019 р. – 7 %, у 2020 р. – 1 %. До 2020 р. така динаміка пояснювалася збільшенням фінансування із Державного бюджету видатків на оплату праці із нарахуваннями (у 2017 р. – на 49 %, у 2018 р. – на 12 %, у 2019 р. – на 9 %), комунальні платежі (у 2017 р. – на 35 %, у 2018 р. – на 2 %, у 2019 р. – на 25 %), видатків на оплату інших послуг – у 2017 р. на 47 %.

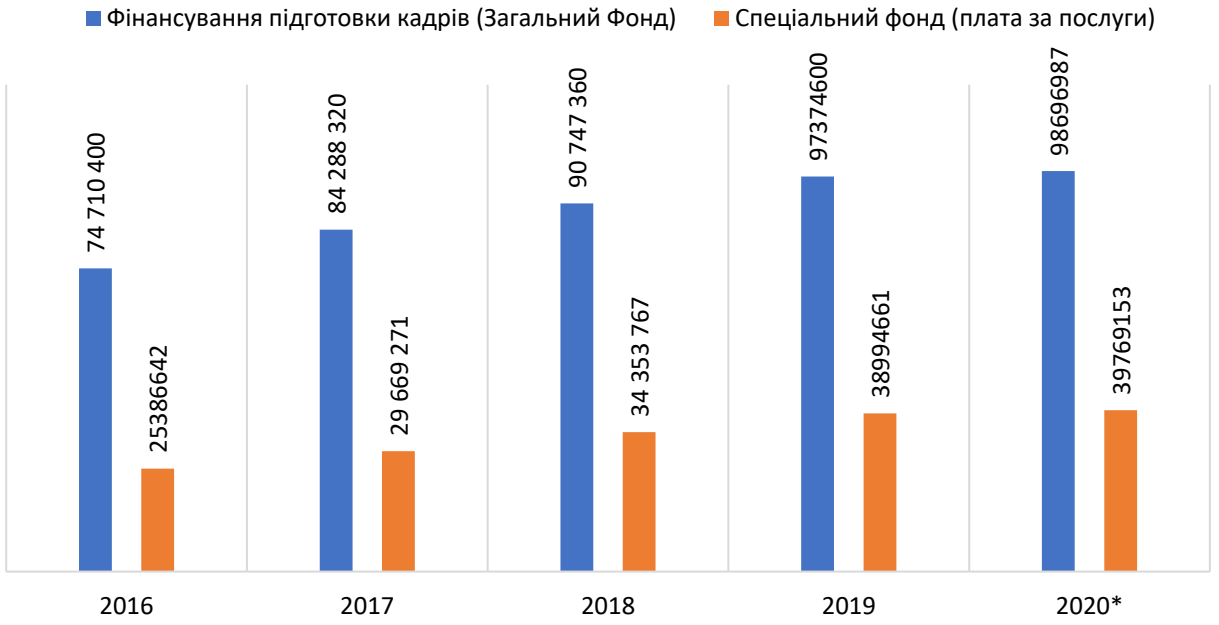

Рис. 1.6.1 – Надходження загального і спеціального фондів за освітньою діяльністю, грн

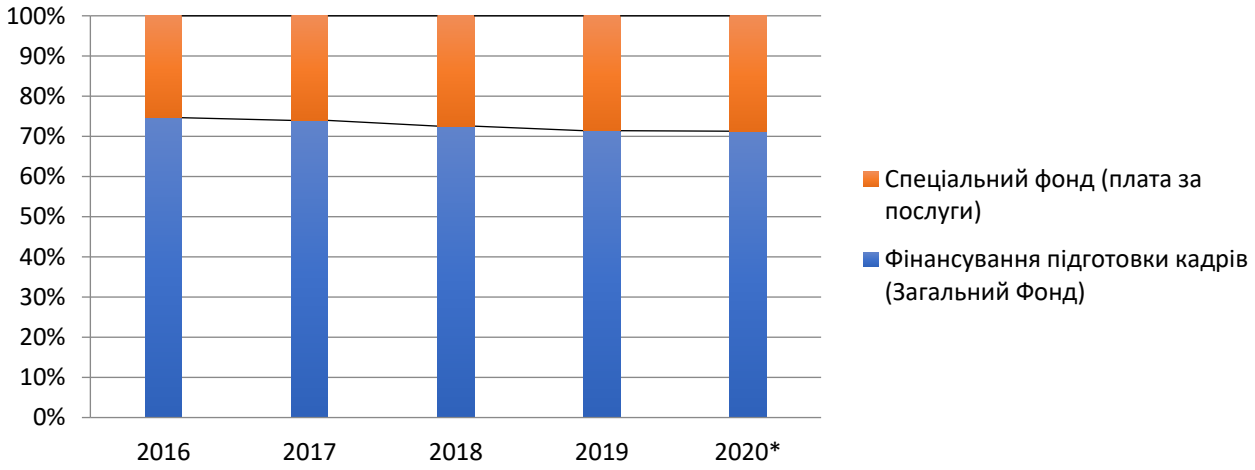

Рис. 1.6.2 – Структура надходжень за освітньою діяльністю, %

У 2020 р. відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р., № 1146 «Про розподіл видатків державного бюджету між закладами вищої освіти на основі показників їх освітньої, наукової та міжнародної діяльності» Університет отримав кошти на освітню діяльність відповідно до формульного фінансування, яке зросло, порівняно із 2019 р., на 1 %, або 1,322 млн грн.

Обсяг фінансування освітньої діяльності за рахунок Державного бюджету без стипендій та трансфертів у 2020 р. склав 98,443 млн грн (табл. 1.6.2), що на 5,07 млн грн, або 5,4 %, більше, ніж у 2019 р. Середній темп зростання такого фінансування за останні 3 роки становить 7,5 % та має тенденцію до уповільнення.

Таблиця 1.6.2

Обсяги надходжень загального фонду за освітньою діяльністю, грн

	2016	2017	2018	2019	2020
Надходження	74 710 400	84 288 320	90 747 360	97 362 100	98 773 947
Видатки (без стипендій та трансфертів)	53 424 750	79 240 793	86 672 873	93 373 811	98 443 296
Виплати студентам та інші поточні трансферти	21 285 646	5 047 527	4 074 487	3 988 289	330 651
Оплата праці	37 111 200	55 431 114	62 332 325	68 045 400	71 171 600
Нарахування на заробітну плату	8 129 455	12 192 311	13 680 527	14 963 378	15 561 318
Предмети і матеріали	25 308	61 041	176 407	73 991	709 869
Продукти харчування	816 809	967 446	883 692	696 464	626 194
Інші послуги (зокрема й оренда)	5 515 392	8 131 221	7 083 386	6 449 235	6 034 862
Оплата теплопостачання	1 078 710	1 373 095	1 587 110	2 169 755	2 588 753
Оплата водопостачання	60 232	70 064	81 070	67 020	91 852
Оплата електропостачання	687 644	1 014 500	848 358	908 568	1 079 855

* затверджено на 2020 р.

Найбільшу частку у загальному фонді складають видатки на оплату праці та нарахування – 88 %, що поступово зростає (у 2016 р. вона складала 66 %) (рис. 1.6.3). Друга за обсягами у структурі є оплата за послуги, крім комуналь-

них (6 %). Ці видатки мали тенденцію до зниження та за 3 роки скоротилися на 2,1 млн грн. Оплата комунальних послуг на кінець 2020 р. становить 4 %, а її збільшення склало 615,1 тис. грн. Іншою статтею витрат, яка суттєво зросла у 2020 р., є витрати на купівлю предметів та матеріалів (рис. 1.6.4).

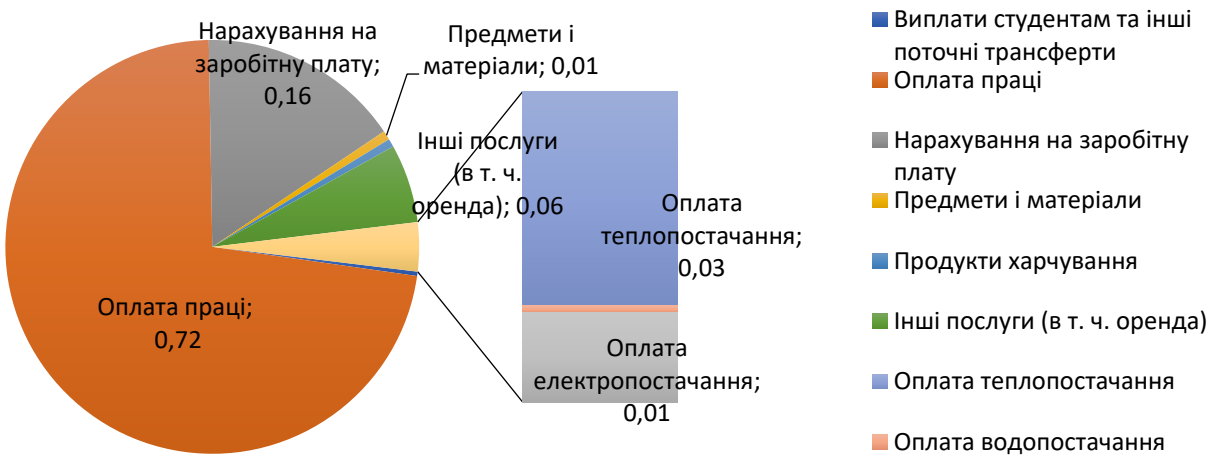

Рис. 1.6.3 – Структура видатків за загальним фондом за освітньою діяльністю

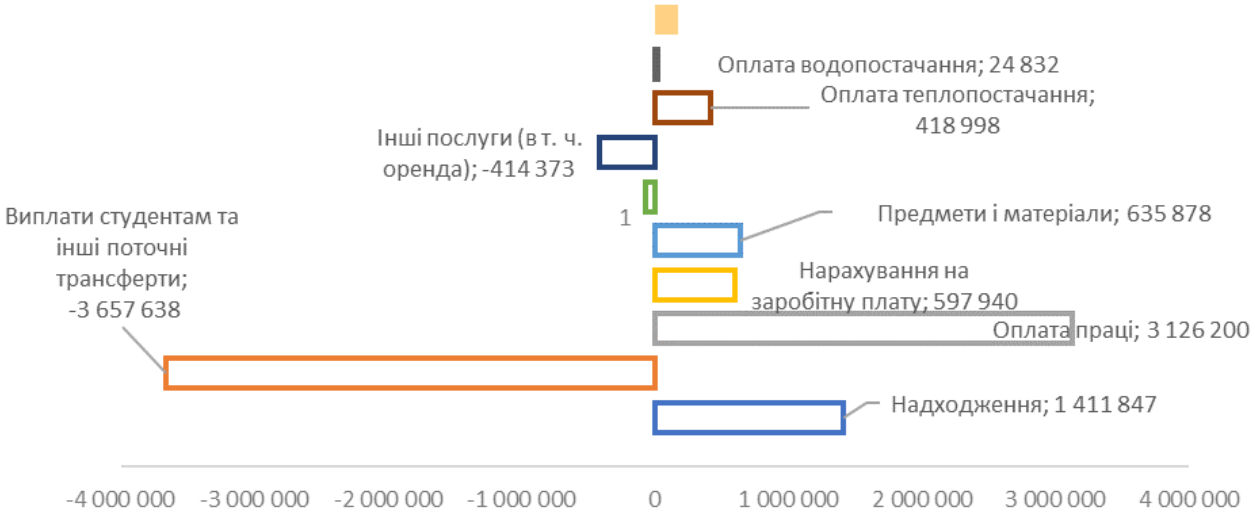

Рис. 1.6.4 – Зростання (зниження) обсягів видатків загального фонду у 2020 р., порівняно із 2019 р., грн

Оцінюючи темпи зростання фінансування освітньої діяльності із загального фонду, зазначимо, що протягом останніх двох років вони загалом відповідають темпу інфляції (табл. 1.6.3), зважаючи, що зростання фінансування із бюджету відбувається із певним лагом – на основі темпів інфляції попереднього року. Ця тенденція у 2018–2019 рр. закономірно збігалася з темпом зростання фонду оплати праці (рис. 1.6.5). У 2020 р. внаслідок зміни моделі розподілу коштів Державного бюджету закладам вищої освіти та незалежності певної частки

фінансування від контингенту здобувачів послаблюється прямий зв'язок між підвищенням тарифних ставок персоналу та загальними обсягами фінансування Університету із Державного бюджету.

Таблиця 1.6.3

Темпи зростання фінансування освітньої діяльності із Державного бюджету та інфляції

	2017	2018	2019	2020
Індекс інфляції	1,14	1,11	1,04	1,047
Зростання загального фонду Університету	**1,48**	**1,09**	**1,08**	**1,01**
Зростання заробітної плати ПВС (тарифних ставок)	1,2	1,1	1,11	1,16
Зростання фонду оплати праці	**1,5**	**1,12**	**1,09**	**1,04**
Зростання мінімальної заробітної плати	2	1,16	1,12	1,19

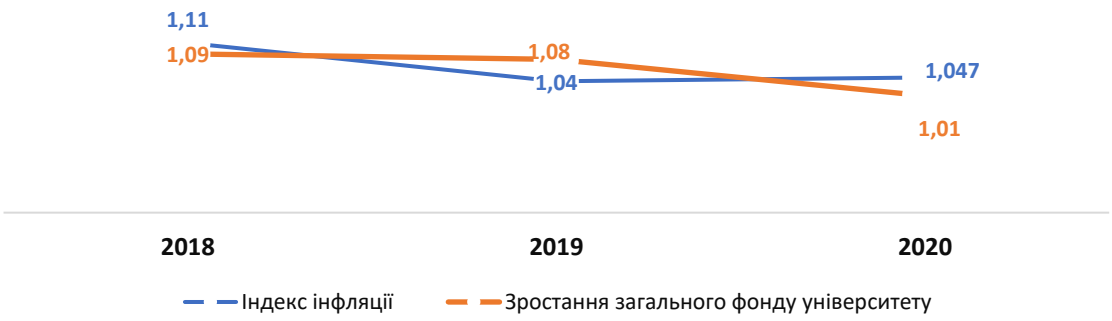

Рис. 1.6.5 – Динаміка інфляції та темпів зростання фінансування освітньої діяльності за рахунок бюджету

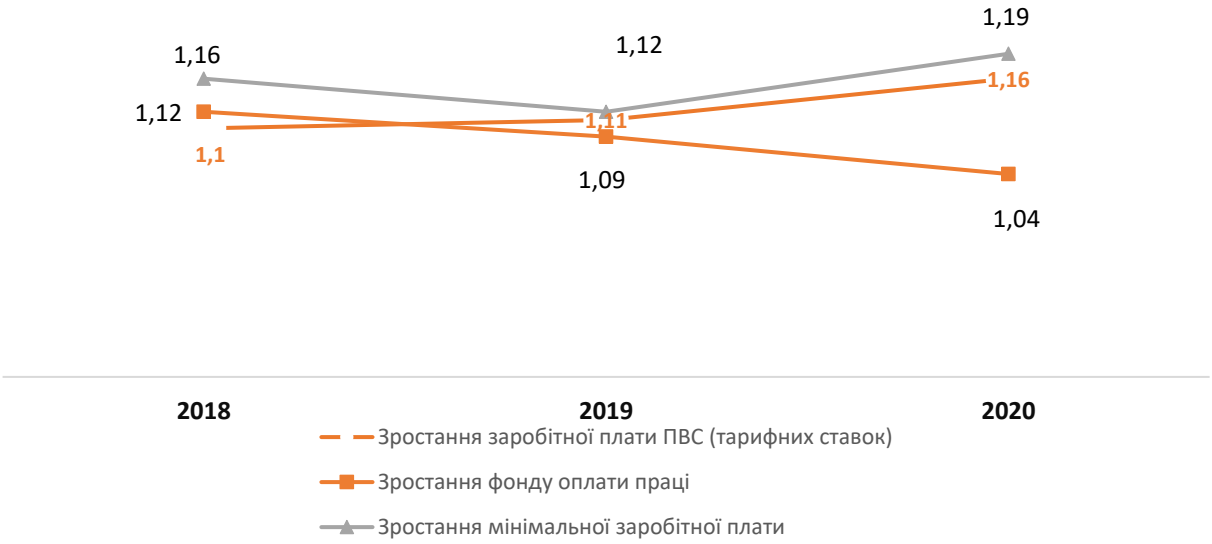

Рис. 1.6.6 – Динаміка показників оплати праці

У період з 2016 по 2020 рр. неодноразово відбувалося підвищення заробітної плати працівникам Університету відповідно до змін у законодавстві (підвищення мінімальної заробітної плати та відповідного перерахунку тарифних ставок):

з 01.05.2016 р. – на 6,5 %;
з 01.12.2016 р. – на 12,7 %;
з 01.01.2017 р. – на 20,0 %;
з 01.01.2018 р. – на 10,1 %;
з 01.01.2019 р. – на 9,02 %;
з 01.01.2020 р. – на 4 %.

Окрім того, у 2017–2019 рр. змінювався розмір мінімальної заробітної плати:
з 01.01.2017 р. – 3 200,00 грн;
з 01.01.2018 р. – 3 723,00 грн;
з 01.01.2019 р. – 4 173,00 грн;
з 01.01.2020 р. – 4 723,00 грн;
з 01.09.2020 р. – 5 000,00 грн.

З 01.01.2021 р. планується підвищення мінімальної заробітної плати на 20 % до 6 000 грн, а з 01.12.2021 р. – до 6 500 грн.

З 01.09.2020 р. заробітна плата науково-педагогічних працівників Університету (з відповідними доплатами та надбавками за вислугу років, науковий ступінь, вчене звання), що сплачується за рахунок загального та спеціального фондів, становить:

- професор – 16 901,20 грн (оклад 8 990,00 грн, вчене звання 33 % – 2 966,70 грн, науковий ступінь 25 % – 2 247,50 грн, вислуга років 30 % – 2 697,00 грн);
- доцент – 13 515,20 грн (оклад – 8 447,00 грн, вчене звання 25 % – 2 111,75 грн, науковий ступінь 15 % – 1 267,05 грн, вислуга років 20 % – 1 689,40 грн);
- старший викладач – 9 261,25 грн (оклад 7 409,00 грн, науковий ступінь 15 % – 1 111,35 грн, вислуга років 10 % – 740,90 грн);
- викладач (асистент) без наукового ступеня та вислуги років – 6 891,00 грн.

Протягом останніх двох років відбулося скорочення чисельності здобувачів вищої освіти, які навчаються за рахунок коштів Державного бюджету: на 12 % у 2018 р., 11 % у 2019 р. та 14 % у 2020 р., що наразі нижче за динаміку реального обсягу загального фонду (з урахуванням інфляції) (рис. 1.6.7). Водночас така тенденція негативно позначатиметься на динаміці фінансування із Державного бюджету у перспективі.

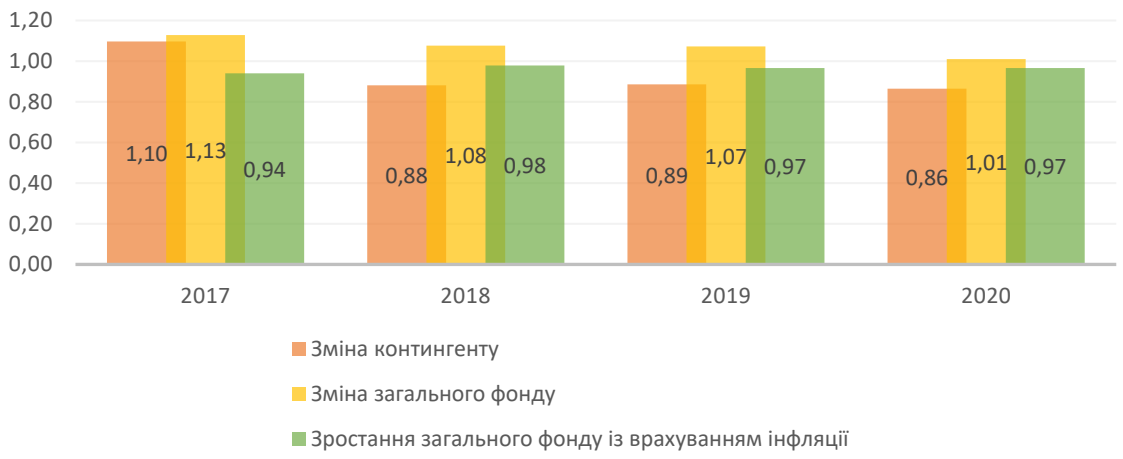

Рис. 1.6.7 – Темпи змін контингенту здобувачів, фінансування із загального фонду освітньої діяльності та з урахуванням інфляції

Динаміка надходжень до спеціального фонду, пов'язаних із фінансуванням освітньої діяльності у 2020 р., за прогнозом має перевищити темпи зростання загального фонду та становитиме 12 %. Темпи скорочення видатків очікувано складуть 8 %. Обсяг прогнозованих надходжень складе 39,769 млн грн.

Таблиця 1.6.4

Обсяги надходжень спеціального фонду за освітньою діяльністю, грн

	2017	2018	2019	2020*
Надходження	29 669 271	34 353 767	35 617 650	39 769 153
Видатки	27 120 877	33 273 377	38 585 722	35 621 193
Залишок коштів на кінець періоду	6 436 581	7 852 604,99	4 884 533	9 032 493
Оплата праці	18 973 779	21 466 339	25 906 178	26 043 749
Нарахування на заробітну плату	4 197 003	4 735 060	5 663 069	5 783 481
Матеріали	721 675	893 301	923 335	361 673
Оплата послуг (крім комунальних, також оренда)	1 945 190	3 137 978	2 431 323	2 394 834
Видатки на відрядження	230 650	341 825	495 321	65 654
Оплата теплопостачання	73 229	604 526	205 361	н. д.
Оплата водопостачання	7 531	21 892	17 907	13 480
Оплата електропостачання	118 395	531 024	430 528	176 945
Оплата енергоносіїв	252 643	630 232	626 859	53 891
Поточні трансферти (внесок до ЄАВ)	–	–	157 807	8 700
Видатки на капітальні ремонти	5 762	26 261	0	0
Інші видатки (перерозподіл НПСП 3 % від ФОП)	452 282	520 000	667 084	385 889
Обладнання	142 740	352 042	1 053 948	332 105

* прогноз на кінець 2020 р. на основі результатів на 01.12.2020 р.

У 2020 р. за спеціальним фондом прогнозується перевищення доходів від освітньої діяльності над видатками, що пояснюється підвищенням вартості за навчання та наближення її до межі покриття видатків Університету із одночасним скороченням видатків, не пов'язаних із оплатою праці (рис. 1.6.8).

Рис. 1.6.8 – Надходження та видатки спеціального фонду за освітньою діяльністю, грн

Фонд оплати праці разом із нарахуваннями на кінець 2020 р. прогнозовано становитиме 89 % від загальних видатків. Оплата послуг, зокрема орендна плата, становить 7 % (рис. 1.6.9).

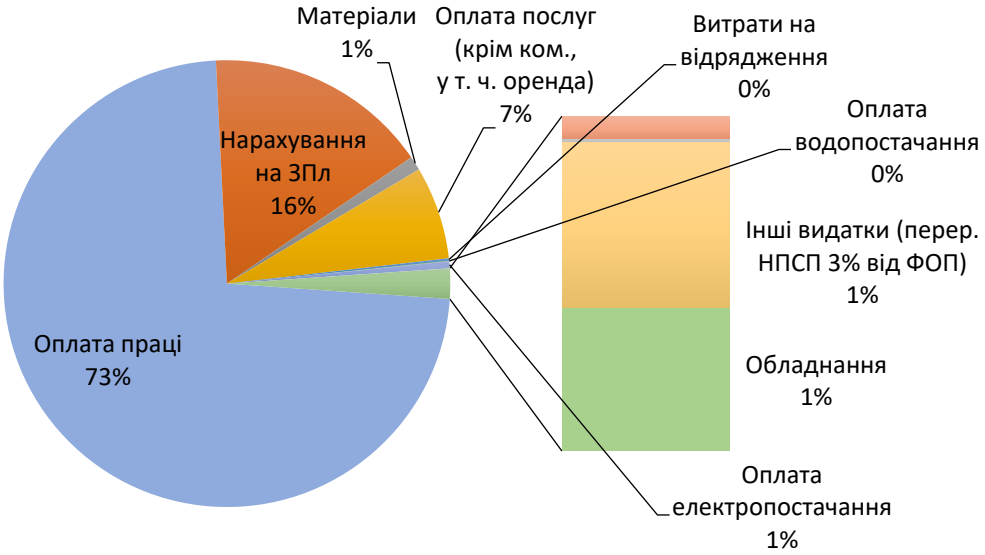

Рис. 1.6.9 – Структура видатків за освітньою діяльністю за загальним фондом, 2020 р.

Загальне прогнозоване скорочення видатків спеціального фонду за освітньою діяльністю становитиме 2,965 млн грн, що пояснюється переважно впровадженням карантинних заходів та економією ресурсів (рис. 1.6.10). Зростання видатків на оплату праці та нарахування складе 0,257 млн грн. Інші видатки мали протилежну динаміку – це видатки на придбання обладнання, що скоротилися на 78 %, або 0,721 млн грн, оплата енергоносіїв – на 91 %, або 0,572 млн грн, видатки на відрядження – на 87 %, або 0,429 млн грн, видатки на придбання матеріалів – на 61 %, або 0,561 млн грн.

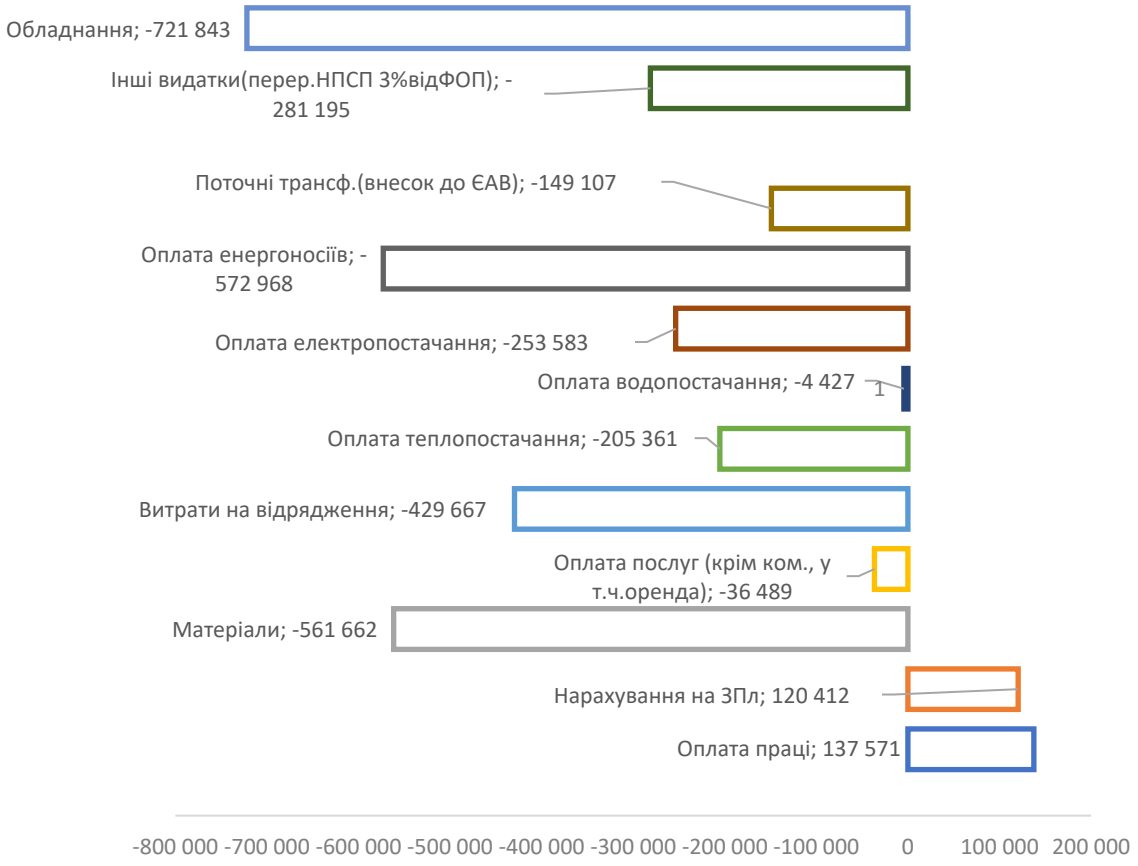

Рис. 1.6.10 – Зростання / зменшення видатків спеціального фонду на освітню діяльність у 2020 р., грн

Зростання фонду оплати праці у 2020 р., на відміну від попередніх звітних періодів, відбувалося меншими темпами, порівняно зі зміною тарифних ставок та рівня інфляції, і на кінець року становить 1 % (табл. 1.6.5, рис. 1.6.11, 1.6.12).

Таблиця 1.6.5

Динаміка фонду оплати праці спеціального фонду у 2020 р.

	2017	2018	2019	2020
Індекс інфляції	1,14	1,11	1,04	1,047
Зростання спеціального фонду Університету	**1,17**	**1,16**	**1,04**	**1,12**
Зростання заробітної плати ПВС (тарифів)	1,2	1,1	1,11	1,16
Зростання фонду оплати праці	**1,45**	**1,13**	**1,23**	**1,01**
Зростання мінімальної заробітної плати	2,00	1,16	1,12	1,19

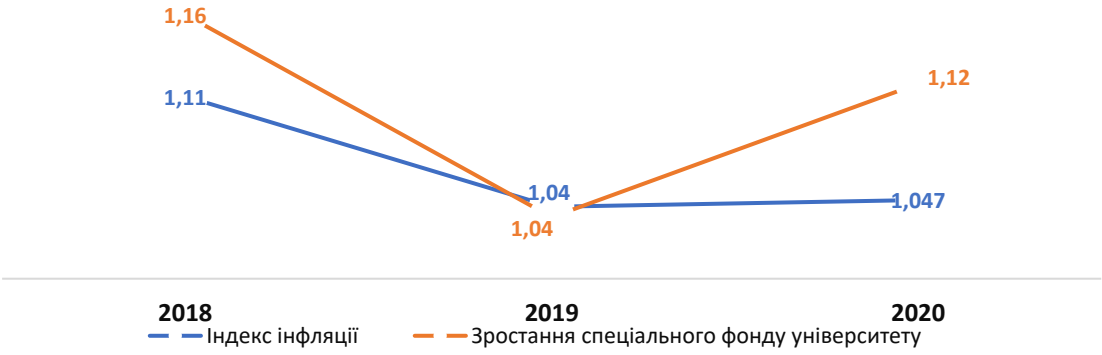

Рис. 1.6.11 – Динаміка інфляції та темпів зростання фінансування освітньої діяльності за рахунок спеціального фонду

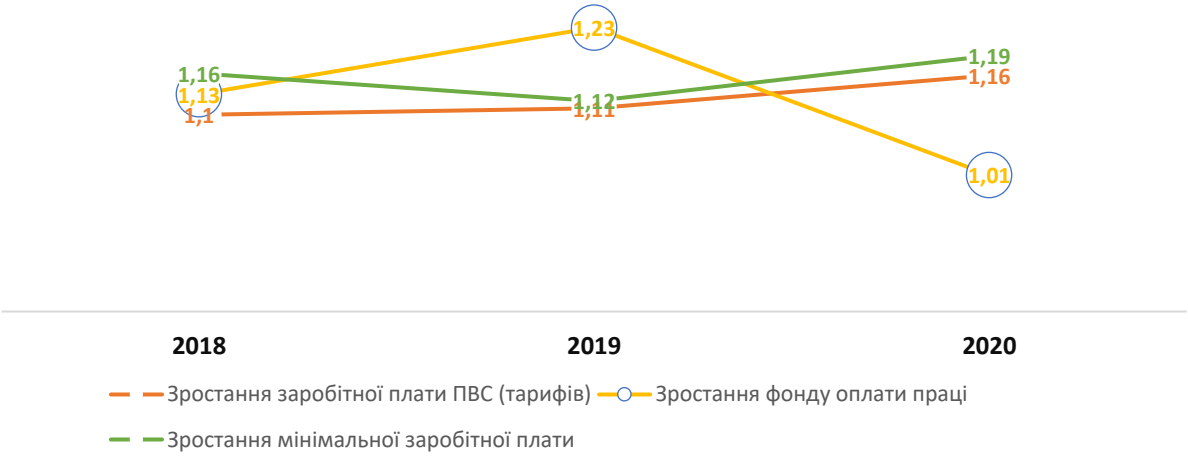

Рис. 1.6.12 – Динаміка показників оплати праці у складі спеціального фонду

Таке несуттєве збільшення фонду оплати праці за спеціальним фондом пояснюється зниженням контингенту здобувачів на 5 %, зміною їхньої структури та оптимізацією навантаження (рис. 1.6.13).

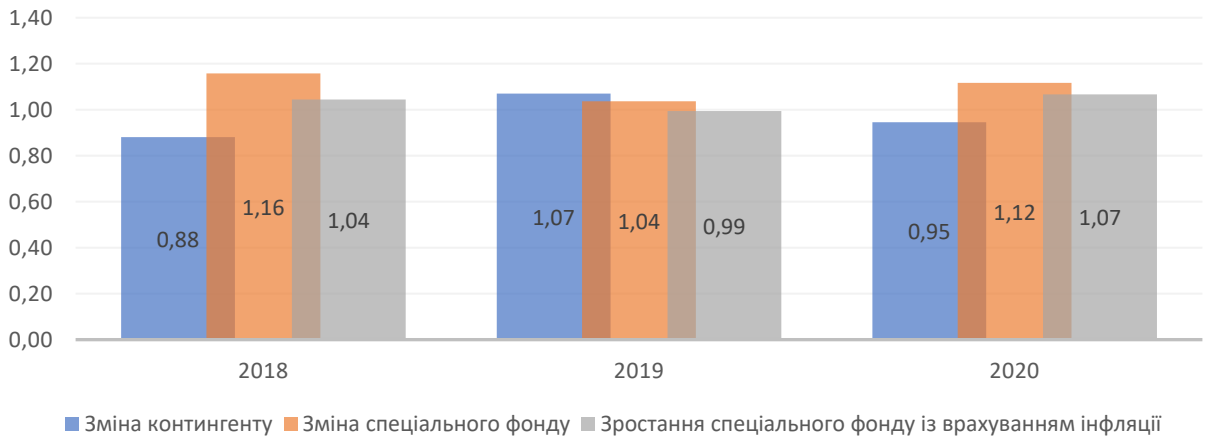

Рис. 1.6.13 – Темпи зміни контингенту студентів, фінансування із спеціального фонду освітньої діяльності та з урахуванням інфляції

Зниження темпів інфляції в Україні на фоні достатньо суттєвого підвищення рівня оплати праці в бюджетній сфері не дає можливість адекватно відкоригувати вартість навчання за здобувачами у 2017–2019 рр., що здійснює певний тиск на витратну частину спеціального фонду коштів.

Враховуючи можливість зростання видатків на оплату праці у 2021 р., підвищення тарифів на комунальні та інші послуги, одним із вагомих чинників підвищення власних надходжень стає підвищення вартості освітніх послуг.

У 2020 р. формування мінімального розміру плати за навчання для здобуття вищої освіти здобувачів 2020 р. набору здійснювалося на основі індикативної собівартості відповідно до затвердженого Кабінетом Міністрів України «Порядку формування мінімального розміру плати за навчання для здобуття вищої освіти на основі індикативної собівартості». Це дало змогу підвищити вартість для здобувачів, які вступили на денну форму навчання на базі ПЗСО, на 12 %; вартість для здобувачів, що навчаються у магістратурі на денній формі, – на 14 % в середньому, враховуючи всі спеціальності. На заочній формі навчання вартість для здобувачів магістратури підвищилася на 30 % в середньому по Університету. Це дає змогу додатково залучити до спеціального фонду Університету 1,321 млн грн за рік із наявним контингентом на рівні 2019 р. набору (тільки через зростання ціни). Загалом додаткові надходження із врахуванням зростання контингенту здобувачів у 2020 р. набору складуть на рік 1,709 млн грн (табл. 1.6.6).

Таблиця 1.6.6

Додаткові надходження до спеціального фонду у 2020/2021 н. р. внаслідок зростання вартості навчання

	Зростання ціни	Зростання контингенту	Додаткові надходження	
			зростання ціни, грн	зростання ціни і контингенту, грн
Здобувачі бакалаврату денної форми	1,10	1,32	611 271	807 438,7
Здобувачі магістратури денної форми	1,14	1,42	182 606	260 151
Здобувачі магістратури заочної форми	1,30	1,22	527 898	642 220
Разом			1 321 776	1 709 811

Найбільше середньозважене зростання вартості навчання відбулося на економічних спеціальностях бакалаврату – на 20 % та юридичному факультеті – на 10 % (табл. 1.6.6). За спеціальностями інших факультетів середнє зростання вартості склало від 1 % до 5 %. Таке збільшення не завадило зростанню набору контингенту здобувачів контрактної форми навчання за економічними та правничою спеціальностями – відповідно на 87 % та 46 %, порівняно із 2019 р. набору (рис. 1.6.14).

Таблиця 1.6.6

Зміна вартості навчання (середньозваженої за спеціальностями) і контингенту здобувачів (бакалаври, денна форма навчання) за факультетами

Факультет	2019/2020 н. р.		2020/2021 н. р.	
	Вартість навчання, грн	Кількість здобувачів	Вартість навчання, грн	Кількість здобувачів
Економічний факультет	68 137	75	81 603	140
Факультет хімії, біології і біотехнологій	42 243	2	43 680	4
Факультет іноземних мов	82 835	59	83 303	66
Філологічний факультет	65 762	17	68 573	30
Факультет історії та міжнародних відносин	78 797	45	78 342	48
Юридичний факультет	80 110	68	87 999	99
Факультет інформаційних і прикладних технологій	59 100	91	62 378	74
Загалом по Університету	71 629	357	78 617	461

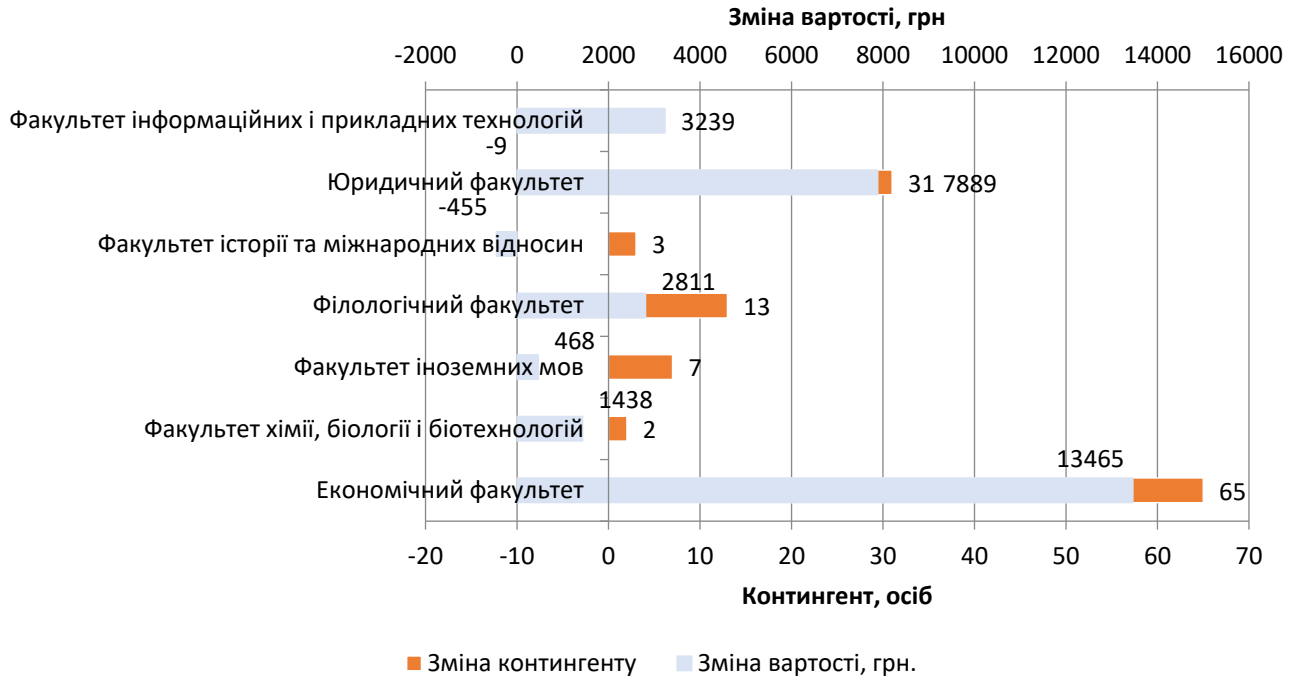

Рис. 1.6.14 – Зміни контингенту здобувачів (бакалаври, денна форма) та вартості навчання у 2020/2021 н. р., порівняно із 2019/2020 н. р.

На відміну від контингенту бакалаврату, за яким зменшення набору здобувачів на бюджет було частково компенсовано набором здобувачів контрактної форми (із відповідною компенсацією джерел фінансування), зниження контингенту здобувачів у магістратурі, що навчаються за рахунок коштів Державного бюджету, не було компенсовано відповідним набором здобувачів контрактної форми. Частково такі фінансові втрати було покрито зростанням вартості на-

вчання, яке зросло рівномірно на більшості факультетів в середньому на 14 % (табл. 1.6.7).

Таблиця 1.6.7

Зміна вартості навчання (середньозваженої за спеціальностями) і контингенту здобувачів (магістри, денна форма навчання) за факультетами

Факультет	2019/2020 н. р.		2020/2021 н. р.	
	Вартість навчання, грн	Контингент здобувачів	Вартість навчання, грн	Контингент здобувачів
Економічний факультет	22 695	21	35 443	27
Факультет хімії, біології і біотехнологій			26 229	3
Факультет іноземних мов	42 162	3	41 340	10
Філологічний факультет	25 185	7	28 652,13	8
Факультет історії та міжнародних відносин	29 189	10	34 856	8
Юридичний факультет	37 455	18	42 900	18
Факультет інформаційних і прикладних технологій	19 830	14	23 091	30
Загалом по Університету	26 335	73	30 087	104

У 2020 р. найбільше вартість навчання в магістратурі зросла на економічних спеціальностях – на 56 %, або 12,7 тис грн (рис. 1.6.15).

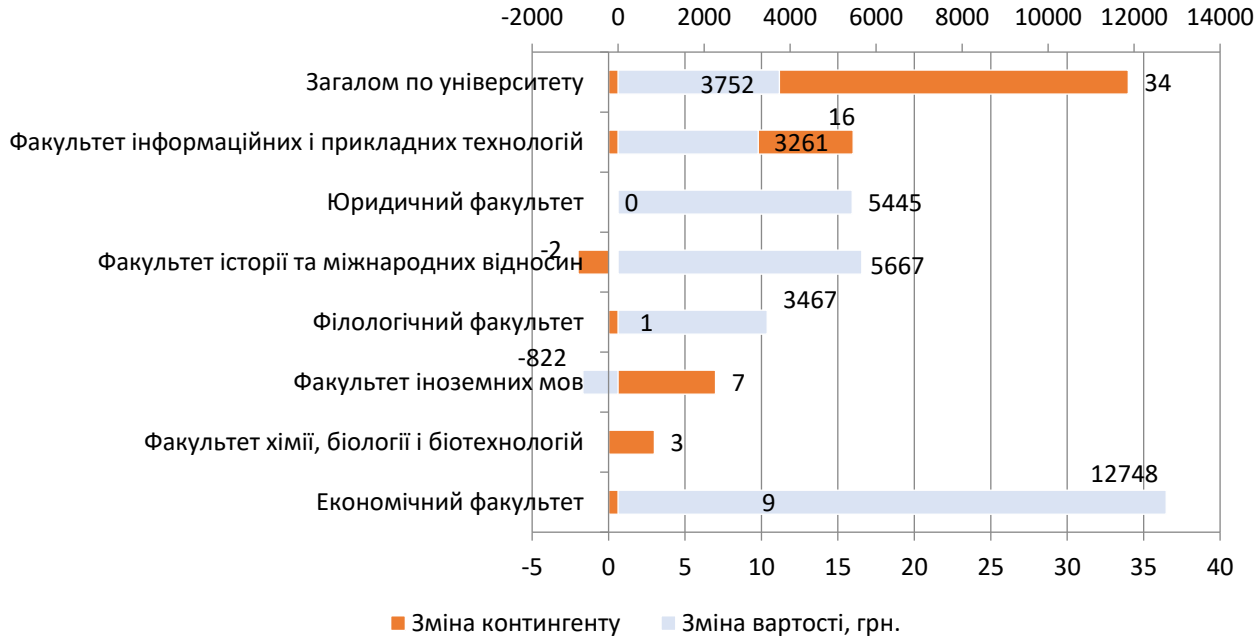

Рис. 1.6.15 – Зміни контингенту здобувачів (магістри, денна форма) та вартості навчання у 2020/2021 н. р., порівняно із 2019/2020 н. р.

Завдяки зростанню контингенту на заочній формі навчання та суттєвому збільшенню вартості навчання здобувача, в середньому на 5,044 тис. грн по Університету, та одночасно значно меншій, порівняно із вартістю навчання на

денній формі у магістратурі, загальний додатковий обсяг надходжень у спеціальний фонд від цих послуг суттєво перевищив аналогічний від здобувачів, що навчаються на денній формі (табл. 1.6.8). Найбільше зростання ціни відбулося за спеціальностями факультету інформаційних і прикладних технологій – на 48 %, економічного факультету, факультету історії та міжнародних відносин – на 18 % (рис. 1.6.16).

Таблиця 1.6.8

Зміна вартості (середньозваженої за спеціальностями) і контингенту здобувачів (магістри, заочна форма навчання) за факультетами

	2019/2020 н. р.		2020/2021 н. р.	
	Вартість навчання, грн	Кількість здобувачів	Вартість навчання, грн	Кількість здобувачів
Економічний факультет	16 895	30	19 999	85
Факультет хімії, біології і біотехнологій	13 160	42	19 999	16
Філологічний факультет	22 845	12	19 999	15
Факультет історії та міжнародних відносин	17 010	10	19 999	20
Юридичний факультет	30 525	20	29 999	49
Факультет інформаційних і прикладних технологій	20 305	43	29 999	6
Загалом по Університету	17 056	157	22 100	191

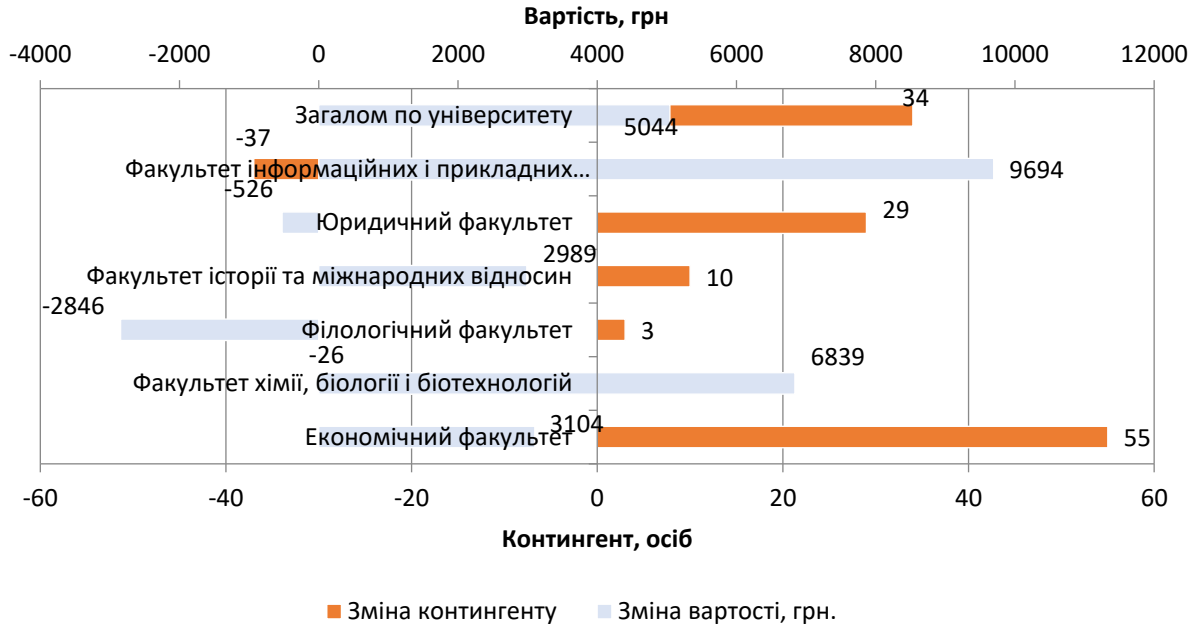

Рис. 1.6.16 – Зміни контингенту здобувачів (магістри, заочна форма) та вартості навчання у 2020/2021 н. р., порівняно із 2019/2020 н. р.

Не менш актуальним залишається пошук інших джерел надходження коштів, впровадження нових і розвиток вже наявних додаткових освітніх послуг.

Як бачимо з наведених даних, до 2020 р. спостерігалося поступове збільшення надходжень від додаткових освітніх послуг. У 2020 р. внаслідок економії коштів у бюджетній та приватній сферах, попит яких на освітні послуги суттєво скоротився під час карантину, відбулося зниження доходів від таких послуг на 52 %, зокрема за підготовчими курсами до вступу у ЗВО – на 44 %, сертифікатними освітніми програмами – на 36 %, інтенсивними мовними курсами – на 11 % (табл. 1.6.9). Хоча 20 % доходів надійшло від проведення консультацій із питань дисертацій та досліджень.

Таблиця 1.6.9

Надходження від додаткових освітніх послуг 2014–2020 рр.

Послуга	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Підготовчі курси до вступу у ЗВО	462 960	199 800	356 798	204 650	243 802	239 244	135 145
Інтенсивні мовні курси: англійська, німецька, польська	16 420	6 760	18 870	73 080	113 400	172 029	154 522
Курс «Друга іноземна мова. Міжнародна економіка»	6 652	0	11 850	15 950	51 695	18 468	0
Курси WEB-дизайну	9 600	9 200	17 400	13 200	61 350	38 200	0
Автоматизація у бізнес-процесі. Управління підприємством і бухгалтерія	0	0	0	0	0	0	24 000
Основи християнського богослов'я	0	0	25 556	51 842	43 550	0	0
Транскрипт документів іноземною мовою	0	0	0	0	0	0	2 166
Підвищення кваліфікації, стажування педагогічних, науково-педагогічних працівників	0	3 100	3 100	3 605	6 000	1 800	0
Атестація на знання державної мови	0	0	0	0	76 700	39 360	0
Підвищення кваліфікації безробітних	460 872		85 526	96 879	184 158	174 864	0
Курси підготовки до екзамену APTIS TEST	0	0	0	0	0	27 000	0
Курси «Математика – це просто»	0	0	0	0	0	15 800	0
Курси підвищення кваліфікації для бюджетних установ	0	0	0	0	0	116 000	0
Сертифікатна освітня програма «Розвиток управлінських компетенцій» та тренінг «Навички Soft Skills в діяльності центрів зайнятості»	0	0	0	0	0	403 300	0
Спеціальна професійна (сертифікатна) програма підвищення кваліфікації «Фінансовий аудит використання коштів державного бюджету»	0	0	0	0	0	0	49 400

Послуга	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Сертифікатна освітня програма «Базові правничі дисципліни ЄФВ на здобуття СО „Магістр”»							61 935
Базовий теоретичний курс для СО «Магіст» (філологічний факультет)							20 317
Сертифікатна освітня програма «Методика викладання української мови і літератури в школі»	0	0	0	0	0	0	35 675
Сертифікатна освітня програма «Переклад науково-технічної літератури»							30 650
Інші сертифікатні освітні програми	0	0	0	0	37 500	51 150	0
Курси «Методика викладання української мови та літератури в школі»	0	0	0	0	0	35 500	0
Проведення консультацій із питань дисертацій та досліджень (аспірантура)							128 900
Разом	**956 504**	**218 860**	**519 100**	**459 206**	**818 155**	**1 332 715**	**644 730**

Зважаючи на вищезазначене, першочерговими завданнями Університету на 2021 р. є раціональне використання наданих і власних коштів; диверсифікація джерел надходження коштів як в освітній, так і в науково-дослідній діяльності; комерціалізація наукових розробок; впровадження і розширення спектра й обсягів додаткових освітніх послуг, покращення освітнього простору, нарощування контингенту студентів за контрактною формою навчання та підтримання стійкого контингенту студентів, які навчаються за рахунок коштів Державного бюджету, що забезпечить зростання обсягів фінансування як основи життєдіяльності та фінансової стійкості Університету, дасть змогу йому й надалі якісно та ефективно виконувати своє основне завдання – формування компетентної особистості.

Передбачаючи продовження застосування моделі формульного фінансування вищої освіти із переходом до формульного фінансування, важливим є:

– забезпечення якомога більших значень рейтингових показників Університету, які визначаються формулою фінансування, та відповідного стратегічного фінансового планування (із горизонтом планування до трьох років);

– визначення найбільш конкурентоспроможних програм та спрямування зусиль на втримання набору студентів за ціною, яка має бути не нижчою за індикативну вартість, визначену МОН України;

– визначення найбільш ефективних підходів до системи оплати праці з урахуванням результатів діяльності та участі у формуванні рейтингових показників формули фінансування.

Перспективні завдання на 2021–2022 рр.:

1. Визнання і поширення кращих практик прагматизації освітніх програм, підтверджених акредитацією, системною взаємодією із зовнішніми стейкголдерами в частині змісту та затребуваності випускників, високим рівнем задоволеності здобувачів, критичною масою науково-педагогічних працівників, які демонструють достатню професійну та академічну активність.

2. Системний моніторинг та вдосконалення внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти, подальша трансформація освітньої парадигми «від кафедри до освітньої програми», збільшення дисциплін, що викладаються іноземними мовами.

3. Подальше сприяння і забезпечення прозорості та широких можливостей здобувача вищої освіти в частині обрання ним і реалізації індивідуальної траєкторії навчання. Вдосконалення системи перезарахування результатів неформальної освіти усім учасникам освітнього процесу.

4. Формування та впровадження кластера «Освіта протягом життя».

5. Формування та реалізація елементів дуальної освіти та ефективної системи працевлаштування випускників.

2. УНІВЕРСИТЕТ ЯК НАУКОВО-ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОСТІР РЕАЛІЗАЦІЇ МОЖЛИВОСТЕЙ

Зростання значення суб'єктів продукування нових знань диктується логікою розвитку сучасної науки, яка породжує дедалі більше синтетичних напрямів, що охоплюють як фундаментальні, так і прикладні дослідження та розробки. На таких синтетичних міждисциплінарних напрямах створюються кластери, що формують потенціал інноваційного розвитку. В таких умовах функції ініціатора інновацій частіше переходять від державних органів і установ чи комерційних підприємств до власне науково-освітніх колективів, оскільки саме вони нині мають найбільше можливостей для оптимального визначення потенціалу впровадження результатів досліджень і розробок в економіку, що швидко оновлюються відповідно до нових запитів і потреб суспільства.

У сучасних умовах стійкий розвиток будь-якого університету може бути забезпечений лише через входження до міжнародних науково-дослідницьких та освітніх мереж, вбудування в міжнародну інноваційну систему за тісної взаємодії з академічною наукою, владою і бізнесом.

Університет впроваджує результати найкращих та власних досліджень до освітнього процесу, під час підготовки фахівців приділяє увагу розвитку навичок, необхідних для впровадження нововведень та діяльності з передачі знань у поєднанні з комерціалізацією нових технологій. Відповідно до Стратегії розвитку ДонНУ імені Василя Стуса на 2017–2025 рр. другим пріоритетом його розвитку є трансформація в науково-інноваційний простір реалізації можливостей шляхом забезпечення багаторівневої системи розвитку інтелектуального капіталу через розширене відтворення критичної маси дослідників, формування території експериментальної науки та дослідницького простору, створення соціально корисних та затребуваних продуктів наукових досліджень.

2.1. Позиції у національних та міжнародних рейтингах

Рейтинги закладів вищої освіти та відповідне науково-методологічне підґрунтя є ефективним інструментом визначення місця Університету в освітньому просторі України та світу, однак жоден із сучасних рейтингів не є універсальною «мірою» різнобічності діяльності ЗВО, а лише дає можливість порівняти деякі їхні показники на основі груп критеріїв та визначити сучасні світові тенденції у сфері вищої освіти та науки.

Консолідований рейтинг закладів вищої освіти

Інформаційним освітнім ресурсом «Освіта.ua» (http://osvita.ua/vnz/rating/51741/) у серпні 2020 р. оприлюднено консолідований рейтинг ЗВО України 2020 р. Як вихідні дані для складання консолідованого рейтингу використано

найбільш авторитетні серед експертів та засобів масової інформації національні рейтинги ЗВО України: «Топ-200 Україна», «Scopus» та «Бал ЗНО на контракт».

У загальному консолідованому рейтингу ЗВО Університет посів 18 місце (2018 р. – 18, 2019 р. – 21), повернувши втрачені минулого року три позиції. Водночас Університет входить до десятки кращих класичних університетів України, посідаючи дев'яте місце.

У рейтингу кращих ЗВО центрального регіону України Університет посідає третє місце, повернувши одну втрачену минулого року позицію й поступаючись Дніпропетровській медичній академії МОЗ України та Дніпровському національному університету імені Олеся Гончара (табл. 2.1.1).

Таблиця 2.1.1

Кращі ЗВО центрального регіону України

Назва ЗВО	Місце	Місце у загальному рейтингу	ТОП-200 Україна	Бал ЗНО на контракт	Scopus	Підсумковий бал
Дніпропетровська медична академія МОЗ України	1	10	46	6	16	68
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара	2	13	23	49	11	83
Донецький національний університет імені Василя Стуса	3	18	29	46	21	96
Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова	4	19	27	26	50	103
Українська медична стоматологічна академія	5	27	44	3	77	124
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»	6	28	12	84	31	127
Вінницький національний технічний університет	7	34–35	10	113	28	151
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького	8	41	61	98	17	176
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури	9	48	42	116	51	209
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»	10	54	92	70	66	228

За даними цього ж рейтингу наш Університет у 2020 р. посів перше місце серед ЗВО м. Вінниці та Вінницької області, випередивши Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова (табл. 2.1.2).

Аналізуючи окремі складові консолідованого рейтингу, варто зазначити, що Університет поступається в рейтингу «Топ-200» двом ЗВО м. Вінниці: Вінницькому національному технічному університету та Вінницькому національному медичному університету імені М. І. Пирогова. А за показником рейтингу «Бал ЗНО на контракт» наш Університет також поступається ВНМУ імені М. І. Пирогова. Головним показником, за яким ми випереджаємо всі ЗВО м. Вінниці, продовжує залишатися рейтинг за показниками наукометричної бази Scopus.

Таблиця 2.1.2

Рейтинг ЗВО м. Вінниці та Вінницької області

Назва навчального закладу	Місце	Місце у загальному рейтингу	ТОП-200 Україна	Бал ЗНО на контракт	Scopus	Підсумковий бал
Донецький національний університет імені Василя Стуса	1	18	29	46	21	96
Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова	2	19	27	26	50	103
Вінницький національний технічний університет	3	34–35	10	113	28	151
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського	4	92	109	100	111	320
Вінницький національний аграрний університет	5	146	102	179	123	404
Вінницька академія неперервної освіти	6	215	163	201	177	541

Академічний рейтинг «Топ-200 Україна 2020»

Центр міжнародних проєктів «Євроосвіта» (http://www.euroosvita.net/) у партнерстві з міжнародною групою експертів IREG Observatory on Academic Ranking and Excellence (http://ireg-observatory.org/en/) у липні 2020 р. презентував чотирнадцятий академічний рейтинг ЗВО України «Топ-200 Україна 2020».

Під час складання цьогорічного рейтингу експерти брали до уваги сучасні тенденції розвитку університетів, узагальнені міжнародною Конференцією IREG (IREG 2019 Conference, Bologna, Italy, 8–10 травня 2019 р.), та Берлінські принципи, затверджені учасниками другої наради IREG (Берлін, Німеччина, 18–20 травня 2006 р.).

Як зазначають укладачі, базовим принципом оцінювання університетів у рейтингу є забезпечення повної відкритості, прозорості і незалежності ранжування університетів. Для укладення рейтингу використано лише відкриті дані прямих вимірів, виставлені на відкритих вебресурсах незалежних національних і

міжнародних організацій та установ. Водночас дані або експертні оцінки власне університетів та органів управління ними не використовувалися. Також укладачі рейтингу намагалися врахувати всебічність і багатогранність діяльності університетів. Відповідно, цьогорічний рейтинг українських університетів розраховувався за десятьма показниками, шість із яких є міжнародними, чотири – національними (табл. 2.1.3). Водночас вагові коефіцієнти міжнародних показників діяльності університетів (результати у світових рейтингах, участь університетів у програмах Erasmus+ Європейського Союзу) встановлені вищими за вагові коефіцієнти національних показників.

Таблиця 2.1.3

Показники оцінювання діяльності університетів

Показник	Вага показника	Оцінювання виду діяльності	Вікрите джерело доступу до показника
QS World University Rankings	0,135	Академічна діяльність	https://www.topuniversities.com
Scopus	0,135	Науково-видавнича діяльність	http://ru.osvita.ua
Webometrics	0,135	Оцінка науково-дослідницьких досягнень університетів через порівняння їхніх Інтернет-сайтів	http://webometrics.info
Участь у програмах Erasmus+ Європейського Союзу	0,135	Міжнародна діяльність	https://erasmusplus.org.ua/ erasmus/novyny-i-baza-proektiv.html
Google Scholar Citations	0,135	Цитованість наукових праць вчених університету	http://www.webometrics.info/en/transparent
UniRank	0,10	Якість представлення та популярність ЗВО в Інтернет-просторі на основі незалежних вебометричних показників	https://www.4icu.org/ua/
Результати Всеукраїнських студентських олімпіад і конкурсів наукових робіт 2018–2019 (за сумою балів)	0,065	Якість підготовки	https://imzo.gov.ua/2019/08/07/nakaz-mon-vid-5-08-2019-1060, https://imzo.gov.ua/2019/08/07/nakaz-mon-vid-05-08-2019-1059
Стипендії Президента України та Кабінету Міністрів України для молодих вчених	0,065	Навчально-наукова робота	http://www.kdpu-nt.gov.ua
Кількість отриманих патентів вченими університету в 2019 р.	0,065	Винахідницька діяльність	http://www.euroosvita.net, https://ukrpatent.org

Показник	Вага показника	Оцінювання виду діяльності	Вікрите джерело доступу до показника
Середнє зважене значення для рейтингів ЗВО за кількістю поданих заяв абітурієнтами та середнім конкурсним балом у 2019 р.	0,03	Привабливість університету для абітурієнтів	https://vstup2019.edbo.gov.ua/statistics/

Рейтингування університетів України здійснено за сукупністю показників їхньої діяльності (табл. 2.1.3) відповідно до методики:

а) зовнішніми незалежними організаціями визначалися рейтинги N університетів за показником (номінацією) К (К = 1,…,10). Якщо за якоюсь із номінацій той чи інший університет не було рейтинговано, його умовне місце в рейтинговій таблиці за цією номінацією приймалося N+1;

б) із застосуванням методу Дельфі, експертами проєкту «Топ-200 Україна» визначалися вагові коефіцієнти окремих номінацій (W1,W2,…W10). Сума цих вагових коефіцієнтів дорівнює 1;

в) для кожного університету розраховувалося середнє зважене значення Індексу університету за групою номінацій;

г) результуючий рейтинг Університету за групою номінацій визначався як зворотна величина до Індексу університету.

За результатами ранжування в 2020 р.Університет посідає 29 місце серед 200 ЗВО України та 11 місце серед класичних університетів. Минулого року Університет посідав 9 місце серед класичних університетів і 31 місце – серед 200 ЗВО України, але відстежити динаміку складових показників рейтингу наразі не видається можливим, оскільки методологію ранжування повністю змінено.

Для посилення позицій Університету в Академічному рейтингу «Топ-200 Україна 2020» варто зосередитися на таких напрямах діяльності:

– активізувати участь студентів у Всеукраїнських студентських олімпіадах і конкурсах наукових робіт;

– висувати роботи молодих учених на здобуття Премій Президента України для молодих вчених та висувати кандидатів із високим науковим рейтингом на здобуття стипендій Кабінету Міністрів України для молодих вчених;

– вжити заходів, спрямованих на підтримку винахідницької діяльності наукових груп у розрізі отримання патентів України.

Рейтинг за показниками Scopus

Рейтинг у Scopus залишається головним для Університету, оскільки він забезпечує Університету провідні позиції в Україні. У квітні 2020 р. сайтом Освіта.ua (http://osvita.ua/vnz/rating/) здійснено наукометричний моніторинг суб’єктів науково-видавничої діяльності України за показниками бази даних SciVerse Scopus,

на підставі якого складено рейтинг українських ЗВО. Результати рейтингу базуються на показниках бази даних Scopus, що є інструментом для відстеження цитованості наукових статей, які публікуються навчальним закладом або його співробітниками. База даних Scopus постійно індексує понад 20 тисяч наукових журналів та сотні книжкових серій.

Станом на квітень 2020 р. до бази даних Scopus включено 177 закладів вищої освіти України, що на 11 закладів більше, ніж у квітні 2019 р. Станом на 09.04.2020 р. Університет посідав 21 місце (12 місце серед класичних університетів), втративши дві позиції у загальному рейтингу та одну серед класичних університетів (табл. 2.1.4) (детальніше – http://www.euroosvita.net/index.php/?category=1&id=6441).

Таблиця 2.1.4

Місце Університету серед класичних університетів України за показниками міжнародної наукометричної бази даних Scopus

Місце (місце у 2019 р.)	Назва ЗВО	Станом на 09.04.2020 р.			Станом на 17.04.2019 р.			Різниця кількості		
		К-сть публ.	К-сть цит.	h-інд.	К-сть публ.	К-сть цит.	h-інд.	К-сть публ.	К-сть цит.	h-інд.
1 (1)	КНУ ім. Тараса Шевченка	18 844	114 254	93	17 239	98 814	89	1 605	15 440	4
2 (2)	ХНУ ім. В. Н. Каразіна	10 110	61 988	73	9 408	54 178	70	702	7 810	3
3 (4)	ЛНУ ім. Івана Франка	7 272	44 141	64	6 622	38 965	60	650	5 176	4
4 (5)	ОНУ ім. І. І. Мечникова	3 673	22 754	62	3 454	20 227	60	219	2 527	2
5 (3)	ЧНУ ім. Юрія Федьковича	3 708	17 879	61	3 416	15 584	61	292	2 295	0
6 (7)	СумДУ	2 745	17 345	45	2 301	12 959	39	444	4 386	6
7 (6)	ДНУ ім. Олеся Гончара	3 910	15 786	45	3 647	13 804	43	263	1 982	2
8 (9)	ПНУ ім. Василя Стефаника	879	8 697	42	676	6 559	37	203	2 138	5
9 (8)	УжНУ	2 414	12 270	40	2 230	10 700	37	184	1 570	3
10 (10)	ЧНУ ім. Б. Хмельницького	505	5 492	37	450	4 690	35	55	802	2
11 (12)	НаУКМА	590	5 416	33	507	4 750	31	83	666	2
12 (11)	**ДонНУ імені Василя Стуса**	**1 893**	**6 267**	**32**	**1 805**	**5 614**	**31**	**88**	**653**	**1**
13 (13)	СЄНУ імені Лесі Українки	848	6 006	30	766	5 225	28	82	781	2
14 (–)	ЗНУ	827	1 862	20	440	917	13	387	945	7

Ключовим у цьому рейтингу є показник індексу Гірша, так званий h-index. У нашого Університету станом на грудень 2020 р. він становить 35 (рис. 2.1.1) і, порівняно з квітневим рейтингом, вже зріс на три одиниці. Таке значення

обумовлено тим, що загалом працівники Університету опублікували не менше 35 статей, кожна з яких цитується не менше 35 разів. Варто додати, що є всі підстави для зростання величини h-індексу Університету й, відповідно, до посилення позицій у рейтингу в 2021 р.

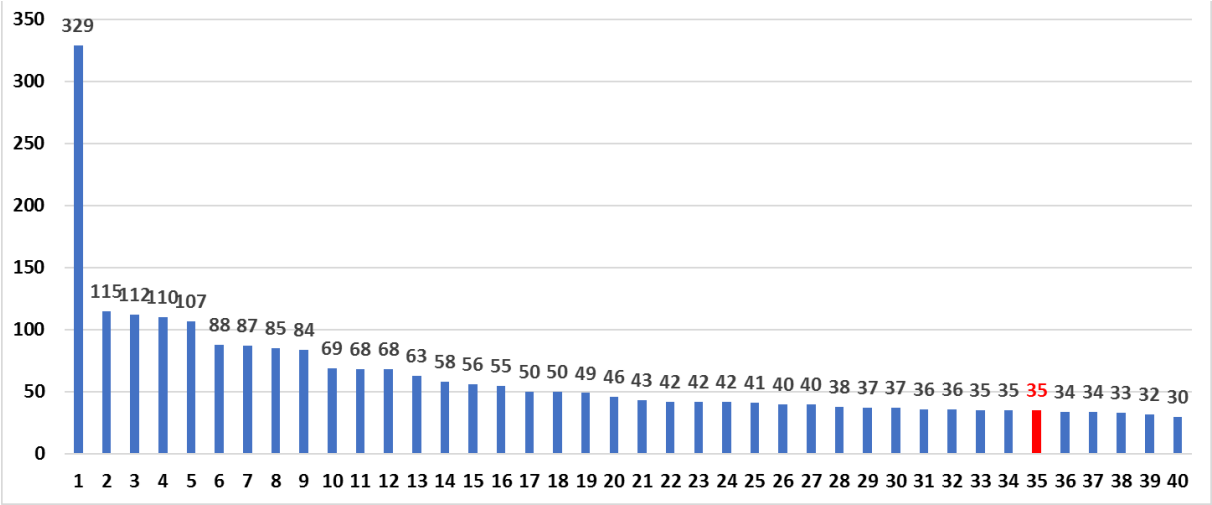

Рис. 2.1.1 – Публікації, які забезпечують Університету показник h-індексу = 35 (вісь абсцис – номер публікації, вісь ординат – кількість цитувань)

Як можна бачити із табл. 2.1.5, загальна кількість публікацій науковців Університету за рік зросла на 88 робіт, кількість цитувань наших публікацій зросла на 653 од. За цими показниками Університет наразі знаходиться поза межами десятки кращих класичних університетів України.

Варто додати, що на Вінниччині усі ЗВО поступаються Університету за всіма позиціями в рейтингу за показниками наукометричної бази Scopus. Зокрема, Вінницький національний технічний університет посідає 28 місце (h-індекс = 26, зростання за рік на 9 од.), Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова – 50 місце (h-індекс = 18, зростання за рік на 3 од.), Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського – 111 місце (h-індекс = 9, зростання за рік на 7 од.), Вінницький національний аграрний університет – 123 місце (h-індекс = 8, зростання за рік на одиницю) серед 177 ЗВО України.

Треба також додати, що з 2017 р. Міністерство освіти і науки України враховує кількість штатних науково-педагогічних і наукових працівників, які працюють за основним місцем роботи не менше шести місяців і мають не менше п’яти наукових публікацій у періодичних виданнях, які на час публікації було включено до наукометричної бази Scopus та / або Web of Science під час визначення обсягу державного замовлення для підготовки здобувачів вищої освіти за СО «Магістр». Станом на жовтень 2017 р. кількість таких працівників в Університеті становила 28 осіб; станом на червень 2018 р. – 29 осіб, станом на червень 2019 р. – 35 осіб. Наразі кількість таких працівників в Університеті становить

36 осіб: у 2020 р. показника у 5 публікацій, індексованих у Scopus / WoS, досягли Нагорняк Т. Л., Марійчак О. Ю., Болдирєва В. О., до штату Університету було прийнято Штовбу С. Д. та поновлено трудові відносини з науковцями спільної НДЛ Білоголовським М. О. і Житлухіною О. С. Водночас протягом 2020 р. з Університету звільнилися два науковці, які мали понад 5 індексованих у Scopus / WoS наукових публікацій (Пузирьов В. Є., Пицюга В. Г.).

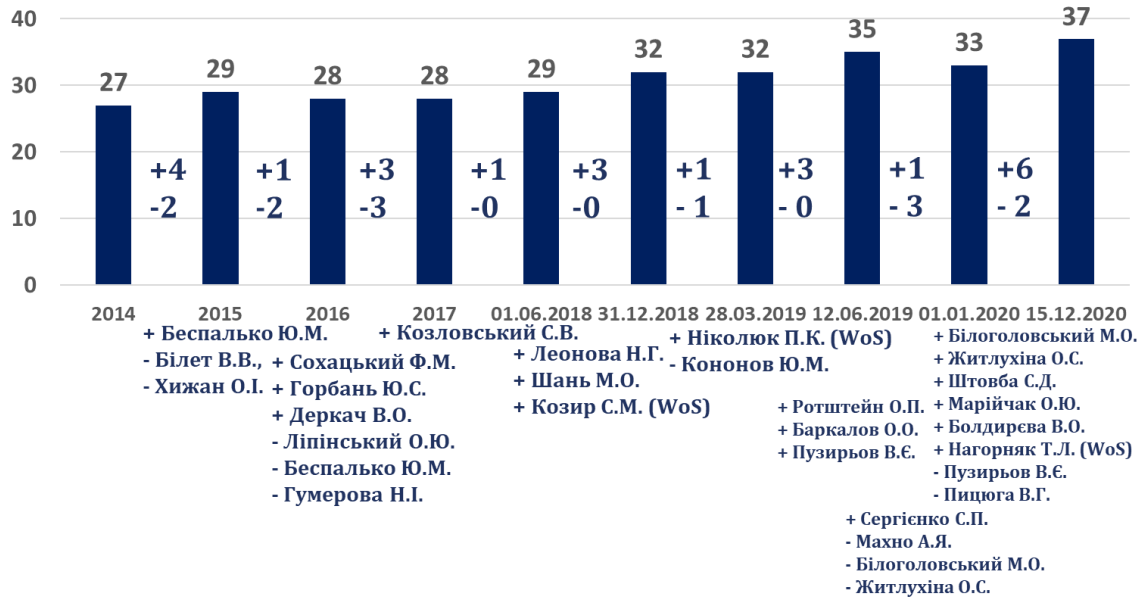

Рис. 2.1.2 – Працівники ДонНУ імені Василя Стуса, які мають не менше 5 наукових публікацій у періодичних виданнях, які на час публікації було включено до наукометричних баз Scopus / Web of Science

Потрібно також додати, що наразі щонайменше у 9 науковців Університету є по 4 наукові публікації у виданнях, які включено до наукометричної бази Scopus та / або Web of Science (Анісімова О. М., Доценко О. І., Комаров В. Ф., Краснобаєва-Чорна Ж. В., Крикун І. Г., Смоктій К. В., Єрмішев О. В., Ютілова К. С., Фриз І. В.). Це створює підґрунтя до подальшого зростання зазначеного показника в 2021 р.

Університет у 2019 р. уклав договір із Державною науково-технічною бібліотекою України (договір № 121 від 04.06.2019 р.), згідно з яким працівникам і здобувачам надається доступ до електронної наукової бази даних Scopus у режимі онлайн. Крім цього, науковці Університету з 2019 р. мають доступ до наукової бази даних Web of Science (www.webofknowledge.com) з комп'ютерів із IP-адресою Університету. Доступ до електронних наукових баз даних має бути продовжений у 2021 р.

Для посилення позицій Університету в рейтингу ЗВО України за показниками наукометричної бази Scopus треба розставити такі пріоритети:

1) має бути оновлене Положення про стимулювання співробітників Університету за підсумками публікацій та результатів науково-дослідних робіт у видан-

нях, що індексуються в наукометричних базах даних і в журналах із імпакт-фактором (затверджене наказом від 17.05.2016 р., № 159/05). Під час оновлення варто передбачити: збільшення суми преміювання за опублікування статей у виданнях, які індексуються у Scopus / WoS, залежно від квартилей видань; преміювання за опублікування монографій у міжнародних академічних видавництвах; альтернативні форми підтримки наукових груп, які забезпечують високі наукометричні показники Університету;

2) наукові групи мають орієнтуватися на публікацію оглядових робіт (Reviews) у провідних наукових виданнях світу;

3) подавати рукописи статей до високорейтингових у своїй галузі наукових видань, насамперед визнаних академічних видавництв Springer, Elsevier, ACS, RSC тощо;

4) використовувати наявні партнерські угоди про співпрацю з європейськими університетами для проведення спільних досліджень із опублікуванням робіт у співавторстві із закордонними колегами;

5) продовжити дію договору з Державною науково-технічною бібліотекою України щодо доступу до електронних наукових баз даних у 2021 р.

Вебометричний рейтинг університетів світу Webometrics

Рейтинг Webometrics оцінює понад 25 тисяч ЗВО світу (зокрема понад 300 українських) та укладається з 2004 р. Лабораторією кіберметрики («Cybermetrics Lab») Національної дослідницької ради Іспанії («Spanish National Research Council», CSIC) при Міністерстві науки та інновацій Іспанії. Розробники оприлюднюють його двічі на рік: у липні та у січні.

Для визначення місця університету в рейтингу розробники враховують такі показники:

1) Presence (Присутність) – кількість сторінок у домені ЗВО (враховуються всі піддомени та типи файлів, зокрема й у форматі PDF) відповідно до даних Google (5 %);

2) Visibility (Видимість) – кількість зовнішніх джерел, які містять зворотні посилання на вебсторінки університету, яка розраховується за допомогою сервісу аналізу зовнішніх посилань Ahrefs та системи аналізу посилань для пошукової оптимізації та маркетингу Majestic у мережі Інтернет (50 %);

3) Transparency (or Openness) (Прозорість, або Відкритість) – кількість цитувань топ-210 авторів установи (за винятком перших двадцяти) за профілями Google Scholar Citations (10 %);

4) Excellence (or Scholar) (Якість, або Науковість) – кількість статей науковців, які працюють в університеті, що входять до кращих 10 % найбільш цитованих у 26 дисциплінах за розрахунками Scimago (35 %).

У процесі складання Webometrics Ranking of World's Universities розробниками рейтингу враховується кількість проіндексованих пошуковими системами

сторінок сайту ЗВО, зовнішні посилання на нього, цитованість ресурсу, а також кількість завантажених на сайт файлів. Інакше кажучи, оцінюється змістовна та інформаційна складова вебсайту університету. Крім того, розробники зазначають, що під час складання рейтингу показники відвідуваності та дизайн сайтів до уваги не беруться. За твердженням авторів, рейтинг Webometrics за допомогою незалежних вебіндикаторів та науково обґрунтованої моделі опосередковано оцінює усі аспекти діяльності ЗВО: наукову, навчальну, культурну, соціальну тощо. У цьому відмінність зазначеного рейтингу від інших Інтернет-рейтингів.

Станом на січень 2020 р. Університет посідав 36 місце серед 318 ЗВО України та 5 078 місце серед ЗВО світу. Станом на липень 2020 р. Університет посідає 42 місце серед 317 ЗВО України та 5 308 місце серед ЗВО світу (детальніше – http://www.webometrics.info/en/europe/ukraine%20). Динаміка позицій Університету в рейтингу Webometrics за два останні роки є спадаючою – за півтора року втрачено 15 позицій в рейтингу ЗВО України та 656 позицій серед ЗВО світу (табл. 2.1.5).

Таблиця 2.1.5

Позиції Університету в рейтингу Webometrics у 2019–2020 рр.

Версія рейтингу	Позиція серед ЗВО України	Позиція серед ЗВО світу	Presence Rank	Impact Rank	Openness Rank	Excellence Rank
07.2020	42	5 308	3 678	7 351	5 819	5 096
01.2020	36	5 078	4 898	7 457	2 819	5 624
01.2019	27	4 652	2 950	7 332	4 377	4 892

Для відновлення позицій у рейтингу Webometrics у 2021 р. потрібно: 1) продовжити розбудову вебсторінок факультетів, кафедр і структурних підрозділів Університету: доповнити наявну інформацію pdf-документами з резюме і переліком наукових публікацій працівників кафедр; 2) активізувати процес висвітлення інформації про заходи, які відбуваються в Університеті, здобутки науковців, аспірантів і студентів у науковій, освітній та громадській діяльності. Водночас відповідна інформація має розміщуватися на офіційному сайті donnu.edu.ua із подальшим її поширенням у зовнішніх джерелах і соціальних мережах; 3) продовжити наповнення репозитарія Університету (https://r.donnu.edu.ua/) публікаціями науково-педагогічних і наукових працівників, студентів і аспірантів, виданнями Університету.

Рейтинг прозорості Webometrics 2020: Transparent Ranking: Top Universities by Citations in Top Google Scholar profiles

Лабораторія Cybermetrics у липні 2020 р. оприлюднила восьмий рейтинг прозорості університетів на основі даних цитованості їхніх провідних вчених (докладніше див. за посиланням: http://www.webometrics.info/en/transparent). У рейтингу використовуються загальнодоступні інституційні профілі універси-

тетів у Google Scholar Citations. Інституційними профілями вважаються профілі співробітників, які вказали повну офіційну назву ЗВО та корпоративну пошту в домені університету. Для підрахунку рейтингу враховуються дані із 210 найкращих профілів університету в Google Scholar Citations.

Профілі співробітників у Google Scholar мають відповідати таким критеріям:

– у полі «Приналежність» використовується офіційна назва установи;

– враховуються цитування із 210 найкращих публічних профілів кожного ЗВО. Така кількість профілів дає змогу проводити зіставлення незалежно від розміру ЗВО. Перші двадцять профілів виключаються для підвищення репрезентативності через видалення подвійності цитувань однакових публікацій. Усі цитування інших топ-профілів додаються і формують рейтинг ЗВО, а власне заклади ранжуються в порядку зменшення цього сумарного показника цитувань. ЗВО, які містять неіндивідуальні профілі (журнали, відділи, групи) серед 210 найбільш цитованих, караються виключенням із рейтингу (кількість цитат дорівнює нулю);

– якщо для одного автора є кілька записів (дублікатів), використовується лише найкращий профіль;

– профілі авторів, написані нелатинськими літерами, можуть бути виключені, тому обов'язково потрібно вказувати англомовну версію імені автора. Не потрібно додавати вчені звання, академічні посади або приналежність до окремого підрозділу після назви ЗВО у профайлі;

– будь-які шахрайські дії задля збільшення кількості цитувань караються виключенням ЗВО з рейтингу.

Дані рейтингу охоплюють тільки момент збирання інформації (приблизно 5–18 липня 2020 р.), все, чого немає в профілях у цей період, не враховується під час оцінювання.

У 2021 р. повинна продовжуватися практика створення персональних сторінок кожного науково-педагогічного та наукового працівника із прив'язкою до Університету в пошуковій системі Google Scholar Citations, яка індексує повні тексти наукових публікацій усіх форматів і галузей знань. Це, окрім покращення позицій Університету в рейтингу, має сприяти підвищенню конкурентоспроможності наукових проєктів Університету, які подаються на конкурсний відбір наукових досліджень і розробок, конкурс проєктів колективів молодих учених Міністерства освіти і науки України, насамперед у галузі гуманітарних і суспільних наук.

QS World University Rankings

Рейтинг World University Rankings від британської компанії Quacquarelli Symonds (QS) є визнаним у світі інструментом оцінювання якості університетської освіти. Укладачі рейтингу використовують шість основних критеріїв оцінки ЗВО (https://www.topuniversities.com/qs-world-university-rankings/methodology):

1) репутація в академічному середовищі (40 %);

2) репутація серед роботодавців (10 %);

3) співвідношення викладацького складу до кількості студентів (20 %);

4) цитованість наукових публікацій представників університету (20 %);

5) частка іноземних студентів (5 %);

6) відносна чисельність іноземних викладачів (5 %).

Ці показники охоплюють ключові стратегічні місії університетів світового значення, за які вони відповідають перед усіма категоріями стейкголдерів: академічною спільнотою, роботодавцями, студентами та їхніми батьками. Щорічно в дослідженні оцінюються понад 5 500 ЗВО з різних країн світу. За його підсумками складається рейтинг «1 000 найкращих університетів світу», а також рейтинги університетів з окремих дисциплін.

В опитуванні представників міжнародної академічної спільноти (QS Global Academic Survey) беруть участь професори і керівники понад 500 університетів із середнім стажем в науці 19,6 років. Кожен респондент може назвати до 30 університетів, не називаючи ЗВО, в якому він працює. Опитування проводиться в п'яти предметних галузях: природничі науки, соціальні науки, гуманітарні науки і мистецтво, науки про життя, інженерні науки і технології. В опитуванні представників роботодавців (QS Global Employer Survey) беруть участь кілька тисяч компаній із понад 90 країн світу. До рейтингу кращих університетів світу QS потрапляють тільки ті університети, які пропонують усі рівні освіти: бакалаврат, магістратуру та докторантуру (або аспірантуру).

За результатами рейтингування Університет не портапив до кращих університетів QS World University Rankings 2020 та 2021. Лише шість ЗВО України потрапили до Топ-1000 рейтингу QS World University Rankings 2021 (подробиці доступні за посиланням https://www.topuniversities.com/university-rankings/world-university-rankings/2021).

QS EECA University Rankings

У 2020 р. QS University Rankings: Emerging Europe & Central Asia виділив 400 кращих університетів у цьому регіоні. Прагнучи дослідити ефективність ЗВО у країнах Східної Європи і Центральної Азії, ранжування використовує методологію, що збігається із загальною методологією QS World University Rankings та аналогічну тим, які використовуються для інших регіональних рейтингів QS. Укладачі рейтингу використовують десять основних критеріїв оцінки ЗВО (https://www.topuniversities.com/eeca-rankings/methodology): 1) репутація в академічному середовищі (30 %); 2) репутація серед роботодавців (20 %); 3) співвідношення викладацького складу до кількості студентів (10 %); 4) відносна кількість публікацій за науковим напрямом (10 %); 5) інтеграція в міжнародний дослідницький простір (10 %); 6) відсоток представленості у мережі Інтернет (5 %, за да-

ними рейтингу Webometrics ranking); 7) відсоток PhD серед співробітників (5 %); 8) індекс цитувань наукових публікацій за показниками бази даних Scopus (5 %); 9) частка іноземних викладачів (2,5 %); 10) частка іноземних студентів (2,5 %).

Рейтинг QS EECA University Rankings 2021 можна знайти за посиланням: https://www.topuniversities.com/university-rankings/eeca-rankings/2021.

Наш Університет посідає **13–18 місце** серед 25 ЗВО України, представлених у рейтингу, і потрапив до категорії 251–300.

У попередній версії рейтингу QS EECA University Rankings 2020 наш Університет посідав 12–14 місце серед 20 ЗВО України, представлених у рейтингу, і потрапляв до категорії 241–250 (https://www.topuniversities.com/university-rankings/eeca-rankings/2020).

Напрямами покращення позицій нашого Університету в QS EECA University Rankings у найближчі роки мають стати: просування інформації про Університет на міжнародний ринок освітніх послуг внаслідок створення належного англомовного контенту сайту й офіційних сторінок у соціальних мережах; запровадження англомовних освітніх і освітньо-наукових програм, що сприятиме збільшенню контингенту іноземних студентів і, як наслідок, збільшенню частки іноземних студентів у загальній кількості студентів Університету; забезпечення належних сучасних умов наукової і викладацької діяльності науково-педагогічних працівників, що сприятиме як посиленню якості кадрового складу через збільшення частки співробітників із науковим ступенем і вченим званням, так і залученості наукових колективів до світового дослідницького простору і підвищення рівня наукових публікацій.

U-Multirank

Рейтингування U-Multirank проводиться з 2014 р. під егідою Європейської Комісії консорціумом європейських дослідницьких центрів: Центру політичних досліджень вищої освіти (Нідерланди), Центру розвитку вищої освіти (Німеччина), Центру досліджень науки і технологій (Нідерланди), Фонду знань і розвитку (Іспанія). Основною метою рейтингу є формування об’єктивного уявлення про різні сфери діяльності ЗВО. Оцінювання 2020 р. проведено за п’ятьма критеріями (по два підкритерії в кожному критерії): навчання і викладання, дослідження, трансфер знань, міжнародна орієнтація та регіональна співпраця. Крім цього, новинкою останнього оцінювання стала інформація про організацію ЗВО навчання в дистанційному форматі. Зокрема, індикатори охоплювали інституційні дані щодо наявності освітніх програм, які повністю викладаються онлайн, частки цифрових методів викладання, зворотного зв’язку студентів щодо різних аспектів цифрового навчання.

Цьогорічне видання рейтингу містить інформацію про діяльність 1 800 ЗВО із 92 країн світу, що робить U-Multirank наймасштабнішим міжнародним рейтингом вищої освіти.

Університет у 2020 р. посів 21 місце серед 77 ЗВО України, діяльність яких було оцінено. Порівняно з минулими роками, Університет погіршив свою позицію: 2019 р. – 7 місце серед 54 ЗВО України, 2018 р. – 15 місце серед 28 українських ЗВО. Найвищу оцінку – А – Університет отримав у двох категоріях із десяти: за показниками «Якість навчання / Teaching & Learning» (критерій «Вчасне закінчення навчання (магістратура)») та «Регіональна залученість / Regional Engagement» (критерій «Випускники бакалаврату, що працюють у регіоні»). Водночас за іншими підкритеріями цих двох критеріїв Університет отримав нижчі оцінки: «Ступінь закінчення бакалаврату» – оцінка D, «Регіональні спільні публікації» – оцінка С. Найслабшими показниками Університету – оцінка Е – виявилися критерії оцінювання за напрямом «Трансфер знань / Knowledge Transfer» – спільні публікації з промисловцями (Co-publications with industrial partners) і кількість охоронних документів (Patents awarded).

Для посилення позицій у рейтингу U-Multirank у 2021 р. варто зосередитися на розбудові системи дистанційного навчання, запровадженні системи стимулювання винахідницької діяльності, пошуку реального впровадження результатів наукової діяльності з подальшим можливим спільним опублікуванням результатів такої апробації у міжнародних рецензованих виданнях у межах відповідних сформованих мереж дослідників. Особливу увагу приділено формуванню портфоліо інтелектуальної власності Університету: підтримання в актуальному стані Каталога інноваційних проєктів та створення окремої сторінки на науковому порталі Університету з інформацією про наявні права інтелектуальної власності в учасників освітнього процесу.

2.2. Розвиток дослідницького потенціалу та науково-дослідної роботи. Наукові школи і критична маса дослідників. Науково-дослідна діяльність здобувачів вищої освіти

Основна проблема, що стоїть перед університетами, полягає в обмеженому використанні інноваційного потенціалу (одержані патенти, зареєстровані наукові відкриття, визнані наукові школи тощо). Спрямованість наукових досліджень багатьох університетів не має чіткої орієнтації на кінцевого споживача і не відповідає світовим тенденціям розвитку технологій.

Проте університети відіграють важливу роль у розвитку інноваційного підприємництва в регіоні не лише як джерела генерації інтелектуальної власності, але і як організації інноваційної інфраструктури підтримки інноваційного бізнесу, які стимулюють зростання кількості малих інноваційних підприємств. Це дає університетам можливість стати інтеграторами в регіональній спільноті, учасниками, посередниками, каталізаторами комунікації і кооперації освітянських і наукових структур із виробництвом, закладами культури, регіональними органами влади.

Університет для здійснення наукових досліджень та підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації має у своїй структурі такі наукові підрозділи:

– науково-дослідна частина (НДЧ);

– відділ аспірантури та докторантури;

– науково-дослідний Центр теоретичної, прикладної та комп'ютерної лінгвістики;

– науково-дослідна лабораторія «Міцність і руйнування сегментів пружних конструкцій»;

– науково-дослідна лабораторія «Розробка біотехнологічних основ виробництва біопрепаратів, безвірусного матеріалу і їстівних грибів»;

– Спільна науково-дослідна лабораторія динаміки електронних процесів в гібридних структурах Інституту металофізики ім. Г. В. Курдюмова НАН України і ДонНУ імені Василя Стуса МОН України;

– Спільна навчально-наукова лабораторія з дослідження радикальних реакцій Інституту фізико-органічної хімії і вуглехімії імені Л. М. Литвиненка НАН України та ДонНУ імені Василя Стуса;

– Спільна науково-дослідна лабораторія нелінійного аналізу Інституту прикладної математики і механіки НАН України і ДонНУ імені Василя Стуса;

– Навчально-наукова лабораторія «Молодіжна наукова майстерня»;

– Національний контактний пункт Рамкової програми Європейського Союзу з досліджень та інновацій «Горизонт 2020» за напрямом «Дії Марії Кюрі для розвитку навичок, навчання та кар'єри».

Також афельованою структурою до Університету виступає ТОВ «Науковий парк „ДонНУ-Поділля"». Згідно зі стратегічними цілями, його роль полягає в ініціюванні, розробці та впровадженні механізмів підтримки інноваційної діяльності. У цьому напрямі, відповідно до пріоритетів стратегії розвитку Університету, у 2020 р. було виконано такі роботи:

1. Ініційовано та проведено Перший регіональний форум «Інноваційна система Поділля. Перезавантаження». Основна ідея Форуму – створення інноваційно-комунікаційної платформи, що об'єднує експертів з інноватики, представників регіональної влади, підприємств, університетів для формування стійких зв'язків між бізнесом і науковим середовищем, що спрямовано на досягнення цілей заходу – напрацювання та прийняття рішень із системного підходу до розвитку регіональної інноваційної системи створення нових результатів наукових досліджень, затребуваних бізнесом і промисловістю, формування нової генерації студентської молоді, здатної до наукової та підприємницької діяльності.

На Першому форумі були представлені експерти з України, Польщі, Болгарії, науковці п'яти університетів Вінницької та Хмельницької областей. Співорганізаторами конкурсу виступили ДонНУ імені Василя Стуса, Вінницька мі-

ська рада, Вінницька обласна державна адміністрація, Вінницький муніципальний центр інновацій.

Від Університету на Форумі виступили із доповідями та проєктами представники наукових шкіл Університету.

2. Ініційовано створення промислового кластера на базі провідних підприємств регіону. Основна мета цього напряму – формування бази для впровадження результатів наукових досліджень, працевлаштування випускників Університету, розвиток регіональної інноваційної екосистеми. Ініціатива підтримана підприємствами, Вінницькою міською радою, Асоціацією підприємств промислової автоматизації України (АППАУ). Науковий парк зараховано до учасників проєкту «Інтеграція підходів смарт-спеціалізації та кластерного розвитку в Україні» («Інтеграція 4.0») АППАУ та Інституту економіки та прогнозування НАН України.

У межах проєкту розроблено концепцію Подільського центру стратегування та інноватики у взаємодії з Інститутом економіки промисловості НАН України, запланована презентація концепції регіональним органам влади та бізнес-спільноті.

3. Продовжено роботу над проєктом «Автоматизація моніторингу водних ресурсів», актуальність цілей якого підкреслена пріоритетами щодо водних ресурсів громади Стратегії розвитку області до 2027 р. та Стратегії розвитку м. Вінниці до 2030 р. Заходи з розвитку проєкту включено до:

– Програми охорони навколишнього природного середовища м. Вінниці;

– трьох заявок на участь у грантових конкурсах у межах фандрайзингового напряму роботи наукового парку;

– пропозицій, поданих до профільних закордонних організацій, басейнової ради Південного Бугу.

Науково-дослідні роботи, що виконує Університет та які включені до Тематичного плану наукових досліджень і розробок, провадяться за пріоритетними напрямами розвитку науки і техніки в Україні, затвердженими Законом України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки»:

1) фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави;

2) інформаційні та комунікаційні технології;

3) енергетика та енергоефективність;

4) раціональне природокористування;

5) науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань;

6) нові речовини і матеріали.

За пріоритетними тематичними напрямами наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2020 р., затвердженими Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2020 р.» від 7 вересня 2011 р., № 942, належать:

– найважливіші фундаментальні проблеми фізико-математичних і технічних наук;

– найважливіші фундаментальні проблеми хімії та розвитку хімічних технологій;

– фундаментальні дослідження з актуальних проблем суспільних та гуманітарних наук;

– інтелектуальні інформаційні та інформаційно-аналітичні технології. Інтегровані системи баз даних та знань. Національні інформаційні ресурси;

– технології електроенергетики та теплоенергетики;

– молекулярні біотехнології створення нових організмів та продуктів для сільського господарства, фармацевтичної та харчової промисловості.

На виконання рішень Вченої ради Університету протягом 2019–2020 рр. затверджено оновлене Положення про науково-технічну раду ДонНУ імені Василя Стуса (наказ від 05.11.2019 р., № 399/05) та сформовано її склад із урахуванням новітніх тенденцій організації наукової дяльності в Україні. До оновленого складу науково-технічної ради (НТР), затвердженого наказом від 29.09.2020 р., № 285/05, увійшли провідні науковці, діяльність яких здійснюється за науковими напрямами, за якими проводиться державна атестація Університету в частині провадження наукової (науково-технічної) діяльності: «Гуманітарні науки та мистецтво», «Суспільні науки», «Біологія та охорона здоров'я», «Математичні науки та природничі науки», «Технічні науки».

На виконання завдань, поставлених у 2019 р., було здійснено низку кроків з оптимізації структури НДЧ:

– оптимізовано структуру адміністративно-управлінських відділів НДЧ (наказ ДонНУ імені Василя Стуса «Деякі питання структури університету» від 28.12.2019 р., № 488/05) внаслідок об'єднання відділу обліку НДР та відділу організації НДР у відділ організації та обліку науково-дослідних робіт, а також патентно-ліцензійного відділу та відділу науково-технічної інформації – у відділ науково-технічної інформації;

– науково-дослідні групи трансформовано в науково-дослідні лабораторії, внаслідок чого створено п'ять науково-дослідних лабораторіїй (наказ ДонНУ імені Василя Стуса «Про затвердження положень про структурні підрозділи науково-дослідної частини» від 31.01.2020 р., № 38/05): «Хімія поліоксометалатів і складнооксидних систем», «Проблем штучного інтелекту», «Біотехнологій і мікології», «Біорізноманіття рослин і грибів», «Силова електроніка».

Наукові школи і критична маса дослідників

У межах наявних наукових шкіл Університету відбувається постійний процес накопичення і структуризації наукового знання, відтворення поколінь учених.

Наукова школа – неформальний творчий колектив різних поколінь однодумців-дослідників, що втілюють наукові розвідки у життя, об'єднаних загальною програмою та стилем дослідницької роботи, які діють під керівництвом визнаного лідера. Головною ознакою наукової школи є ефективне засвоєння і дослідження її вченими актуальних проблем із висунутих керівником наукових напрямів завдяки:

– забезпеченню спадкоємності у дослідженнях, багаторічній науковій продуктивності, що характеризується кількісними та якісними показниками публікаційної активності;

– однорідності проблемно-тематичного, географічного та хронологічного діапазонів функціонування наукової школи;

– збереженню традицій і цінностей наукової школи на всіх етапах її становлення та розвитку через постійну комунікацію всіх поколінь дослідників;

– впровадженню результатів досліджень у навчальний процес через активну педагогічну діяльність (навчання через дослідження);

– розвитку атмосфери творчості, новаторства, відкритості для дискусій.

У 2020 р. в ДНУ «УкрІНТЕІ» було зареєстровано 23 проєкти фундаментальних і прикладних НДР (у 2019 р. – 17 НДР), які виконувалися в межах другої половини робочого дня науково-педагогічних працівників (табл. 2.2.1). Із них: 4 завершуватимуться в 2020 р.; 7 – у 2021 р.; 7 – у 2022 р., 5 – у 2023 р. У 2020 р. було відкрито 8 нових ініціативних проєктів.

Таблиця 2.2.1

Тематичний план НДР, які виконуються в межах робочого часу науково-педагогічних працівників у 2020 р.

№ з/п	№ державної реєстрації	Назва НДР	Науковий керівник	Початок	Завершення	Кафедра
1	0117U006342	Інтегрований розвиток територій: кадрова, маркетингова та інноваційна складові	Шаульська Лариса Володимирівна	07.2017	06.2020	Кафедри управління персоналом та економіки праці, маркетингу та економіки підприємства
2	0118U002395	Формування конкурентних стратегій національних виробників в сучасній парадигмі глобального економічного середовища	Орєхова Тетяна Вікторівна	2018	2020	Кафедра міжнародних економічних відносин

№ з/п	№ державної реєстрації	Назва НДР	Науковий керівник	Початок	Завершення	Кафедра
3	0119U100546	Політична комунікація, міжнародна акторність та регіональна безпека	Чарських Ігор Юрійович	2019	2021	Кафедра міжнародних відносин і зовнішньої політики
4	0120U100324	Регіоселективність ацидолізу епіхлоргідрину: вплив стеричного фактора та полярності розчинника	Швед Олена Миколаївна	01.2020	12.2020	Кафедра неорганічної, органічної та аналітичної хімії
5	0115U006666	Всесвітня історія: від праісторичних часів до глобальних трансформацій XXI сторіччя	Литвиненко Роман Олександрович	2016	2021	Кафедра всесвітньої історії
6	0117U004138	Методологія конвергентного менеджменту інноваційного розвитку регіональних економічних систем	Ситник Людмила Степанівна	2017	2021	Кафедра менеджменту
7	0117U001336	Детермінанти соціально-економічного зростання регіону: статистична оцінка, моделювання та прогнозування	Сидорова Антоніна Василівна	2017	2021	Кафедра бізнес-статистики та економічної кібернетики
8	0117U006014	Управління освітнім середовищем професійного розвитку керівних і педагогічних працівників	Мартинець Лілія Асхатівна	06.2017	06.2021	Кафедра педагогіки та управління освітою
9	0118U003140	Правове забезпечення соціально-економічного розвитку: стан та перспективи	Бобкова Антоніна Григоріївна	2017	2021	Юридичний факультет
10	0119U100898	Трансформації бібліотек в глобальному інформаційному суспільстві	Яворська Тетяна Михайлівна	2019	2020	Кафедра інформаційних систем управління
11	0120U103159	Соціокомунікаційні технології формування іміджу ЗВО в Україні	Кирилишен Ярослав Вікторович	01.2020	12.2021	Кафедра інформаційних систем управління
12	0117U003536	Динамічні аспекти суспільно-політичних процесів в Україні та світі в другому десятиріччі XXI століття	Примуш Микола Васильович	06.2017	05.2022	Кафедра політології та державного управління
13	0118U001041	Поетика літературно-художнього твору: теоретична, онтологічна, функціональна, інтермедіальна	Просалова Віра Андріївна	2018	2022	Кафедра теорії та історії української і світової літератури
14	0118U006124	Історична наука як фактор історичної пам’яті	Темірова Надія Романівна	10.2018	09.2022	Кафедра спеціальних галузей історичної науки

№ з/п	№ державної реєстрації	Назва НДР	Науковий керівник	Почa-ток	Завер-шення	Кафедра
15	0118U002394	Дослідження та комп'ютерно-математичне моделювання складних систем та процесів у науці, освіті та інформаційно-комунікаційній діяльності підприємств	Антонов Юрій Сергійович	10.2018	09.2022	Кафедра прикладної математики і теорії систем управління
16	0118U002396	Актуальні питання історії України в контексті європейської цивілізації	Бут Олександр Микитович	10.2018	09.2022	Кафедра історії України
17	0120U101750	Діджиталізація первинних даних про біологічне та ландшафтне різноманіття Вінницької області	Лялюк Наталія Михайлівна	01.2020	12.2022	Кафедра ботаніки та екології
18	0120U102962	Розробка способів підвищення продуктивності рослин і грибів за допомогою LED лазерних систем	Приседський Юрій Георгійович	06.2020	12.2022	Кафедра ботаніки та екології
19	0119U102510	Синхронні та діахронні дослідження мовних одиниць різних рівнів	Оленяк Мар'яна Ярославівна	07.2019	12.2023	Кафедра германської філології
20	0120U100320	Культурно-мовний простір Поділля: тенденції, проблеми, перспективи розвитку	Шаповалова Наталія Петрівна	02.2020	01.2023	Кафедра української філології і культури
21	0120U102710	Фінансово-кредитні інструменти гнучкого управління в умовах циклічного економічного розвитку	Лактіонова Олександра Анатоліївна	06.2020	05.2023	Кафедра фінансів і банківської справи
22	0120U102568	Особистісні і ситуативні детермінанти благополуччя особистості в сучасних умовах життєдіяльності	Бацилєва Ольга Валеріївна	06.2020	06.2023	Кафедра психології
23	0120U104270	Моделювання, оптимізація та адаптація інформаційної системи управлінського і фінансового обліку закладу вищої освіти щодо змін в Законах та нормативних актах України	Смоктій Кирило Вікторович	09.2020	12.2023	Кафедра комп'ютених наук та інформаційних технологій

На початку 2021 р., з огляду на зміни в кадровому складі Університету впродовж 2020 р., факультетами, відповідно до розпорядження «Про надання звітів з ініціативних науково-дослідних робіт» від 03.12.2020 р., № 44/11, мають бути внесені пропозиції щодо призначення нових наукових керівників та / або подальшого виконання таких ініціативних НДР:

– «Правове забезпечення соціально-економічного розвитку: стан та перспективи» (науковий керівник – Бобкова А. Г., 0118U003140);

– «Управління освітнім середовищем професійного розвитку керівних і педагогічних працівників» (науковий керівник – Мартинець Л. А., 0117U006014);

– «Діджиталізація первинних даних про біологічне та ландшафтне різноманіття Вінницької області» (науковий керівник – Лялюк Н. М., 0120U101750).

Участь в ініціативних наукових проєктах має бути першим кроком для науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти у напрямі набуття досвіду виконання науково-дослідних робіт і напрацювання доробку для подальшої участі в конкурсах держбюджетних НДР. Крім цього, участь у виконанні НДР і впровадження результатів робіт у навчальний процес вищої школи є важливим аспектом у розрізі акредитації освітньо-наукових програм третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, яке провадиться Національним агенством забезпечення якості вищої освіти.

Для підготовки наукових кадрів у межах наукових шкіл Університету проводиться атестація наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації. У 2020 р. в Університеті функціонувало 4 спеціалізовані вчені ради (2 – із захисту докторських і кандидатських та 2 – із захисту кандидатських дисертацій) за 7 спеціальностями (табл. 2.2.2).

Таблиця 2.2.2

Перелік спеціалізованих вчених рад, які функціонують в Університеті

Шифр ради	Голова ради	Вчений секретар	Шифр і назва спеціальностей, з яких функціонує рада
Д 11.051.03	Т. В. Орєхова, д-р екон. наук, професор	Н. С. Якимова, канд. екон. наук	08.00.02 – Світове господарство і міжнародні економічні відносини; 08.00.04 – Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності); 08.00.07 – Демографія, соціальна економіка і політика
Д 11.051.13	М. А. Польовий, д-р політ. наук, професор	І. В. Мацишина, канд. політ. наук, доцент	23.00.02 – Політичні інститути та процеси
К 11.051.12	А. Г. Бобкова, д-р юрид. наук, професор	Ю. М. Павлюченко, канд. юрид. наук, доцент	12.00.04 – Господарське право, господарсько-процесуальне право
К 11.051.14	А. П. Загнітко, д-р філол. наук, професор, член-кор. НАН України	О. О. Залужна, канд. філол. наук	10.02.01 – Українська мова 10.02.17 – Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство

За звітний період у спеціалізованих вчених радах ДонНУ імені Василя Стуса захищено 19 дисертацій, із них:

- 2 на здобуття наукового ступеня доктора наук;
- 7 на здобуття наукового ступеня кандидата наук;
- 10 на здобуття ступеня доктора філософії.

Перелік спеціалізованих вчених рад та кількість захищених дисертацій наводяться в табл. 2.2.3.

Таблиця 2.2.3

Кількісні показники діяльності спеціалізованих вчених рад ДонНУ імені Василя Стуса за 2020 р.

№ з/п	Шифр ради	Назва спеціальностей, з яких функціонує рада	Захищено кандидатських дисертацій	Захищено докторських дисертацій	Пере-атестація
1	Д 11.051.03	08.00.02 «Світове господарство і міжнародні економічні відносини»	Подлепіна П. О.	–	–
		08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)»	–	–	–
		08.00.07 «Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика»	Бараняк І. Є.	Риндзак О. Т.	–
2	Д 11.051.13	23.00.02 «Політичні інститути та процеси»	–	Бусленко В. В.	–
3	К 11.051.12	12.00.04 «Господарське право, господарсько-процесуальне право»	Подоляк А. В.	–	–
4	К 11.051.14	10.02.01 «Українська мова»	Ординська І. Я.	–	–
		10.02.17 «Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство»	Савченко О. О. Шульженко А. С. Мінгораєва А. В.	–	–
5	Спеціалізовані вчені ради для разового захисту	052 «Політологія»	Михальська В. В.	–	–
		051 «Економіка»	Несвіт К. В. Горячова Н. В.		
		081 «Право»	Шемета Т. М. Гайду Г.В. Павлюк С. М. Оверковський К. В. Ткачук Г. В.		
		292 «Міжнародні економічні відносини»	Іванов А. В. Іщук Ю. А.		
Разом			**17**	**2**	

У звітному році в Університеті відповідно до Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, що затверджений Постановою від 06 березня 2019 р. № 167, було створено 14 спеціалізованих вчених рад із правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертацій аспірантів на здобуття ступеня доктора філософії. У звітному році захисти відбулися у 10 радах із рішенням про присудження ступеня доктора філософії, із них 7 рішень спеціалізованих вчених рад затверджено Атестаційною колегією МОН України, 3 атестаційні справи подано до МОН України. До двох спеціалізованих вчених рад здобувачами подано документи.

За звітний період скасованих рішень спеціалізованих вчених рад ДонНУ імені Василя Стуса немає.

Розподіл здобувачів наукового ступеня кандидата наук і доктора філософії, які захищалися у спеціалізованих вчених радах (за категоріями: аспіранти та співробітники Університету, аспіранти та співробітники інших ЗВО і наукових установ, співробітники державних установ і бізнес-структур), наведено в табл. 2.2.4. та 2.2.5.

Таблиця 2.2.4

Розподіл здобувачів наукового ступеня кандидата наук та доктора філософії

Рік	Дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук та доктора філософії			
	разом	**ДонНУ імені Василя Стуса**	**інші ЗВО та наукові установи**	**держустанови, бізнес-структури**
		Михальська В. В. Несвіт К. В. Горячова Н. В. Шемета Т. М. Гайду Г. В. Павлюк С. М. Оверковський К. В. Ткачук Г. В. Іванов А. В. Іщук Ю. А. Мінгораєва А. В. Подоляк А. В.	Подлепіна П. О. Савченко О. О. Шульженко А. С. Ординська І. Я. Бараняк І. Є.	Гнедик Є. С.
2020	**18**	12	5	1
%	**100**	**66,67**	**27,78**	**5,56**

Таблиця 2.2.5

Розподіл здобувачів наукового ступеня доктора наук

Рік	Докторські дисертації			
	разом	**ДонНУ імені Василя Стуса**	**інші ЗВО та наукові установи**	**держустанови, бізнес-структури**
		Бусленко В. В.	Риндзак О. Т.	–
2020	**2**	1	1	0
%	**100**	**50**	**50**	**0**

Завданнями на наступний рік стане акредитація спеціальності 081 «Право» на освітньо-науковому рівні та розширення переліку додаткових освітніх послуг завдяки проведенню захистів за акредитованими спеціальностями аспірантури (035 «Філологія», 051 «Економіка», 052 «Політологія», 073 «Менеджмент», 102 «Хімія» та 292 «Міжнародні економічні відносини») для здобувачів інших ЗВО та наукових установ.

Окрім виконання досліджень у межах другої половини робочого дня викладачів, науково-дослідні роботи також проводяться і науковими співробітниками НДЧ.

Особливістю НДЧ є те, що, не маючи базового фінансування наукової діяльності, цей підрозділ існує винятково за рахунок коштів, залучених із державного бюджету для фінансування конкурсних проєктів (бюджетна програма за КПКВК 2201040), або від замовників на надання послуг науково-технічного характеру. Наукові дослідження в Університеті здійснюються структурними підрозділами НДЧ – науково-дослідними лабораторіями із залученням учених наукових установ НАН України та інших ЗВО.

Станом на 01.12.2020 р. кількість штатних працівників НДЧ становить 11 осіб, із них наукових працівників – 10 осіб, із яких: докторів наук – 2, кандидатів наук – 3, аспірантів – 1. Кількість сумісників, які працюють у складі НДЛ, становить 16 осіб, із них докторів наук – 5, кандидатів наук – 7. Така кількість науковців, залучених до виконання НДР, є найнижчою за період 2015–2020 рр. Наслідком збільшення кількості наукових працівників у найближчі роки мають стати: подання високорейтингових робіт для участі в конкурсах наукових проєктів МОН України та Національного фонду досліджень України, залучення базового фінансування наукової діяльності за результатами атестації МОН України.

Формування Тематичного плану наукових досліджень та розробок Університету у 2020 р. здійснювалося на підставі таких документів: Наказами МОН України від 03.02.2020 р. № 115 та від 09.04.2020 р. № 490, для НДР Університету затверджено річний обсяг фінансування НДР у 2020 р. у розмірі 2 968,5 тис. грн (із загального фонду Державного бюджету України). Варто зауважити, що зазначений обсяг майже не змінився, порівняно з лімітом асигнувань 2019 р. (2016 р. – 3 368,6 тис. грн, 2017 р. – 3 480,3 тис. грн, 2018 р. – 4 089,1 тис. грн, 2019 р. – 2 926,5 тис. грн).

Відповідно до наказу МОН України «Про формування тематичних планів наукових досліджень і розробок закладів вищої освіти та наукових установ на 2020 р.» від 10.04.2020 р. № 499, Тематичний план наукових досліджень та розробок на 2020 р., які фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, було сформовано з дотриманням правил:

– до Тематичного плану було включено дослідження, виконання яких розпочато у попередні роки, з обсягом фінансування в розмірі 100 % від суми на

кінець 2019 р. (тобто без збільшення річного обсягу фінансування, яке дало б змогу провести підвищення заробітної плати без скорочення штатної чисельності наукових працівників);

– фундаментальні НДР, які за результатами конкурсного відбору отримали оцінку «високого рівня» (80 балів і вище), фінансуються в обсязі 80 % від запланованого у проєкті дослідження. Університет мав один такий проєкт;

– прикладні дослідження, які за результатами конкурсного відбору отримали оцінку 79 балів і вище, фінансуються у розмірі 80 % від заявленого. Університет не мав таких проєктів;

– науково-технічні (експериментальні) розробки, які за результатами конкурсного відбору отримали оцінку 75 балів і вище, фінансуються у розмірі 80 % від заявленого. Університет не мав таких проєктів.

Загалом до Тематичного плану науково-дослідних робіт Університету, які фінансуються за рахунок коштів загального фонду Державного бюджету України Міністерством освіти і науки України на 2020 р., було включено п’ять фундаментальних НДР з обсягом фінансування 3 008,2 тис. грн (табл. 2.2.6).

Таблиця 2.2.6

Тематичний план наукових досліджень та розробок, які виконуються в Університеті за рахунок коштів державного бюджету України у 2020 р.

Науковий напрям	Тип роботи, номер держреєстрації	Назва роботи	Керівник
Пріоритетний напрям: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави			
Пріоритетний напрям: Найважливіші фундаментальні проблеми фізико-математичних і технічних наук			
Механіка	Фундаментальна НДР № держреєстрації: 0119U100042	Розробка методів дослідження міцності та стійкості тонкостінних оболонок та пружних твердих тіл з рідиною при дії різного виду динамічних навантажень	Шевченко Володимир Павлович, проф., д-р фіз.-мат. наук, академік НАН України
Математика	Фундаментальна НДР № держреєстрації: 0118U003138	Властивості сингулярних розв’язків диференціальних рівнянь, спектральний аналіз різницевих систем та моделювання нелінійних процесів	Рассохіна Юлія Валентинівна, старш. наук. співроб., канд. фіз.-мат. наук
Загальна фізика	Фундаментальна НДР № держреєстрації: 0120U102059	Фазово-когерентна динаміка квантових матеріалів і гібридних структур на їх основі	Білоголовський Михайло Олександрович, проф., д-р фіз.-мат. наук

Науковий напрям	Тип роботи, номер держреєстрації	Назва роботи	Керівник
Пріоритетний напрям: Найважливіші фундаментальні проблеми хімії та розвитку хімічних технологій			
Хімія	Фундаментальна НДР № держреєстрації: 0119U100025	Поліоксометалати, ортованадати та оксіортосилікати перехідних металів і лантанідів для створення новітніх матеріалів	Розанцев Георгій Михайлович, проф., д-р хім. наук
Пріоритетний напрям: Фундаментальні дослідження з актуальних проблем суспільних та гуманітарних наук			
Літературознавство, мовознавство та мистецтвознавство	Фундаментальна НДР № держреєстрації: 0118U003137	Об'єктивна і суб'єктивна мовносоціумна граматика: комунікативно-когнітивний та прагматико-лінгвокомп'ютерний виміри	Загнітко Анатолій Панасович, проф., д-р філол. наук, чл.-кор. НАН України

У 2020 р. було відкрито одну нову фундаментальну НДР. Загалом дослідження в Університеті проводяться за 5 фаховими напрямами із 26, встановлених Міністерством: «Математика», «Хімія», «Літературознавство, мовознавство та мистецтвознавство», «Механіка», «Загальна фізика». Дослідження за фаховим напрямом «Інформатика та кібернетика» було завершено в 2019 р.

Наказом Міністерства освіти і науки України «Про оголошення конкурсного відбору у 2020 р. проєктів наукових робіт та науково-технічних (експериментальних) розробок молодих учених» від 14.08.2020 р. № 1051 уп'яте було оголошено Конкурс наукових проєктів наукових робіт і науково-технічних (експериментальних) розробок молодих учених.

Для участі в конкурсі Університет подав один проєкт наукової роботи молодих вчених «Кримінально-правова охорона земельних ресурсів як засіб забезпечення національних інтересів України» (керівник – Гоцуляк Юрій Вікторович, канд. юрид. наук; секція «Правові, філософські, історичні та політологічні аспекти державотворення; захист свободи і національної безпеки України та її громадян на шляху євроінтеграції», роки виконання 2021–2023; загальний обсяг фінансування – 2 562,2 тис. грн). До складу проєктної групи виконавців роботи увійшли молоді вчені Університету і Київського національного торговельно-економічного університету.

За результатами засідання конкурсної комісії з відбору проєктів молодих вчених, які працюють і навчаються у ЗВО та наукових установах, для фінансування у 2021–2023 рр. затверджено 54 роботи (наказ МОН України від 04.12.2020 р. № 1537). На жаль, проєкт колективу молодих учених Університету не увійшов до числа переможців.

Взагалі варто зауважити вкрай низьку активність молодих учених у розрізі участі в зазначеному конкурсі. За п'ять років жоден із колективів молодих уче-

них, які брали участь у конкурсному відборі наукових проєктів молодих учених, не досягнув позитивного результату. Рада молодих учених Університету і Ради молодих учених факультетів мають вжити заходів щодо подання конкурентоспроможних, можливо міжфакультетських, проєктів для участі в такому конкурсі у 2021 р.

У 2020 р. в Університеті завершується виконання двох фундаментальних НДР із річним обсягом фінансування 1 075,9 тис. грн.

Для участі в другому етапі конкурсного відбору проєктів наукових досліджень і розробок, який проводився відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 03.11.2020 р. № 1362, Університет подав два проєкти наукових досліджень і розробок із річним обсягом фінансування 1 613,8 тис. грн:

1) проєкт фундаментальної НДР «Спектральні проблеми та властивості регулярності диференціальних і інтегральних операторів, крайові задачі для планарних структур» (керівник – Деркач Володимир Олександрович, д-р фіз.-мат. наук, проф.; секція «Математика»; річний обсяг фінансування – 805,0 тис. грн);

2) проєкт прикладної науково-технічної (експериментальної) розробки «Система локалізації, класифікації та трекінгу об'єктів у режимі реального часу за допомогою алгоритмів штучного інтелекту» (керівник – Баркалов Олександр Олександрович, д-р техн. наук, проф.; секція «Інформатика та кібернетика»; річний обсяг фінансування – 808,8 тис. грн).

Цьогоріч Міністерством освіти і науки України було накладено суворі фінансові обмеження щодо участі університетів у конкурсі наукових проєктів: перелік проєктів, які подавалися для участі в другому етапі Конкурсу, мав формуватися з урахуванням того, що їхня сукупна планова вартість не перевищувала б 150 % коштів, які вивільняються у 2020 р. З цієї причини другому етапу конкурсного відбору передував відбір проєктів усередині Університету. На засіданні науково-технічної ради 20 листопада 2020 р. було розглянуто результати експертизи, здійсненої анонімними експертами, і прийнято рішення подати два проєкти із п'яти, які надійшли від наукових колективів Університету для участі в конкурсному відборі. Наразі триває експертиза проєктів у секціях Наукової ради МОН України, результати якої мають бути оголошені в січні 2021 р.

Надання послуг наукового характеру й виконання НДР за замовленням

У 2020 р. науковцями двох кафедр Університету – кафедри ботаніки та екології та кафедри комп'ютерних наук та інформаційних технологій – надано послуги наукового характеру на загальну суму 51,0 тис. грн, які склали надходження до спеціального фонду Державного бюджету України в межах бюджетної програми за КПКВК 2201040 (табл. 2.2.7).

Таблиця 2.2.7

Тематичний план НДР, які фінансуються за рахунок коштів спеціального фонду Державного бюджету України в 2020 р.

№ з/п	Назва послуги науково-технічного характеру / НДР, науковий керівник	Підстава до виконання	Обсяг фінансування, тис. грн	Замовник
1	НДР «Інформація щодо наявності або відсутності на території планованої діяльності видів флори та фауни, занесеної до Червоної книги України, та рідкісних рослинних угрупувань, таких, що перебувають під загрозою зникнення, та типових природних рослинних угрупувань, які підлягають охороні». Науковий керівник – ст. викл. О. Г. Яворська	Договір № 01-НДЧ/12.1-08 від 26.06.2020 р.	6,0 (без ПДВ)	Фізична особа-підприємець Українець Іван Ілліч
2	НДР «Обстеження щодо наявності на території Писарівського родовища гранітів видів флори та фауни, занесених до Червоної книги України, рослинних угрупувань, занесених до Зеленої книги України, оселищ, які перебувають під охороною Бернської конвенції». Науковий керівник – ст. викл. О. Г. Яворська	Договір № 2020/07 від 01.07.2020 р.	6,0 (без ПДВ)	ТОВ «НВП «АПУ»
3	НДР «Обстеження щодо наявності на території Озаринецько-Немійського родовища пісковиків у Могилів-Подільському районі Вінницької області видів флори та фауни, занесених до Червоної книги України, рослинних угрупувань, занесених до Зеленої книги України, оселищ, які перебувають під охороною Бернської конвенції». Науковий керівник – ст. викл. О. Г. Яворська	Договір № 03-НДЧ/12.1-08 від 04.09.2020 р.	2,0 (без ПДВ)	Фізична особа-підприємець Українець Іван Ілліч
4	НДР «Обстеження щодо наявності на території Закупнянського родовища вапняків (ділянка «Гора Довга») та Крупецького-2 родовища піску, видів флори та фауни, занесених до Червоної книги України, рослинних угрупувань, занесених до Зеленої книги України, оселищ, які перебувають під охороною Бернської конвенції». Науковий керівник – ст. викл. О. Г. Яворська	Договір № 04-НДЧ/12.1-08 від 07.09.2020 р.	6,0 (без ПДВ)	Фізична особа-підприємець Українець Іван Ілліч
5	НДР «Обстеження щодо наявності на території Івонівецького-2 родовища ендербітів у Тиврівському районі, Левківського родовища суглинків у Крижопільському районі та Північної ділянки Джугастрянського родовища вапняків у Крижопільському районі Вінницької області видів флори та фауни, занесених до Червоної книги України, рослинних угрупувань, занесених до Зеленої книги України, оселищ, які перебувають під охороною Бернської конвенції». Науковий керівник – ст. викл. О. Г. Яворська	Договір № 05-НДЧ/12.1-08 від 07.09.2020 р.	6,0 (без ПДВ)	Фізична особа-підприємець Українець Іван Ілліч

№ з/п	Назва послуги науково-технічного характеру / НДР, науковий керівник	Підстава до виконання	Обсяг фінансування, тис. грн	Замовник
6	НДР «Дослідження впливу кліматичних факторів на обсяг споживання природного газу в житловому секторі». Науковий керівник – д-р техн. наук., проф. С. Д. Штовба	Договір № 36_20 від 13.11.2020 р.	25,0 (без ПДВ)	ТОВ Компанія «Ліана», м. Вінниця

Міжнародні наукові проєкти

У 2020 р. наукова група Спільної науково-дослідної лабораторії динаміки електронних процесів у гібридних структурах Інституту металофізики імені Г. В. Курдюмова НАН України і ДонНУ імені Василя Стуса МОН України разом із науковцями Київського академічного університету (Україна) та Північно-Західного університету / Northwestern University (Іллінойс, США) подавали проєкт «Josephson junctions with enhanced magnetic-field sensitivity» в межах Програми НАТО «Наука заради миру та безпеки» (Science for Peace and Security, SPS). Координатором проєкту від Університету виступав проф. М. О. Білоголовський. На жаль, проєкт не було відібрано для подальшого фінансування.

У 2020 р. науковці НДЛ «Хімія поліоксометалатів і складнооксидних систем» НДЧ стали учасниками Конкурсу спільних українсько-французьких науково-дослідних проєктів на 2021–2022 рр.

Конкурс було оголошено Міністерством освіти і науки України, Міністерством Європи та закордонних справ Франції, Міністерством вищої освіти, досліджень та інновацій Франції. Для участі в конкурсі було подано проєкт спільно з науковцями Лабораторії координаційної хімії Національного центру наукових досліджень Франції, співпраця з якими була започаткована у 2018 р. в межах програми академічних обмінів Erasmus+. Керівником проєкту з української сторони виступає доц. С. В. Радіо, від французької – проф. Ж.-П. Суттер (J. P. Sutter). Результати відбору мають бути оголошені на початку 2021 р.

Проте, варто наголосити на недостатній активності наукових колективів факультетів у розрізі міжнародної наукової проєктної діяльності, особливо за двостороннім науково-технічним співробітництвом у межах міжурядових угод. Зокрема, оголошені в 2020 р. Міністерством освіти і науки України конкурси спільних науково-дослідних проєктів (https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/diyalnist/mizhnarodna-dilnist/mizhnarodni-naukovi-proekti/dvostoronni-naukovi-konkursi), на жаль, залишилися поза увагою наукових колективів Університету. Науковцям Університету разом із закордонними партнерами потрібно розглянути можливість подання спільних проєктів для участі як у конкурсах, які щороку оголошуються МОН України, так і в конкурсах нової семирічної науково-дослідної програми Європейського Союзу Horizon Europe («Горизонт Європа»), яка прийде на заміну програмі «Горизонт 2020».

Інноваційна складова розвитку НДР

Загалом у 2020 р. науковцями Університету було підготовлено до подання 3 заявки на отримання патентів України на корисні моделі, отримано 1 патент України на корисну модель. Заявки Університету, які наразі проходять експертизу в ДП «Український інститут інтелектуальної власності», відсутні.

Автором єдиного отриманого Університетом у 2020 р. патенту є Сергієнко С. П., доцент кафедри радіофізики та кібербезпеки:

Пат. 140585. Радіометр з шумовим гетеродином. Сергієнко С. П. (Україна). Заявка № u2019 06824, від 18.06.2019 р., МПК G01R 29/08 (2006.01), дата публікації 10.03.2020 р., Бюл. № 5. 3 с. Власник: Донецький національний університет імені Василя Стуса, вул. 600-річчя, 21, м. Вінниця, 21021 (UA).

Крім цього, готуються до подання такі заявки на отримання патентів України на корисні моделі:

1) Спосіб реєстрації кількості зчитувань даних та пристрій для його реалізації. Крижановський В. Г., Сергієнко С. П., Чернов Д. В., Крижановський В. В., Загоруйко Л. В. (Україна). МПК G06F 21/88, G11C 7/24 (кафедра радіофізики та кібербезпеки);

2) Спосіб прискорення коренеутворення у живців самшиту вічнозеленого (Buxus sempervirens L.). Приседський Ю. Г., Поліщук А. В., Мікуліч Л. О. (Україна). МПК A01G 7/04 (кафедра ботаніки та екології);

3) Пристрій для лазерного опромінення біологічних об’єктів. Приседський Ю. Г., Решетник К. С., Юськов Д. С. (Україна). МПК A01G 18/40 (2018.1) (кафедра ботаніки та екології).

Розподіл охоронних документів між структурними підрозділами Університету наведено в табл. 2.2.8.

Таблиця 2.2.8

Кількість охоронних документів, одержаних Університетом у 2015–2020 рр., та поданих заявок на отримання охоронних документів

Галузь науки	Отримані патенти / подані заявки					
	2020 р.	2019 р.	2018 р.	2017 р.	2016 р.	2015 р.
Хімія	0 / 0	0 / 0	1 / 1	2 / 1	2* / 1	0 / 2*
Фізика і технічні науки	1 / 0	1 / 2	3 / 3	2 / 1	0 / 2	1 / 1
Біологія	0 / 0	0 / 0	5 / 3	6 / 8	3 / 6	1 / 2
Інше	0 / 0	2** / 0	0 / 0	0 / 2**	0 / 0	0 / 0
Загалом	**1 / 0**	**1+2** / 2**	**9 / 7**	**10 / 10+2****	**3+2* / 9**	**2 / 3+2***

* свідоцтва про реєстрацію авторського права на службові твори
** заявки на знаки для товарів і послуг

Різке зменшення кількості охоронних документів, заявником яких виступає Університет, що спостерігається, починаючи з 2019 р., пояснюється значним збільшенням зборів за отриманя патентів України. Зокрема, відповідно до По-

станови КМУ «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2001 р. № 1756 і від 23 грудня 2004 р. № 1716» від 12 червня 2019 р. № 496, вартість збору за подання заявки на корисну модель для неприбуткових установ зросла у 12 разів – з 80 грн до 960 грн. Таке різке збільшення зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності, поєднане зі зменшенням видатків на виконання НДР, призвело до того, що отримання охоронних документів без реальних перспектив їхньої подальшої комерціалізації стає економічно недоцільним.

Діяльність НКП «Горизонт 2020»

Національний контактний пункт «Дії Марії Склодовської-Кюрі для розвитку навичок, навчання та кар'єри» Рамкової програми ЄС «Горизонт 2020» діє в Університеті з червня 2011 р. і фінансується за окремою бюджетною програмою (КПКВК 2201570) на підставі укладеного договору з МОН України.

Робота НКП у 2020 р., зважаючи на карантинні обмеження, проводилася у вигляді консультацій, інформаційних заходів та електронної розсилки. Протягом року було взято участь у трьох інформаційних заходах в м. Київ, м. Житомир, м. Львів.

Основна робота протягом 2020 р.:

– консультації для вчених Вінницької, Донецької, Київської, Дніпропетровської та Запорізької областей з питань участі у програмах MSCA мобільності та подання документів;

– перевірка аплікаційних форм та надання рекомендацій науковцям перед фінальним поданням;

– співпраця з колегами з тематичних українських та європейських НКП у межах європейського проєкту «MSCA Network»;

– розсилка інформації до ЗВО східних та центральних регіонів України (Донецька, Луганська, Дніпропетровська, Запорізька, Харківська, Вінницька, Київська області).

Співпраця з колегами з тематичних українських та європейських НКП у межах європейського проєкту «MSCA Network»

У межах проєкту співпраці між НКП за тематичним напрямом «Дії Марії Склодовської-Кюрі» «MSCA Network» (термін 2018–2021 рр.) відбувався обмін досвідом між НКП, надавалися постійні консультації щодо оформлення аплікаційних форм, пошуку партнерів, застосування тих чи інших правил фінансової звітності, розрахунку бюджету, звітів із проєктів та проведення процедур аудиту.

Сайт і розсилка інформації

Інформація про НКП розміщена на сайті Університету за посиланням https://science.donnu.edu.ua/uk/kontakti/nkp/. На сторінці доступна загальна інформація про НКП та контакти. Інформаційні повідомлення щодо конкурсів та ін-

ших подій розсилаються на електронні адреси у вигляді електронної розсилки через google-групу «Новини у галузі науки та інновацій» (кількість учасників групи – 1 240). Одним з основних напрямів роботи є залучення нових зацікавлених осіб до списку розсилки через надсилання відповідних листів до ЗВО та наукових установ України.

Науково-дослідна діяльність здобувачів вищої освіти

Відповідно до постанови президії Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки від 12 травня 2020 р. № 9/01-11, за успішно пройдену атестацію продовжено виплату стипендії Кабінету Міністрів України для молодих вчених на травень 2020 р. **Марійчак Олександрі Юріївні** – молодшому науковому співробітнику науково-дослідної лабораторії «Хімія поліксометалів».

Згідно з постановою президії Комітету від 10 червня 2020 р. № 4, про призначення стипендії Кабінету Міністрів України для молодих вчених, президія Комітету **постановила призначити** 154 урядові стипендії на 2020–2022 рр., зокрема **Решетник Катерині Сергіївні** – старшому викладачу кафедри ботаніки та екології.

Восени 2020 р. на присудження стипендії Кабінету Міністрів України для молодих вчених було подано три претенденти:

– Гоцуляк Юрій Вікторович, доцент кафедри теорії та історії держави і права та адміністративного права;

– Дуванова Елла Сергіївна, аспірантка 3 року навчання кафедри неорганічної, органічної та аналітичної хімії;

– Ютілова Ксенія Сергіївна, старший викладач кафедри неорганічної, органічної та аналітичної хімії.

В Університеті проведено: I тур Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт (жовтень 2019 р. – лютий 2020 р., було подано 156 наукових робіт із 37 галузей знань / спеціальностей), II етап XI Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка (листопад 2020 р., 95 учасників), II етап XXI Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика (листопад 2020 р., 63 учасники), I етап Всеукраїнської студентської олімпіади (січень–лютий 2020 р., 943 студенти), II тур Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціалізації «Прикладна лінгвістика» (квітень 2020 р.), V Відкритий регіональний творчий конкурс учнівської і студентської молоді «Слово у душі – душа у слові» (квітень 2020 р.) тощо.

За результатами олімпіади й конкурсів 269 переможців нагороджено дипломами оргкомітету (накази ДонНУ імені Василя Стуса від 21.05.2020 р. № 150/05 та від 21.05.2020 р. № 151/05) і рекомендовано для участі у II (Всеукраїнському) етапі / турі змагань.

Відповідно до наказу МОН України від 17.12.2019 р. № 1580 «Про проведення Всеукраїнської студентської олімпіади у 2019/2020 навчальному році» наш Університет призначено базовим закладом для проведення ІІ етапу олімпіади з навчальних дисциплін «Англійська мова (де англійська мова не є спеціальністю)» та «Економіка підприємства».

На ІІ тур Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з галузей знань і спеціальностей було направлено 66 наукових робіт 80 авторів. Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 05.10.2020 р. № 1220 «Про підсумки Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт у 2019/20 навчальному році» 15 робіт (16 студентів ДонНУ імені Василя Стуса) посіли призові місця:

– «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» – робота студентки 4 курсу СО «Бакалавр» факультету інформаційних та прикладних технологій Вакуленко Юлії Олегівни (науковий керівник – Щербіна Ольга Сергіївна, доцент кафедри інформаційних систем управління), **диплом І ступеня;**

– «Історія та археологія» – робота студента 3 курсу СО «Бакалавр» факультету історії та міжнародних відносин Литвака Олега Олеговича (науковий керівник – Темірова Надія Романівна, в. о. завідувача кафедри історії України та спеціальних галузей історичної науки), **диплом ІІІ ступеня;**

– «Прикладна лінгвістика» – робота студентки 1 курсу СО «Магістр» філологічного факультету Рогової Марини Олександрівни (науковий керівник – Гарбера Ірина Володимирівна, доцент кафедри загального та прикладного мовознавства і слов'янської філології), **диплом ІІ ступеня;** робота студентки 4 курсу СО «Бакалавр» філологічного факультету Телецької Аліни Олександрівни (науковий керівник – Важеніна Олена Григорівна, доцент кафедри української мови), **диплом ІІ ступеня;**

– «Германські мови (англійська, німецька)» – робота студентки 4 курсу СО «Бакалавр» факультету іноземних мов Головенько Віти Віталіївни (науковий керівник – Залужна Ольга Олексіївна, доцент кафедри англійської філології), **диплом ІІ ступеня;**

– «Управління персоналом і економіка праці» – робота студентки 4 курсу СО «Бакалавр» економічного факультету Зулінської Анни Юріївни (науковий керівник – Середа Ганна Володимирівна, доцент кафедри менеджменту та поведінкової економіки), **диплом ІІ ступеня;**

– «Загальна та соціальна психологія» – робота студента 2 курсу СО «Бакалавр» філологічного факультету Дударенка Артема Андрійовича (науковий керівник – Пузь Ірина Володимирівна, доцент кафедри психології), **диплом ІІІ ступеня;**

– «Фінанси і кредит» – робота студентки 1 курсу СО «Магістр» економічного факультету Бензар Олени В'ячеславівни (науковий керівник – Лактіонова

Олександра Анатоліївна, завідувач кафедри фінансів і банківської справи), **диплом III ступеня;**

– «Управління у сфері економічної конкуренції» – робота студентки 4 курсу СО «Бакалавр» факультету інформаційних та прикладних технологій Безносюк Людмили Анатоліївни (науковий керівник – Анісімова Ольга Миколаївна, завідувач кафедри інформаційних систем управління), **диплом II ступеня;**

– «Маркетинг» – робота студентів економічного факультету Пелехацького Дмитра Олександровича (3 курс СО «Бакалавр») та Якубінської Юлії Едуардівни (1 курс зі скороченим терміном навчання СО «Бакалавр») (науковий керівник – Боєнко Олена Юріївна, завідувач кафедри маркетингу), **диплом I ступеня.** Робота студентки 4 курсу СО «Бакалавр» економічного факультету Тичинської Анни Ігорівни (науковий керівник – Буга Наталія Юріївна, доцент кафедри маркетингу), **диплом III ступеня;**

– «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень; філософія права» – робота студентки 3 курсу СО «Бакалавр» юридичного факультету Бондар Анастасії Сергіївни (науковий керівник – Стаднік Ірина Василівна, старший викладач кафедри теорії та історії держави і права та адміністративного права), **диплом III ступеня;**

– «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» – робота студентки 4 курсу СО «Бакалавр» юридичного факультету Швидкої Олени Василівни (науковий керівник – Жданова Інна Євгенівна, доцент кафедри міжнародного і кримінального права), **диплом III ступеня;**

– «Хімія» – робота студентки 4 курсу СО «Бакалавр» факультету хімії, біології і біотехнологій Олексій Юлії Анатоліївни (науковий керівник – Гетьман Євген Іванович, професор кафедри неорганічної, органічної та аналітичної хімії), **диплом III ступеня;**

– «Математика та статистика. Прикладна математика (механіка)» – робота студентки 1 курсу СО «Магістр» факультету інформаційних та прикладних технологій Соловйової Анастасії Ігорівни (науковий керівник – Горбань Юлія Сергіївна, доцент кафедри прикладної математики), **диплом III ступеня.**

Відповідно до наказу МОН України від 24.11.2020 р. № 1457 «Про проведення Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з галузей знань і спеціальностей у 2020/2021 навчальному році» ДонНУ імені Василя Стуса призначено базовим закладом на 2020–2023 рр. для проведення II туру Конкурсу зі спеціальностей «Прикладна лінгвістика» та «Германські мови (англійська, німецька)».

Для посилення ролі молодих учених у науковій діяльності Університету через організацію та проведення заходів із популяризації науково-дослідної діяльності серед молоді проходить університетський конкурс «Молодий науковець

року». Відповідно до наказу № 158/05 від 26.05.2020 р. в номінації «Кращий студент-науковець 2019 року» стали:

– *з природничих наук:*

І місце – **Юськов Дмитро Сергійович,** студент 1 курсу СО «Магістр» факультету хімії, біології і біотехнологій;

ІІ місце – **Олексій Юлія Анатоліївна,** студентка 4 курсу СО «Бакалавр» факультету хімії, біології і біотехнологій;

ІІІ місце – **Соловйова Анастасія Ігорівна,** студентка 1 курсу СО «Магістр» факультету інформаційних і прикладних технологій;

ІІІ місце – **Підгурська Анастасія Ігорівна,** студентка 3 курсу СО «Бакалавр» фізико-технічного факультету;

– *з гуманітарних наук:*

І місце – **Рогова Марина Олександрівна,** студентка 1 курсу СО «Магістр» філологічного факультету;

ІІ місце – **Безносюк Людмила Анатоліївна,** студентка 4 курсу СО «Бакалавр» факультету інформаційних і прикладних технологій;

ІІ місце – **Головенько Віта Віталіївна,** студентка 4 курсу СО «Бакалавр» факультету іноземних мов;

ІІІ місце – **Швець Катерина Андріївна,** студентка 1 курсу СО «Магістр» факультету інформаційних і прикладних технологій;

– *з економіко-правових наук:*

І місце – **Драч Дар'я Леонідівна,** студентка 2 курсу СО «Бакалавр» юридичного факультету;

ІІ місце – **Статкевич Катерина Олександрівна,** студентка 1 курсу СО «Магістр» економічного факультету.

Згідно з наказом МОН України від 13.05.2020 р. № 622 «Про нагородження переможців Х Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської і студентської молоді імені Тараса Шевченка» Степова Ганна Олександрівна, студентка 1-го курсу СО «Магістр» факультету хімії, біології і біотехнологій нагороджена **дипломом ІІІ ступеня** (науковий керівник – Просалова Віра Андріївна, професор кафедри теорії та історії української і світової літератури).

Відповідно до протоколу засідання журі ІІІ (обласного) етапу ХІ Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської і студентської молоді імені Тараса Шевченка від 27 листопада 2020 р. серед філологічних спеціальностей студентка 4 курсу СО «Бакалавр» філологічного факультету Білоус Ольга Ігорівна (науковий керівник – Митько Неля Андріївна, старший викладач кафедри української мови і культури) посіла **І місце,** серед нефілологічних спеціальностей студентка 2 курсу СО «Бакалавр» факультету інформаційних і прикладних технологій Ковальська Поліна Анатоліївна (науковий керівник – Пуніна Ольга Васи-

лівна, доцент кафедри теорії та історії української і світової літератури) посіла **III місце.**

У 2020/2021 н. р. на III (обласний) етап XXI Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика направлено студентів-переможців II етапу, відповідно до наказу ДонНУ імені Василя Стуса «Про підсумки II етапу XXI Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика» від 01 грудня 2020 р. № 354/05: Кучерук Марину – студентку 2 курсу СО «Бакалавр» філологічного факультету, Корецьку Інну – студентку 3 курсу СО «Бакалавр» філологічного факультету, Непийводу Іванну – студентку 2 курсу СО «Бакалавр» філологічного факультету, Якушеву Світлану – студентку 1 курсу СО «Бакалавр» юридичного факультету, Берегуту Віталія – студента 3 курсу СО «Бакалавр» факультету історії та міжнародних відносин.

У Міжнародному конкурсі студентських наукових робіт «Black Sea Science 2020» роботи наших студентів отримали такі місця:

- робота Підгурської Анастасії – **I місце** за напрямом «Інформаційні технології, автоматизація і робототехніка». Науковий керівник – Ніколюк Петро Карпович, професор кафедри комп'ютерних наук та інформаційних технологій;
- робота Статкевич Катерини та Шаповал Анастасії – **II місце** за напрямом «Економіка та управління». Науковий керівник – Боєнко Олена Юріївна, завідувач кафедри маркетингу.

У Всеукраїнському конкурсі дипломних робіт студентів вищих навчальних закладів освіти зі спеціальності «Маркетинг» робота Остапчук Наталії Сергіївни була відзначена дипломом **I ступеня** (науковий керівник – Буга Наталія Юріївна, доцент кафедри маркетингу); зі спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» робота Любімова Олексія Юрійовича була відзначена дипломом **II ступеня** (науковий керівник – Трегубов Олександр Сергійович, завідувач кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки).

Команда юридичного факультету (Лапчевська Катерина, Муц Матвій, Довгань Богдана, Захарчук Денис, наукові керівники – Письменна Олена Пилипівна, доцент кафедри теорії та історії держави і права та адміністративного права, Краковська Анжеліка Євгенівна, завідувач кафедри теорії та історії держави і права та адміністративного права) посіла **I місце** у конкурсі від Асоціації юридичних клінік України «Fin Skills» у межах проєкту USAID «Трансформація фінансового сектора».

I місце отримала команда магістрів освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування» в конкурсі CFA Ethics Challenge.

У вересні 2020 р. на базі Вінницького національного технічного університету проходив фінальний етап Всеукраїнської олімпіади з програмування. Команди Університету посіли такі місця:

ІІ місце – команда «DonNU_inst:dom.vn» студентів факультету інформаційних та прикладних технологій (Барго Марк Ігорович, Павлов Микола Сергійович, Литвиненко Марко Віталійович). Тренер – Антонов Юрій Сергійович, доцент кафедри комп'ютерних наук та інформаційних технологій;

ІІІ місце – команда DonNU_BlackTriangle студентів факультету інформаційних та прикладних технологій (Рогожук Назар В'ячеславович, Мазурук Олег Володимирович, Гнатюк Максим Андрійович). Тренер – Антонов Юрій Сергійович, доцент кафедри комп'ютерних наук та інформаційних технологій.

Серед студентів першого курсу у Всеукраїнській студентській онлайн-олімпіаді з «Англійської мови та комп'ютерних наук» **І місце** посіла студентка факультету інформаційних і прикладних технологій Феферман Анна Дмитрівна.

Міжнародний конкурс наукових робіт і творчих проєктів студентів та магістрантів щодо використання інформаційних комп'ютерних технологій проводився в Республіці Казахстан на базі Карагандинського державного університету імені академіка Є. А. Букєтова. Здобувачка СО «Магістр» Савчук Катерина Олександрівна посіла **ІІ місце** (науковий керівник – Коваль Ірина Федорівна, декан юридичного факультету).

У межах стипендіальної програми «Завтра.UA» Фонду Віктора Пінчука, згідно з результатами Конкурсу-2019/20 переможцями стали:

– Олексій Юлія Анатоліївна (факультет хімії, біології і біотехнологій);
– Оцвера Анна Вікторівна (факультет історії та міжнародних відносин);
– Ковальська Марія Станіславівна (факультет хімії, біології і біотехнологій);
– Кулібаба Діана Олегівна (факультет хімії, біології і біотехнологій).

У 2020 р. в Університеті проведено 12 міжнародних, всеукраїнських і регіональних заходів із науково-дослідної роботи студентів:

1) ІІ Міжнародна науково-практична конференція «Трансформація історичної пам'яті»;

2) ІІ Міжнародна наукова конференція «Травневі студії 2020: історія, міжнародні відносини»;

3) ІІІ Міжнародна (XIII Українська) наукова конференція студентів, аспірантів і молодих учених «Хімічні проблеми сьогодення»;

4) V Всеукраїнська науково-практична конференція «Особистісні та ситуативні детермінанти здоров'я»;

5) Міжнародна міждисциплінарна наукова конференція «Доля поляків – доля Вітчизни (погляд крізь століття)»;

6) VIII Всеукраїнська науково-практична конференція студентів та молодих науковців «Креативність як феномен людського буття в культурі»;

7) XIII Міжнародний науково-теоретичний і навчально-прикладний семінар «Лінгвіст-програміст»;

8) II Всеукраїнська науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих вчених «Досягнення сучасної психологічної науки та практики»;

9) Всеукраїнська наукова конференція «Актуальні питання вивчення германських, романських і слов'янських мов і літератур та методики викладання іноземних мов»;

10) Міжвузівська наукова студентська конференція «Зіставне вивчення германських, романських і слов'янських мов і літератур та методики викладання іноземних мов»;

11) XX Всеукраїнська наукова конференція студентів та молодих вчених «Проблеми розвитку соціально-економічних систем в національній та глобальній економіці»;

12) XX Міжнародна наукова конференція студентів та молодих учених «Управління розвитком соціально-економічних систем: глобалізація, підприємництво, стале економічне зростання» (XX International scientific conference for students, post-graduates and young scientists «Management of development of social and economic systems: globalization, business, sustained economic growth).

Переможцями конкурсу в номінації «Молодий науковець 2019 р.» у трьох галузях наук визнано:

– *з природничих наук:*

I місце – **Леонову Наталю Геннадіївну,** кандидата хімічних наук, доцента, доцента кафедри неорганічної, органічної та аналітичної хімії факультету хімії, біології і біотехнологій;

I місце – **Решетник Катерину Сергіївну,** старшого викладача кафедри ботаніки та екології факультету хімії, біології і біотехнологій;

II місце – **Василенко Валерію Юріївну,** асистента кафедри інформаційних систем управління факультету інформаційних і прикладних технологій;

– *з гуманітарних наук:*

I місце – **Краснобаєву-Чорну Жанну Володимирівну,** доктора філологічних наук, доцента, професора кафедри загального та прикладного мовознавства і слов'янської філології філологічного факультету;

II місце – **Пятницькову Ірину Володимирівну,** кандидата історичних наук, доцента кафедри історії України та спеціальних галузей історичної науки факультету історії та міжнародних відносин;

III місце – **Пузь Ірину Володимирівну,** кандидата філологічних наук, доцента, доцента кафедри психології філологічного факультету;

– *з економіко-правових наук:*

I місце – **Гоцуляка Юрія Вікторовича,** доцента кафедри теорії та історії держави і права та адміністративного права юридичного факультету;

II місце – **Волкову Валерію Валеріївну,** кандидата економічних наук, доцента кафедри фінансів та банківської справи економічного факультету.

У 2021 р. потрібно зробити низку кроків із подальшої розбудови науково-дослідної інфраструктури Університету:

– здійснити дооснащення Спільної науково-дослідної лабораторії динаміки електронних процесів в гібридних структурах Інституту металофізики ім. Г. В. Курдюмова НАН України і ДонНУ імені Василя Стуса МОН України необхідним науковим обладнанням і витратними матеріалами для проведення експериментальних робіт;

– розглянути перспективи подальшої розбудови структурних підрозділів НДЧ, наприклад, створення НДЛ квантових матеріалів і пристроїв;

– зосередитися на більш широкому висвітленні діяльності НТР із використанням ресурсів порталу «Наука в ДонНУ імені Василя Стуса» (https://science.donnu.edu.ua/uk/) з подальшим поширенням у соціальних мережах;

– розробити систему стимулювання й підтримки внахідницької діяльності в Університеті, передбачивши матеріальне заохочення винахідників, розбудову матеріально-технічної бази, підтримку впровадження запатентованих розробок;

– забезпечити роботу щодо захисту прав інтелектуальної власності на винаходи й корисні моделі, програмні продукти, службові твори, створені науковцями Університету під час виконання держбюджетних НДР. Дотримуватися повної відповідності планових показників отримання охоронних документів під час виконання держбюджетних НДР;

– передбачити в кошторисі НДЧ видатки на підтримання чинності патентів України, власником і патентотримачем яких є Університет. Забезпечити рекламування технологічних профілів запатентованих розробок на виставках, у мережі Інтернет, спільно з ТОВ «ДонНУ-Поділля» здійснити пошук потенційних замовників запатентованих розробок Університету.

Крім цього, варто зазначити, що запровадження базового фінансування наукової діяльності у ЗВО, яке мало бути започатковане ще з вересня 2019 р., а потім перенесене МОН України на 2020 р., так і не було розпочато. У 2020 р. Університет подав відомості про наукову та науково-технічну діяльність для проходження атестації за науковими напрямами «Гуманітарні науки та мистецтво», «Суспільні науки», «Біологія та охорона здоров’я», «Математичні науки та природничі науки» і «Технічні науки». Наразі в МОН України триває процедура експертного оцінювання атестаційних справ ЗВО за науковими напрямами, результати якого мають бути оголошені на початку 2021 р. Університет має перспективи одержати базове фінансування принаймні за деякими науковими напрямами, що сприятиме як розбудові науково-дослідної інфраструктури, так і стабілізації, а за оптимістичними прогнозами – і зростанню кількості працівників, залучених до виконання наукових досліджень за пріоритетними напрямами розвитку науки і техніки в Україні.

Для подальшого розвитку наукових досліджень в Університеті необхідно зосередитися на вирішенні таких питань:

– забезпечити присутність профілів науковців Університету в Системі наукометричного моніторингу суб'єктів наукової діяльності України «Український індекс наукового цитування»;

– затвердити пріоритетні тематичні напрями наукових досліджень і науково-технічних розробок Університету на 2021–2025 рр.;

– розробити систему стимулювання й підтримки винахідницької діяльності в Університеті, передбачивши матеріальне заохочення винахідників, розбудову матеріально-технічної бази, підтримку впровадження запатентованих розробок;

– здійснити дооснащення Спільної науково-дослідної лабораторії динаміки електронних процесів у гібридних структурах Інституту металофізики імені Г. В. Курдюмова НАН України і ДонНУ імені Василя Стуса МОН України необхідним науковим обладнанням і витратними матеріалами для проведення експериментальних робіт;

– розглянути перспективи подальшої розбудови структурних підрозділів НДЧ, наприклад, створення НДЛ квантових матеріалів і пристроїв;

– активізувати діяльність наукових груп кафедр у розрізі участі в конкурсах науково-дослідних проєктів і розробок МОН України, Національного фонду досліджень України тощо;

– сприяти збільшенню кількості наукових публікацій науковців у виданнях, які індексуються в міжнародних наукометричних базах Scopus і Web of Science та опубліковані у співавторстві із закордонними колегами;

– активізувати діяльність, спрямовану на залучення молодих учених до участі в конкурсі наукових проєктів колективів молодих учених МОН України.

Підбиваючи підсумок, відзначимо, що протягом 2020 р. виконано такі важливі завдання Стратегії розвитку ДонНУ імені Василя Стуса на 2017–2025 рр.:

– створено профайли дослідників та сформовано інформаційно-аналітичну базу наукових праць, що містить понад 280 профайлів;

– залучено протягом 2020 р. понад 3 млн грн державних коштів та 51 тис. грн коштів бізнесових структур для проведення наукових досліджень, що відповідають суспільним потребам;

– відбувається, незважаючи на карантинні обмеження, залучення потенційних абітурієнтів та здобувачів вищої освіти всіх рівнів до науково-дослідної роботи через участь учасників освітнього процесу та стейкголдерів Університету в наукових заходах, зокрема в Малій академії наук, шкільних олімпіадах та конкурсах тощо;

– розбудовується інституційний базис для професійного зростання дослідника через врахування його наукових інтересів, тематики дослідженя, і на цій основі – формування його індивідуальної траєкторії розвитку.

Перспективним завданням на майбутнє стане:

– розширення переліку інформації, що міститься в інформаційно-аналітичній базі наукових праць Університету завдяки додаванню наукового резюме співробітників і створення профайлів для дослідницьких груп та здобувачів освіти;

– використання рекомендацій, які сформовано на основі аналізу розвитку наукових шкіл, для поглиблення інтеграції у глобальний науковий простір та створення мереж професіоналів з участю представників Університету;

– розширення масштабів індивідуального фандрайзингу шляхом централізованої інформаційної та організаційної підтримки процесу отримання зовнішніх дослідницьких грантів;

– формування критеріїв для визначення схильності до дослідницької діяльності на основі аналізу залученості потенційних абітурієнтів та здобувачів вищої освіти всіх рівнів до науково-дослідної роботи і, як наслідок, перетворення Університету в регіональний центр молодіжної наукової активності;

– сворення Фонду підтримки інновацій та Центру управління науково-інноваційними проєктами на основі розширення співпраці з органами деражавної влади, місцевого самоврядування та бізнесу для формування стартап-середовища та інкубації інноваційних проєктів.

У підсумку всі означені заходи сприяли та надалі сприятимуть комерціалізації інтелектуальних продуктів та зміцненню бренду Університету як національного лідера освіти та науки.

2.3. Науково-видавнича та публікаційна діяльність

Для координації науково-видавничої та публікаційної діяльності Університету в 2020 р. було створено Редакційно-видавничу комісію, до складу якої увійшли представники навчальної частини, науково-дослідної частини, наукової бібліотеки, редакційного відділу навчальної та методичної літератури. Було переглянуто підхід до формування планів видання: всі рукописи наукових та навчальних розробок (монографії, словники, підручники та навчальні посібники тощо) проходять перевірку на відповідність рекомендованого рукопису напрямам освітньої та науково-дослідної діяльності освітньої програми або спеціальності, перевіряються на плагіат, надсилаються на сліпе рецензування зовнішніми рецензентами перед тим, як їх рекомендують до друку рішенням Вченої ради Університету. Рекомендація до друку навчально-методичного забезпечення освітніх компонентів освітніх програм попередньо проходить експертизу представниками Ради з якості вищої освіти Університету на факультеті – експертами з якості – та рекомендується до друку на рівні вчених рад факультетів. Комісія також здійснює моніторинг забезпеченості науковою, навчальною та періодичною літературою для дотримання технологічних вимог провадження освітньої та наукової діяльності Університету. Цей підхід дав змогу підвищити якість

підготовки видань Університету з одночасним зменшенням дублювання з наявними матеріалами у фондах наукової бібліотеки та кафедр.

Редакційним відділом навчальної та методичної літератури протягом 2020 р. опрацьовано 74 од. методичних, навчальних і наукових матеріалів. Показники за видами видань наведено у табл. 2.3.1.

Таблиця 2.3.1

Підготовлені до друку навчальні та наукові видання у 2020 р.

Вид видання	Кількість
Навчально-методичні видання	
Навчальні посібники	11
Навчально-методичні посібники	3
Методичні рекомендації	32
Практикуми	2
Наукові видання	
Наукові журнали	10
Наукові збірники	6
Тези конференцій	2
Монографії	7
Словники	1
Інші видання	8
Разом	***82***

Загальний обсяг видавничої діяльності за 2020 р. сягає 569,61 умовно-друкованих аркушів, зокрема 370,95 умовно-друкованих аркушів наукової літератури та 198,66 умовно-друкованих аркушів навчально-методичної літератури.

Редакційний відділ навчальної і методичної літератури продовжує бути базою виробничої практики для студентів філологічного факультету Університету. Цього року пройшли практику 2 студенти 4 курсу СО «Бакалавр» та 3 студенти 2 курсу СО «Магістр» денної форми навчання.

Оскільки у навчальному процесі відбуваються динамічні зміни, які потребують швидких реакцій, адаптації до них, зникає необхідність видання методичних матеріалів у паперовому вигляді. Доцільно залишити друк лише ґрунтовних навчальних та наукових видань – підручників, навчальних посібників, монографій у межах серії «Видання Стусівського університету», а також наукових періодичних видань.

Актуальними є проблеми організаційного характеру щодо участі видань Університету у загальному інформаційному просторі, адже опублікування в мережі Інтернет наукових і навчально-методичних результатів робить їх надбанням світової академічної спільноти, підвищує рівень комунікації та визнання. Мінімізація змістовного наповнення, незначний обсяг і низька якість інформації та / або мови викладу, що отримує споживач, призводить до обмеження поінформованості та негативно позначається на можливості застосування отрима-

ного знання й на рейтингу видання та Університету. В цьому контексті варто також зосередити увагу на дотриманні авторами принципів академічної доброчесності під час підготовки матеріалів.

Наукові фахові видання

У 2020 р. Університетом видавалося 4 наукові фахові журнали і збірники категорії Б відповідно до рішень Департаменту атестації кадрів МОН України («Вісник ДонНУ імені Василя Стуса. Політичні науки», «Економіка і організація управління», «Лінгвістичні студії», «Політичне життя»).

Усі серійні видання, що видаються в Університеті, пройшли реєстрацію в Міжнародній книжковій палаті, одержавши індекс ISSN.

У 2020 р. продовжується робота з наповнення порталу наукових видань, наразі у відкритому доступі розміщено 31 журнал, збірники і матеріали конференцій:

1. Вісник Донецького національного університету. Серії А, Б, В.
2. Вісник ДонНУ. Серія політичні науки.
3. Вісник ДонНУ. Серія філософські науки.
4. Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса. Серія хімічні науки.
5. Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса.
6. Актуальні проблеми української літератури і фольклору.
7. Граматичні студії.
8. Економіка і організація управління.
9. Збірник наукових праць професорсько-викладацького складу ДонНУ імені Василя Стуса за 2015–2016 рр.
10. Історичні і політологічні дослідження.
11. Лінгвістичні студії.
12. Нові сторінки історії Донбасу.
13. Політичне життя.
14. Правничий часопис Донецького університету.
15. Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект.
16. Проблемы и перспективы развития сотрудничества между странами Юго-Восточной Европы в рамках Черноморского экономического сотрудничества и ГУАМ.
17. Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах.
18. Фінанси, облік, банки.

Розміщені матеріали охоплюють період 2012–2020 рр.

Згідно з наказом МОН України «Про оприлюднення дисертацій та відгуків офіційних опонентів» від 14.07.2015 р. № 758, на порталі Університету створено розділ «Автореферати» (http://abstracts.donnu.edu.ua/issue/archive), де розміщено

авторефераты або анотації дисертацій, відгуки офіційних опонентів і рукописи дисертацій осіб, які захистили або планують захист дисертації у спеціалізованих вчених радах ДонНУ імені Василя Стуса.

Одним із кроків входження наукових періодичних видань Університету до міжнародних наукометричних баз даних є впровадження системи надання цифрових ідентифікаторів об'єктів (The Digital Object Identifier – DOI). DOI – це вбудоване посилання, код, який дає змогу віднайти будь-яку публікацію на будь-якому ресурсі, незалежно від мови первинного посилання, чітко вказує розташування статті у мережі Інтернет, забезпечує постійний та надійний зв'язок між публікаціями. Особливої актуальності привласнення DOI має для українських авторів після затвердження нового Порядку формування Переліку наукових фахових видань України (Наказ МОН України від 15.01.2018 р. № 32). Зокрема, згідно з п. 6 цього Порядку, присвоєння кожному опублікованому матеріалу міжнародного цифрового ідентифікатора DOI (Digital Object Identifier) є обов'язковим. У 2020 р. продовжено роботу з надання науковим журналам і статтям, розміщеним на порталі наукових фахових видань Університету, індексу DOI. Ідентифікатори отримали 9 журналів і збірників: «Актуальні проблеми української літератури і фольклору», «Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса. Серія політичні науки», «Економіка і організація управління», «Історичні і політологічні дослідження», «Лінгвістичні студії», «Облік, фінанси, банки», «Політичне життя», «Правничий часопис», «Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах». Загальна кількість присвоєних DOI становить понад 650.

Важливим елементом реалізації Стратегії розвитку ДонНУ імені Василя Стуса 2017–2025 рр. є отримання фаховими виданнями Університету категорії Б відповідно до класифікації МОН України. Наразі лише 4 журнали Університету входять до неї. Подано до Міністерства юстиції України заяву про реєстрацію наукового журналу «Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса», очікується отримання означеної категорії найближчим часом. Також на основі проведеного аналізу вимог до фахових видань цієї групи можна дійти висновку, що для досягнення належного рівня кожному такому виданню необхідно мати окрему відповідальну особу і наукову штатну одиницю, яка забезпечуватиме тільки інформаційний та технічний супровід на всіх рівнях, водночас не буде задіяною у навчальному процесі.

Діяльність Наукової бібліотеки у 2020 р.

Наукова бібліотека закладу вищої освіти – це ключовий інформаційний ресурс, його галузеве інформаційне середовище.

Пандемія коронавірусу 2020 р. внесла суттєві корективи у роботу всього навчального закладу і бібліотеки зокрема. Саме тому упродовж цього року наукова бібліотека змінила свої традиційні функції, трансформуючи увесь комп-

лекс послуг у віртуальний вимір для якомога повнішого задоволення потреб різних категорій користувачів. У своїй роботі зі всіма учасниками освітнього процесу наукова бібліотека дотримується кількох напрямів, а саме:

– надання оперативного доступу до інформації та електронних ресурсів наукової бібліотеки;

– забезпечення інформаційного супроводу процесу формування і навчання висококваліфікованих кадрів;

– створення необхідних інформаційно-бібліотечних умов для роботи здобувачів освіти різних рівнів і професорсько-викладацького складу;

– навчання навичкам інформаційного пошуку, орієнтування в потоках інформації тощо.

Упродовж 2020 р. довідково-інформаційне та бібліографічне обслуговування користувачів здійснювалося науковою бібліотекою як у трьох читальних залах, що функціонують відповідно до профілю факультетів, так і у віддаленому (дистанційному) режимі під час проведення карантинних заходів.

Станом на 01.01.2021 р. книжковий фонд наукової бібліотеки нараховує понад 31 557 прим., із яких книжкових видань – 23 347 од., зокрема наукових видань – 12 802 од., навчальних посібників – 8 044 од.

Протягом 2020 р. фонди Наукової бібліотеки поповнилися на 2 260 прим., із них 1 186 прим. – книжкові видання, зокрема наукові видання – 1 023 од., навчальні посібники – 100 од.

Щорічно наукова бібліотека за замовленнями кафедр та факультетів передплачує періодичні видання. У пріоритеті – фахові видання для забезпечення потреб освітнього та наукового процесів відповідно до Ліцензійних вимог провадження освітньої діяльності. Цьогоріч передплата періодичних видань склала 1 074 прим. (23 назви журналів, 18 назв газет).

За 2020 р. послугами Наукової бібліотеки скористалося майже 1 510 користувачів, яким було видано понад 3 266 документів. Загальна кількість відвідувань, з урахуванням відвідуваннь у віддаленому режимі, за звітний період склала 3 431.

За поточний рік науковою бібліотекою організовано та проведено 23 масові заходи (серед них: дні інформації, дні кафедр, дні спеціаліста – 12, занять із бібліографічно-інформаційної грамотності – 9; бібліографічні огляди – 2). У читальних залах було оформлено 28 книжково-ілюстративних виставок і переглядів літератури. На сайті бібліотеки презентовано 27 віртуальних виставок, переглядів та інформаційних повідомлень, створено 8 бюлетенів нових надходжень літератури у читальні зали відповідно до галузевого спрямування. Участь у просвітницьких заходах взяли понад 245 осіб.

Колектив професіоналів – запорука успішної роботи. Наразі у бібліотеці працюють 10 фахівців з вищою освітою, багатим досвідом роботи та доброзичливим ставленням до читачів. За рік співробітниками бібліотеки одержано 4 сертифікати з підвищення кваліфікації.

Оперативний доступ користувачів до інформаційних та електронних ресурсів наукової бібліотеки забезпечується за допомогою:

– сайту НБ ДонНУ (http://library.donnu.edu.ua/) та сторінки у соціальній мережі Facebook (http://facebook.com/groups/900024150100474/), що презентують інформаційну, соціокультурну діяльність наукової бібліотеки (електронні ресурси, віртуальні виставки та перегляди, доступ до баз даних та віртуальної довідки, контактну інформацію). Кількість відвідувань сайту протягом 2020 р. – 6 167. Загальна кількість візитів – понад 13 800;

– електронного каталогу (https://irbis.donnu.edu.ua/CGI/), що відбиває активний книжковий фонд. Протягом року здійснювалося наповнення та редагування електронного каталогу, база даних якого нараховує понад 17 790 записів. У поточному році електронний каталог поповнено 1 750 новими бібліографічними записами; кількість звернень до електронного каталогу – понад 2 000;

– університетського репозитарія (http://r.donnu.edu.ua/), де розміщені електронні варіанти наукових праць викладачів, тези конференцій, навчально-методичні матеріали, документи нормативно-розпорядчого характеру на платформі DSpace. На кінець 2020 р. в репозитарії розміщено 1 293 документи;

– онлайн-доступу до повнотекстових баз даних книг видавництва ЦУЛ (http://culonline.com.ua/), що спеціалізується на виданні та продажу різнопланової довідкової та навчальної літератури. Доступ до бази можливий лише в локальній мережі Університету, що в умовах карантинних обмежень не дало змоги повною мірою використовувати цей ресурс у віддаленому режимі. За поточний рік до цієї бази було понад 170 звернень;

– інформаційно-аналітичної бази наукових праць викладачів Університету (http://rang.donnu.edu.ua/) – вичерпного наукового доробку та архіву ДонНУ імені Василя Стуса, – інтенсивну роботу з наповнення якої розпочато цього року. Вебпортал, що відкритий і доступний для широкого загалу користувачів, презентує понад 1 700 наукових праць 280 викладачів;

– архіву української історичної періодики Libraria-онлайн (https://libraria.ua/), партнером якого є наукова бібліотека. Цей ресурс містить понад 470 тисяч сторінок періодичних видань із фондів українських архівів та бібліотек. Цифрові зображення газет із комплексом пошукових засобів на описовому та контекстному рівнях доступні у локальній мережі ДонНУ імені Василя Стуса.

Доступ до ресурсів наукометричних баз даних Scopus і Web of Science здійснюється як через локальну мережу Університету, так і сервер віддалених робочих столів.

Цього року наукова бібліотека стала учасником грантової програми Української бібліотечної асоціації «Підтримка для українських переміщених університетів», що здійснювалася за фінансування Посольства США в Україні, у межах якої отримала:

– 2 комплекти комп'ютерного обладнання для автоматизації основних бібліотечних процесів та обслуговування користувачів;

– доступ до колекцій електронних видань EBSCO, що пропонує велику кількість рецензованих повнотекстових наукових журналів, книг, брошур, газет, довідників, провідних предметних покажчиків, які охоплюють важливі напрями в науці, техніці, економіці, технологіях, гуманітарних науках, праві, бізнесі тощо. Інформацію щодо доступу до баз даних було розміщено на сайті наукової бібліотеки та у соціальних мережах.

Також за програмою цього проєкту працівники наукової бібліотеки:

– пройшли підвищення кваліфікації на теми: «Університетська бібліотека в системі наукових комунікацій», «АБІС Koha та створення електронного каталогу в бібліотеках закладів вищої освіти»;

– ознайомилися із методичними рекомендаціями Української бібліотечної асоціації «Процес якісної інформаційної підтримки освіти та досліджень у бібліотеці університету: рекомендації для впровадження моделі» та модулем «Каталогізація» АБІС Koha у тестовому режимі.

Працівниками бібліотеки на замовлення факультетів, кафедр було підготовлено 16 тематичних бібліографічних списків літератури і покажчиків за темами: «Мовознавчий аспект психолінгвістичних досліджень», «Поведінкова економіка», «Комп'ютерна лінгвістика», «Захист прав на торговельні марки», «Захист ділової репутації», «Застосування штрафних санкцій в господарських відносинах», «Комерціалізація прав інтелектуальної власності», «Історична політика в країнах Центрально-Східної Європи», «Радянська сімейна обрядовість у 30-ті рр. XX ст.», «Методика наукового дослідження», «Теорія і практика ухвалення зовнішньополітичних рішень», «Вища освіта в Україні: виклики, реалії та перспективи», «ДонНУ імені Василя Стуса в інформаційному просторі 2020 р.», бібліографічні покажчики тощо.

У процесі забезпечення інформаційного супроводу наукової діяльності здобувачів вищої освіти, здобувачів наукового ступеня, викладачів Університету Наукова бібліотека пропонує свою допомогу в:

– пошуку і відборі джерел для написання наукових робіт за системою вибіркового розповсюдження інформації (ВРІ);

– науковій обробці праць і матеріалів після присвоєння їм індексів УДК, авторського знака;

– користуванні віртуальною довідкою, за допомогою якої користувачі отримують інформацію про наявність книг, періодичних видань, нормативних доку-

ментів у науковій бібліотеці, пошук фактографічної інформації, уточнення бібліографічних відомостей про документ тощо;

– задоволенні тематичних запитів користувачів на умовах тимчасового користування фондами інших бібліотек м. Вінниці через впровадження такої послуги, як міжбібліотечний абонемент.

У читальних залах для користувачів організовані комп'ютеризовані робочі місця. Всі вони обладнані доступом до локальної мережі Університету з доступом до мережі Інтернет, зокрема за допомогою бездротових технологій, завдяки чому є можливість користуватися власними електронними пристроями.

Пріоритетними завданнями Наукової бібліотеки на наступний рік є:

– впровадження процесу автоматизації основних бібліотечних процесів (електронний облік: бібліотечних фондів (штрих-кодування), контингенту користувачів, відвідувань, книговидач, довідково-інформаційної роботи);

– створення відділу інформаційних технологій та електронних ресурсів;

– створення залу електронної інформації.

З урахуванням перспективних завдань у контексті реалізації Стратегії розвитку ДонНУ імені Василя Стуса 2017–2025 рр. та трансформації у науково-інноваційний простір реалізації можливостей продовжуватиметься робота: з популяризації науки та дослідницької діяльності через проведення методичних семінарів для учасників освітнього процесу з основ наукової діяльності студентів, конкурсу «Молодий науковець», конкурсу монографій, щорічного фестивалю науки з демонстрацією здобутків наукових колективів Університету; підвищення якості видань Університету; розміщення інформації щодо поточних досягнень, про проведення, перебіг та підсумки наукових заходів (університетських, всеукраїнських, міжнародних); участь в учнівських, студентських конкурсах, олімпіадах, турнірах тощо з долученням здобувачів до молодіжних наукових рухів Університету, що розширюватиме можливості для комерціалізації інтелектуальних продуктів та сприятиме зміцненню бренду Університету як національного лідера освіти та науки.

2.4. Фінансове забезпечення науково-дослідної роботи

Наукові дослідження, які виконуються в Університеті, фінансуються за рахунок загального та спеціального фондів Державного бюджету України в межах бюджетної програми КПКВК 2201040 «Наукова і науково-технічна діяльність закладів вищої освіти та наукових установ».

Наказами МОН України «Про обсяги фінансування наукових досліджень і розробок та фінансової підтримки наукових об'єктів, що становлять національне надбання, на 2020 р. за КПКВК 2201040» від 03 лютого 2020 р. № 115, «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 03.02.2020

№ 115» від 09 квітня 2020 р. № 490 та «Про внесення змін до обсягів фінансування фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок, наукових робіт, науково-технічних (експериментальних) розробок молодих вчених закладів вищої освіти, наукових установ та наукових структурних підрозділів установ на 2020 р., затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 03.02.2020 № 115 (із змінами)» від 24 вересня 2020 р. № 1190 затверджено річний обсяг фінансування НДР в Університеті у 2020 р. в розмірі 3 008,233 тис. грн (із загального фонду Державного бюджету України). Варто зазначити, що вказаний обсяг був на 2,8 % більшим за минулорічний ліміт асигнувань, але залишається одним із найнижчих за весь період після переміщення Університету (2014 р. – 3 087,8 тис. грн, 2015 р. – 3 229,5 тис. грн, 2016 р. – 3 368,6 тис. грн, 2017 р. – 3 480,300 тис. грн, 2018 р. – 4 089,065 тис. грн, 2019 р. – 2 926,506 тис. грн) (рис. 2.4.1).

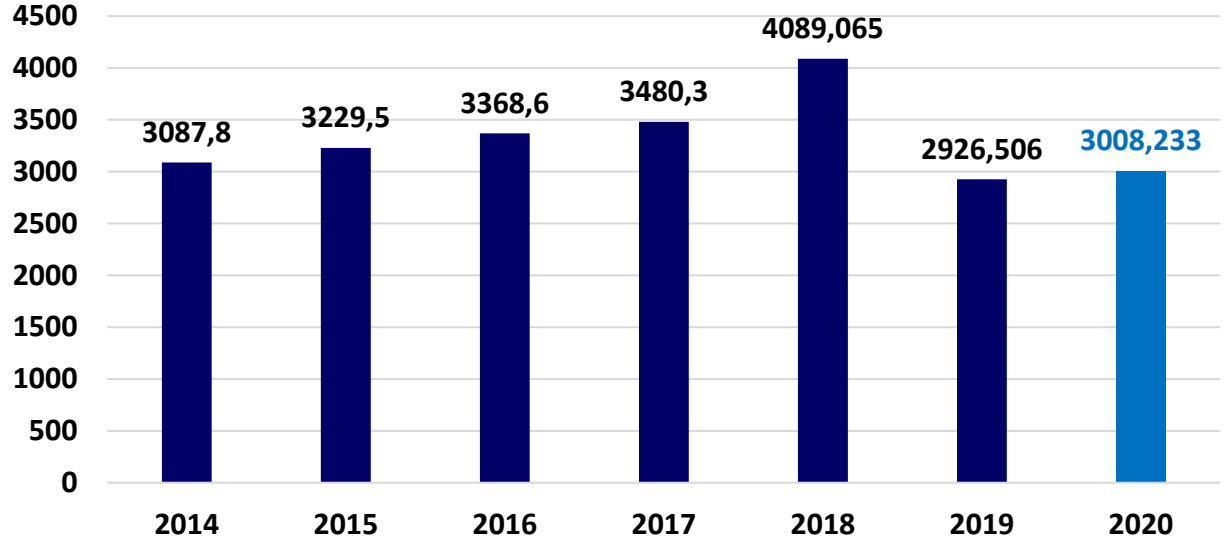

Рис. 2.4.1 – Обсяги фінансування НДР із загального фонду Державного бюджету у 2014–2020 рр., тис. грн

Причина зменшення обсягу асигнувань, порівняно з 2018 р., полягає у недофінансуванні наукових проєктів з боку МОН України. Зокрема, у 2019 р. проєкти, які за результатами експертизи визнано роботами високого наукового рівня, отримали тільки 60 % від запланованого обсягу асигнувань. А у 2020 р. із проєктів високого наукового рівня профінансовано тільки такі, які за результатами експертизи отримали понад 80 балів, а обсяг виділених на їхнє виконання асигнувань становив 80 % від заявленої кошторисної вартості (наказ МОН України «Про формування тематичних планів наукових досліджень і розробок закладів вищої освіти та наукових установ на 2020 р.» від 10 квітня 2020 р. № 499). У 2020 р. три проєкти Університету із чотирьох, поданих на конкурсний відбір, визнано роботами високого наукового рівня, проте тільки один проєкт, який отримав понад 80 балів, було профінансовано.

Загальна кількість виконаних робіт та обсяги їхнього фінансування за період 2016–2020 рр. приведено в табл. 2.4.1.

Таблиця 2.4.1

Кількість НДР, які виконувалися в НДЧ, та обсяги їхніх асигнувань у 2016–2020 рр., тис. грн

Категорії робіт	2016		2017		2018		2019		2020	
	к-сть од.	тис. грн	к-сть од.	тис. грн	к-сть од.	тис. грн	к-сть од.	тис. грн	к-сть од.	тис. грн
Фундаментальні	9	2 316,5	10	2 633,6	9	2 843,8	6	2 310,3	5	3 008,2
Прикладні	3	1 052,1	3	846,73	3	1 245,3	1	616,2	0	0
Госпдоговірні	1	279,96	1	49,5	0	0	0	0	6	51,0
Гранти	2	130,07	3	204,0	2	104,0	0	0	0	0

Варто зазначити, що у 2020 р. науковцями Університету було укладено шість договорів на надання послуг наукового характеру та виконання НДР за замовленням приватних установ. Таку діяльність провадили наукові колективи тільки двох кафедр Університету – кафедри ботаніки та екології (ст. викл. Яворська О. Г., п’ять договорів на загальну суму 26,0 тис. грн) та кафедри комп’ютерних наук та інформаційних технологій (проф. Штовба С. Д., один договір на суму 25,0 тис. грн). Отже, обсяг залучених коштів до спеціального фонду за КПКВК 2201040 у 2020 р. становить 1,7 % від загальної суми видатків на виконання НДР (0,017 грн на 1 грн коштів загального фонду Державного бюджету України).

Структура видатків на виконання НДР у 2020 р. передбачає оплату праці (71,1 %) та нарахування на фонд оплати праці (15,6 %), придбання матеріалів (10,8 %), відрядження наукових працівників (1,4 %), оплату комунальних послуг та енергоносіїв (1,0 %) (рис. 2.4.2).

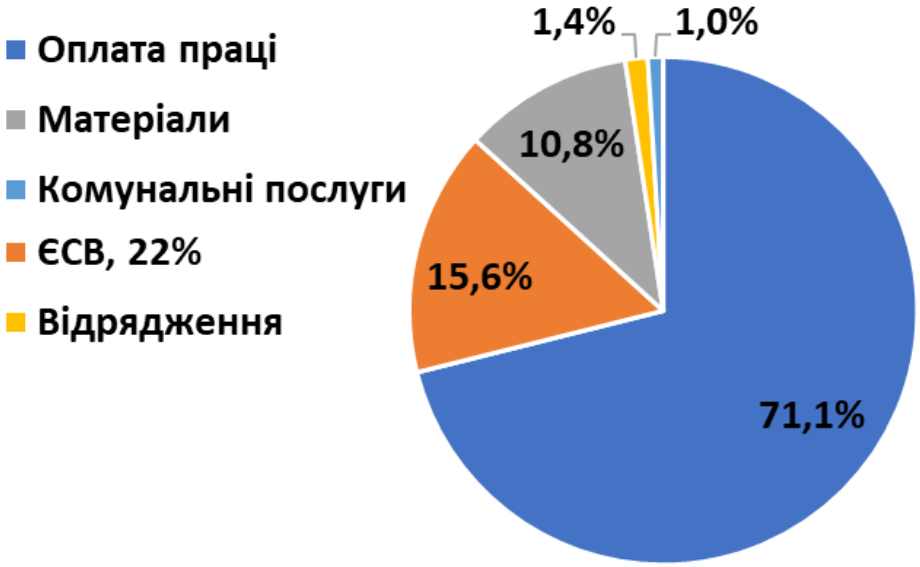

Рис. 2.4.2 – Структура планових видатків (тис. грн) на виконання НДР у 2020 р.

Протягом року у структурі планових видатків на виконання НДР відбувалися зміни, пов'язані із введенням в Україні карантинних обмежень і проведенням більшості наукових заходів у дистанційному (віддаленому) форматі. З цієї причини кошти, не використані на здійснення відряджень, було перерозподілено між статтями витрат «Матеріали» та «Оплата комунальних послуг та енергоносіїв».

Для збільшення обсягу залученого бюджетного та позабюджетного фінансування у 2021 р. та в найближчі роки НДЧ та наукові колективи кафедр мають зосередитися на здійсненні таких кроків:

– взяти участь у державній атестації закладів вищої освіти в частині провадження наукової (науково-технічної) діяльності задля залучення базового фінансування для розбудови наукової інфраструктури Університету;

– брати участь у щорічних конкурсах наукових проєктів і розробок, які оголошуватимуться: 1) МОН України, особливо в конкурсі наукових проєктів колективів молодих учених; 2) Національним фондом досліджень України; 3) Фондом Президента України з підтримки освітніх та наукових програм для молоді; 4) іншими державними та / або громадськими фондами;

– спільно з ТОВ «Науковий парк „ДонНУ-Поділля"» в 2021 р. провести моніторинг наявного наукового потенціалу з визначенням наукових розробок, які можуть бути запропоновані для комерціалізації, здійснити пошук партнерів для реального впровадження розробок Університету.

Відповідно до Стратегії розвитку ДонНУ імені Василя Стуса на 2017–2025 рр. другим пріоритетом його розвитку є трансформація в науково-інноваційний простір реалізації можливостей. У контексті реалізації стратегічного напряму із забезпечення багаторівневої системи розвитку інтелектуального капіталу через розширене відтворення критичної маси дослідників на наступний період стануть **перспективні завдання на 2021–2022 рр.:**

1. Розвиток наукових шкіл та їхня інтеграція у глобальний науковий простір; входження університетських видань у міжнародні наукометричні бази даних; залучення потенційних абітурієнтів та здобувачів вищої освіти всіх рівнів до науково-дослідної роботи та перетворення Університету в регіональний центр молодіжної наукової активності; імплементація ігрового компонента в процес пізнання (гейміфікація).

2. Модернізація матеріально-технічної бази наукових досліджень (зокрема фонду навчально-дослідницьких лабораторій); створення наукової Event-індустрії; розширення масштабів індивідуального фандрайзингу шляхом централізованої інформаційної та організаційної підтримки процесу отримання зовнішніх дослідницьких грантів.

3. Щорічна актуалізація профайлів науковців-дослідників, каталогу інтелектуальних продуктів Університету; впровадження бізнес-етики як похідної від

академічної доброчесності та корпоративної етики; створення Центру управління науково-інноваційними проєктами для формування стартап-середовища та інкубації інноваційних проєктів; створення Фонду підтримки інновацій.

4. Реалізація системи заходів, що сприятимуть посиленню позицій в національних та міжнародних рейтингах закладів вищої освіти завдяки сформованому образу надійного та соціально відповідального партнера для громадських і владних інститутів, міжнародної та вітчизняної бізнес-спільноти.

3. УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ СВІТОГЛЯДНИЙ ПРОСТІР LIVING–LEARNING–COMMUNITY (СПІЛЬНОТА, ЩО ЖИВЕ І НАВЧАЄТЬСЯ РАЗОМ)

ДонНУ імені Василя Стуса – університетська спільнота з власним корпоративним духом, що у власному світоглядному просторі працює, навчається, гармонійно розвивається за принципами академічної свободи і доброчесності, гідності і патріотизму.

Третім ключовим напрямом розвитку Університету відповідно до Стратегії розвитку 2017–2025 рр. є творення університетського світоглядного простору living–learning–community (спільноти, що живе і навчається разом). Основними завданнями в контексті його реалізації є: вдосконалення моделі врядування Університетом на принципах партнерства та взаємної соціальної відповідальності між всіма учасниками освітнього процесу і зовнішніми стейкголдерами; забезпечення умов для розвитку спорту в Університеті та популяризації здорового способу життя; створення умов для розвитку творчої гармонійної особистості.

Досягнення цих стратегічних завдань забезпечується через реалізацію заходів функціональних стратегій: стратегії корпоративної лояльності, стратегії ресурсного забезпечення (кадрової), стратегії інформаційно-комунікаційної діяльності.

З кожним роком університетська спільнота спільними зусиллями покращує імідж ДонНУ імені Василя Стуса на регіональному, національному та світоглядних рівнях. Низка успішних соціально-корисних проєктів та ініціатив, потужний пул спікерів та банк експертів вкотре підтверджує, що Стусівський університет сьогодні – надійний та соціально відповідальний партнер для громадських та владних інститутів, міжнародної та вітчизняної бізнес-спільноти, що працює з громадою і для громади.

3.1. Соціальний капітал Університету

3.1.1. Працевлаштування студентів та кар'єрний шлях випускників

Успішне проходження практики та можливості проходження стажувань студентами на провідних підприємствах дає можливість подальшого їхнього працевлаштування. За 2020 р. було надано 114 вакансій від 45 підприємств та організацій з різних напрямів підготовки.

Студенти розпочинають свій професійний шлях, ще навчаючись в Університеті. Це дає змогу на практиці застосовувати здобуті знання, а також набувати soft skills та досвід, необхідні для успішного кар'єрного росту в дорослому житті. Зокрема, аналізуючи результати анкетування випускників за 2020 р., можна виділити такі показники: випускники літнього випуску 2020 р. (748 осіб, які

пройшли анкетування) склали статистику того, що періодично під час навчання за фахом працювали 159 студентів (21,5 %), не за фахом – 312 (42,3 %), виконували окремі завдання – 88 (11,9 %), не працювали – 179 (24,3 %) (рис. 3.1.1.1).

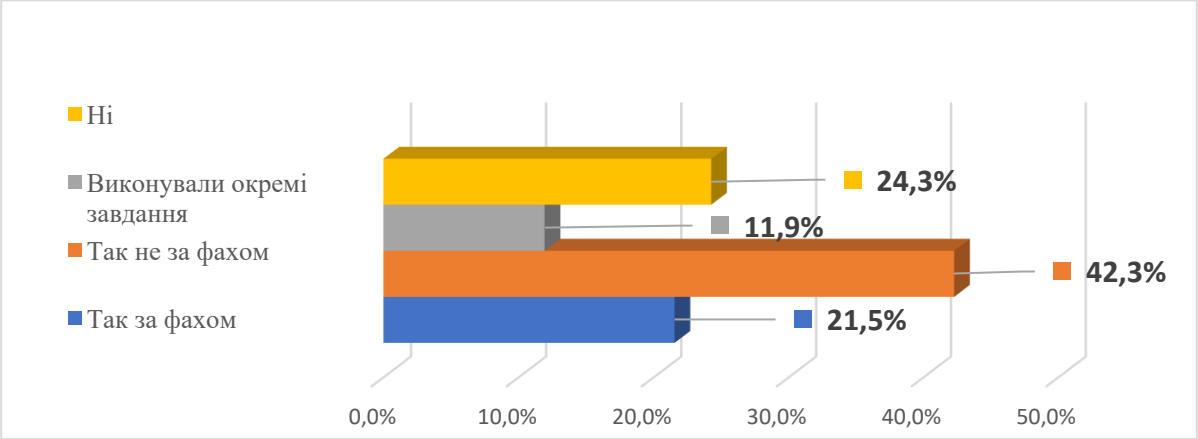

Рис. 3.1.1.1 – Зайнятість студентів під час навчання в Університеті

Варто зазначити, що, навчаючись в Університеті, здобувачі обіймають посади, які здебільшого не вимагають вищої освіти (переважно здобувачі перших чотирьох років навчання), але серед здобувачів-магістрів картина змінюється. Зокрема, з проанкетованих працевлаштованих випускників для 55,3 % вища освіта є обов'язковою вимогою для їхніх посад.

Одним із перспективних завдань для Відділу кар'єри було створення платформи «Кар'єра ДонНУ імені Василя Стуса» і розробка програмного забезпечення для формування бази вакансій та підбору кандидатів на працевлаштування Роботодавець + Університет + Студент. На сьогодні база знаходиться на кінцевій стадії розробки, проводиться налаштування в тестовому режимі, планується її впровадження на початку 2021/2022 н. р.

Наші студенти та випускники є потужним осередком інновацій та розвитку суспільства. Окреслюючи спектр залучення до активностей, необхідно виділити такі складові: самоврядування, самовдосконалення, розвиток суспільства та держави.

Студенти беруть активну участь у громадському житті, житті Університету, Вінниччини та України. Незважаючи на те, що пандемія Covid-19 значно ускладнила реалізацію проєктів, продовжується співпраця з такими міжнародними та українськими організаціями: AIESEC, British Counsil, Active Citizens Ukraine, Studfreedom, Posterum, МБІ, Pangeya Ultima, Vinnytsia Debate Union, ФРІ, Студентська рада Вінниччини та іншими.

Університет представлений на арені формування молодіжної політики Вінниці та Вінницької області. До складу президії Студентської ради Вінниччини, яка є консультативно-дорадчим органом при голові Вінницької ОДА, входять двоє студентів ДонНУ імені Василя Стуса – Катерина Лапчевська, яка є головою міжнародного комітету, та Матвій Муц – голова освітньо-правового комітету.

Студенти Університету є лідерами AIESEC – міжнародної молодіжної громадської організації, що об'єднує студентів та нещодавніх випускників ЗВО усього світу задля розвитку лідерського та професійного потенціалу молоді, а також позитивного їхнього внеску в розвиток суспільства. У Вінниці наші студенти в межах AIESEC займаються вхідними та вихідними стажуваннями, тобто організовують обміни волонтерами та проєкти з вивчення англійської мови, культури цінностей ООН для дітей та дорослих.

Цьогоріч студентки факультету історії та міжнародних відносин Анна Шкодич та Дар'я Рибачук створили дипломатичний клуб «United minds». На базі цього клубу вже було проведено «Дебати: Come and prove it!» та дводенний англомовний онлайн-захід «Unifying Ideas Model UN» за підтримки Програми обміну майбутніх лідерів FLEX, Американських Рад, ДонНУ імені Василя Стуса, Студентської ради Вінниччини та школи іноземних мов Wizard.

Продовжує роботу громадська організація «ЧоWhen?», що була створена студентами-біологами Університету у 2019 р.

«ЧоWhen?» несе надзвичайно важливу місію, порушує питання екологічних проблем та взагалі культурно збагачує молодь.

Студенти Університету активно долучаються до програми «Zavtra.UA», зокрема учасницями «You Camp 4» стали Анастасія Дев'ята, Анна Оцвера та Юлія Заєць.

Метою програми є створення нового покоління агентів змін: генерації, що має блискучу освіту та фахові вміння й опанувала провідні міжнародні практики та ідеї; генерації, що відчуватиме та думатиме по-іншому і, відповідно, буде спроможною зробити вагомий внесок у розбудову країни.

Анастасія Дев'ята також є учасницею «STARt yourself „Юридична справа та Compliance"» й активно навчається за допомогою платформи «Prometheus». Варто зазначити, що наші здобувачі активно використовують можливості, які надають платформи самоосвіти «Prometheus», «Coursera» та інші.

Стажування зазвичай проходить у таких державних структурах, як ВР, МЗС, МЮ, судові установи, Дипломатична академія, Вінницька міська та обласна ради, підприємства тощо. Проте також є можливість закордонного стажування. Студенти беруть участь у стипендіальних програмах від Латвійської Республіки, Литви, Польщі, Німеччини, КНР, а також у програмах обміну студентів з університетами-партнерами ДонНУ імені Василя Стуса.

Активна громадська позиція студентів і випускників є надзвичайно важливим чинником успішного та стабільного розвитку суспільства, адже вдосконалюючи себе та вивчаючи щось нове, виховується нове успішне покоління патріотів.

Основним завданням 2021 р. є впровадження платформи «Кар'єра ДонНУ імені Василя Стуса» і розробка програмного забезпечення для формування бази вакансій та підбору кандидатів на працевлаштування Роботодавець + Універси-

тет + Студент. Для вдосконалення системи накопичення інформації щодо кар'єрного шляху випускників, яка сьогодні формується через постійне анкетування, в наступному звітному періоді планується вести пошук інших форм спілкування з випускниками.

3.1.2. Стратегічне партнерство з владою, громадою, бізнесом

Партнерство ДонНУ імені Василя Стуса з владою, громадою та бізнесом – не просто один із пріоритетних напрямів діяльності, а реальний механізм співпраці із зовнішнім середовищем та оперативне реагування на виклики сьогодення, адже, не дивлячись на карантинні обмеження 2020 р., які значно вплинули на всі сфери життєдіяльності, Університет був і залишається активним учасником наукового, економічного, культурного та політичного життя Вінниччини та України загалом.

Мережу стратегічного партнерства у 2020 р. за договорами про співробітництво складають 239 установ та організацій (рис. 3.1.2.1). Водночас 23 договори про співпрацю укладено безпосередньо в 2020 р. Мережа формується з підприємствами та установами як державного, так і приватного сектора за напрямами: профорієнтаційна робота, співробітництво в реалізації проєктних заходів, сприяння просвітницькій та освітній діяльності, міжнародне співробітництво, науково-дослідна сфера; навчально-методична сфера; соціально-культурна сфера, проходження безкоштовної навчальної, виробничої та науково-дослідної практичної підготовки; професійний розвиток наукових і науково-педагогічних працівників; працевлаштування здобувачів і випускників за наявності вакантних місць (рис. 3.1.2.1).

Рис. 3.1.2.1 – Мережа стратегічного партнерства

Мережу стратегічного партнерства за договорами про співробітництво складають: культурні, освітні та наукові заклади й організації – 87, загальноосвітні заклади – 16, органи державної влади та місцевого самоврядування – 46, громадські організації, бізнес-структури – 84, ЗМІ – 6. Партнери є представниками різних напрямів діяльності як регіонального, так і національного та міжнародного рівнів.

Важливим аспектом діяльності ДонНУ імені Василя Стуса є профорієнтаційна робота, спрямована на збільшення кількості міжнародних студентів. Наявність іноземного контингенту впливає на рейтинг Університету в освітньому просторі, тому протягом звітного періоду Навчально-науковий центр міжнародної освіти проводив активну інформаційно-рекламну діяльність, спрямовану на залучення громадян закордонних країн на навчання у ДонНУ імені Василя Стуса як на відділенні довузівської підготовки, так і на основних факультетах.

Тісна співпраця з іноземними контрактерами вказує на те, що зацікавленість іноземних громадян в англомовних освітніх програмах щорічно збільшується. В цьому аспекті цікавими є такі напрями: біологія, екологія, хімія, фізика, математика, інформатика.

Університетом укладено договори із 48 іноземними ЗВО-партнерами з 18 країн світу. В межах партнерських угод здійснюється спільна освітня та науково-дослідна робота, академічна мобільність учасників освітнього процесу, подача спільних грантових заявок до міжнародних фондів.

Окрім того, провідні викладачі-експерти постійно залучаються до розроблення програм регіонального розвитку та їхнього супроводу й моніторингу. Зокрема:

– Нагорняк Тетяна Леонтіївна (перший проректор Університету) є членом міжвідомчої регіональної робочої групи з підготовки пропозицій щодо адміністративно-територіального устрою базового та районного рівнів Вінницької області, а також Координаційної ради з питань сприяння розвитку громадянського суспільства при Вінницькій облдержадміністрації;

– Гижко Андрій Петрович (проректор з питань інноваційної діяльності та розвитку інфраструктури) входить до складу робочої групи з розроблення проєкту регіональної програми розвитку малого і середнього підприємництва на 2021–2027 рр. при Вінницькій облдержадміністрації;

– Орєхова Тетяна Вікторівна (декан економічного факультету) є членом робочої групи з розроблення проєкту Стратегії збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 р. при Вінницькій облдержадміністрації.

Світова пандемія COVID-19 змусила по-іншому подивитися на всі процеси розвитку місцевих громад не лише у сфері охорони здоров’я, а й суто в економічних питаннях: збереження робочих місць та підтримка суб’єктів бізнесу як роботодавців та платників податків. Отже, експерти Університету долучалися до розробки заходів із підтримки суб’єктів малого та середнього бізнесу та збе-

реження робочих місць на рівні Вінницької міської ради. Зокрема, було запропоновано розробити та затвердити міську програму компенсації кредитних ставок для суб'єктів малого та середнього бізнесу, які отримали кредитне фінансування в комерційних банках для розширення бізнесу та створення нових робочих місць (цю пропозицію підтримала Вінницька міська рада), а також була надана рекомендація щодо звільнення від податку на землю торговельно-офісних об'єктів, власники яких на період карантинних обмежень звільнили орендарів від сплати оренди (на жаль, з огляду на складність адміністрування цього питання, така пропозиція була відхилена).

Окрім того, в 2020 р. команда ДонНУ імені Василя Стуса спільно з облдержадміністрацією успішно реалізувала IV Школу публічної політики та адміністрування. Формуванням брендів територій експерти-практики ДонНУ імені Василя Стуса займаються уже понад 20 років, а на його базі функціонує наукова школа прикладної політології. Завдяки цьому досвіду та новим дослідженням у межах IV Школи публічної політики та адміністрування було створено проморолики для ОТГ-переможців проєкту «Відкрий себе»: Іллінецької, Барської та Лука-Мелешківської ОТГ.

Ці відеороботи дають можливість презентувати історію та досягнення громад у широкому медійному просторі. Інноваційний та науково розроблений формат сюжетів доступний та інтуїтивно зрозумілий мешканцям будь-якого регіону України. Їхня мета – своєрідна промоція територіальних громад, просування ОТГ та зміцнення їхнього позитивного іміджу через трансляцію промороликів на різних медійних ресурсах України.

Не менш важливим елементом співпраці Університету з владою, громадою та бізнесом є діяльність Наукового парку «ДонНУ-Поділля», співзасновником якого є ДонНУ імені Василя Стуса.

Відповідно до Стратегії розвитку Університету 2017–2025 рр., зокрема в частині просування бренду Університету в регіональному, національному та міжнародному медіапросторах, а також у зміцненні стратегічного партнерства з владою, громадою та бізнесом, роль Наукового парку полягає в ініціюванні, розробці та впровадженні механізмів підтримки інноваційної діяльності. У цьому напрямі відповідно до пріоритетів Стратегії розвитку Університету 2017–2025 рр. у 2020 р. було здійснено низку заходів.

Ініційовано та проведено Перший регіональний форум «Інноваційна система Поділля. Перезавантаження». Основна ідея Форуму – створення інноваційно-комунікаційної платформи, що об'єднує експертів з інноватики, представників місцевої влади, підприємств, університетів для формування стійких зв'язків між бізнесом і науковим середовищем, напрацювання та прийняття рішень із системного підходу до розвитку регіональної інноваційної системи створення нових результатів наукових досліджень, затребуваних бізнесом і промисловістю, фор-

мування нової генерації студентської молоді, здатної до наукової та підприємницької діяльності.

На Першому форумі були представлені експерти з України, Польщі, Болгарії, науковці п'яти університетів Вінницької та Хмельницької областей. Співорганізаторами виступили ДонНУ імені Василя Стуса, Вінницька міська рада, Вінницька обласна державна адміністрація, Вінницький муніципальний центр інновацій та науковий парк.

Від Університету на Форумі виступили із доповідями та проєктами керівники Університету, факультетів, кафедр, структурних підрозділів. Напрацювання Форуму активно використовують Вінницька обласна державна адміністрація та міська рада, зокрема, передбачаючи в Програмах соціально-економічного розвитку міста та області розвиток кластерів, планують створення Центру трансферу технологій та проведення конкурсу інноваційних стартапів.

На 2021 р. ми вже отримали схвальне підтвердження участі наших партнерів у проведенні II регіонального форуму «Інноваційна система Поділля. Перезавантаження» зі збільшенням представництва університетських розробок та ширшим залученням бізнес-середовища.

У частині зміцнення стратегічного партнерства з владою, громадою та бізнесом Університет спільно з Науковим парком «ДонНУ-Поділля» продовжив роботу над проєктом «Автоматизація моніторингу водних ресурсів», актуальність цілей якого підкреслена пріоритетами щодо водних ресурсів громади Стратегії розвитку Вінницької області до 2027 р. та Стратегії розвитку міста Вінниці до 2030 р. Заходи з розвитку проєкту включено до:

– Програми охорони навколишнього природного середовища м. Вінниці;

– трьох заявок на участь у грантових конкурсах у межах фандрайзингового напряму роботи Наукового парку;

– пропозицій, поданих до профільних закордонних організацій, Басейнової ради Південного Бугу.

Отже, ДонНУ імені Василя Стуса залишається активним учасником та провідником нових ідей та змін не лише в Подільському регіоні, а й в Україні, а також постійно підтримує тісний діалог у партнерстві з владою, місцевими громадами та бізнесом.

Для цього у 2021 р. заплановано створити Наглядову раду ДонНУ імені Василя Стуса, до якої на пропорційній основі ввійдуть представники наукових кіл, органів влади, громадських організацій, бізнесу як загальнонаціонального, так і міжнародного рівнів.

А в перспективі ми ставимо собі амбітну мету сформувати у партнерства тріади «Освіта–Наука–Бізнес» потужний ендавмент-фонд для забезпечення фінансової стабільності Університету як провідного освітнього та наукового центру.

3.2. Публічний імідж ДонНУ імені Василя Стуса

Формування позитивного іміджу ДонНУ імені Василя Стуса та його підтримка впливає на посилення конкурентоспроможності серед класичних вищих навчальних закладів та формує загальне бачення рівня розвитку вищої освіти Вінницької області та України загалом. ДонНУ імені Василя Стуса є провідним центром освіти, науки та інновацій, конкурентоспроможним на національному та міжнародному рівнях; надійним та соціально відповідальним партнером із власним корпоративним духом і світоглядним простором.

Відповідно до функціональної стратегії інформаційно-комунікаційної діяльності та задля формування і просування в інформаційно-комунікативному просторі образу Університету Навчально-практичним інформаційно-комунікаційним центром (далі – НП ІКЦ) упродовж періоду з 01.01.2020 р. по 31.12.2020 р. здійснені такі кроки:

– організація та підтримка зовнішніх і внутрішніх комунікацій Університету задля підвищення поінформованості співробітників, професорсько-викладацького складу та здобувачів вищої освіти;

– системний моніторинг та аналіз інформаційної присутності Університету в медіапросторі задля виявлення наявних образів та цільових груп;

– координація роботи структурних підрозділів Університету щодо дотримання інформаційно-комунікаційної та іміджевої політики, фірмової символіки та стилю, елементів брендбуку;

– комунікація з державними органами влади та місцевого самоврядування, інститутами громадянського суспільства, засобами масової інформації та іншими стейкголдерами в контексті реалізації інформаційно-комунікаційної та іміджевої політики Університету;

– створення та поширення контенту про освітню, наукову, інноваційну, фахово-експертну діяльність представників Університету, виходячи зі стратегічних пріоритетів Університету;

– проведення інформаційно-комунікаційних та іміджевих кампаній, регулярного моніторингу зовнішнього та внутрішнього інформаційного середовища та, зрештою, проведення аналізу результатів у відповідному контексті.

У звітний період інформаційно-комунікаційна діяльність Університету реалізовувалася через канали:

– сайт ДонНУ імені Василя Стуса www.donnu.edu.ua;

– газету «Університетські вісті»;

– новинний сайт «Університетські вісті» www.news.donnu.edu.ua;

– офіційні сторінки у соціальних мережах Facebook, Telegram, Instagram і канал Університету в YouTube.

Головний сайт ДонНУ імені Василя Стуса www.donnu.edu.ua залишається одним з офіційних каналів передачі інформації про структуру, наукову та освітню діяльність, міжнародне партнерство вищого навчального закладу, науково-освітні інновації тощо.

Протягом вересня–жовтня 2020 р. тривало активне оновлення інформаційного наповнення сторінок сайту з огляду на зміну структури Університету та актуалізацію інформації.

За звітний період сайт ДонНУ імені Василя Стуса було переглянуто 2 309 451 разів, що на 24 % менше, ніж за минулий звітний період. Водночас показник сеансів на сайті зменшився на 7,5 %, що є свідченням збільшення кількості переглядів сторінок сайту. Середня тривалість одного сеансу становила приблизно 3,57 хвилин. Загальна кількість користувачів сайту протягом року – 198 091 осіб, із них 192 974 – нові користувачі, які відвідали наш сайт вперше. Отже, порівняно з минулим звітним періодом, їхня кількість збільшилася на 2 %. Також варто звернути увагу на «показник відмов», що становить 44,25 %. Минулого року він становив 22,44 %. Наведені цифри вказують на те, що головний сайт Університету програє його сторінкам у соціальних мережах за зручністю подання інформації користувачам.

Збільшення «показника відмов» вдвічі є свідченням впливу таких факторів: зміна структури та навігації сайту, можливість більш швидкого пошуку інформації за допомогою соціальних мереж.

Найбільша кількість відвідувачів сайту ДонНУ імені Василя Стуса з України – 88,86 %, майже 3,59 % – користувачі зі Сполучених Штатів Америки, 1,62 % – Російської Федерації, 0,75 % – Німеччини, 0,6 % – Польщі (рис. 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3).

	Країна	Користувачі	% Користувачі
1.	Ukraine	179 618	88,86%
2.	United States	7 255	3,59%
3.	Russia	3 268	1,62%
4.	Germany	1 519	0,75%
5.	Poland	1 220	0,60%
6.	China	1 169	0,58%
7.	(not set)	979	0,48%
8.	France	534	0,26%
9.	United Kingdom	525	0,26%
10.	Netherlands	391	0,19%

Рис. 3.2.1 – Географія користувачів сайту Університету в період 01.01.2020 р. – 31.12.2020 р.

Географія користувачів сайту, порівняно з минулим роком, як і відсоткове співвідношення відвідувачів, суттєво не змінилася. Однак, за звітний період спостерігається зростання користувачів із США (близько двох тисяч) та зникнення зацікавленості з боку Японії.

Серед найпопулярніших є сайти, підсайти факультетів, структурних підрозділів:

– платформа Moodle – 825 тис. переглядів;
– економічного факультету – 88 тис. переглядів;
– юридичного факультету – 77 тис. переглядів;
– філологічного факультету – 62 тис. переглядів;
– підсайт «Наука в ДонНУ» – 64 тис. переглядів.

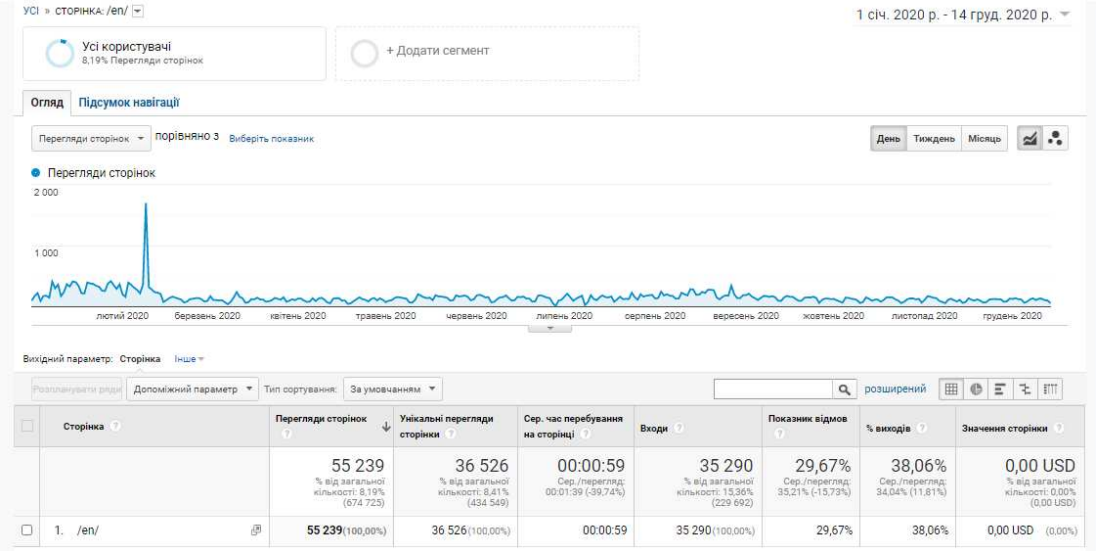

Рис. 3.2.2 – Статистика відвідування англомовної версії сайту Університету в період 01.01.2020 р. – 31.12.2020 р.

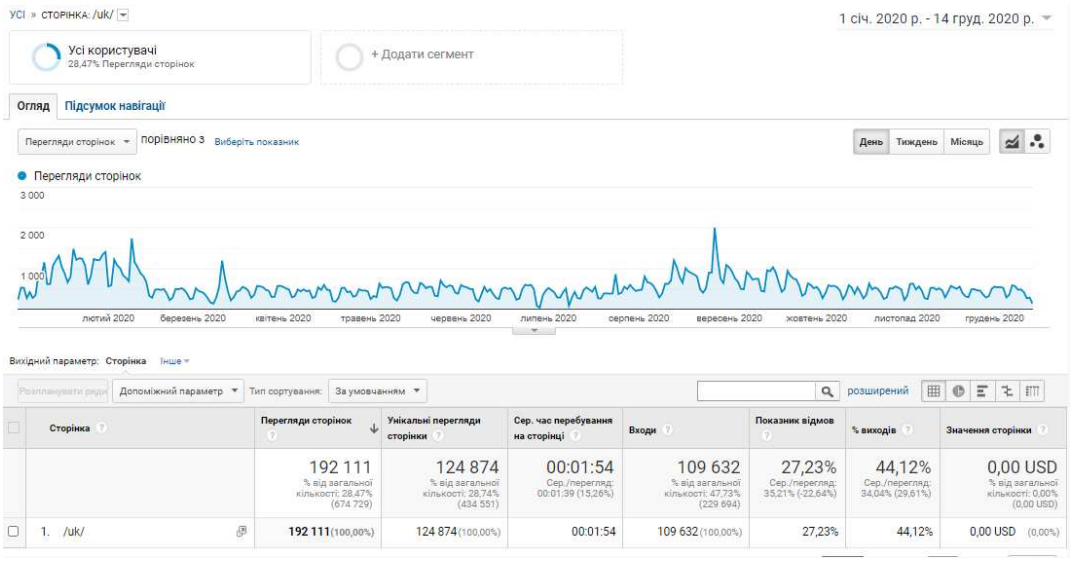

Рис. 3.2.3 – Статистика відвідування україномовної версії сайту Університету в період 01.01.2020 р. – 31.12.2020 р.

Одним із пріоритетних напрямів діяльності Університету залишається робота над корпоративною газетою «Університетські вісті» – дієвим інформаційно-комунікаційним каналом в Університеті.

«Університетські вісті» – це корпоративний дух, простір, у якому відбивається життя, навчання, дозвілля, науково-дослідна діяльність ДонНУ імені Василя Стуса.

За звітний період опубліковано 3 номери «Університетських вістей»:

у період 01.01.2020 р. – 31.12.2020 р.

– № 15(1550) від 27 травня 2020 р. – випуск присвячений 83 річниці із дня заснування ДонНУ імені Василя Стуса. У номері висвітлено дописи переможців флешмобу «Моя Alma Mater», дорожню карту вступної кампанії для абітурієнтів 2020 р., результати внутрішньокорпоративної програми підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників Стусівського університету «Майстерня „Teaching Art”», переваги дистанційного навчання;

– № 16(1551) від 23 жовтня 2020 р. – випуск приурочений початку нового навчального року. У номері відбиті результати вступної кампанії 2020 р., враження першокурсників від першого тижня навчання у Стусівському університеті, підсумки Першого міжнародного інноваційного форуму «Інноваційна система Поділля. Перезавантаження» та результати захистів дисертаційних робіт, інтерв’ю з учасниками вокально-інструментального ансамблю «Оберіг»;

– № 17(1552) від 31 грудня 2020 р. – новорічний випуск, присвячений висвітленню основних здобутків та перемог ДонНУ імені Василя Стуса в освітній, науковій, проєктній, міжнародній діяльності за 2020 р.

Наклад одного випуску – 300 примірників. Варто зазначити, що електронні версії цих номерів також завантажені в «Архів номерів» на сайті «Університетські вісті».

Для залучення більш широкої аудиторії читачів та формування корисного і цікавого контенту номерів, а також у контексті візуалізації смислів і символів університетської спільноти ДонНУ імені Василя Стуса редакція газети «Університетські вісті» запровадила:

– графічне оформлення верхнього колонтитула газети ювілейною символікою з нагоди 83-ої річниці із дня заснування Університету;

– інтерактивність (онлайн-опитування за допомогою Google Forms щодо переваг та недоліків дистанційного навчання, вражень від внутрішньокорпоративної програми підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників Стусівського університету «Майстерня „Teaching Art”» тощо);

– проведення флешмобу «Моя Alma Mater» з нагоди 83-ої річниці ДонНУ імені Василя Стуса, публікація найкращих дописів 8 переможців у 15-му номері газети «Університетські вісті»;

– збалансоване висвітлення діяльності структурних підрозділів Університету, залучення Студентської ради Університету та студентів-практикантів до участі у підготовці матеріалів для газети;

– збільшення частки матеріалів, що подаються у вигляді фотозвітів, інфографіки, інтерв'ю.

Перспективними завданнями оптимізації використання газети «Університетські вісті» як одного із ключових каналів інформаційно-комунікаційної діяльності Університету є:

– формування команди редакторів і власкорів серед студентів / співробітників Університету;

– створення актуального, цікавого і збалансованого контенту випусків зі збереженням постійних рубрик і традиційних символів університетської газети;

– започаткування нової рубрики від студентської спільноти ДонНУ імені Василя Стуса з актуальним контентом.

Сайт «Університетські вісті» уже 3 роки поспіль працює на новій платформі WordPress з конструктором Divi, що дає змогу швидко створювати різноманітні сторінки без необхідності опанування ґрунтовних знань веброзробки. Завдяки цьому створювати записи можуть власне їхні автори. Також новинний сайт має функцію швидкого переходу на сторінки Університету у соціальних мережах.

Усі заходи, що проводилися в Університеті, висвітлені на сайті «Університетські вісті». У такий спосіб вдається охопити цільову аудиторію у кілька разів більшу, що гарантує інформування широкого загалу університетської спільноти та інших цільових аудиторій, а також виводить «Університетські вісті» на новий рівень медіаресурсу.

Простежується позитивна динаміка завдяки синхронізації інформації на сайті зі сторінками в соціальних мережах, що стають все популярнішими серед користувачів.

Новинний сайт «Університетські вісті» формує експертне університетське середовище та залишається важливим інформаційно-комунікаційним каналом. Він відбиває діяльність та повсякденне життя Університету за такими категоріями: події, наука, досягнення, дозвілля, новини факультетів, статті, експертне середовище, наші випускники тощо.

Новацією року стало проведення серії інтерв'ю про унікальність нових освітньо-професійних та освітньо-наукових програм 2020 р. з гарантами ОПП та членами експертних проєктних груп.

Варто наголосити на можливості відповідальних від структурних підрозділів створювати чернетки новин, пропонувати матеріали, що публікуються після схвалення модератором сайту.

Упродовж звітного періоду спостерігалася позитивна динаміка відвідувань сайту «Університетські вісті» – 63 834 відвідування (рис. 3.2.4).

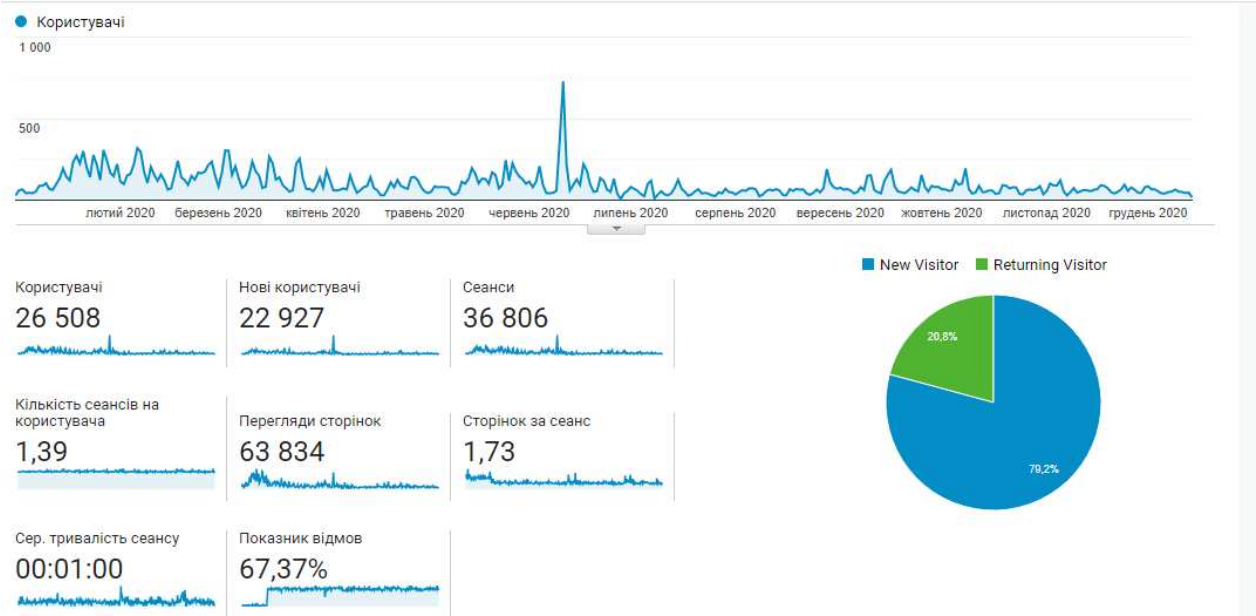

Рис 3.2.4 – Статистика відвідування сайту «Університетські вісті» в період 01.01.2020 р. – 31.12.2020 р.

Університет використовує для поширення інформації про свою діяльність всі популярні засоби комунікації з цільовою аудиторією: школярі, вчителі, абітурієнти, випускники, академічна та бізнес-спільноти, партнери, стейкголдери тощо. Разом із телебаченням, радіо та друкованими ЗМІ у швидкоплинний час 3D цифрового тисячоліття найефективнішим способом оперативного донесення інформації до аудиторії та формуванням світоглядного простору навколо Університету та у його академічному середовищі є відеохостинг YouTube, соціальні мережі: Facebook, Instagram та Telegram.

У звітний період охоплення аудиторії на офіційній сторінці ДонНУ імені Василя Стуса у соціальній мережі Facebook склало 620 636 зареєстрованих користувачів. Для ширшого охоплення споживачів інформації у соціальній мережі усі публікації на сайті «Університетські вісті» популяризуються репостами через офіційну сторінку у Facebook. Інформація, що розміщується на сторінках Університету в соціальних мережах, відстежується та використовується ЗМІ для підготовки власних матеріалів. Це стосується як текстового контенту, так і фото- та відеоматеріалів.

Активними є сторінки Університету в соціальній мережі Instagram та Telegram. Станом на кінець звітного періоду кількість підписників зросла з 2 100 до 2 588 осіб в Instagram та з 611 до 953 осіб у Telegram. Загальне охоплення на платформі Instagram за рік склало 123 118 користувачів, а канал Університету у Telegram – 86 030 осіб. Перспективним напрямом поширення відповідного контенту для визначеної цільової аудиторії є наповнення сторінок Університету

якісними фото, розробленими банерами, яскравими оголошеннями, хайлайтами та відеороликами тощо.

Вагомою складовою формування інформаційного контенту залишається наповнення сторінок та інформаційних каналів відеоконтентом: іміджевими роликами, кліпами, відеощоденниками, презентаціями тощо (рис. 3.2.5).

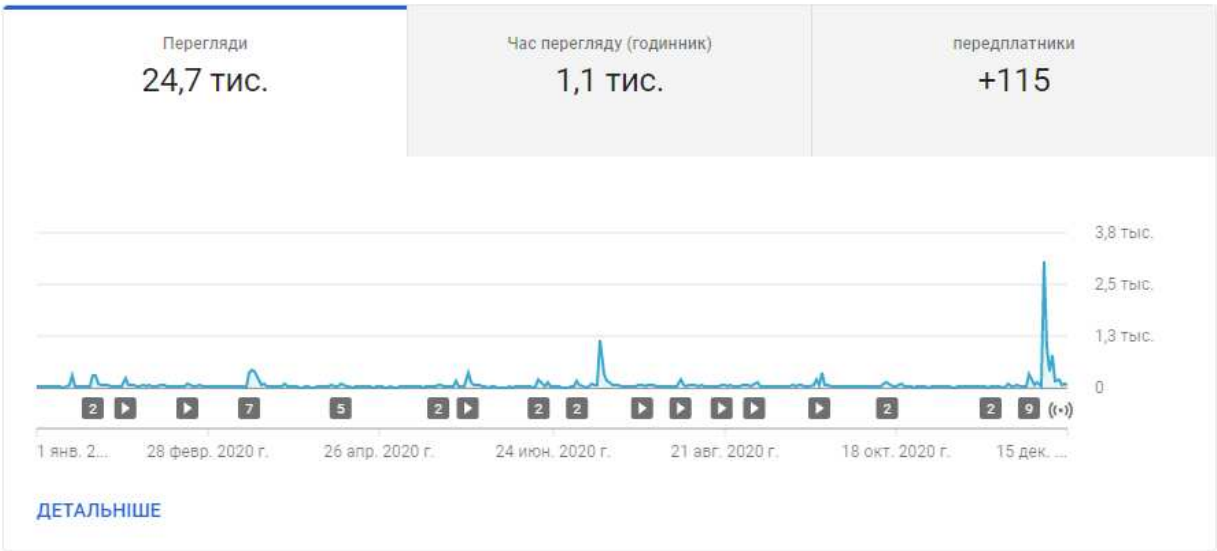

Рис. 3.2.5 – Статистика YouTube-каналу

Варто зауважити, що структурні підрозділи, факультети та кафедри мають свої профілі у соціальних мережах, через які також популяризують діяльність та життя Університету серед користувачів соціальних мереж (рис. 3.2.6).

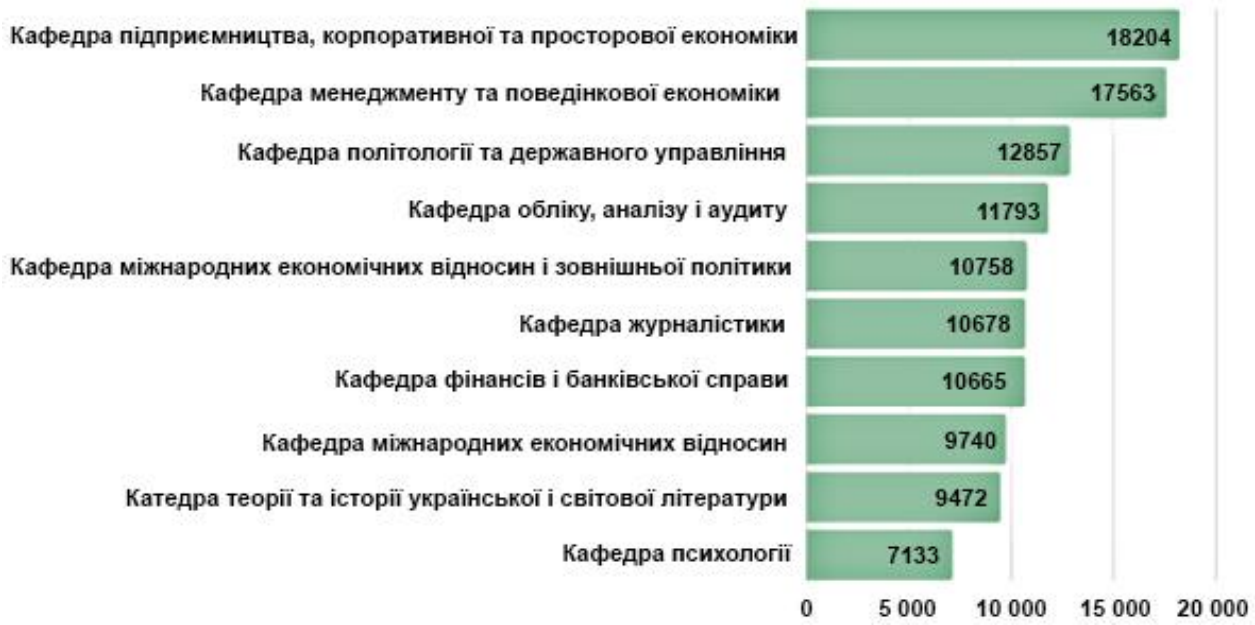

Рис. 3.2.6 – Рейтинги охоплення користувачів сторінками факультетів та кафедр у соціальній мережі Facebook

Під час здійснення інформаційного супроводу сертифікатних освітніх програм, шкіл, тренінгів традицією стало виготовлення підсумкового інформаційного пакета програми: логотип, афіша, робочий зошит, інші роздаткові матеріали, а також фотоколаж та відеоролик. Продукти інформаційного пакета використовуються задля популяризації діяльності Університету в напрямі поширення своєї впізнаваності та підвищення лояльності до ДонНУ імені Василя Стуса серед різних цільових аудиторій.

Створення медійного образу університетської родини з власним корпоративним духом є одним із пріоритетів діяльності ДонНУ імені Василя Стуса. Освітні, наукові та корпоративні заходи у Стусівському університеті є традиційними приводами з формування інформаційної політики Університету. Серед них: випуск здобувачів вищої освіти, вшанування пам'яті Василя Стуса, тренінги з формування мережі експертів із забезпечення якості вищої освіти, медіаграмотності, всеукраїнські та міжнародні конференції, конкурси, олімпіади, фестиваль мистецтв DonARTS, День кар'єри ЄС, Урочистий прийом ректора з нагоди Міжнародного дня студента, корпоративні заходи з нагоди святкування Нового року та Різдва Христового, дні факультетів, День Університету, зустрічі з міжнародними делегаціями, круглі столи із роботодавцями та іншими стейкголдерами, профорієнтаційні заходи тощо.

З огляду на поширення пандемії 2020 р. COVID-19 кардинально змінилися формати проведення більшості університетських заходів, трансформувавшись у режим онлайн. Однак нові виклики не вплинули на міцність корпоративного духу, сформованого навколо міцних академічних та загальнолюдських цінностей.

Незмінно в Університеті щороку вшановується пам'ять Героїв Небесної сотні та загиблих в АТО / ООС випускників Університету – Юрія Матущака та Едуарда Шахова, що зміцнює корпоративну етику, громадянську відповідальність, сформовану в університетському середовищі навколо більш ніж важливого для колективу меседжу «Донбас – це Україна!».

В основі корпоративної ідентичності Університету, популяризації бренду та підвищення впізнаваності ДонНУ імені Василя Стуса залишається іміджева продукція з елементами корпоративного стилю. Протягом 2019 р. візуалізована символіка Університету та розроблені макети відповідно до брендбуку, а саме:

– подарункові набори (сувеніри, чашки, пакети, футболки, папки тощо);

– поліграфічна продукція (блокноти, щоденники, календарі тощо);

– фірмові канцелярські вироби (папки, блокноти, ручки тощо);

– макети нагороджувальних грамот і подяк, сертифікатів (для студентів, колег, партнерів);

– розробка нового дизайну вітальних листівок та адрес (святкових, ювілейних).

Важливою складовою у формуванні публічного іміджу Університету залишається стале поширення в інформаційному просторі іміджу ДонНУ імені Василя Стуса як національного лідера освіти і науки.

За звітний період у регіональних, національних і міжнародних ЗМІ діяльність ДонНУ імені Василя Стуса знайшла відбиття у 452 матеріалах, 9 із яких опубліковані у виданнях міжнародного рівня (1 %), 151 (33 %) – національного, 298 (66 %) – регіонального (рис. 3.2.7).

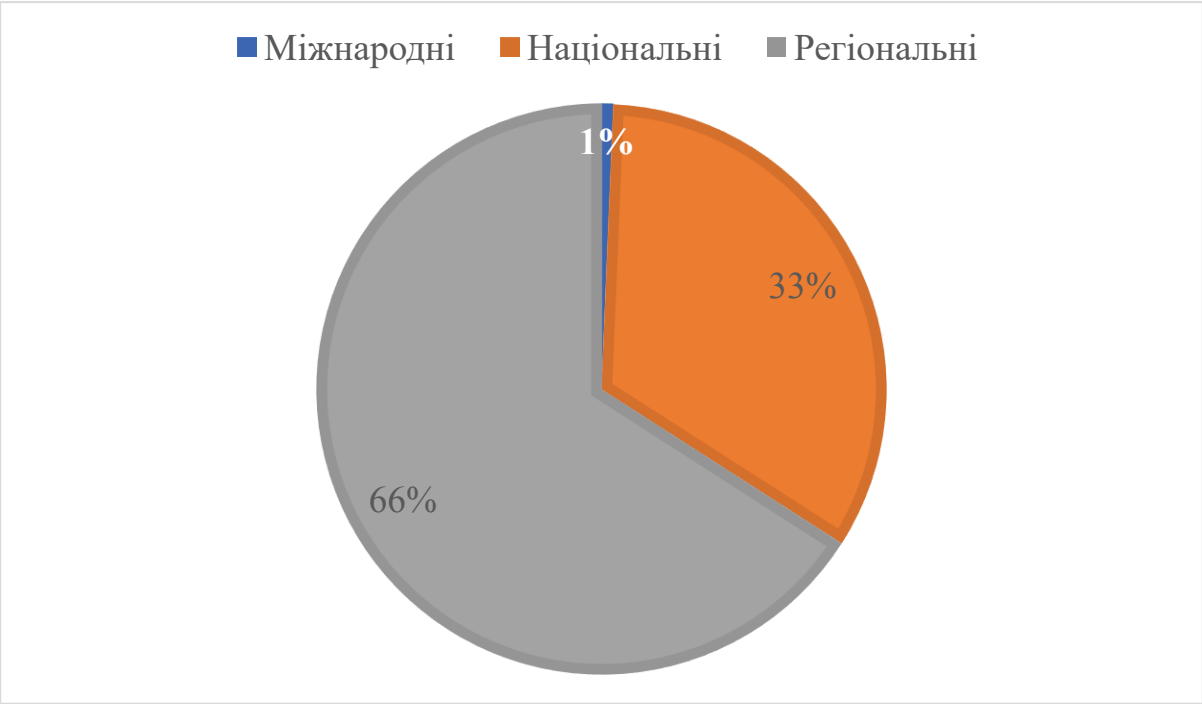

Рис. 3.2.7 – Розподіл ЗМІ за покриттям

Аналізуючи тональність матеріалів, можна зазначити, що серед їхньої загальної кількості 289 (64 %) висвітлювали діяльність Університету позитивно. Нейтральну тональність маємо у 161 (36 %) матеріалі. Матеріалів з негативною тональністю – 2 (рис. 3.2.8).

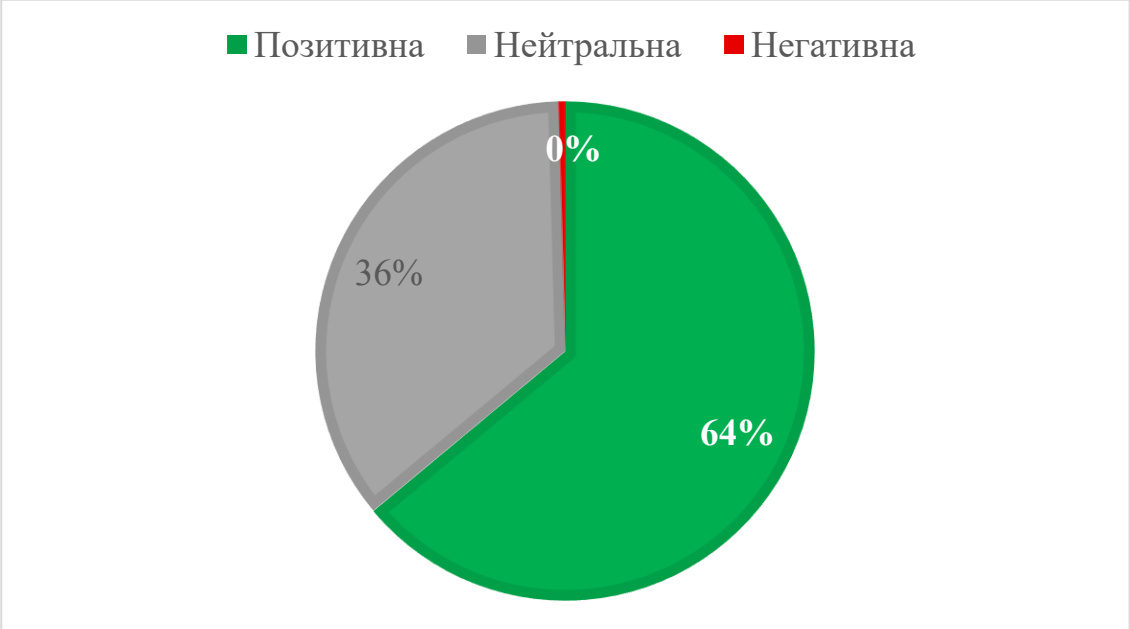

Рис. 3.2.8 – Тональність матеріалів у ЗМІ

ТОП-10 внутрішніх та зовнішніх спікерів Університету коментували різні напрями діяльності та події у ДонНУ імені Василя Стуса (рис. 3.2.9).

Рис. 3.2.9 – ТОП-10 внутрішніх та зовнішніх спікерів Університету

Під час відстеження згадувань про ДонНУ імені Василя Стуса у медіаполі було виявлено інформаційні меседжі, що корелюються з образами Університету відповідно до Стратегії розвитку 2017–2025 рр.

Моніторинг за 2020 р. продемонстрував, що найбільший показник згадувань (285) має образ Університету як національного лідера освіти та науки, який керується у своїй діяльності якістю освіти як суспільною цінністю; надійного та соціально відповідального партнера для громадських і владних інститутів, міжнародної та вітчизняної бізнес-спільнот – 119; університетської спільноти з власним корпоративним духом – 62; світоглядного простору, що надає можливості жити, працювати, навчатися, гармонійно розвиватися за принципами академічної свободи і доброчесності, професійної гідності і патріотизму – 65 (рис. 3.2.10).

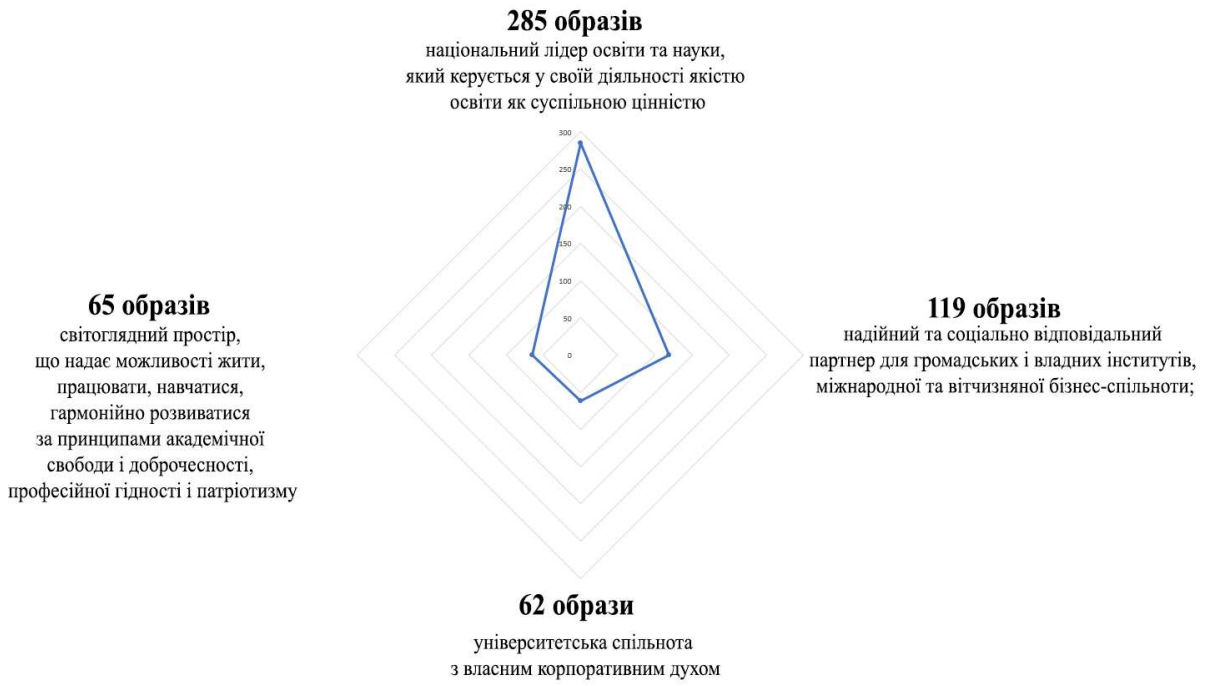

Рис. 3.2.10 – Образи Університету відповідно до Стратегії

З огляду на наведені показники в публічній медіасфері стало закріплено образ ДонНУ імені Василя Стуса як національного лідера освіти і науки, надійного та соціально відповідального партнера. Більш широкого пабліку потребують матеріали, пов’язані із подіями в університетському просторі: корпоративні заходи, академічне та студентське життя, реалізація освітніх та грантових програм і проєктів. Поруч із затребуваними та такими, що успішно використовуються, сторінками у соціальних мережах Facebook, Instagram та Telegram платформою для більш широкого пабліку має стати університетський канал YouTube із продукуванням блогів, актуальних інтерв’ю, круглих столів тощо, за участю академічної та студентської спільноти.

«Ми про себе» та «Ми про інше» – 51 публікація (11 %) – категорія, що демонструє нашу активність протягом року у ЗМІ, та «Вони про нас» – (89 %) – згадування про нас у ЗМІ (рис. 3.2.11). Наведенні дані дають можливість оцінити кількісну категорію створюваного контенту щодо діяльності ДонНУ імені

Василя Стуса, що надалі допоможе збалансувати та врівноважити вищезазначені категорії.

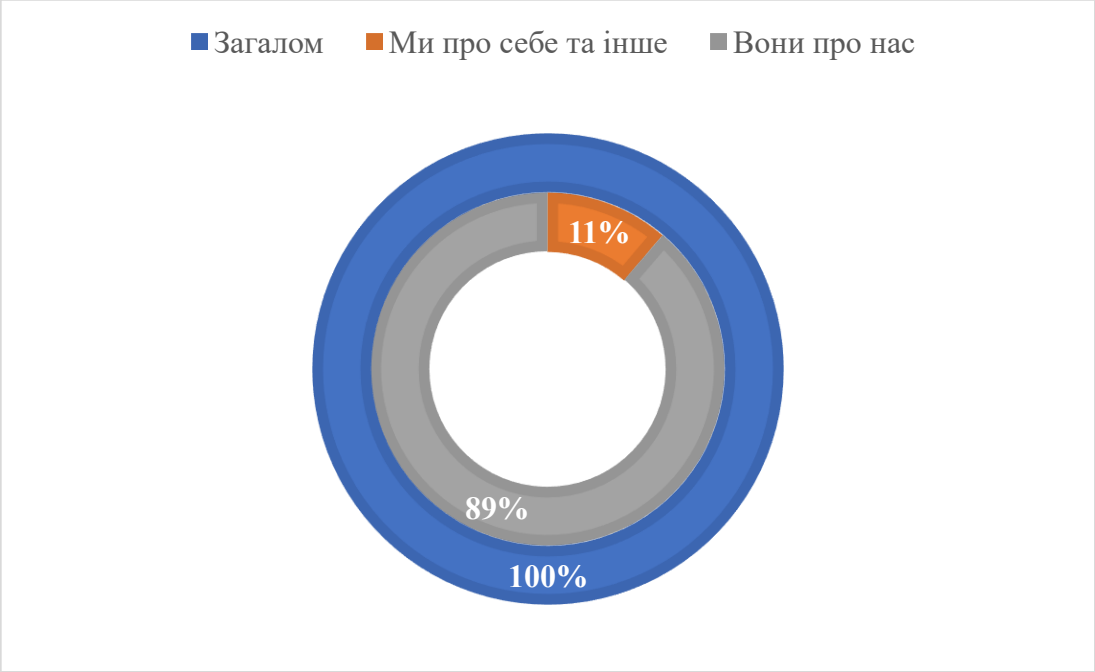

Рис. 3.2.11 – Співвідношення категорій

З огляду на дані моніторингу за звітний період з 01.01.2020 р. по 31.12.2020 р. помітне суттєве зміщення акцентів уваги користувачів університетських медіаресурсів у напрямі сторінок у соціальних мережах: Facebook, Telegram, Instagram. Порівняно з минулим роком саме вони, а не головний сайт Університету, стали головним джерелом отримання інформації для користувачів мережі. Також протягом звітного періоду помітне зростання інтересу до університетського каналу на відеохостингу YouTube. З урахуванням цього його подальша популяризація, більш активне залучення користувачів та стале поширення впливу YouTube-каналу на аудиторію є доцільним та можливим завдяки створенню та запровадженню на ресурсі відеоблогів, розрахованих на різну вікову та соціальну аудиторію: новинного, публіцистичного, аналітичного спрямування тощо.

Загальний моніторинг присутності ДонНУ імені Василя Стуса протягом 2020 р. в інформаційному просторі дає змогу зробити такі висновки:

– в медіа закріплено сталий сформований образ ДонНУ імені Василя Стуса як надійного та соціально відповідального партнера для громадських та владних інститутів, міжнародної та вітчизняної бізнес-спільнот, у медіапросторі відпрацьовано образ відкритої елітарної академічної спільноти, що є провідним центром освіти, науки та інновацій;

– сформований пул внутрішніх спікерів із представників адміністрації, професорсько-викладацького складу та студентів, навіть з огляду на деякі кореляції залишається затребуваним у медіапросторі як регіонального, так і загальнонаціо-

нального рівня. Експерти Університету коментують різні напрями діяльності та події у вищому навчальному закладі, а також суспільні, політичні, економічні та інші процеси у різних ресурсах (телебачення, радіо, преса, сайти тощо);

– моніторинг та аналіз інформаційної присутності Університету в медіапросторі визначив відповідність опублікованих матеріалів образам, що існують, які визначено Стратегією розвитку 2017–2025 рр., та їхнє стале донесення і поширення на цільові групи: школярі, вчителі, абітурієнти, широка академічна, соціально-культурна, політична спільноти, партнери, стейкголдери тощо;

– дотримано синхронізацію та координацію роботи структурних підрозділів Університету щодо спільної інформаційно-комунікаційної та іміджевої політики, фірмової символіки та стилю, елементів брендбуку;

– до змісту університетського брендбуку внесено корективи відповідно до структурних змін ЗВО, змін емблем факультетів та кафедр;

– підтримується та розширюється простір комунікації з державними органами влади та місцевого самоврядування, інститутами громадянського суспільства, засобами масової інформації та іншими стейкголдерами Університету;

– створено та поширено якісний інформативний контент про освітню, наукову, інноваційну, експертну діяльність Університету, виходячи зі стратегічних пріоритетів Університету.

Відповідно до ключових показників ефективної діяльності Університету основними завданнями з підвищення ефективності інформаційно-комунікаційної діяльності, популяризації діяльності Університету, покращення ефективності роботи зі ЗМІ визначено такі:

– збереження частки інформаційної присутності Університету на рівні, не нижчому за 1,3 % у межах медіапростору, який моніториться;

– збільшення інформаційної присутності Університету в національних медіа (0,3 % у межах визначеної медіакарти);

– утримання кореляційного співвідношення кожного образу не менше 15 % від загального обсягу інформації;

– збільшення частки інформаційної присутності Університету в медіаполі партнерів;

– реалізація спільних інформаційних проєктів структурних підрозділів Університету для підвищення рівня обізнаності про діяльність та освітньо-наукові продукти Університету;

– збільшення якісного власного контенту з використанням ресурсів задля поширення оперативної та повної інформації про діяльність Університету;

– корегування тактичних кроків відповідно до результатів щомісячних моніторингових звітів щодо інформаційної присутності ДонНУ імені Василя Стуса у ЗМІ.

3.3. Участь студентського самоврядування та аспірантів у зміцненні living–learning–community

Метою діяльності Студентської ради Університету є захист прав та інтересів студентів, забезпечення їхньої участі в управлінні Університетом, виявлення потенційних лідерів, вироблення навичок управлінської та організаторської роботи, а також формування майбутньої еліти нації, що спрямовано на досягнення одного з головних пріоритетів Стратегії розвитку ДонНУ імені Василя Стуса 2017–2025 рр. – формування університетського світоглядного простору living–learning–community (спільноти, що живе і навчається разом).

Упродовж 2020 р. діяльність Студентської ради була спрямована на збереження усталеної практики участі студентів в управлінні Університетом, підготовку нових студентських лідерів, адаптацію ефективної роботи в умовах карантину.

Основні напрями роботи зі студентами координувалися відповідними департаментами Студентської ради: з навчально-наукової роботи, культурно-масової роботи, проєктної роботи, волонтерської роботи, спортивно-масової роботи, інформації та комунікації, соціально-побутовим та кіберспортивним.

Вплив загальносвітової пандемії COVID-19 у 2020 р. відчувається і на студентське життя. Формуючи спільноту, яка живе і навчається разом, на черговому онлайн-засіданні Конференції студентів Університету від 27 жовтня 2020 р. було затверджено нову редакцію Положення про студентське самоврядування, за яким змінився перелік обов'язкових департаментів: було об'єднано соціально-побутовий та волонтерський департамент у департамент із соціальної роботи. Також, з огляду на карантинні обмеження, на засіданні було затверджено нову редакцію Порядку проведення виборів студентів ДонНУ імені Василя Стуса.

Через карантинні обмеження Студентська рада на позачерговому засіданні прийняла рішення вперше провести вибори студентів за допомогою мережі Інтернет. Втілити цю ідею вдалося за сприяння Центру дистанційної освіти та вебтехнологій.

Шляхом прямих таємних виборів 05 листопада 2020 р. було обрано представників студентства до органів студентського самоврядування, членів конференцій трудових колективів Університету та факультетів і вчених рад Університету та факультетів.

Загалом явка студентів на вибори у поточному році склала 22 % від загальної кількості студентів денного відділення, що на 2 % вище за показник минулого року. Цей факт підтверджує правильність обраного напряму розвитку.

Здійснюючи свою діяльність, Студентська рада Університету захищає інтереси і права студентства. Цьогоріч було прийняте рішення створити посаду омбудсмена із захисту прав здобувачів вищої освіти. На зустрічі із представниками структурних підрозділів Університету та Студентською радою було обгово-

рено всі деталі Положення, порядку обрання і роботи омбудсмена та оголошено конкурс.

Представники Студентської ради беруть участь у дорадчих та робочих органах Університету: Приймальній комісії, Комісії з питань академічної доброчесності та корпоративної етики, Стипендіальній, Конкурсній комісіях тощо.

Також 15 лютого 2020 р. відбулася зустріч голів студентських рад факультетів та Університету із першим проректором Нагорняк Т. Л. Під час зустрічі було обговорено процес навчання та заходи задля його покращення.

06 серпня 2020 р. відбулася зустріч Студентської ради з адміністрацією Університету. На зустрічі обговорювалося, як буде відбуватися навчання надалі зі збереженням карантинних умов.

Студентська рада сприяє проведенню опитування здобувачів вищої освіти щодо якості викладання навчальних дисциплін викладачами ДонНУ імені Василя Стуса. З 30 жовтня по 27 грудня 2020 р. відбулося опитування студентів в інтерактивній системі «ФОРУМ».

Протягом періоду акредитації 6 освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії представники студентських рад факультетів та Голова Студентської ради Університету активно брали участь у зустрічах із представниками експертних груп.

25 серпня 2020 р. розпочато конкурс заміщення вакантних посад керівників департаментів Студентської ради Університету. Після виконання конкурсантами тестових завдань було обрано кращих представників та затверджено на черговому засіданні.

Для розширення кількості ініціативних молодих людей серед студентів Університету, розвитку лідерських якостей та формування команди 21–22 лютого 2020 р. було проведено Зимову Школу «Improve yourself with Studrada». У межах Школи відбулися тренінги та дискусії на теми лідерства, взаємодії органів студентського самоврядування з адміністрацією, тайм-менеджменту, а також організації фандрайзингу для проведення молодіжних заходів. У Школі взяли участь представники департаментів Студентської ради. Для проведення було запрошено компетентних у своїх питаннях лекторів та експертів, серед яких Юлія Дякун – волонтерка із понад 10-річним досвідом, яка заснувала Благодійний фонд «Ми поруч», Четверг Дмитро – заступник голови Вінницького та Хмельницького відділень Федерації кіберспорту України, Рудченко Аліна – старший викладач на кафедрі журналістики ДонНУ імені Василя Стуса та Яківчук Сергій – архітектор, керівник U7 Urban Studio.

Департамент із соціальної роботи спільно із Центром культурно-естетичного розвитку та роботи зі студентами організували свято Колодія. Кошти, виручені на ярмарку – 3 908 грн – були передані на допомогу тваринним притулкам «Планета» і «Друге життя» та Староприлуцькій дитячій школі-інтернату.

Члени кіберспортивного департаменту 20.01.2020 р. провели турнір із мобільних дисциплін (Call of duty: Mobile & Underlords).

Неодноразово активісти з представників студентів були ініціаторами створення дискусійних та дебатних клубів, на яких обговорювалися різноманітні теми та питання. Члени органів студентського самоврядування активно долучаються до проведення студентських конференцій.

Студентська рада факультету іноземних мов ініціювала Всеуніверситетський конкурс страшних історій з нагоди свята Геловіну.

У період з березня по травень 2020 р. відбулися дні факультетів в онлайн-форматі, організаторами яких були студенти-активісти з факультетів. 24 травня економічний факультет провів онлайн-трансляцію на офіційній сторінці факультету у Facebook з нагоди Дня факультету.

Студентською радою на базі відпочинку «Садиба „Берізка”» с. Тютьки (Вінницька область) було проведено III з’їзд «Nauka WeekendS», де 20 членів Студентської ради пройшли навчання у Школі лідерства. Цього року метою був розвиток soft skills зі стратегічного планування діяльності молодіжних організацій та проєктного менеджменту. Учасники дізналися, що таке Студентська рада, для чого вона потрібна, навчилися грамотно використовувати медіа, розібралися у стратегічному плануванні діяльності молодіжних організацій, з’ясували, що таке громадські організації, практикували свої ораторські skills та навчилися писати проєкти.

Для ознайомлення студентів першого курсу з Університетом, його традиціями та можливостями участі в управлінні на кожному факультеті була проведена зустріч із представниками студентських рад за допомогою Інтернет-ресурсів, що сприяло підвищенню активності серед студентів перших курсів та їхній мотивації до участі у студентському самоврядуванні.

У вересні 2020 р. на економічному факультеті було проведено міні-дебют «Ми – першокурсники» в онлайн-форматі. Перемогла команда спеціальності «Міжнародний бізнес».

Студентська рада продовжує співпрацювати з відділом забезпечення формування контингенту студентів та активно бере участь у профорієнтаційній роботі з абітурієнтами, представляючи Університет та його освітні програми на Днях відкритих дверей.

Департамент інформацій та комунікацій Студентської ради продовжує вести Telegram-канал, сторінки в Instagram та Facebook. Кількість підписників у Telegram-каналі Студентської ради Університету – 873; на сторінці Instagram – 1 271; на сторінці Facebook – 499 підписників та 349 вподобань.

Студентська рада Університету продовжує активну співпрацю з Міською молодіжною радою, Українською асоціацією студентів, Студентською радою

Вінниччини, Радою органів студентського самоврядування переміщених закладів вищої освіти тощо. Студенти Університету є постійними учасниками та організаторами різноманітних тренінгів, форумів, фестивалів та програм, що проводяться цими організаціями.

Підсумовуючи діяльність студентського самоврядування Університету за звітний період, варто відзначити швидку адаптацію роботи Студентської ради під час карантину та суттєву активізацію роботи департаментів, зростання лідерського потенціалу студентського самоврядування на рівні факультетів, а також поглиблення комунікації між адміністрацією Університету та Студентською радою.

Перспективними напрямами роботи студентського самоврядування Університету на 2021 р. мають стати заходи, спрямовані на створення умов для самореалізації особистості кожного студента, адаптація продуктивної роботи Студентської ради з урахуванням карантинних норм та збільшення загальноуніверситетських наукових та навчальних заходів, підвищення спроможності студентського самоврядування впливати на процеси прийняття управлінських рішень через продукування студентських ініціатив, реалізацію проєктів, студентський моніторинг якості навчання та викладання. Також на часі розвиток системи менторства і наставництва, адаптація нових здобувачів вищої освіти у Стусівському університеті. Саме через реалізацію цих завдань досягається зміцнення living–learning–community.

3.4. Соціальна робота, корпоративна культура, спорт

Неможливо заперечувати факт того, що певні гострі соціальні питання негативно впливають на студента, відволікаючи його від навчального процесу, що відбивається на якості освіти. Отже, відповідно до одного зі стратегічних пріоритетів Університету – творення університетського світоглядного простору living–learning–community (спільнота, що живе і навчається разом) – одним із пріоритетних напрямів соціальної роботи в Університеті є надання соціальної підтримки пільговим категоріям студентів у вигляді соціальних стипендій, грошових компенсацій, матеріальних виплат та допомога студентам у вирішенні соціальних питань.

Особлива увага приділяється студентам пільгових категорій. Згідно з даними електронного соціального паспорта у 2020 р. до Університету було зараховано 90 студентів, які належать до пільгових категорій, і станом на 01.12.2020 р. загальна кількість пільговиків склала 426 осіб. Треба зазначити, що третій рік поспіль відслідковується динаміка зменшення кількості студентів пільгових категорій (табл. 3.4.1).

Таблиця 3.4.1

Студенти пільгових категорій 2018–2021 рр.

№	Категорії студентів	2018/2019 н. р.	2019/2020 н. р.	2020/2021 н. р.
1	Діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, та особи з їх числа	34	30	20
2	Діти-інваліди та особи з інвалідністю I–III груп	52	52	45
3	Особи, які отримують допомогу відповідно до ЗУ «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям»	16	18	11
4	Особи з багатодітних родин	69	53	70
5	Учасники бойових дій та їхні діти	117	173	171
6	Діти шахтарів	13	8	5
7	Особи, зареєстровані як внутрішньо переміщені	226	177	120

Згідно із Законами України «Про вищу освіту», «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» та постанови Кабінету Міністрів України від 05 квітня 1994 р. № 226 студенти пільгової категорії діти-сироти, діти, позбавленні батьківського піклування, та особи з їх числа отримують всю передбачену законодавством допомогу у повному обсязі, а саме: допомога на харчування, придбання навчальної літератури, одягу, взуття, м'якого інвентаря, щорічна матеріальна допомога, безоплатний проїзд у транспорті, першочергове поселення та безоплатне проживання у гуртожитках. Щоквартально їм виплачується соціальна стипендія від Вінницького обласного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Все це забезпечує соціальну захищеність студентам цієї пільгової категорії, яких в Університеті станом на 01.12.2020 р. навчається 20 осіб, 16 із яких отримують ще і соціальну стипендію.

Згідно з постановами Кабінету Міністрів України № 1047 та № 1050 від 28 грудня 2016 р. протягом 2020 р. 9 пільгових категорій студентів отримали соціальні стипендії на загальну суму 2 674 722,77 грн (табл. 3.4.2).

Таблиця 3.4.2

Призначення соціальних стипендій за рахунок загального фонду державного бюджету

№ з/п	Місяць отримання соціальної стипендії	Сума соціальної стипендії (грн)		
		2018 р.	2019 р.	2020 р.
1	Січень	473 180,00	310 147,72	240 720,0
2	Лютий	297 360,00	246 425,40	134 931,75
3	Березень	378 780,00	359 596,58	264 969,22
4	Квітень	345 740,00	412 699,49	248 885,71
5	Травень	357 901,35	269 145,72	237 161,23
6	Червень	349 479,20	260 534,08	231 686,75
7	Липень	233 760,00	91 311,93	118 680,0

№ з/п	Місяць отримання соціальної стипендії	Сума соціальної стипендії (грн)		
		2018 р.	2019 р.	2020 р.
8	Серпень	266 516,72	182 128,69	225 758,0
9	Вересень	256 099,56	266 945,94	175 079,58
10	Жовтень	473 918,12	270 170,88	247 059,58
11	Листопад	386 294,50	266 630,88	270 659,58
12	Грудень	386 972,51	266 858,02	252 131,37
Разом		**5 620 749,96**	**3 202 595,33**	**2 674 722,77**

Питанню призначення соціальних стипендій приділяється підвищена увага в Університеті. Це необхідна матеріальна підтримка для соціально незахищених категорій студентів (табл. 3.4.3).

Таблиця 3.4.3

Таблиця призначення соціальних стипендій для пільгових категорій за рахунок загального фонду державного бюджету

№ з/п	Категорії	Призначено стипендію станом на					
		01.01.2018–31.12.2018		01.01.2019–31.12.2019		01.01.2020–31.12.2020	
		осіб	грн	осіб	грн	осіб	грн
1	Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, та особи з їх числа у разі продовження навчання до 23 років або до закінчення вищого навчального закладу, а також студенти (курсанти) вищого навчального закладу, які в період навчання у віці від 18 до 23 років залишилися без батьків	45	570 093,1	25	711 321,96	33	481 207,67
2	Особи, батьки яких є шахтарями, що мають стаж підземної роботи не менш як 15 років або загинули внаслідок нещасного випадку на виробництві чи стали інвалідами I або II групи, – протягом трьох років після здобуття загальної середньої освіти	4	23 961,08	4	52 075,92	4	56 079,34
3	Особи, визнані учасниками бойових дій, та їхні діти (до закінчення навчання у вищому навчальному закладі, але не довше, ніж до досягнення ними 23 років)	44	275 572,48	73	948 959,38	70	914 752,48
4	Діти, зареєстровані як внутрішньо переміщені особи (до закінчення навчання у вищому навчальному закладі, але не довше, ніж до досягнення ними 23 років)	171	1 065 566,44	65	899 923,49	57	809 700
5	Діти-інваліди та особи з інвалідністю I–III групи	31	193 686,48	27	421 961,64	24	322 938,02
6	Студенти із малозабезпечених сімей	9	398 880,12	8	168 352,94	8	90 045,26
Разом		**454**	**1 351 708,21**	**202**	**3 202 595,33**	**196**	**2 674 722,77**

Якщо у 2018 р. найбільш численною пільговою категорією були студенти, зареєстровані як внутрішньо переміщені особи, у 2019 р. кількість таких студентів практично дорівнювала кількості студентів із сімей учасників бойових дій, то станом на 01.12.2020 р. найчисельнішою пільговою категорією стали студенти із сімей учасників бойових дій. Для студентів цієї пільгової категорії, які проживають у Вінницькій області та навчаються за кошти фізичних та юридичних осіб, Вінницька обласна рада передбачає грошову компенсацію за навчання. У 2020 р. ця компенсація була виплачена 55 студентам Університету.

Не менш важливим напрямом соціальної роботи та надзвичайно актуальним саме в 2020 р., за умов зростання захворюваності на COVID-19, є медичний супровід здобувачів вищої освіти. У двох корпусах Університету працюють кабінети з надання першої медичної допомоги. У листопаді 2020 р. для студентів Університету відділом з виховної і соціальної роботи зі студентами було організовано електронне підписання медичних декларацій із сімейними лікарями, що дає змогу здобувачам вищої освіти з інших населених пунктів відчувати себе захищеними, а батькам здобувачів – не хвилюватися за здоров'я своїх дітей.

Така робота переходить на системний рівень та сприяє утвердженню сприйняття Університету як відповідального партнера.

Одним із нагальних питань студентів на період навчання в Університеті є питання забезпечення гуртожитками. Треба зазначити, що у 2020 р. всі студенти, які потребували місць у гуртожитках, були ними забезпечені. У серпні 2020 р. між ДонНУ імені Василя Стуса та Вінницьким кооперативним інститутом були досягнуті домовленості та підписано угоду щодо виділення 2-х поверхів гуртожитку інституту для потреб студентів нашого Університету. Для покращення умов проживання співробітниками господарської частини Університету були проведені ремонтні роботи та укомплектовані кімнати проживання новими меблями. З'явилася можливість зарезервувати вільні місця для студентів заочної форми навчання, аспірантів, іноземних студентів.

У 2020 р. було поселено 196 студентів Університету у 8 гуртожитках закладів освіти м. Вінниці. В умовах карантину та переведення навчального процесу на дистанційну форму деякі студенти були вимушені залишитися на цей період проживати у гуртожитках. Однією з причин цього стала значно краща доступність у гуртожитках до мережі Інтернет, порівняно з населеними пунктами їхнього проживання, а це є необхідною умовою для отримання якісної дистанційної освіти. Всі студенти, які залишилися у гуртожитках на період карантину, підписали декларації із сімейними лікарями м. Вінниці для надання первинної медичної допомоги. Щодо стану здоров'я студентів проводиться постійний моніторинг у соціальних мережах (Telegram, Viber), де вони були об'єднані у групи за гуртожитками. Співробітник відділу з виховної і соціальної роботи зі студентами регулярно відвідує гуртожитки для вирішення побутових питань.

З грудня 2017 р., згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2016 р. № 975, студентам із сімей учасників АТО та студентам, зареєстрованим як внутрішньо переміщені особи, здійснюються виплати грошових компенсацій у розмірі 50 % вартості проживання у державних гуртожитках. За звітний період були призначені виплати 6 студентам на загальну суму 3 360 грн.

Задля вирішення найгостріших соціальних проблем здобувачів вищої освіти Університет співпрацює з органами місцевого самоврядування, департаментами соціальної політики, освіти і науки, центрами соціальних служб для дітей, сім'ї та молоді, Фондом соціального захисту інвалідів та громадськими організаціями.

Можливості впровадження інклюзивної освіти в Університеті, вирішення найгостріших соціальних проблем студентів – це задачі на найближчі роки, які повністю відповідають Стратегії розвитку Університету на 2017–2025 рр. Отже, пріоритетними напрямами соціальної роботи в Університеті на 2021 р. є:

– проведення заходів, спрямованих на толерантне ставлення всіх учасників навчального процесу до інклюзивної освіти;

– поглиблення співпраці з Фондом соціального захисту інвалідів;

– створення умов для комфортного проживання студентів у гуртожитках.

Корпоративна культура

2020 р. став особливим для внутрішньокорпоративного життя Стусівського університету через світову пандемію COVID-19 та запровадження, з огляду на це, обмежень. Організація традиційних корпоративних заходів, які стабільно згуртовували колектив та сприяли творенню та зміцненню університетської спільноти як спільноти, що живе та навчається разом, була вимушена стати більш гнучкою та відповідною до нових реалій.

Традиційно до 16 березня 2020 р. у ДонНУ імені Василя Стуса було проведено свята Колодія – Масляна та Свято весни.

Студенти Університету взяли участь у заходах до Дня народження Василя Стуса, Дня Соборності, Дня пам'яті Героїв Небесної Сотні, Дня вшанування учасників бойових дій на території інших держав тощо. Також співробітниками та студентами було проведено благодійний ярмарок до Дня Святого Валентина.

Після введення 16 березня 2020 р. Кабінетом Міністрів України карантину корпоративні та виховні заходи, як і навчальний процес, перейшли в онлайн-формат, максимально дотримуючись карантинних обмежень та формуючи відповідальне ставлення до здобувачів вищої освіти.

До Дня пам'яті та примирення і Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні було здійснено низку тематичних публікацій у соціальних мережах, зокрема, про історико-краєзнавчі розвідки Миколи Григоровича Домненка, провідного фахівця з питань цивільного захисту ДонНУ імені Василя Стуса. Пока-

зово, що діяльність дослідника має своєрідний мікровимір, на якому концентруються дослідження про долі воїнів Другої світової війни, що були предками співробітників Університету.

Крім цього, учасниками творчого об'єднання «Театральна студія студентів ДонНУ імені Василя Стуса» було підготовлено та записано відео із декламацією поезії та прози, що присвячені Другій світовій війні.

Протягом 1–5 серпня в офлайн-форматі, з ретельним дотриманням карантинних норм, було проведено III Літню Школу «Nauka WeekendS 2020», де студенти ДонНУ імені Василя Стуса мали змогу розвинути свої soft skills та отримати знання з проєктного менеджменту і стратегічного планування діяльності молодіжних організацій.

Початок нового навчального року ознаменувався першою в історії ДонНУ імені Василя Стуса посвятою у студенти у змішаному форматі: онлайн та офлайн по факультетах і з дотриманням карантинних норм.

У 2020 р., вперше в історії корпоративної культури ДонНУ імені Василя Стуса, День Університету відбувся в онлайн-форматі. Святкування, серед іншого, охоплювало такі заходи:

– віртуальна екскурсія музейною експозицією «Нові сторінки історії ДонНУ імені Василя Стуса». Тематично вона стосувалася першого етапу існування Університету, охоплювала період від створення як педагогічного інституту (1937) і до набуття ним статусу державного університету (1965) та була присвячена 55-річному ювілею цієї визначної події. Також своїми розвідками щодо історії ДонНУ імені Василя Стуса поділився філологічний факультет. У такий спосіб ця ініціатива допомогла актуалізації історичної спадщини Alma Mater у масштабах університетської спільноти;

– онлайн-презентація другого номера альманаху «NOMEN». Наочна демонстрація багатогранного творчого потенціалу студентів, співробітників та викладачів ДонНУ імені Василя Стуса стає доброю традицією та одним з елементів формування університетського світоглядного простору;

– літературна композиція «Читаємо вірші Василя Стуса», підготовлена у відеоформаті учасниками творчого об'єднання «Театральна студія студентів ДонНУ імені Василя Стуса»;

– онлайн-презентація аудіодиска з піснями ансамблю «Оберіг» ДонНУ імені Василя Стуса;

– привітання від ректора Університету Романа Федоровича Гринюка;

– проведення Урочистої Вченої ради.

До привітань з нагоди Дня Університету масово долучилося студентство: онлайн-привітання були підготовлені усіма факультетами, а також окремими здобувачами освіти – учасниками творчого об'єднання «Театральна студія студентів ДонНУ імені Василя Стуса».

До шостої річниці початку функціонування Університету у м. Вінниці було підготовлено ще один віртуальний екскурс до історії ДонНУ імені Василя Стуса, що зосереджувався на основних віхах періоду, під час якого Alma Mater носила назву Донецький державний університет (1965–2000 рр.).

У режимі онлайн відбувся Урочистий прийом ректора з нагоди Міжнародного дня студента. Незважаючи на зміну формату заходу, його сутність залишилася незмінною та традиційною: відзначення досягнень студентства ДонНУ імені Василя Стуса у різних сферах академічного та суспільного життя.

Відповідно до Указу Президента України від 13.10.2015 р. «Про стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 роки» студенти були учасниками заходів, які проводилися у період послаблення карантину. Разом із Вінницькою молодіжною радою вони брали участь у покладанні квітів до Дня Героїв Небесної Сотні та до Дня пам'яті воїнів-інтернаціоналістів. Взяли участь у зборі та відправці благодійної допомоги для ООС, виступах у госпіталі на День пам'яті Захисників України, були донорами крові в межах акції «Героєм може бути кожен», відвідали дитячий будинок та у співпраці з патрульною поліцією взяли участь в акції «Візьми дитину за руку».

Фестиваль мистецтв ДонНУ імені Василя Стуса «DonARTS», проведенню якого в березні завадили карантинні обмеження, відбувся у грудні в режимі онлайн. Як альтернатива виступам на великій сцені, учасникам було запропоновано випробувати свої сили у створенні короткометражних фільмів. Реалізація цього завдання спільно зі Студентською радою Університету стала потужним креативним імпульсом для студентства ДонНУ імені Василя Стуса. Цьогоріч у фестивалі у новому форматі взяли участь 5 факультетів. 10 грудня 2020 р. було проведено церемонію нагородження в онлайн-форматі у вигляді трансляції на відеохостингу YouTube. Ґран-прі отримав економічний факультет, кубок Студентської ради отримав факультет інформаційних і прикладних технологій.

Важливою складовою творчого життя Alma Mater є діяльність вокально-інструментального ансамблю «Оберіг» ДонНУ імені Василя Стуса. Протягом 2020 р. колектив взяв участь у понад десяти міжнародних та шести Всеукраїнських фестивалях, і в усіх із них посів високі призові місця. У травні 2020 р. ансамбль презентував свій перший аудіодиск, що містить записи 16 фольклорних та авторських пісень. У серпні «Оберіг» офіційно отримав звання Народного аматорського колективу.

Ансамбль є незмінним учасником багатьох університетських заходів, забезпечуючи не лише вокальний супровід, а й організаційно-методичну допомогу у відзначенні свят, пов'язаних із фольклором та народною обрядовістю.

2020 р. став роком пошуків та реалізації нових форм проведення корпоративних заходів ДонНУ імені Василя Стуса. Незважаючи на пандемію та карантинні обмеження, було успішно проведено переважну більшість традиційних уні-

верситетських подій. Винятком став фестиваль «Дебют першокурсника»: через поточну епідеміологічну ситуацію та особливості навчального розкладу студентів-першокурсників його було перенесено на першу половину 2021 р.

Перспективними завданнями в контексті формування корпоративної лояльності та єдності університетської спільноти є:

– проведення заходів, спрямованих на зміцнення корпоративного духу;

– дотримання корпоративної етики усіма учасниками освітнього процесу;

– розробка і запровадження системи адаптації нових учасників освітнього процесу;

– широке залучення студентів та співробітників ДонНУ імені Василя Стуса до участі в університетських заходах, конкурсах та фестивалях, а також заохочення студентства до участі у міських, обласних, всеукраїнських та міжнародних конкурсах і фестивалях;

– підтримка діяльності вокально-інструментального ансамблю «Оберіг» та творчого об'єднання «Театральна студія студентів ДонНУ імені Василя Стуса»;

– продовження практики віртуальних екскурсів в історію Університету та оновлення експозиції музею «Нові сторінки історії ДонНУ імені Василя Стуса»;

– вдосконалення та поширення кращих практик наставництва та партнерства в основних моделях взаємовідносин між всіма учасниками освітнього процесу.

Спортивне життя Університету

Міцне здоров'я – запорука продуктивного навчання. Саме тому для формування Університетського світоглядного простору living–learning–community (спільнота, що живе і навчається разом) потрібно не забувати про фізичну активність.

2020 р. вніс низку змін у заняття спортом в Університеті. Задля масового охоплення спортом здобувачів вищої освіти, викладачів та співробітників, а також популяризації здорового способу життя була створена «Навчально-практична лабораторія „Спортивний клуб" ДонНУ імені Василя Стуса». Спортивний клуб створено для розширення спортивного життя в Університеті не лише в межах навчальної дисципліни, яка раніше викладалася студентам 1-го та 2-го курсів навчання, а й залучення до спортивних занять студентів старших курсів та аспірантів. Спортклуб дає змогу проводити додаткові заняття в секціях за вибором здобувачів вищої освіти або спеціалізовані заняття з тими, хто презентує Університет на спортивних змаганнях різних рівнів: обласних, всеукраїнських, міжнародних.

На початку 2020/2021 н. р. на кожному факультеті Університету для виявлення спортивно обдарованої молоді проведено анкетування першокурсників. Студенти перших курсів були запрошені на тренування та на товариські зустрічі з іншими закладами освіти з волейболу та баскетболу.

Під час карантинних обмежень створено сайт у межах корпоративного порталу, на якому кожного тижня розміщувалися завдання для студентів з фізично-

го виховання, метою яких було зміцнення здоров'я, розвиток фізичних якостей, сприяння руховій активності та прищеплення звички до самостійних занять.

Відбулося покращення матеріально-технічної бази Спортивного клубу Університету. За сприяння проректора з інноваційної діяльності та розвитку інфраструктури Андрія Петровича Гижка в лабораторії з'явилися тренажери для розвитку різних груп м'язів.

Нові тренажери з гідравлічною системою навантаження мають компактну полегшену конструкцію та засновані на принципі опору. Їхня особливість полягає в тому, що вони виготовлені спеціально з огляду на особливості тіла людини, і для реалізації робочого опору застосовується принцип тиску, порівняно із класичними моделями, де використовуються вільні ваги або вантажні блоки. Для проведення більш складного тренування користувач додає швидкість повторення вправ – це забезпечує роботу з потрібним, прийнятним рівнем напруги. Злагоджене функціонування важливих систем організму сприяє стрімкому відновленню енергії вже у процесі тренування, ось чому після нього не залишається сильної втоми.

Є домовленість керівництва Університету про використання спортивного залу Вінницького кооперативного інституту для занять наших студентів ігровими видами спорту та легкою атлетикою.

Вжиті заходи дали змогу гідно представити спортивні здобутки Університету протягом 2020 р. Не дивлячись на карантинні обмеження, збірні команди Університету взяли участь у таких заходах:

1. Обласна Спартакіада науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти:

– шахи – 4 місце;
– баскетбол – 2 місце;
– настільний теніс – 4 місце;
– кульова стрільба – 3 місце.

2. Універсіада закладів вищої освіти Вінницької області серед студентів:

– настільний теніс – 4 місце;
– шахи – 3 місце;
– легкоатлетичний крос – 3 місце;
– кульова стрільба – 1 місце;
– волейбол (чоловіча команда) – 5 місце;
– волейбол (жіноча команда) – 3 місце.

3. У березні 2020 р. наші студентки взяли участь у чемпіонаті України з перетягування канату.

4. Із настільного тенісу відбувся турнір серед закладів вищої освіти «Весняний», де університетська команда посіла 3 місце.

5. Влітку у парку Дружби народів на відкритому майданчику проходили регулярні тренування студентів Університету з пляжного волейболу (2 на 2), і в серпні 2020 р. відбувся турнір, де наші студенти здобули 2 місце.

6. До Дня захисника України відбулися змагання «Козацькі забави», де наші студенти вибороли 3 місце, а методистів спортивного клубу запросили до суддівства цих змагань.

Перспективними завданнями розвитку Навчально-практичної лабораторії «Спортивний клуб ДонНУ імені Василя Стуса» є:

– орієнтування роботи на формування ставлення до здорового способу життя як фактора успішності в навчанні, кар'єрі і як невід'ємної складової успішного розвитку спеціаліста;

– організація та проведення Спартакіади ДонНУ імені Василя Стуса з різних видів спорту між факультетами;

– формування та організація підготовки збірних команд Університету з різних видів спорту для виступів студентів на міських, обласних, всеукраїнських та міжнародних змаганнях;

– підвищення вмотивованості студентів до участі у змаганнях та виступах за Університет;

– долучення науково-педагогічних працівників до занять фізичною культурою для оздоровлення та популяризації здорового способу життя, а також їхньої активної участі в спортивних змаганнях закладів вищої освіти;

– розвиток співробітництва зі спортивними організаціями інших закладів освіти.

3.5. Інфраструктура і корпоративні сервіси для освітньої діяльності Університету

Матеріально-технічна база

Для оперативного та якісного вирішення господарських питань у II кварталі 2020 р. адміністративно-господарську частину було реформовано у Центр адміністративно-господарських послуг. Головним завданням Центру є утримання наявної матеріально-технічної бази в належному експлуатаційному стані та створення необхідних умов для забезпечення навчальної і наукової діяльності студентів і співробітників Університету.

Станом на 01.12.2020 р. діяльність Університету здійснюється в 4-х орендованих навчальних корпусах у м. Вінниці та у м. Хмельницький (Хмельницька філія «Бізнес-інноваційний центр „ДонНУ-Поділля"»).

Загальна площа приміщень наведена у табл. 3.5.1.

Таблиця 3.5.1

Загальна площа приміщень станом на 01.12.2020 р.

Назва корпусу	Факультети	Адреса	Загальна площа, м^2
Орендовані приміщення			
Навчальний корпус № 1	• Факультет інформаційних та прикладних технологій • Факультет хімії, біології і біотехнологій	м. Вінниця, вул. 600-річчя, 21	6 866,28
Навчальний корпус № 2	• Економічний факультет • Філологічний факультет • Факультет іноземних мов	м. Вінниця, вул. Академіка Янгеля, 4	7 658,5
Навчальний корпус № 3	• Юридичний факультет • Факультет історії та міжнародних відносин	м. Вінниця, вул. Грушевського, 2	2 936,14
Навчальний корпус № 4	• Факультет хімії, біології і біотехнологій	м. Вінниця, пр-т Юності, 16	602,25
Разом площа орендованих приміщень			18 063,17
Хмельницька філія «Бізнес-інноваційний центр „ДонНУ-Поділля”»		м. Хмельницький, вул. Свободи, 36	7 672,9
Загальна площа приміщень			**25 7363,07**

У структурі Центру адміністративно-господарських послуг функціонує служба господарської експлуатації та благоустрою, яка організовує роботу з господарського обслуговування навчальних корпусів, прилеглих до них територій і здійснює нагляд за правильною експлуатацією та утриманням у задовільному стані будівель, споруд, приміщень, інженерних мереж, іншого майна.

Адміністрація Університету спільно зі службою господарської експлуатації та благоустрою вживає заходів для забезпечення комфортного навчання та проживання студентів і роботи співробітників відповідно до плану капітальних і поточних ремонтів.

Здійснюється комплекс поточних ремонтно-будівельних робіт, що передбачає систематичне та своєчасне підтримання експлуатаційних якостей, попередження передчасного зносу конструкцій та інженерного обладнання і мереж, аварійних ситуацій, вчасно надаються повідомлення орендодавцям з усіх чотирьох корпусів про наявність несправностей.

Службою господарської експлуатації та благоустрою впродовж звітного періоду зібрано та проведено ремонт аудиторних та офісних меблів у загальній кількості 427 одиниць.

Власними силами служби господарської експлуатації та благоустрою Університету проведено косметичний ремонт орендованого гуртожитку Вінницького кооперативного інституту, оскільки ці приміщення знаходилися у незадовільному стані. Студентів, які орендують кімнати у гуртожитку, для належного рівня комфорту проживання забезпечено необхідними меблями, які перевезено із бази відпочинку «Наука» (с. Мелекіне).

Для ефективного та раціонального використання аудиторій, покращення матеріально-технічної бази службою господарської експлуатації та благоустрою власними силами виконано окремі види робіт у навчальних корпусах.

Навчальний корпус № 1

Упродовж звітного року було проведено косметичні ремонти 16 навчальних аудиторій та навчальних кабінетів, коворкінгу та коридорів на трьох поверхах корпусу загальною площею близько 1 300 м^2.

Також проведено технічне обслуговування устаткування бойлерної, здійснено часткову заміну труб та частковий ремонт покрівлі будівлі, власними силами та засобами відремонтовано дах. Продовжується переведення корпусу 1 на сучасне, енергоефективне LED-освітлення.

Навчальний корпус № 2

Проведено переговори із балансоутримувачем корпусу № 2 щодо здійснення ремонтних робіт. Упродовж 2020 р. силами балансоутримувача проведено поточний ремонт аудиторій із фарбуванням стін та підлоги. Зроблено ремонт туалетних кімнат на 1, 3 та 6 поверхах, пофарбовано міжсходинковий маршрут з 1 по 7 поверх включно, проведено поточний ремонт спортивного залу площею 398,1 м^2. Відремонтовано та обладнано комп'ютерний клас площею 50 м^2 із заміною світильників, фарбуванням стін, підлоги, встановленням жалюзі, проведенням додаткових розеток та розведенням мережі Інтернет. Також у навчальному корпусі № 2 було підготовлено кабінет площею 50,2 м^2 для відкриття музею імені Василя Стуса (здійснено поточний ремонт, заміна покриття підлоги на ламінат, встановлено жалюзі, заміна світильників тощо).

Навчальний корпус № 3

Здійснено переведення освітлення на LED-лампи, обладнано внутрішній двір для проведення дозвілля студентами та побудовано дерев'яну сцену із дахом, обладнано танцювальний зал для проведення дозвілля на цокольному поверсі. Продовжуються ремонтно-будівельні роботи з ремонту та реконструкції фасаду будівлі силами балансоутримувача загальною площею 300 м^2.

Навчальний корпус № 4

Протягом поточного року проведено ремонтно-оздоблювальні роботи в 5-ти навчальних аудиторіях та 3-х лабораторіях загальною площею 372,16 м^2 із встановленням сучасного LED-освітлення.

У лютому 2020 р. було укладено договір із Державною санітарно-епідеміологічною службою України на санітарно-епідеміологічне обстеження приміщень Університету. За результатами обстеження було видано акт перевірок.

Наявна матеріально-технічна база Університету цілком відповідає Ліцензійним умовам в частині дотримання технологічних вимог щодо започаткування та провадження освітньої діяльності.

Упродовж дії протиепідемічних обмежувальних заходів та на виконання вимог Постанови головного державного санітарного лікаря України № 50 «Про затвердження протиепідемічних заходів у закладах освіти на період карантину у зв'язку із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» проводиться постійна дезінфекція приміщень та поверхонь, встановлено контейнери для використаних засобів індивідуального захисту, зроблено розмітку для дотримання рекомендованої соціальної дистанції, розміщено наочні агітаційні матеріали, коридори та вбиральні обладнані настінними диспансерами для дезінфекції рук.

Керівництвом Центру у співпраці з юридичним відділом проведено перемовини із балансоутримувачами орендованих Університетом приміщень щодо перерахунку орендної плати на період карантину. Як наслідок, були досягнуті домовленості на знижку в розмірі:

- навчальний корпус № 1 – **331 230 грн 36 коп.;**
- навчальний корпус № 2 – **314 124 грн 73 коп.;**
- навчальний корпус № 3 – **56 750 грн 62 коп.**

Загальна економія склала **702 105 грн 71 коп.**

Також у співпраці з юридичним відділом проведено роботу з повернення транспортного засобу, який було захоплено 04.07.2014 р. унаслідок збройного конфлікту на території Донецька групою невстановлених осіб. Авто повернуто на територію України і на сьогодні воно використовується для забезпечення транспортних потреб Університету.

Відповідно до Плану заходів з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період 2020 р. адміністрація Університету разом із Центром адміністративно-господарських послуг та власниками орендованих будівель розробили механізм здійснення реконструкції та проведення ремонту будівель з урахуванням відповідних вимог будівельних норм (ДБН В.2.2-17:2006, ДСТУ-Н Б В.2.2-31:2011 та ДСТУ Б ISO 21542:2013) в частині доступності до будівель та приміщень для маломобільних груп населення, зокрема осіб з інвалідністю з порушенням зору, слуху та опорно-рухового апарату.

На сьогодні навчальні приміщення є доступними для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення: у корпусах № 1, 3 є підхід до дверей без сходів з рівним майданчиком, у корпусах № 2, 3 та 4 входи обладнано пандусами, окрім цього, у корпусах № 1, 2 наявні ліфти.

У 2021 р. планується зберегти позитивну динаміку розвитку інфраструктури Університету й надалі проводити реставраційні роботи, капітальні та поточні ремонти об'єктів Університету власними зусиллями та спільно із балансоутримувачами.

У м. Хмельницькому по вул. Свободи, 36 знаходиться Хмельницька філія «Бізнес-інноваційний центр „ДонНУ-Поділля"» ДонНУ імені Василя Стуса

площею 7 672,9 м^2, площа земельної ділянки – 0,383 га. Приміщення філії частково (1 883,11 м^2) передані в оренду за погодженням Міністерства освіти і науки України.

Загальна сума надходження коштів від орендованих приміщень у 2020 р. склала **193 290 грн 87 коп.**

За рахунок нового орендаря у Хмельницькій філії ДонНУ імені Василя Стуса – Територіального управління Служби судової охорони в Хмельницькій області – в орендованих приміщеннях було виконано низку робіт:

- капітальний ремонт санвузла на 8 поверсі;
- заміна лінолеуму в аудиторіях та коридорах на 8 та 9 поверхах;
- заміна вікон на пластикові на 9 поверсі (західна сторона будівлі);
- заміна вхідних дверей на 8 та 9 поверхах;
- заміна світильників в аудиторіях та коридорах на 8 та 9 поверхах;
- заміна дверних блоків в аудиторіях 8 та 9 поверхів;
- косметичний ремонт в аудиторіях 8 та 9 поверхів;
- установка кондиціонерів в аудиторіях;
- благоустрій майданчика для стоянки автомобілів;
- ремонт тепломережі на площі 264 м^2;
- установка лічильників води та електроенергії на 8 та 9 поверсі;
- встановлення протипожежної сигналізації на 8 та 9 поверхах.

Поліпшення будуть передані на баланс Університету після завершення будівельних робіт, що збільшить балансову вартість будівлі.

Для належного функціонування підрозділів Університету та забезпечення їх усіма необхідними матеріальними ресурсами в межах Центру адміністративно-господарських послуг у 2020 р. було поновлено відділ матеріально-технічного постачання.

За період з 01.01.2020 р. по 30.11.2020 р. було придбано товарів та послуг на загальну суму **1 821 062,94 грн** (табл. 3.5.2).

Своєчасна та якісна організація забезпечення Університету матеріально-технічними цінностями дає змогу на належному рівні:

- підтримувати проведення навчального процесу та функціонування усіх структурних підрозділів Університету;
- проводити комплекс поточних ремонтно-будівельних робіт;
- утримувати у належному стані об’єкти Університету;
- забезпечувати доставку товарно-матеріальних цінностей згідно із передбаченими у договорах строками, контроль їхньої кількості, якості та комплектності;
- здійснювати розподіл наявних матеріальних ресурсів між підрозділами відповідно до поданих замовлень.

Таблиця 3.5.2

Придбання товарів та послуг за період з 01.01.2020 р. по 30.11.2020 р.

Найменування товарів та послуг	Вартість, грн
Програмне забезпечення та послуги за користування сервером	195 970,00
Бензин	199 800,00
Комп'ютерна техніка, комплектуючі та сервер	341 846,60
Господарчі товари	105 461,20
Дезінфікуючі засоби	23 419,00
Канцелярські товари	189 537,34
Заправка та відновлення картриджів	126 100,00
Меблі	115 236,12
Послуги з перевезення	36 000,00
Ремонт авто	12 366,88
Друкована продукція (журнали, газети, книги, бланки)	177 111,30
Дипломи, залікові книжки та студентські квитки	199 642,50
Інтернет	98 572,00
Разом	**1 821 062,94**

Крім того, відділом матеріально-технічного постачання спільно з економічними та бухгалтерськими службами Університету впродовж року проводиться систематична робота з недопущення дебіторської заборгованості, а також пошук оптимальних цінових пропозицій на придбання товарно-матеріальних цінностей.

Протягом 2020 р. Тендерним комітетом ДонНУ імені Василя Стуса за ініціативи відділу матеріально-технічного постачання проведено процедури закупівель згідно із ЗУ «Про публічні закупівлі» (табл. 3.5.3).

Таблиця 3.5.3

Процедури закупівель за період з 01.01.2020 р. по 30.11.2020 р.

Вид процедури закупівлі	Вартість, грн
ВІДКРИТІ ТОРГИ: кількість – 9 процедур, із них 3 завершені, 6 на етапі проведення	загальна очікувана вартість завершених процедур – 1 190 034 грн 00 коп., у т. ч. ПДВ 20 %. Зекономлені кошти завершених процедур – 77 469 грн 00 коп., у т. ч. ПДВ 20 %. Загальна очікувана вартість процедур, що проводяться, – 2 547 500 грн 00 коп., у т. ч. ПДВ 20 %
ДОПОРОГОВА / СПРОЩЕНА ЗАКУПІВЛЯ: кількість – 5 процедур	Загальна очікувана вартість процедур – 224 201 грн 90 коп., у т. ч. ПДВ 20 %. Зекономлені кошти процедур – 22 700 грн 00 коп., у т. ч. ПДВ 20 %
ПЕРЕГОВОРНА ПРОЦЕДУРА: кількість – 9 процедур	Загальна очікувана вартість процедур – 4 280 308 грн 00 коп., у т. ч. ПДВ 20 %
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ УКЛАДЕНИХ ДОГОВОРІВ (ЗВІТ ПРО УКЛАДЕНИЙ ДОГОВІР): кількість – 178 укладених прямих договорів	Загальна вартість укладених прямих договорів становить 9 842 598 грн 15 коп., у т. ч. ПДВ 20 %
Загальна вартість усіх закупівель та договорів	**15 537 142 грн 05 коп., у т. ч. ПДВ 20 %**
Зекономлені кошти за визначений період	**100 169 грн 00 коп., у т. ч. ПДВ 20 %**

Тендерні процедури згідно із Законом України для укладення договорів на 2021 р. на основні комунальні послуги проведені завчасно. Відповідно до законодавства України на новий 2021 р. проведена тендерна процедура закупівлі теплової та електричної енергій для укладення договорів з постачальниками.

Витрати на основні комунальні послуги Університету наведено в табл. 3.5.4.

Таблиця 3.5.4

Основні показники комунальних витрат у 2020 р. (зокрема грудень – очікувана), порівняно з 2019 р. (в натуральному та грошовому вимірах)

Назва показника	**Одиниця виміру**	**м. Вінниця**			**м. Хмельницький**		
	натур. показники	*Навчальні корпуси № 1–4*			*«Бізнес-інноваційний центр „ДонНУ-Поділля”»*		
	сума, грн	2019 р.	2020 р.	Різниця	2019 р.	2020 р.	Різниця
Теплова енергія	Гкал/газ-куб. м	819,55 (42,16)	666,41 (59,75)	–153,14 (17,59)	295,73	272,83	–22,9
	грн	1 980 668,00	1 763 844,75	–216 823,25	463 235,06	408 373,79	–54 861,27
Електрична енергія	кВт*год	437 881,3	290 807,5	–147 073,8	87 611	111 759	24 148
	грн	1 361 871,21	1 107 270,61	–254 600,6	292 908,81	324 539,13	31 630,32
Водопостачання, водовідведення	куб. м	5 501	3 772	–1 729	1 030 / 1 960	1 628 / 2 537	598 / 577
	грн	82 270,17	80 213,73	–2 056,44	25 245,25	46 605,03	21 359,78
Загальна сума	**грн**	**3 424 809,38**	**2 951 329,09**	**–473 480,29**	**781 389,12**	**779 517,95**	**–1871,17**

Витрати на теплову, електричну енергії та водопостачання і водовідведення по м. Вінниці у 2020 р. нижчі, порівняно з 2019 р. Це пояснюється такими факторами: пандемія COVID-19, скорочення термінів опалювального періоду 2020–2021 рр. через сприятливі погодні умови стосовно витрат теплової енергії. Загальна сума економії склала: 473 480,29 грн. По м. Хмельницький університетської філії «Бізнес-інноваційний центр „ДонНУ-Поділля”» загальна сума економії основних комунальних послуг становить 1 871,17 грн, особливо за рахунок теплової енергії, оскільки опалювальний період тут проводився з грудня 2020 р. Водночас через наявність нових орендарів послуги з електричної енергії та водопостачання і водовідведення на цьому об’єкті значно зросли.

Сума відшкодування комунальних платежів орендарями по Хмельницькій філії становить (без урахування компенсації за грудень): **231 093 грн 94 коп.,** а саме:

- теплопостачання – **68 091,59 грн;**
- водопостачання та стоки – **27 316,89 грн;**
- енергопостачання – **108 772,98 грн;**
- послуги (крім комунальних: вивіз побутових відходів; послуги «Укртелеком», обслуговування ліфтів (ФОП Полуденний)) – **26 912,48 грн.**

Щодо тарифів на основні комунальні послуги, то вони впродовж року зростають і у м. Вінниці, і у м. Хмельницькому. Тариф на купівлю електричної енергії кожен місяць різний, а на розподіл електричної енергії ціна фіксована.

У кінці вересня 2020 р. було проведене експертне обстеження 2-х пасажирських ліфтів вантажопідйомністю 400 кг, встановлених за адресою м. Вінниця, вул. 600 річчя, 21, з огляду на закінчення граничного строку експлуатації та продовжуваного строку безпечної експлуатації устаткування згідно з паспортними даними та попереднього експертного обстеження ліфтів. Сума експертного обстеження ліфтів ТОВ «УКРТЕПЛОСЕРВІС» склала: 10 600 грн з ПДВ. Згідно з висновками проведеного аналізу результатів, отриманих під час експертного обстеження, ліфти перебувають у працездатному стані, але потребують проведення ремонту, що наведено у Відомості дефектів, пошкоджень і відмов. З огляду на фізичне та моральне старіння обладнання ліфтів, рекомендована їхня модернізація або заміна.

Упродовж 2020 р. було залучено позабюджетне фінансування у вигляді подарунків, здійснення робіт та послуг від організацій на загальну суму приблизно 2 млн грн.

Центром адміністративно-господарських послуг проведено вдалі перемовини із Президентом ПАТ «Грета» про надання благодійної допомоги у вигляді 4 газових плит (загальна сума майже 25 тис. грн), які розмістили в орендованому студентському гуртожитку.

Вінницьким муніципальним центром інновацій проведена реконструкція приміщення частини 1-го поверху (літера А). У межах реконструкції здійснено ремонт 25 приміщень, з яких:

- 8 навчальних аудиторій площею 364,02 м^2;
- 17 господарських приміщень площею 326,81 м^2.

Загальна площа ремонтних робіт – 690,83 м^2.

У цих приміщеннях облаштовано сучасну систему вентиляції, пожежну сигналізацію, систему опалення, проведено електромонтажні роботи, встановлено дверні блоки. Загальна вартість робіт склала майже 9 000 000 грн.

Концерном «Поділля» облаштовано покриття підлоги керамогранітом у приміщеннях площею 269,1 м^2, також у цих приміщеннях зроблено фінішне шпаклювання та фарбування стін на загальну суму приблизно 170 тис. грн.

Від ТОВ «ЕПАМ СИСТЕМЗ» у процесі постійної співпраці та підтримки отримано благодійної допомоги (меблів та комп’ютерної техніки) на суму майже 200 тис. грн (табл. 3.5.5, 3.5.6).

Таблиця 3.5.5

Перелік майна (меблі), отриманого від ТОВ «ЕПАМ СИСТЕМЗ»

Найменування майна, яке є предметом пожертви	Кількість, шт.
Перегородка 245×1400	30
Стіл кутовий 1350×700×1200×500×750	48
Перегородка 1350×1400	66
Шафа навісна із ролетами 50×30×35	42
Перегородка	15
Тумба ролетна	14
Тумба ролетна 500×300×350	8
Перегородка 1225×1400	8
Стілець поворотний (BETTA GTP)	40
Стіл прямий 800×600×750	40
Стіл 1200×600×750	25
Конференц-стіл	1
Разом	**337**

Таблиця 3.5.6

Перелік майна (техніка), отриманого від ТОВ «ЕПАМ СИСТЕМЗ»

Найменування майна, яке є предметом пожертви	Кількість, шт.
ПК HP8200E SFF 500 Gb 8 Gb Win7Pro	5
Комп'ютер HP8200E SFF 500 27 PC HP DisplayPort WIN7	3
HP Compaq 8200 Elite SFF PC/Intel Core i5-2400	1
Монітор TFT LENOVO Think Vision L1900p	10
Монітор TFT LENOVO ThinkVision L1900p	156
Монітор Lenovo L1900p	50
ПК DELL OptiPlex 3010SF Intel Core i5-3450	4
Системний блок HP HPC 8200 SFF - ePAM	4
Монітор Liyama 22 ProLite E2208HD	2
Монітор Liyama 22, DVD, FullHD, hdmi	21
Монітор DELL 21.5// P2214H Professional	21
Монітор TFT L1900p Monito 19in BLK Lenovo	231
Монітор DELL 21.5 P2214H	19
Разом	**527**

Наразі проводяться перемовини із ТОВ «ГЛОБАЛЛОДЖИК УКРАЇНА» щодо облаштування комп'ютерної лабораторії на 25 робочих місць.

Першочергові завдання для покращення матеріально-технічної бази в межах Стратегії розвитку 2017–2025 рр.:

- зменшення «чистих» витрат на оренду в абсолютній сумі на одного студента;
- зменшення обсягу витрат на комунальні платежі на одного студента через продовження впровадження та використання енергоефективних технологій та економії;
- підвищення рівня ефективності використання навчальних приміщень;

- збільшення грошових надходжень від передачі приміщень, що не задіяні в навчальному процесі, в оренду;
- залучення спонсорської та благодійної допомоги для придбання (отримання на безоплатній основі) меблів, комп'ютерів та офісної техніки;
- пошук оптимальних цінових пропозицій на придбання товарно-матеріальних цінностей для задоволення потреб Університету;
- продовження запровадження енергоефективних технологій задля економії фінансових ресурсів Університету;
- постійний моніторинг можливостей для придбання (отримання) власних приміщень Університету.

Комп'ютерна та офісна техніка

За період з 01.01.2020 р. по 31.12.2020 р. відбулося незначне збільшення парку комп'ютерного та офісного обладнання Університету. Протягом року за рахунок коштів Університету, спонсорської допомоги було придбано: 10 ноутбуків та 10 системних блоків; активне мережеве обладнання (4 маршрутизатори та 5 Wi-Fi-адаптерів); пасивне мережеве обладнання (2 бухти кабелю та конектори). Завдяки спонсорській допомозі отримано 400 моніторів для заміни застарілих моделей.

Загальна кількість комп'ютерного та офісного обладнання станом на кінець грудня 2020 р. становить:

– комп'ютерів – 514 одиниць (зокрема 8 серверів, 256 стаціонарних комп'ютерів, 248 ноутбуків, 2 планшети);
– 80 принтерів та БФП;
– 21 мультимедійний екран;
– 46 проєкторів;
– 3 інтерактивні панелі;
– 1 інтерактивна дошка.

Реалізований проєкт оснащення комп'ютерного класу загального користування економічного факультету у 2-му навчальному корпусі (аудиторія 242): підготовлені та встановлені 10 стаціонарних комп'ютерів, отримані завдяки спонсорській допомозі, та мультимедійне обладнання. Аудиторію було підключено до провідної мережі Інтернет.

Наявність комп'ютерних аудиторій та лабораторій у навчальних корпусах (без орендованих) станом на 01 грудня 2019 р. показано в табл. 3.5.7.

Таблиця 3.5.7

Забезпеченість аудиторій комп'ютерами

№ з/п	Факультет	Аудиторія	Кількість комп'ютерів
1	Факультет інформаційних та прикладних технологій	202	10
2		225	10
3		303А	16 (з мультибордом)
4		306	12
5		304	10
6	Факультет хімії, біології і біотехнологій	207	8
7		215	10
8		400Б (біологи)	10
9	Електронний читальний зал у головному корпусі	303Б	4
10	Економічний	313	16
11		420	17 (з мультибордом)
12	Комп'ютерний клас загального користування	242	10
13	Філологічний факультет	416	10
14	Факультет іноземних мов	414	11
15		418	16
16	Факультет історії та міжнародних відносин; Юридичний факультет	206	17 (з мультибордом)
17	Філія «Бізнес-інноваційний центр „ДонНУ-Поділля"»	Комп'ютерний клас	11
Разом			198

Разом у навчальних корпусах функціонує 17 комп'ютерних аудиторій для аудиторної та самостійної роботи студентів із сумарною кількістю 198 комп'ютерів.

Мережева інфраструктура. Інтернет

Протягом звітного періоду було придбано таке мережеве обладнання та комплектуючі:

– 4 маршрутизатори Ethernet для розвитку провідної мережі;

– 5 точок доступу Wi-Fi для безпровідної мережі;

– 3 пристрої безперервного живлення для стабілізації роботи серверів;

– витратні матеріали для монтажу провідної мережі.

Продовжено розширення локальної мережі у другому навчальному корпусі для забезпечення доступу до мережі Інтернет додаткових аудиторій для економічного факультету та факультету іноземних мов.

Наприкінці 2020 р. придбано потужний сервер для створення власного хмарного сховища, замість орендованого, яке потребувало витрат у сумі 200 тис. грн кожного року.

Проведено низку робіт із реорганізації локальної мережі з огляду на переміщення факультетів, кафедр та підрозділів у головному навчальному корпусі.

Наразі загальна інфраструктура комп'ютерної мережі становить:

– бездротова мережа: 69 точок доступу Wi-Fi по всіх корпусах (5 – у резерві);

– дротова мережа: 139 мережевих комутаторів та провідних адаптерів по 4-х корпусах (4 – на складі).

У межах Університету працюють 4 бездротові мережі:

– OPEN – відкрита бездротова мережа, доступна в усіх корпусах Університету у м. Вінниці;

– BYOD – бездротова мережа для особистих пристроїв. Дає змогу викладачам, співробітникам та аспірантам підключати свої особисті пристрої до закритої корпоративної мережі; більш захищена, порівняно з OPEN;

– LAB – окрема мережа для комп'ютерів у навчальних аудиторіях та комп'ютерних класах;

– CORP – дротова та бездротова мережа для корпоративних пристроїв співробітників і викладачів Університету.

Інфраструктура віртуальних робочих столів VDI – набір віртуальних машин з інстальованим програмним забезпеченням, розташований на серверах Університету. Це дає змогу економити IT-ресурси, користуватися студентам на заняттях власними пристроями, підвищує ефективність освітнього процесу завдяки встановленню на віртуальних машинах програмного забезпечення, що потребує ліцензії.

Наразі мережа Інтернет у навчальних корпусах Університету охоплює: 8 каналів різної швидкості та 19 статичних IP-адрес, які дають змогу отримувати доступ до глобальних наукових електронних баз даних.

У роботі інтернет-зв'язку у навчальних корпусах № 2 та № 4 останнім часом є збої. Це пов'язано, передусім, з постійними перепадами напруги в мережі. Для вирішення цієї проблеми у першому кварталі наступного року заплановано закупівлю додаткових блоків постійного живлення та акумуляторних батарей.

Відповідність Ліцензійним умовам

Згідно з Ліцензійними умовами, оснащеність аудиторного фонду мультимедійною технікою має складати не менше 30 %. У навчальних корпусах Університету зі 148 аудиторій та лабораторій наразі оснащені мультимедійною технікою (проєктори, інтерактивні дошки та панелі) 45 аудиторій та лабораторій.

Отже, показник оснащеності аудиторій мультимедійною технікою становить 30,4 %, що відповідає нормативним вимогам.

На завершення варто зазначити, що забезпечення комп'ютерною технікою і навчального процесу, і співробітників підрозділів не зовсім відповідає потребам Університету та Ліцензійним умовам. Понад 10 % комп'ютерів, що використовуються підрозділами та факультетами, підлягають списанню як морально застарілі (виготовлені понад 8 років тому).

Корпоративні сервіси як інструмент підвищення ефективності освітнього процесу

Протягом останнього року спостерігається більш активне використання корпоративних сервісів Університету. Це пов'язано з переходом до змішаного, а наразі і повністю віддаленого режиму навчання, проведенням ДЕК, засідань ректорату, Вченої ради та інших заходів у дистанційному режимі, згідно з викликами часу. Цього року ми продовжили співпрацю з компанією Microsoft для надання можливості здобувачам освіти всіх ступенів та викладачам використовувати ліцензійне програмне забезпечення пакета Office365 як на робочих, так і своїх особистих пристроях. До пакета програм входять як настільні, так і вебдодатки Microsoft Word, Excel, PowerPoint, OneDrive, Forms, OneNote, Teams тощо.

Саме Microsoft Teams став осередком корпоративної онлайн-комунікації в умовах карантинних обмежень, тут проходять вчені ради факультетів та Університету, ректорат, захисти магістерських робіт та дисертацій. Як показує досвід спілкування з факультетами, більшість викладачів обрали Microsoft Teams для регулярного проведення занять у віддаленому режимі через зручний інтерфейс індивідуальних та спільних чатів, онлайн-нарад, можливість розміщення навчального матеріалу, призначення завдань, проведення різноманітних тестувань.

Важливу роль у розміщенні навчальних матеріалів та допоміжної інформації для студентів відіграли корпоративні портали факультетів. Розмежування ролей викладачів і студентів дає змогу викладачам без залучення власних хмарних сховищ викладати навчальний матеріал та бути впевненими у його цілісності, а студентам – отримувати доступ до актуальної та структурованої інформації з кожної дисципліни.

Цього року спостерігається активне залучення викладачів усіх факультетів до розробки електронних навчальних курсів на платформі Moodle. Наразі в базі системи Moodle є майже 1 300 навчальних курсів. Але значна частина з них ще перебуває у стадії розробки та доопрацювання. За допомогою цього ж інструмента на базі Університету відбулася Всеукраїнська студентська олімпіада з іноземних мов, тематичні квести з різних дисциплін. Щороку проводиться програма підвищення кваліфікації з розробки електронних навчальних курсів на платформі дистанційного навчання, яка є безкоштовною для викладачів Університету та надає змогу отримати свідоцтво із відповідною кількістю кредитів ЄКТС. Цього року ми започаткували нову традицію – преміювати найактивніших учасників програми, плануємо і надалі підтримувати своїх активістів.

Поруч із корпоративними сервісами для організації онлайн-зустрічей навчального та робочого характеру були задіяні такі програми: Skype, Zoom, Google Meet.

ІТ-підрозділи Університету – Інформаційно-обчислювальний центр та Центр дистанційної освіти і WEB-технологій – прагнуть підвищувати рівень наданих

ІТ-послуг, надають консультаційні та експертні послуги з питань оснащеності сучасною комп'ютерною та офісною технікою, а також сервісні послуги з оптимізації інформаційно-технічного обслуговування в умовах дефіциту матеріальних ресурсів для задоволення потреб навчального процесу та інших сфер діяльності Університету.

Згідно з проведеним ІОЦ опитуванням студентів та співробітників Університету щодо задоволеності рівнем ІТ-сервісів, було отримано середню оцінку за 5-бальною шкалою 4,35 від співробітників та 4,16 від студентів, які взяли участь в опитуванні. Згідно із затвердженими ключовими показниками ефективності для ІОЦ необхідно не менше 50 % позитивних оцінок діяльності. Отже, цей показник витримується з надлишком.

Результати опитування показали необхідність покращення якості надання послуг інтернет-зв'язку у 2-му та 4-му навчальних корпусах.

Варто зазначити, що багато зауважень студентів в опитуванні стосувалися необхідності покращення зв'язку між факультетом та студентом, складністю отримання необхідної для навчання інформації за допомогою корпоративних ІТ-сервісів, адже не всі викладачі використовують їхні можливості.

Також за результатами опитування зроблено висновок, що необхідна більш тісна взаємодія зі співробітниками та викладачами для підвищення рівня опанування ІТ-сервісів: проведення консультацій, семінарів, інструктажу тощо. Це допоможе підвищити якість освітніх послуг в Університеті.

Перспективні завдання на 2021–2022 рр.:

1. Розробка і реалізація системи корпоративної інформаційної безпеки та заходів адаптації нових учасників освітнього процесу в Стусівському університеті. Постійне поліпшення матеріально-технічної бази Університету задля забезпечення комфортних умов провадження освітнього процесу відповідно до Ліцензійних умов.

2. Подальше розширення мережі партнерства «освіта–наука–бізнес» на загальнодержавному та регіональному рівнях, а також збереження лідерських позицій Університету в освітньому, науковому та експертному середовищі. Втілення «концепції pro bono» експертами Університету як моделі соціальної активності та служіння, а також активна реалізація соціальних та волонтерських проєктів для підтримки студентських ініціатив.

3. Просування бренду Університету в регіональному, національному та міжнародному медіапросторі.

4. Створення системи внутрішньокорпоративного навчання (зокрема з розробки проєктів та проєктного менеджменту) та формування цифрової культури учасників освітнього процесу.

5. Підтримка Студентської ради як органу, що виражає інтереси та думку здобувачів вищої освіти. Залучення студентського самоврядування до прийняття

управлінських рішень на рівні Університету та факультетів, активне впровадження студентського моніторингу якості навчання та викладання; сприяння становленню інституту Студентського омбудсмена, дотримання принципу незалежності цієї інституції та політики доброчесності в Університеті; перетворення Асоціації випускників ДонНУ імені Василя Стуса у дієвий механізм нетворкінгу, розвитку та адвокації.

ЗАКЛЮЧНЕ СЛОВО ТА ПЕРСПЕКТИВНІ ЗАВДАННЯ

Підбиваючи підсумки роботи колективу ДонНУ імені Василя Стуса у 2020 р., з упевненістю можемо стверджувати, що ми не просто наслідуємо вітчизняні тенденції, а продукуємо тренди суспільного розвитку та змінюємо середовище довкола себе. Поставивши перед собою чотири роки тому амбітні стратегічні цілі, ми спільними зусиллями реалізували більшість заходів, запланованих на перший етап Стратегії розвитку 2017–2025 рр.

Наша стратегія – не просто документ, що визначає напрями роботи колективу. Вона робить нас актуальними, інноваційними та затребуваними, об'єднуючи усіх заради досягнення спільних та особистих результатів, концентруючи мотивацію кожного в потужну силу розвитку Університету. Стратегія не є догматичним документом, вона – гнучка та адаптивна, вона не написана, а сформована із конструктивних пропозицій кадрового ядра Університету, далекоглядних задач і моделі, якої прагнемо. Сьогодні за умов невизначеності, динамічності та мінливості розвитку суспільства перед освітою та закладами вищої освіти постає низка викликів: трансформація місії університетів, діджиталізація освіти, зміна концепції викладання Teaching&Learning, утвердження принципів безперервної освіти (освіти протягом життя Lifelong learning). Заклади вищої освіти мають не просто адаптуватися до нових вимог, а стати активними учасниками на ринку освітніх послуг.

Усі ці фактори поставили на порядок денний питання актуалізації Стратегії розвитку Університету на наступні етапи. Визначивши свої сильні та слабкі сторони, оцінивши виклики та перспективи, ми з'ясували, у якій точці розвитку знаходимося, якими ресурсами володіємо і які маємо перспективи.

За три роки ми переосмислили себе, і наше бачення зазнало змін. ДонНУ імені Василя Стуса – не просто центр освіти, науки та інновацій, ми бачимо себе у 2025 р. національним лідером освіти та науки, який керується у своїй діяльності якістю освіти як суспільною цінністю.

Протягом перших трьох років реалізації Стратегії нам вдалося побудувати внутрішню систему забезпечення якості освіти. Тепер ми маємо сконцентруватися на усвідомленні якості та поширенні культури якості серед усіх учасників освітнього процесу, запровадженні ефективної системи управління якістю, підтримки її функціонування на усіх рівнях: університетському, факультетському, кафедральному, викладацькому та студентському. Перші успішні кроки в цьому напрямі вже зроблені, але ми не зупиняємося на досягнутому.

Маючи потужні наукові школи, ми повинні зосередитися на активізації інтеграції до міжнародних наукових мереж через наповнення профайлів дослідників і комерціалізацію власних інтелектуальних продуктів, залученні потенційних абітурієнтів та здобувачів освіти усіх рівнів до науково-дослідної роботи

задля перетворення Стусівського університету у регіональний центр молодіжної наукової активності.

Університет має бути простором для самореалізації кожного члена нашої спільноти, комфортним середовищем для гармонійного розвитку, майданчиком для комунікації внутрішніх і зовнішніх стейкголдерів. Адже у суспільстві міждисциплінарних знань заклади вищої освіти більше не є просто відповідальними за заснування та збереження фундаментальної науки і масової освіти. Так звана «третя місія» Університету орієнтує його на активну співпрацю з владою, громадськими організаціями, бізнес-структурами та соціальними інституціями у питаннях формування цінностей і поширення їх у суспільстві.

Усвідомлюючи свій освітній, науково-дослідний, кадровий та лідерський потенціал, ми вкотре ставимо перед собою амбітні цілі, серед яких: формування Наглядової ради та ендавмент-фонду як дієвого механізму фінансування діяльності Університету, створення наукової event-індустрії, формування комфортного інклюзивного середовища для усіх учасників освітнього процесу, реалізація національної концепції освіти впродовж життя Lifelong learning. Адже наша мета – підготовка висококваліфікованих професіоналів із набором затребуваних роботодавцями компетентностей, гнучких до змін, здатних прогнозувати та долати виклики, що постають перед суспільством.

Виконання цих стратегічних завдань залежить від кожного учасника освітнього процесу. Стратегія має стати основою для розробки навчальних планів, перегляду перспективних планів розвитку кафедр і факультетів, особистого планування кожним викладачем своєї діяльності, формування траєкторії розвитку кожного здобувача вищої освіти. Збалансованість освітньої, науково-дослідної, інноваційної діяльності у поєднанні з академічною відкритістю та соціальною відповідальністю є запорукою конкурентоспроможності Університету на національному і міжнародному рівнях.

Ми змінюємося щодня і змінюємо світ навколо себе, продукуючи тренди розвитку вищої освіти в Україні, просуваючи цінності Європейського простору вищої освіти, гуртуючи довкола себе академічну спільноту та формуючи реальну національну еліту. Якісна освіта, інноваційна наука, світоглядний простір однодумців – це і є Донецький національний університет імені Василя Стуса. Стратегічний розвиток Університету – це причетність кожного структурного підрозділу, співробітника та студента до творення історії успіху Alma Mater. Адже тільки спільними зусиллями ми зможемо досягти стратегічних вершин, спрямовуючи свою діяльність на благо Університету, громади, України!

Офіційне видання

Підписано до друку 20.01.2021 р.
Формат 60×84/8. Папір офсетний.
Друк – цифровий. Умовн. друк. арк. 25,11
Тираж 100 прим. Зам. № 1

Донецький національний університет імені Василя Стуса
21021, м. Вінниця, вул. 600-річчя, 21.
Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи
до Державного реєстру
серія ДК № 5945 від 15.01.2018 р.